

BADANIA LOKALNEGO RYNKU PRACY W MIEŚCIE SKIERNIEWICE I POWIECIE SKIERNIEWICKIM

OPRACOWANIE

NA ZLECENIE

POWIATOWEGO URZĘDU PRACY
W SKIERNIEWICACH

KRAKÓW 2016

Spis treści

WSTĘP	4
CZĘŚĆ I: CHARAKTERYSTYKA OBSZARU BADAWCZEGO – MIASTA SKIERNIEWICE I POWIATU SKIERNIEWICKIEGO (ANALIZA ŹRÓDEŁ WTÓRNYCH).....	6
1. Charakterystyka obszaru badawczego	6
2. Stopy bezrobocia w latach 2014-2015-2016.....	11
3. Liczba bezrobotnych w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim w poszczególnych miesiącach 2014, 2015 i 2016 roku	14
4. Sytuacja na rynku pracy w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim (w podziale na gminy)	16
5. Struktura bezrobocia – województwo łódzkie a powiat	17
5.1. Struktura bezrobocia miasto Skierniewice i powiat skierniewicki (lata 2014-2015-2016)	19
5.2. Struktura bezrobocia z podziałem na gminy – wybrane kategorie osób bezrobotnych	22
6. Charakterystyka bezrobotnych w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim	25
7. Miasto Skierniewice i powiat skierniewicki – długotrwale bezrobotni.....	28
8. Miasto Skierniewice i powiat skierniewicki – bezrobotni do 30 roku życia	30
9. Miasto Skierniewice i powiat skierniewicki – bezrobotni powyżej 50 roku życia	32
10. Miasto Skierniewice i powiat skierniewicki – bezrobotni niepełnosprawni	33
11. Miasto Skierniewice i powiat skierniewicki – pracujący, wynagrodzenie, podmioty gospodarcze, migracje oraz beneficjenci pomocy społecznej	35
11.1. Pracujący w kraju, województwie oraz w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim	35
11.2. Podmioty gospodarcze w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim	38
11.3. Migracje – kraj, województwo oraz powiat miasta Skierniewice i powiat skierniewicki	40
11.4. Udział beneficjentów pomocy społecznej w liczbie ludności w mieście Skierniewice i gminach powiatu skierniewickiego	42
12. Wyniki monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych	43
12.1. Bezrobotni według zawodów w mieście Skierniewice i powiecie Skierniewickim	43
12.2. Oferty pracy według zawodów w mieście Skierniewice oraz w powiecie skierniewickim	44
12.3. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim	47
12.3.1. Ranking zawodów deficytowych w Mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim	48
12.3.2. Ranking zawodów nadwyżkowych w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim	52
13.1. Oferty pracy – zestawienia 2014-2015-2016 rok.....	55
13.2. Bezrobotni wg rodzaju działalności i ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy wg PKD w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim na koniec I-półroczu 2016 roku	56
14. Planowane inwestycje i zwolnienia grupowe.....	57
14.1. Perspektywy rozwoju rynku pracy w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim oraz w powiatach ościennych województwa łódzkiego	57
14.2. Zwolnienia grupowe.....	60
15. Podsumowanie	61
 CZĘŚĆ II. BADANIA ILOŚCIOWE PRZEPROWADZONE WŚRÓD OSÓB BEZROBOTNYCH DO 30 ROKU ŻYCIA, PO 50 ROKU ŻYCIA ORAZ DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH ...	65
1. Bariery	65
1.1. Bariery zewnętrzne	67
1.2. Bariery kwalifikacyjne	68
1.3. Bariery osobiste	69
1.4. Bariery terytorialne	72
1.5. Bariery kluczowe	72

2. Sposoby poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne	74
2.1. Stosowane metody poszukiwania pracy	75
3. Ocena dotychczasowego wsparcia otrzymanego z PUP	80
3.1. Dotychczasowe kontakty z PUP	81
4. Oczekiwane formy pomocy.....	85
5. Sytuacja zawodowa.....	92
5.1 Historia zatrudnienia osób bezrobotnych	92
5.2. Charakterystyka ostatniego miejsca pracy.....	93
5.3. Doświadczenie w pracy za granicą.....	95
5.4. Skala pracy „na czarno”	96
6. Charakterystyka kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych	98
6.1. Autooceny kwalifikacji zawodowych.....	98
6.2. Posiadanie prawa jazdy	101
6.3. Obsługa komputera oraz inne umiejętności przydatne na rynku pracy.....	102
7. Aspiracje edukacyjne osób bezrobotnych.....	104
7.1 Dotychczasowe podnoszenie kwalifikacji zawodowych	104
7.2. Gotowość do zmiany poziomu wykształcenia	106
7.3. Gotowość do udziału w szkoleniach	109
8. Struktura zawodowa badanych bezrobotnych.....	111
8.1. Zawód wyuczony	111
8.2. Gotowość do zmiany zawodu	119
8.3. Elastyczność zawodowa.....	123
9. Mobilność geograficzna – dojazdy do pracy	124
9.1. Subiektywna ocena trudności znalezienia pracy	124
9.2. Mobilność geograficzna	125
10. Podsumowanie	128

CZĘŚĆ III. BADANIA ILOŚCIOWE PRZEPROWADZONE W GRUPIE PRACODAWCÓW134

1. Stan i prognoza zatrudnienia ze szczególnym uwzględnieniem możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych	135
1.1. Plany dotyczące zwolnienia pracowników.....	137
1.2. Plany dotyczące zatrudnienia nowych pracowników.....	139
2. Diagnoza potrzeb i pożądanego profilu pracownika.....	143
2.1. Gotowość do zatrudniania pracowników	143
2.2. Wymagania stawiane kandydatom do zatrudnienia	146
3. Gotowość pracodawców do współpracy z PUP w ramach aktywizacji osób bezrobotnych do 30 roku życia	158
3.1. Zainteresowanie pracodawców współpracą z PUP oraz preferowane formy wsparcia przy zatrudnianiu osób bezrobotnych do 30 roku życia.....	159
3.2. Bariery utrudniające zatrudnianie osób bezrobotnych do 30 roku życia	161
4. Zainteresowanie pracodawców współpracą z PUP oraz preferowane formy wsparcia przy zatrudnianiu osób bezrobotnych po 50 roku życia	162
4.2. Bariery utrudniające zatrudnianie osób bezrobotnych po 50 roku życia	164
5. Gotowość pracodawców do współpracy z PUP w ramach zatrudniania osób długotrwale bezrobotnych.....	165
5.1. Zainteresowanie pracodawców współpracą z PUP oraz preferowane formy wsparcia przy zatrudnianiu osób długotrwale bezrobotnych	165
5.2. Bariery utrudniające zatrudnianie osób długotrwale bezrobotnych.....	167
6. Zainteresowanie pracodawców współpracą z przedsiębiorstwami zakładanymi przez osoby bezrobotne.....	168
7. Podsumowanie	170

WNIOSKI I REKOMENDACJE	173
------------------------------	-----

Spis tabel i wykresów:	176
------------------------------	-----

WSTĘP

Metodologia badań

1. Analiza źródeł wtórnych

Zaprezentowane w niniejszym raporcie badania typu *desk research* poświęcone zostały analizie badanego obszaru (Miasta Skierniewice oraz powiatu skierniewickiego) pod kątem tendencji społeczno-demograficznych oraz charakterystyki lokalnego rynku pracy zarówno od strony podażowej, jak i popytowej.

Badanie zostało zrealizowane na zlecenie Powiatowego Urzędu Pracy w związku z planowanym wdrożeniem programów służących aktywizacji osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Przeprowadzone zostały badania analityczne danych statystycznych, uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach oraz innych ogólnodostępnych informacji uzyskanych m.in. od Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Statystycznego w Łodzi, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Łodzi, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

2. Analiza sytuacji osób bezrobotnych

Badania miały charakter ilościowy i zostały przeprowadzone wśród 210 osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach, po 70 z kategorii: osób do 30 roku życia, powyżej 50 roku życia oraz długotrwale bezrobotnych. Badania zostały przeprowadzone w oparciu o technikę wywiadu bezpośredniego (*face to face*). Jak podkreślają autorzy „Podręcznika użytkownika metod, narzędzi i procedur diagnozowania zapotrzebowania na kwalifikacje i umiejętności na regionalnym i lokalnym rynku pracy”¹:

Każdy wywiad kwestionariuszowy (zarówno ten tradycyjny, jak i wykorzystujący najnowsze zdobycze techniczne) jest techniką badawczą o wysokim stopniu standaryzacji, polegającą na bezpośrednim komunikowaniu się badacza za pomocą ankietera z respondentem (osobą ankietowaną), osobą udzielającą wywiadu. Wywiad kwestionariuszowy nie jest niczym więcej, jak serią specyficznych pytań lub stwierdzeń, na które osoba ankietowana powinna odpowiedzieć.

W zastosowanym badaniu ilościowym pytania badawcze mają charakter rozstrzygający. Służą one przede wszystkim pomiarowi zjawisk oraz identyfikacji faktów i opinii, dlatego też koncentrują się na odpowiedzi na pytania: *Co?*, *Ile?*, *Jak często?*, *Jak silnie?*, *Kto?* Umożliwiają zatem ustalenie, jak często rozmaite opinie i fakty występują w danej zbiorowości.

3. Badanie lokalnych pracodawców

Badanie ilościowe wśród pracodawców zostały przeprowadzone w oparciu o technikę wywiadu telefonicznego wspomaganego komputerowo: **CATI** (*Computer-Assisted Telephone Interviewing*) przy wykorzystaniu specjalistycznego oprogramowania komputerowego. Wywiady telefoniczne prowadzone były przez przeszkolonych ankieterów, którzy łączyli się telefonicznie z wylosowanymi do badania przedsiębiorcami prowadząc wystandaryzowane wywiady kwestionariuszowe. Przebieg tych wywiadów podlegał ścisłemu nadzorowi systemu komputerowego. Specjalistyczne oprogramowanie regulowało kolejność zadawanych pytań (zgodnie z zastosowanymi regułami przejścia) oraz umożliwił weryfikację logiczną kodowanych danych.

¹ Kryńska E. (red.), *Podręcznik użytkownika metod, narzędzi i procedur diagnozowania zapotrzebowania na kwalifikacje i umiejętności na regionalnym i lokalnym rynku pracy*, Warszawa 2010 r., s. 44.

Badania zostały przeprowadzone wśród 301 wylosowanych pracodawców zlokalizowanych na terenie miasta Skierniewice oraz powiatu skierniewickiego. Wywiady zostały zrealizowane wśród osób odpowiedzialnych za politykę personalną badanych podmiotów (właściciele, prezesi, dyrektorzy, kierownicy). Dobór próby dokonany został metodą losowania warstwowego z operatu podmiotów gospodarczych. Podstawą do wyodrębnienia warstw była: wielkość według liczby zatrudnionych pracowników. Zastosowany dobór losowy umożliwia uogólnienie otrzymanych wyników na całą populację generalną, czyli na wszystkie podmioty gospodarcze działające w objętym badaniem powiecie.

Podstawowym narzędziem pomiaru zarówno w przypadku badań wśród osób bezrobotnych, jak i pracodawców, był ustrukturalizowany kwestionariusz wywiadu, w których respondenci wskazywali odpowiedzi zamieszczone we wcześniej opracowanym zestawie (kafeterii odpowiedzi). Narzędzie to zawierało również pytania pół otwarte, dające możliwość podania innych odpowiedzi aniżeli te, które zostały przewidziane przez badaczy. Dzięki temu uzyskano jak najbardziej wyczerpujące, precyzyjne informacje, dotyczące zarówno faktów, jak i opinii. Po zebraniu danych w toku badań terenowych, wyniki przeanalizowano w oparciu o profesjonalne oprogramowanie socjologiczne (program SPSS) służące do zliczania danych, sprawdzania rozkładu uzyskanych odpowiedzi oraz do ustalania zależności pomiędzy kontrolowanymi zmiennymi.

CZĘŚĆ I: CHARAKTERYSTYKA OBSZARU BADAWCZEGO – MIASTA SKIERNIEWICE I POWIATU SKIERNIEWICKIEGO (ANALIZA ŹRÓDEŁ WTÓRNYCH)

Charakterystykę obszaru badawczego obejmującego miasto Skierniewice oraz powiat skierniewicki otwierają informacje na temat położenia geograficznego oraz kluczowe dane demograficzne. W analizie źródeł wtórnych wzięto pod uwagę zarówno aspekt statyczny, jak i dynamiczny – uwzględniający najistotniejsze procesy demograficzne i zachodzące na rynku pracy na obszarze objętym diagnozą. Dane dla miasta Skierniewice oraz powiatu skierniewickiego odniesiono do wartości odnotowanych dla województwa łódzkiego oraz dla danych ogólnopolskich.

1. Charakterystyka obszaru badawczego

Powiat skierniewicki oraz miasto Skierniewice są ulokowane w województwie łódzkim i znajdują się niedaleko dwóch znaczących aglomeracji – warszawskiej i łódzkiej. Powiat skierniewicki sąsiaduje z takimi jednostkami administracyjnymi, jak: w województwie łódzkim – z miastem na prawach powiatu Skierniewice, z powiatem łowickim, brzezińskim, tomaszowskim i rawskim, z kolei w województwie mazowieckim – z powiatami sochaczewskim oraz żyrardowskim. Na terenie powiatu skierniewickiego ulokowane są gminy Bolimów, Maków, Lipce Reymontowskie, Godzianów, Słupia, Głuchów, Nowy Kawęczyn, Kowiesy, Skierniewice. Wszystkie wymienione gminy wchodzące w skład powiatu skierniewickiego mają charakter wiejski.

Rysunek 1. Lokalizacja powiatu skierniewickiego i miasta Skierniewic na tle województwa łódzkiego

Źródło: Strategia Rozwoju Powiatu Skierniewickiego na lata 2014 - 2022²

² Strategia Rozwoju Powiatu Skierniewickiego na lata 2014 – 2022:
http://www.powiat-skierniewice.pl/viewpage.php?page_id=32, s. 7.

Jak podaje Urząd Statystyczny w Łodzi³ (według stanu na 31.12.2015 r.), powierzchnia powiatu skierniewickiego wynosi: 753 km², czyli 4,1% w odniesieniu do 18219 km² dla całego województwa łódzkiego. Największą gminą powiatu skierniewickiego jest gmina Skierniewice obejmująca 131 km², zaś najmniejszą powierzchnię (41 km²) zajmuje gmina Słupia. Z kolei powiat grodzki, czyli miasto Skierniewice, jest położone na powierzchni 35 km².

Gminy znajdujące się na obszarze powiatu skierniewickiego są także zróżnicowane pod względem liczby ludności ogółem, udziału kobiet oraz wskaźnika feminizacji, czyli liczby kobiet przypadających na 100 mężczyzn.

Tabela 1. Powierzchnia i ludność w mieście Skierniewice, powiecie skierniewickim oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego na tle województwa łódzkiego w 2015 roku

Powierzchnia i ludność w mieście Skierniewice, powiecie skierniewickim oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego na tle województwa łódzkiego w 2015 roku						
Jednostka terytorialna	Powierzchnia	Ludność ogółem	Liczba mężczyzn	Liczba kobiet	Udział kobiet	Kobiety na 100 mężczyzn
Województwo łódzkie	18219 km ²	2 493 603	1 188 118	1 305 485	52,4%	110
Miasto Skierniewice	35 km ²	48 388	23 114	25 274	52,2%	109
Powiat skierniewicki	753 km ²	38 177	18 913	19 264	50,5%	102
Gmina Bolimów	112 km ²	4 045	1 976	2 069	51,1%	105
Gmina Głuchów	111 km ²	5 842	2 864	2 978	51,0%	104
Gmina Godzianów	44 km ²	2 595	1 325	1 270	48,9%	96
Gmina Kowiesy	86 km ²	2 937	1 453	1 484	50,5%	102
Gmina Lipce Reymontowskie	43 km ²	3 293	1 593	1 700	51,6%	107
Maków	81 km ²	5 996	2 971	3 025	50,5%	102
Nowy Kawęczyn	104 km ²	3 375	1 704	1 671	49,5%	98
Gmina Skierniewice	131 km ²	7 392	3 676	3 716	50,3%	101
Słupia	41 km ²	2 702	1 351	1 351	50,0%	100

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi⁴

Według stanu na 31.12.2015 r., w całym województwie łódzkim zamieszkiwało niemal 2,5 miliona osób, z czego w powiecie skierniewickim – 38,2 tys. mieszkańców, czyli 1,5% ludności w całym województwie⁵. Dla porównania, ludność całej Polski wyniosła wówczas 38,4 milionów osób, w tym 18,6 tys. mężczyzn oraz 19,8 tys. kobiet.

W powiecie skierniewickim największą liczbę ludności odnotowano w gminie Skierniewice (7,4 tys. osób), zaś najmniej osób zamieszkiwało gminę Godzianów (2,6 tys.). Natomiast ludność miasta Skierniewice liczyła wówczas około 48,4 tys. osób.

W omawianym okresie na terenie województwa łódzkiego zamieszkiwało około 1,3 miliona kobiet, a w powiecie skierniewickim odnotowano blisko 19,3 tys. kobiet i około 18,9 tys. mężczyzn, zaś udział kobiet wyniósł 50,5%. W mieście Skierniewice udział kobiet w ogóle ludności był nieco wyższy (52,2%) i okazał się bardziej zbliżony do wartości wskaźnika na poziomie wojewódzkim (52,4%). Na obszarze powiatu skierniewickiego udział kobiet wahał się od 48,9% dla gminy Godzianów oraz 49,5% w gminie Nowy Kawęczyn, do 51,6% w gminie Lipce Reymontowskie.

Według wskaźnika feminizacji, liczba kobiet na 100 mężczyzn była wyższa w gminie Lipce Reymontowskie (107 kobiet), Bolimów (105), Głuchów (104), Maków (102), Kowiesy (102) oraz w gminie Skierniewice (101). W całym powiecie przeciętnie 102 kobiety przypadają na

³ Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie łódzkim w 2015 r., Łódź 2016, <http://lodz.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/ludnosc/ludnosc-ruch-naturalny-i-migracje-w-województwie-lodzkiem-w-2015-r-5,4.html>

⁴ Ibidem.

⁵ Za: Urząd Statystyczny w Łodzi.

100 mężczyzn, a więc wskaźnik feminizacji był wyraźnie niższy niż dla całego województwa łódzkiego (110 kobiet). W gminie Godzianów oraz Nowy Kawęczyn odnotowano odpowiednio 96 i 98 kobiet na 100 mężczyzn. Natomiast w powiecie miejskim Skierniewice omawiana wartość była zbliżona do poziomu wojewódzkiego i wyniosła 109.

Tabela 2. Liczba ludności w latach 2010-2015 w mieście Skierniewice, powiecie skierniewickim oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego na tle województwa łódzkiego oraz Polski

Liczba ludności w latach 2010-2015 w mieście Skierniewice, powiecie skierniewickim oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego na tle województwa łódzkiego oraz Polski						
Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Polska	38 529 866	38 538 447	38 533 299	38 495 659	38 478 602	38 437 239
Województwo łódzkie	2 542 436	2 533 681	2 524 651	2 513 093	2 504 136	2 493 603
Miasto Skierniewice	48 633	48 658	48 695	48 634	48 660	48 388
Powiat skierniewicki	38 276	38 234	38 313	38 292	38 198	38 177
Gmina Bolimów	4 089	4 091	4 114	4 044	4 042	4 045
Gmina Głuchów	5 946	5 926	5 921	5 910	5 875	5 842
Gmina Godzianów	2 644	2 636	2 625	2 613	2 616	2 595
Gmina Kowiesy	2 978	2 984	2 993	3 012	2 983	2 937
Gmina Lipce Reymontowskie	3 323	3 327	3 303	3 289	3 285	3 293
Gmina Maków	5 991	5 975	6 010	6 053	6 014	5 996
Gmina Nowy Kawęczyn	3 363	3 336	3 340	3 354	3 364	3 375
Gmina Skierniewice	7 243	7 265	7 290	7 305	7 324	7 392
Gmina Słupia	2 699	2 694	2 717	2 712	2 695	2 702

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS⁶.

Jeśli chodzi o współczynnik przyrostu naturalnego⁷, to w całym województwie łódzkim zaobserwowano spadek liczby ludności o -3,61% (dane za 2015 rok według Urzędu Statystycznego w Łodzi). W tym samym okresie w powiecie skierniewickim nastąpiło zmniejszenie się liczby mieszkańców o -2,2%. W mieście Skierniewice liczba mieszkańców zwiększyła się o 0,29%.

W okresie od 2010 do 2015 roku w wartościach bezwzględnych liczba ludności w województwie łódzkim zmalała o 48,8 tys. osób. W powiecie skierniewickim ubyło w tym czasie tylko 99 osób, zaś liczba ludności miasta Skierniewice zmniejszyła się o 245 osób.

Nieznacznie wzrosła liczba ludności w gminach: Skierniewice (149), Nowy Kawęczyn (12), Maków (5 osób) oraz Słupia (3). W pozostałych pięciu gminach powiatu skierniewickiego zachodzące procesy miały charakter spadkowy, ale również dotyczyły niewielkiej liczby ludności: od 41 osób dla gminy Kowiesy do 104 osób w gminie Głuchów.

Kolejne statystyki pochodzące z danych źródłowych dotyczą struktury wieku ludności zamieszkującej powiat skierniewicki oraz miasto Skierniewice na tle województwa łódzkiego oraz Polski. W analizie wzięto pod uwagę trzy kategorie wiekowe: wiek przedprodukcyjny (17 lat i mniej), wiek produkcyjny (od 18 lat do 59 dla kobiet i 64 dla mężczyzn), a także wiek poprodukcyjny (powyżej 59 dla kobiet i 64 dla mężczyzn).

⁶ Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>.

⁷ *Ludność, ruch naturalny* ..., op. cit., s. 37- 43.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności w mieście Skierniewice, powiecie skierniewickim oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego na tle województwa łódzkiego oraz Polski w 2015 roku

Struktura wiekowa ludności w mieście Skierniewice, powiecie skierniewickim oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego na tle województwa łódzkiego oraz Polski w 2015 roku							
Jednostka terytorialna	Wiek przedprodukcyjny (17 lat i mniej)		Wiek produkcyjny (od 18 do 59/64 lat)		Wiek poprodukcyjny (powyżej 59/64 lat)		Ogółem
	N	%	N	%	N	%	
Polska	6 901 795	18,0%	24 002 168	62,4%	7 533 276	19,6%	38 437 239
Województwo łódzkie	418642	16,8%	1530471	61,4%	544490	21,8%	2493603
Miasto Skierniewice	8734	18,0%	29888	61,8%	9766	20,2%	48388
Powiat skierniewicki	7386	19,3%	23294	61,0%	7497	19,6%	38177
Gmina Bolimów	768	19,0%	2458	60,8%	819	20,2%	4045
Gmina Głuchów	1203	20,6%	3450	59,1%	1189	20,4%	5842
Gmina Godzianów	513	19,8%	1634	63,0%	448	17,3%	2595
Gmina Kowiesy	521	17,7%	1807	61,5%	609	20,7%	2937
Gmina Lipce Reymontowskie	635	19,3%	1978	60,1%	680	20,6%	3293
Gmina Maków	1144	19,1%	3685	61,5%	1167	19,5%	5996
Gmina Nowy Kawęczyn	604	17,9%	2109	62,5%	662	19,6%	3375
Gmina Skierniewice	1445	19,5%	4566	61,8%	1381	18,7%	7392
Gmina Słupia	553	20,5%	1607	59,5%	542	20,1%	2702

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2015 roku, na ponad 38,4 miliona mieszkańców Polski przypadało przeszło 24,0 miliona osób w wieku produkcyjnym, stanowiących 62,4% ogółu ludności. Wśród pozostałej ludności przeważały osoby w wieku poprodukcyjnym (7,5 miliona; 19,6% ogółu) nad ludnością w wieku przedprodukcyjnym (6,9 miliona; 18,0%)⁸.

W województwie łódzkim odsetek ludności w wieku produkcyjnym był nieco niższy (1,5 miliona; 61,4% ogółu mieszkańców województwa), a proporcja osób w wieku poprodukcyjnym była znacząco większa (ok. 544,5 tys.; 21,8%) niż w wieku przedprodukcyjnym (418,6 tys.; 16,8%).

W powiecie miasto Skierniewice odnotowano 29,9 tys. (61,8%) osób w wieku produkcyjnym, blisko 8,7 tys. (18,0%) w wieku przedprodukcyjnym oraz około 9,8 tys. (20,2%) w wieku poprodukcyjnym. W powiecie skierniewickim zaobserwowano nieznacznie tylko przewagę osób w wieku poprodukcyjnym (7,5 tys.; 19,6%) nad ludnością w wieku przedprodukcyjnym (7,4 tys.; 19,3%), zaś odsetek osób w wieku produkcyjnym wyniósł 61,0% (23,3 tys. osób).

Biorąc pod uwagę powiat skierniewicki, najniższy odsetek ludności w wieku produkcyjnym odnotowano w gminach Głuchów (59,1%) i Słupia (59,5%), zaś najwyższy – w gminach Godzianów (63,0%) i Nowy Kawęczyn (62,5%). Jednocześnie w gminach Głuchów i Słupia liczba osób w wieku przedprodukcyjnym przekroczyła 20,0% ogółu mieszkańców, a więc są to gminy względnie „młode” na analizowanym obszarze. Z kolei w „najstarszych” gminach (Lipce Reymontowskie, Kowiesy) ponad co piąty mieszkaniec osiągnął wiek poprodukcyjny, a mniej niż co piąty skończył co najwyżej 17 lat.

⁸ Bank Danych Lokalnych, *op. cit.*

Tabela 4. Struktura wiekowa ludności wg płci w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim w 2015 roku

Struktura wiekowa ludności wg płci w mieście Skierniewice powiecie skierniewickim w 2015 roku					
Kategorie		Miasto Skierniewice		Powiat skierniewicki	
		N	%	N	%
Wiek przedprodukcyjny	Kobiety	4172	47,8%	3564	48,3%
	Mężczyźni	4562	52,2%	3822	51,7%
Wiek produkcyjny	Kobiety	14278	47,8%	10613	45,6%
	Mężczyźni	15610	52,2%	12680	54,4%
Wiek poprodukcyjny	Kobiety	6824	69,9%	5087	67,9%
	Mężczyźni	2942	43,1%	2410	32,1%
Ogółem	Kobiety	23114	47,8%	19264	50,5%
	Mężczyźni	25274	52,2%	18913	49,5%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Biorąc pod uwagę strukturę wiekową pod względem płci, należy stwierdzić, że w mieście Skierniewice w 2015 roku zamieszkiwała większa liczba mężczyzn (4,5 tys.; 52,2% ogółu mieszkańców) niż kobiet (4,2 tys.; 47,8%) w wieku przedprodukcyjnym. Mężczyźni również przeważali wśród osób w wieku produkcyjnym, dla której to kategorii odnotowano 15,6 tys. (52,2%) mężczyzn oraz 14,3 tys. (47,8%) kobiet. Z kolei w kategorii osób w wieku poprodukcyjnym wyraźnie dominowały kobiety (6,8 tys.; 69,9%) nad mężczyznami (2,9 tys.: 43,1%).

Zbliżoną strukturę ludności odnotowano w powiecie skierniewickim. Wśród osób w wieku przedprodukcyjnym więcej było mężczyzn (ok. 3,8 tys.; 51,7%) niż kobiet (3,6 tys.; 48,3%), a także w grupie mieszkańców w wieku produkcyjnym: 12,6 tys. (54,4%) mężczyzn i 10,6 tys. (45,6%) kobiet. W powiecie skierniewickim kobiety liczyły 67,9% (ok. 5,0 tys.) osób w wieku poprodukcyjnym, w porównaniu do 32,1% (2,4 tys.) mężczyzn w tym wieku. Jest to jeszcze większa różnica ze względu na płeć niż dla miasta Skierniewice.

W kolejnych rozdziałach zamieszczono dane dotyczące innych ważnych charakterystyk, jak: rynek pracy na analizowanym terenie oraz sytuacja gospodarcza.

2. Stopy bezrobocia w latach 2014-2015-2016

Kolejnym istotnym zjawiskiem określającym lokalny rynek pracy jest poziom bezrobocia. Stopa bezrobocia jest definiowany jako stosunek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy do ogółu osób aktywnych zawodowo. Zaprezentowane poniżej dane źródłowe pozwalają określić poziom tego wskaźnika zarówno w aspekcie statycznym (stan aktualny), jak i dynamicznym, ukazującym ewentualne przemiany w tym zakresie w dłuższej perspektywie czasowej. Ponadto uwzględniono liczbę osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach w wartościach bezwzględnych oraz w podziale na płeć.

Tabela 5. Stopa bezrobocia rejestrowanego w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim na tle Polski i województwa łódzkiego w latach 2014-2016

Stopa bezrobocia rejestrowanego w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim na tle Polski i województwa łódzkiego w latach 2014-2016				
Miesiące/ lata	Polska	Województwo łódzkie	Miasto Skierniewice	Powiat skierniewicki
XII 2014	11,5%	11,9%	10,1%	7,4%
I 2015	12,0%	12,4%	10,7%	7,8%
II 2015	12,0%	12,5%	11,0%	7,9%
III 2015	11,7%	12,3%	10,8%	7,7%
IV 2015	11,2%	12,0%	10,5%	7,3%
V 2015	10,8%	11,6%	10,1%	6,8%
VI 2015	10,3%	11,2%	9,6%	6,3%
VII 2015	10,1%	10,9%	9,2%	6,3%
VIII 2015	10,0%	10,7%	9,2%	6,4%
IX 2015	9,7%	10,3%	8,8%	6,2%
X 2015	9,6%	10,1%	8,9%	6,1%
XI 2015	9,6%	10,1%	9,0%	6,3%
XII 2015	9,8%	10,3%	9,1%	6,6%
I 2016	10,3%	10,7%	9,9%	7,0%
II 2016	10,3%	10,8%	10,1%	7,0%
III 2016	10,0%	10,5%	9,8%	6,7%
IV 2016	9,5%	10,1%	9,2%	6,3%
V 2016	9,1%	9,7%	8,8%	5,9%
VI 2016	8,8%	9,3%	8,1%	5,5%
VII 2016	8,6%	9,1%	7,9%	5,5%
VIII 2016	8,5%	9,0%	7,8%	5,4%
IX 2016	8,3%	8,7%	7,6%	5,2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS⁹.

W okresie od grudnia 2014 roku do czerwca 2016 roku stopa bezrobocia w Polsce zmalała z 11,5% do 8,8%. W kolejnych miesiącach 2016 roku zaobserwowano dalszy spadek poziomu bezrobocia, do 8,3% na koniec września 2016 roku. Podobne tendencje – wskazujące na spadek stopy bezrobocia – zaobserwowano zarówno w skali wojewódzkiej, jak i w analizowanych obszarach – mieście Skierniewice oraz w powiecie skierniewickim. W województwie łódzkim w grudniu 2014 roku poziom bezrobocia wynosił 11,9%, zaś w 2015 wahał się od 12,4% do 12,3% (w styczniu-marcu) do 10,0%-10,3% w miesiącach zimowych. W kolejnych sześciu miesiącach 2016 roku, począwszy od marca, obserwuje się stopniowy spadek stopy bezrobocia, z poziomu 10,5% (marzec 2016 r.), do 8,7% (czerwiec 2016 r.).

⁹ Na podstawie danych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Statystyki Rynku Pracy
<http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analizy/bezrobocie-rejestrowane>.

W mieście Skierniewice poziom bezrobocia na koniec 2014 roku wyniósł 10,1% (w grudniu) i zwiększył się do poziomu 10,7% na początku 2015 roku. Na tym obszarze najniższe wartości wskaźnika w 2015 roku przypadły na miesiące od września do października (od 8,8% do 8,9%), zaś najwyższe stopy bezrobocia odnotowano w pierwszym kwartale roku, szczególnie w lutym (11,0%). W czerwcu 2016 roku analizowany wskaźnik wyniósł 8,1%, a następnie zmalał do 7,6% we wrześniu.

Z kolei w powiecie skierniewickim na początku 2015 roku stopa bezrobocia wynosiła 7,8%, następnie w ciągu roku zmalała i była najniższa w okresie września i października (6,2% oraz 6,1%), po czym w grudniu nieznacznie wzrosła do 6,6%. W 2016 roku stopa bezrobocia dla powiatu była relatywnie niska (w porównaniu z wyżej opisanymi obszarami) i zmalała z poziomu 7,0% w styczniu, do 5,5% w czerwcu a następnie – 5,2% we wrześniu.

Jak wskaźnik bezrobocia kształtował się dla województw na koniec czerwca 2016 roku?

Tabela 6. Stopa bezrobocia wg województw na koniec VI 2016 roku

Stopa bezrobocia wg województw na koniec VI 2016 roku	
Województwa	VI 2016
Dolnośląskie	7,8%
Kujawsko-pomorskie	12,2%
Lubelskie	10,4%
Lubuskie	9,0%
Łódzkie	9,3%
Małopolskie	7,3%
Mazowieckie	7,8%
Opolskie	9,2%
Podkarpackie	11,7%
Podlaskie	10,8%
Pomorskie	7,8%
Śląskie	7,2%
Świętokrzyskie	11,3%
Warmińsko-mazurskie	14,3%
Wielkopolskie	5,4%
Zachodniopomorskie	11,2%
Polska	8,8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS.

Zgodnie z danymi dostępnymi w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, w czerwcu 2016 roku stopa bezrobocia w Polsce wyniosła 8,8%, natomiast w województwie łódzkim wskaźnik ten osiągnął wartość 9,3%. Dla porównania, najwyższe stopy bezrobocia w tym okresie odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim (aż 14,3%), kujawsko-pomorskim (12,2%) i podkarpackim (11,7%), zaś najniższe – w województwach wielkopolskim (5,4%), śląskim (7,2%) oraz małopolskim (7,3%).

Jak wskazywano powyżej, w powiecie skierniewickim omawiany wskaźnik osiągnął wówczas wartość 5,5%, zaś w mieście Skierniewice 8,1%, tak więc były to poziomy niższe niż w skali całego województwa oraz kraju.

Tabela 7. Stopa bezrobocia wg podregionów i powiatów w województwie łódzkim na koniec XII 2015, VI 2016 oraz IX 2016 roku

Stopa bezrobocia wg podregionów i powiatów w województwie łódzkim			
Jednostka terytorialna	XII 2015	VI 2016	IX 2016
Polska	9,8%	8,8%	8,3%
Woj. ŁÓDZKIE	10,3%	9,3%	8,7%
Podregion łódzki	12,0%	11,0%	10,1%
łódzki wschodni	10,3%	10,1%	9,3%
pabianicki	11,6%	10,7%	9,7%
zgierski	12,9%	11,6%	10,8%
brzeziński	12,7%	10,9%	10,4%
Podregion m. Łódź	9,5%	8,9%	8,4%
m. Łódź	9,5%	8,9%	8,4%
Podregion piotrkowski	10,2%	9,1%	8,4%
bełchatowski	8,9%	7,8%	7,3%
opoczyński	10,2%	9,0%	8,2%
piotrkowski	9,8%	8,8%	8,2%
radomszczański	11,5%	10,0%	9,1%
tomaszowski	11,7%	10,4%	9,6%
m. Piotrków trybunalski	9,4%	8,6%	8,3%
Podregion sieradzki	10,8%	9,4%	8,7%
łaski	13,1%	12,0%	11,6%
pajęczański	9,7%	8,8%	8,6%
poddębicki	11,6%	10,2%	9,3%
sieradzki	10,7%	8,7%	7,7%
wieluński	10,1%	9,1%	8,6%
wieruszowski	7,5%	6,1%	5,9%
zduńskowolski	12,6%	11,3%	9,9%
Podregion skierniewicki	10,2%	9,2%	8,8%
kutnowski	14,1%	12,8%	12,5%
łęczycki	12,4%	11,2%	10,4%
łowicki	8,5%	7,8%	7,4%
rawski	6,8%	5,9%	5,7%
skierniewicki	6,6%	5,5%	5,2%
m. Skierniewice	9,1%	8,1%	7,6%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS.

W podziale na podregiony, w czerwcu 2016 roku w podregionie skierniewickim analizowany wskaźnik wyniósł 9,2%, zaś najwyższy był w podregionie łódzkim (11,0%).

Z przytoczonych danych wynika, że w podregionie skierniewickim stopa bezrobocia w czerwcu 2016 roku była zbliżona do wartości średniej dla całego województwa (9,3%). Jednakże sam powiat skierniewicki wyróżniał się najniższym poziomem bezrobocia spośród wszystkich powiatów na terenie województwa łódzkiego (5,5%), natomiast miasto Skierniewice odnotowało wynik na poziomie 8,1%¹⁰, a w pozostałych powiatach podregionu adekwatne wskaźniki wahały się od 5,9% dla powiatu rawskiego do 12,8% dla powiatu kutnowskiego.

Na terenie województwa w powiatach miejskich stopa bezrobocia osiągnęła dość zbliżone wartości: 8,9% w mieście Łódź, 8,6% w mieście Piotrków Trybunalski oraz, wskazaną wcześniej, wartość 8,1% dla miasta Skierniewice.

¹⁰ *Ibidem.*

Warto zaznaczyć, że we wrześniu 2016 roku wskazane tendencje utrzymały się. W powiecie skierniewickim stopa bezrobocia zmalała do 5,2%, pozostając nadal najniższą w całym województwie (średnia 8,7%). W mieście Skierniewice wskaźnik ten osiągnął wartość 7,6%.

3. Liczba bezrobotnych w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim w poszczególnych miesiącach 2014, 2015 i 2016 roku

Kolejne zestawienie danych ukazuje liczby zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie skierniewickim i w mieście Skierniewice w końcu każdego miesiąca sprawozdawczego, w okresie od stycznia 2014 roku do czerwca 2016 roku.

Tabela 8. Liczba osób bezrobotnych w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim zarejestrowanych w PUP Skierniewice w latach 2014-2016

Liczba osób bezrobotnych w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim zarejestrowanych w PUP Skierniewice w latach 2014-2016			
Miesiące/ lata	Miasto Skierniewice	Powiat skierniewicki	PUP Skierniewice
I 2014	2474	1483	3957
II 2014	2508	1497	4005
III 2014	2410	1416	3826
IV 2014	2275	1293	3568
V 2014	2126	1190	3316
VI 2014	2028	1127	3155
VII 2014	1907	1092	2999
VIII 2014	1864	1056	2920
IX 2014	1781	1027	2808
X 2014	1797	1035	2832
XI 2014	1792	1067	2859
XII 2014	1844	1133	2977
I 2015	1982	1195	3177
II 2015	2031	1216	3247
III 2015	2003	1177	3180
IV 2015	1939	1125	3064
V 2015	1864	1034	2898
VI 2015	1757	960	2717
VII 2015	1682	960	2642
VIII 2015	1674	971	2645
IX 2015	1599	947	2546
X 2015	1625	923	2548
XI 2015	1649	954	2603
XII 2015	1667	1009	2676
I 2016	1841	1080	2921
II 2016	1873	1078	2951
III 2016	1819	1028	2847
IV 2016	1710	960	2670
V 2016	1617	897	2514
VI 2016	1489	831	2320

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach

Jeśli chodzi o ogólną liczbę bezrobotnych w analizowanym okresie, to najwięcej takich osób było zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Skierniewicach w lutym 2014 roku – aż 4005 osób bezrobotnych, a nieco mniej w marcu i styczniu 2014: odpowiednio 3826 i 3957 osób. Najniższa liczba przypadła z kolei na czerwiec 2016 roku (2320), przy czym utrzymujący się do tego czasu spadek liczby osób bezrobotnych poniżej 3000 osób zarejestrowanych w PUP rozpoczął się w maju 2015 roku.

W PUP liczba bezrobotnych z powiatu skierniewickiego była największa w lutym 2014 roku (1497). Nieco ponad 1000 osób było zarejestrowanych w PUP w maju 2015 roku (1034) oraz w okresie od grudnia 2015 do stycznia 2016 roku (od 1009 do 1080 osób). W czerwcu 2016 roku liczba ta wyniosła najmniej, bo 831 zarejestrowanych.

Jak się okazuje, najmniejszą liczbę bezrobotnych z miasta Skierniewice w 2015 roku odnotowano we wrześniu (1599 osób), natomiast w kolejnym roku w czerwcu 2016 (1489). Z kolei najwięcej takich osób odnotowano w rejestrach PUP w lutym 2015 roku (2031 osób), później obserwuje się tendencję spadkową.

Tabela 9. Liczba bezrobotnych kobiet i mężczyzn w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim zarejestrowanych w PUP Skierniewice w latach 2014-2016

Liczba bezrobotnych kobiet i mężczyzn w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim zarejestrowanych w PUP Skierniewice w latach 2014-2016									
Miesiące/ lata	Miasto Skierniewice			Powiat skierniewicki			PUP Skierniewice		
	Kobiety	Mężczyźni	Udział kobiet	Kobiety	Mężczyźni	Udział kobiet	Kobiety	Mężczyźni	Udział kobiet
XII 2014	1001	843	54,3%	532	601	47,0%	1533	1444	51,5%
I 2015	1053	929	53,1%	555	640	46,4%	1608	1569	50,6%
II 2015	1072	959	52,8%	562	654	46,2%	1634	1613	50,3%
III 2015	1048	955	52,3%	546	631	46,4%	1594	1586	50,1%
IV 2015	1006	933	51,9%	543	582	48,3%	1549	1515	50,6%
V 2015	996	868	53,4%	497	537	48,1%	1493	1405	51,5%
VI 2015	937	820	53,3%	466	494	48,5%	1403	1314	51,6%
VII 2015	922	760	54,8%	473	487	49,3%	1395	1247	52,8%
VIII 2015	915	759	54,7%	472	499	48,6%	1387	1258	52,4%
IX 2015	871	728	54,5%	446	501	47,1%	1317	1229	51,7%
X 2015	878	747	54,0%	443	480	48,0%	1321	1227	51,8%
XI 2015	890	759	54,0%	457	497	47,9%	1347	1256	51,7%
XII 2015	891	776	53,4%	476	533	47,2%	1367	1309	51,1%
I 2016	982	859	53,3%	505	575	46,8%	1487	1434	50,9%
II 2016	996	877	53,2%	509	569	47,2%	1505	1446	51,0%
III 2016	972	847	53,4%	494	534	48,1%	1466	1381	51,5%
IV 2016	935	775	54,7%	469	491	48,9%	1404	1266	52,6%
V 2016	889	728	55,0%	442	455	49,3%	1331	1183	52,9%
VI 2016	814	675	54,7%	408	423	49,1%	1222	1098	52,7%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Biorąc pod uwagę ogólną liczbę wszystkich osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach w podziale na płeć, obserwuje się, że w okresie od grudnia 2014 do czerwca 2016 roku kobiety przeważały nad mężczyznami i stanowiły od 50,1% (1594 kobiety w marcu 2015 r.) do 52,9% (1331 kobiet w maju 2016 r.) w ogóle bezrobotnych. Zatem

w marcu 2015 roku proporcje obu płci niemal wyrównują się osiągając 50,1% kobiet w ogóle bezrobotnych¹¹.

W powiecie skierniewickim odnotowuje się z kolei stałą nadwyżkę mężczyzn nad kobietami, która wynosiła od 53,8% (654 mężczyzn w lutym 2015 r.) do 50,7% (487 mężczyzn w lipcu 2015 r.). Warto zaakcentować, że w lutym 2015 roku wzrosła liczba bezrobotnych kobiet (do 562), ale w tym samym okresie przybyło również zarejestrowanych w PUP mężczyzn (654).

Inaczej przebiegały analizowane procesy w mieście Skierniewice, gdzie w badanym okresie to kobiety przeważały w rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach (od 51,9% do 54,8%). Najwyższy udział procentowy kobiet odnotowano w lipcu i sierpniu 2015 roku (odpowiednio: 54,8%, 922 kobiety; 54,7%, 915 kobiet). Proporcje zarejestrowanych kobiet i mężczyzn były zbliżone w kwietniu 2015 roku (51,9% - udział kobiet, 1006 kobiet i 933 mężczyzn).

Pomiędzy grudniem 2014 a lutym 2015 roku zwiększyła się liczba mieszkanek Skierniewic w rejestrach PUP z 1001 do 1072, ale wówczas zarejestrowało się również najwięcej bezrobotnych mężczyzn (959 w lutym i 955 w marcu 2015 r.).

Ogólnie można zatem stwierdzić, że w powiecie skierniewickim utrzymuje się nadwyżka bezrobotnych mężczyzn, zaś w mieście Skierniewice do rejestrów PUP częściej trafiają kobiety. Obie tendencje utrzymują się od grudnia 2014 do czerwca 2016 roku.

4. Sytuacja na rynku pracy w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim (w podziale na gminy)

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach, w czerwcu 2016 roku zdecydowaną większość, bo aż 64,2% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Skierniewice stanowiły osoby z miasta Skierniewice (1489 osób), a pozostałych 35,8% pochodziło z powiatu skierniewickiego – łącznie 831 zarejestrowanych bezrobotnych¹².

Tabela 10. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w mieście Skierniewice oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego w VI 2016 roku

Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w mieście Skierniewice oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego w VI 2016 roku		
Jednostka terytorialna	Liczba osób bezrobotnych	Udział w ogóle bezrobotnych
Miasto Skierniewice	1489	64,2%
Gmina Bolimów	74	3,2%
Gmina Głuchów	68	2,9%
Gmina Godzianów	38	1,6%
Gmina Kowiesy	64	2,8%
Gmina Lipce Reymontowskie	66	2,8%
Gmina Maków	172	7,4%
Gmina Nowy Kawęczyn	76	3,3%
Gmina Skierniewice	224	9,7%
Słupia	49	2,1%
Łącznie w PUP Skierniewice	2320	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

¹¹ Dane na podstawie informacji z PUP w Skierniewicach.

¹² *Ibidem*.

W podziale na gminy, wśród bezrobotnych mieszkańców z powiatu skierniewickiego najliczniejsze okazały się osoby z gminy Skierniewice (9,7% zarejestrowanych w PUP; 224 osoby) oraz z gminy Maków (7,4%; 172 osoby). Mniejsze odsetki dotyczyły bezrobotnych z gmin: Bolimów (3,2%; 74 osoby), Głuchów (2,9%; 68 osób), Nowy Kawęczyn (3,3%; 76), Lipce Reymontowskie (2,8%; 66) oraz Kowiesy (2,8%; 64). Najmniej liczni okazali się bezrobotni zamieszkujący gminę Godzianów i Słupia – odpowiednio: 38 i 49 osób oraz 1,6% i 2,1% ogółu zarejestrowanych w lokalnym urzędzie pracy.

Tabela 11. Liczba osób bezrobotnych w mieście Skierniewice oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego z podziałem na płeć w VI 2016 roku

Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w mieście Skierniewice oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego w VI 2016 roku				
Jednostka terytorialna	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Bezrobotni ogółem	Udział kobiet
Miasto Skierniewice	814	675	1489	54,7%
Gmina Bolimów	35	39	74	47,3%
Gmina Głuchów	25	43	68	36,8%
Gmina Godzianów	20	18	38	52,6%
Gmina Kowiesy	31	33	64	48,4%
Gmina Lipce Reymontowskie	30	36	66	45,5%
Gmina Maków	90	82	172	52,3%
Gmina Nowy Kawęczyn	35	41	76	46,1%
Gmina Skierniewice	116	108	224	51,8%
Gmina Słupia	26	23	49	53,1%
Łącznie w PUP Skierniewice	1222	1098	2320	52,7%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

W czerwcu 2016 roku w PUP zarejestrowanych było 814 mieszkanki miasta Skierniewice (54,7% ogółu bezrobotnych z tego powiatu) oraz 408 kobiet z powiatu skierniewickiego (49,1% bezrobotnych z tego powiatu). W drugim z wymienionych powiatów obserwuje się znaczące zróżnicowanie udziału kobiet w ogóle osób bezrobotnych, przy czym najmniejsze proporcje przypadają w analizowanym okresie na gminy: Głuchów (36,8% kobiet) oraz Lipce Reymontowskie (45,5%). Z kolei w czterech gminach w PUP zarejestrowało się więcej kobiet niż mężczyzn: w gminie Słupia (53,1%), Godzianów (52,6%), Maków (52,3%) oraz Skierniewice (51,8%).

5. Struktura bezrobocia – województwo łódzkie a powiat

Ważnym elementem analizy lokalnego rynku pracy jest ustalenie struktury bezrobocia uwzględniającej kluczowe czynniki. Dane zawarte w poniższej tabeli dotyczą łącznie bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Skierniewice (dla powiatu skierniewickiego i miasta Skierniewice). W celach porównawczych, dane dla powiatu odniesiono do poziomu wojewódzkiego.

Tabela 12. Struktura bezrobocia w województwie łódzkim oraz w PUP Skierniewice na koniec VI 2016 roku (wybrane kategorie)

Struktura bezrobocia w województwie łódzkim oraz w PUP Skierniewice na koniec VI 2016 roku (wybrane kategorie)				
Kategorie bezrobotnych	Województwo łódzkie		PUP Skierniewice	
	Liczba bezrobotnych	Udział w ogóle bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	Udział w ogóle bezrobotnych
Liczba bezrobotnych ogółem	98979	100,0%	2320	100,0%
Kobiety	49449	50,0%	1 222	52,7%
Zamieszkali na wsi	31962	32,3%	831	35,8%
Z prawem do zasiłku	13499	13,6%	393	16,9%
Zwolnieni z przyczyn dot. zakł. pracy	5782	5,8%	197	8,5%
Długotrwale bezrobotni	57672	58,3%	1216	52,4%
W okresie do 12 m-cy od dnia ukończenia nauki	1818	1,8%	50	2,2%
Bez kwalifikacji zawodowych	33864	34,2%	594	25,6%
Do 30 roku życia	22608	22,8%	624	26,9%
Powyżej 50 roku życia	31185	31,5%	698	30,1%
Niepełnosprawni	7911	8,0%	202	8,7%
Cudzoziemcy	189	0,2%	5	0,2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Łodzi¹³.

Na koniec czerwca 2016 roku w całym województwie łódzkim zarejestrowanych było około 99,00 tys. bezrobotnych, w tym blisko 2,3 tys. w PUP w Skierniewicach. Mniejszość bezrobotnych z całego województwa (13,6%; 13,5 tys. osób) oraz 393 osoby z obu omawianych powiatów (16,9% ogółu zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach) posiadało prawo do zasiłku. W całym województwie odnotowano niemal 49,4 tys. bezrobotnych kobiet (50,0%), z których 1,2 tys. (52,7% ogółu dla PUP w Skierniewicach) zamieszkiwało powiat skierniewicki lub miasto Skierniewice. Na poziomie województwa, co trzecia osoba bezrobotna zamieszkiwała obszary wiejskie (32,3%; ok. 32,0 tys. osób), zaś dla obu powiatów był to nieco większy udział – na poziomie 35,8% (0,8 tys. osób).

Nieliczni bezrobotni utracili miejsce pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Na poziomie wojewódzkim było to 5,8% (5,8 tys.) bezrobotnych, a dla PUP w Skierniewicach – 8,5% czyli 197 osób.

Bardzo niepokojący jest fakt, że na wojewódzkim rynku pracy połowa osób zarejestrowanych w urzędach pracy była zaliczona do kategorii długotrwale bezrobotnych (aż 57,7 tys.; 58,3%). Dla omawianych rynków powiatowych adekwatna wartość była niższa, ale i tak sięgała 52,4%, co oznacza, że długotrwale bezrobocie dotyczyło blisko 1,2 tys. osób.

Natomiast nieliczni okazali się absolwenci – osoby będące w okresie do dwunastu miesięcy od dnia ukończenia nauki, które stanowiły 1,8% 1,8 tys. bezrobotnych w województwie i nieco więcej, bo 2,2% (50 osób) zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach.

W analizowanym okresie znacząca liczba osób bezrobotnych nie posiadała kwalifikacji zawodowych: 33,7 tys. (34,2%) dla województwa oraz 0,6 tys. (25,6%) dla zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach. Dane te wskazują wyraźnie, że brak kwalifikacji jest ważną barierą w uzyskaniu zatrudnienia, zwłaszcza na rynku wojewódzkim.

Niemal co szósta osoba bezrobotna w województwie ukończyła co najwyżej 30 lat (22,6 tys.; 22,8%), a jeszcze wyższy odsetek zaobserwowano wśród osób zarejestrowanych w PUP

¹³ Źródło: Informacja sygnałowa o runku pracy, [w:] <http://wuplodz.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analizy>.

w Skierniewicach (0,6 tys.; 26,9%). Z kolei około co trzeci bezrobotny w całym województwie ukończył więcej niż 50 lat (ok. 31,2 tys.; 31,5%) i podobna proporcja przypada na oba analizowane powiaty (0,7 tys.; 30,1%).

Jedną z kategorii bezrobotnych o szczególnych potrzebach na rynku pracy są osoby niepełnosprawne. W czerwcu 2016 roku grupa ta liczyła niemal 8,0 tys. bezrobotnych w całym województwie łódzkim (8,0% ogółu), w tym 202 osoby zamieszkiwały powiat skierniewicki lub miasto Skierniewice (8,7% zarejestrowanych w PUP).

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych znaleźli się również zarejestrowani bezrobotni cudzoziemcy, których było 0,2% (189 osób) w województwie oraz 0,2% w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice (5 osób).

5.1. Struktura bezrobocia miasto Skierniewice i powiat skierniewicki (lata 2014-2015-2016)

Zgodnie z obowiązującą ustawą dotyczącą promocji zatrudnienia i instytucji rynku pracy, do kategorii osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zalicza się: bezrobotnych do 30 roku życia, bezrobotnym długotrwale, bezrobotnych powyżej 50 roku życia, bezrobotnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej, bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia oraz bezrobotnych niepełnosprawnych¹⁴. W analizowanym okresie od 2014 do 2016 roku kategorie tych osób ulegały zmianom, stąd też wynikają braki danych w kolejnej tabeli.

Dla pełniejszej charakterystyki dynamiki struktury bezrobocia w latach 2014-2016, pod uwagę wzięto dodatkowo, oprócz tzw. szczególnych kategorii osób bezrobotnych, następujące kategorie bezrobotnych: zamieszkali na wsi, osoby w okresie do 12 m-cy od dnia ukończenia nauki, cudzoziemcy bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego, kobiety, które po nie podjęły pracy po urodzeniu dziecka.

Pod koniec czerwca 2016 roku udział osób w wieku do 30 lat w ogóle bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach wyniósł 26,9%. Na 624 takich zarejestrowanych osób 341 mieszkało w mieście Skierniewice, zaś 283 w powiecie skierniewickim. W latach 2014-2016 odsetek takich bezrobotnych w obu powiatach nieco zmalał z 34,2% w grudniu 2014, przez 31,5% pod koniec 2015 roku, do 26,9% w czerwcu 2016 roku¹⁵.

W czerwcu 2016 roku co trzeci zarejestrowany w PUP przekroczył 50-ty rok życia (30,1%; 698 osób), w tym odnotowano 470 mieszkańców Skierniewic oraz 228 osób z powiatu skierniewickiego. W ciągu ostatnich trzech lat udział tej kategorii bezrobotnych wahał się od 26,8% (2014 r.) do 30,1% (2016 r.).

Zwracano już uwagę na wysoki odsetek długotrwale bezrobotnych w rejestrach PUP (52,4%; 1216 osób), którzy w czerwcu 2016 roku częściej zamieszkiwali w mieście Skierniewice (789) niż w drugim z analizowanych powiatów (427). Liczba takich osób wzrosła od grudnia 2014 roku, kiedy to stanowili oni 49,2% ogółu bezrobotnych, ale w liczbach bezwzględnych było ich więcej niż w 2016 roku (1464 zarejestrowanych w PUP).

¹⁴ Art. 49, Dz.U.16.645, *Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, <http://psz.praca.gov.pl/documents/10240/120290/Dz.U.16.645.pdf/e5616143-09b8-4dc0-8c57-5fa5d934b7d1>, s. 52.

¹⁵ Na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Tabela 13. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach w latach 2014-2015-2016

Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach w latach 2014-2015-2016									
Kategorie osób bezrobotnych	XII 2014			XII 2015			VI 2016		
	Miasto Skierniewice	Powiat skierniewicki	PUP Skierniewice	Miasto Skierniewice	Powiat skierniewicki	PUP Skierniewice	Miasto Skierniewice	Powiat skierniewicki	PUP Skierniewice
Zamieszkali na wsi	0	1133	1133	0	1009	1009	0	831	831
Osoby w okresie do 12 m-cy od dnia ukończenia nauki	96	89	185	76	89	165	23	27	50
Cudzoziemcy	1	1	2	3	2	5	5	0	5
Bez kwalifikacji zawodowych	462	280	742	422	253	675	375	219	594
Bez doświadczenia zawodowego	341	292	633	282	244	526	224	182	406
Kobiety, które po nie podjęły pracy po urodzeniu dziecka	177	86	263	147	80	227	151	82	233
Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy (łącznie), w tym:	1550	975	2525	1395	871	2266	1249	714	1963
a. Bezrobotni do 30 roku życia	536	481	1017	433	411	844	341	283	624
b. Długotrwale bezrobotni	942	522	1464	834	477	1311	789	427	1216
c. Bezrobotni powyżej 50 roku życia	526	271	797	525	249	774	470	228	698
d. Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej	b.d.	b.d.	b.d.	0	0	0	40	19	59
e. Posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 r. ż.	b.d.	b.d.	b.d.	208	108	316	194	97	291
f. Posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	b.d.	b.d.	b.d.	0	0	0	0	0	0
g. Niepełnosprawni	206	72	278	153	61	214	147	55	202
Bezrobotni ogółem	1844	1133	2977	1667	1009	2676	1489	831	2320

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Jeśli chodzi o osoby niepełnosprawne, to w czerwcu 2016 r. stanowiły one 8,7% ogółu zarejestrowanych w urzędzie pracy. Na łącznie 202 takie osoby, zdecydowana większość mieszkała w Skierniewicach (147), a pozostali – na terenie powiatu skierniewickiego (55 bezrobotnych z tej grupy).

Warto zwrócić uwagę, że w połowie 2016 roku, przeszło co trzecia osoba zarejestrowana w PUP była mieszkańcem terenów wiejskich (35,8%; 831 osób), zaś niemal co szósta (17,5%; 406) nie posiadała doświadczenia zawodowego. W co dziesiątym przypadku w urzędzie pracy rejestrowały się kobiety, które nie podjęły pracy po urodzeniu dziecka (10,0%; 233) a nieco częściej byli to rodzice posiadający co najmniej jedno dziecko do szóstego roku życia (12,5%; 291 osób).

Tabela 14. Procentowe udziały poszczególnych kategorii osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach w latach 2014-2015-2016

Procentowe udziały poszczególnych kategorii osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach w latach 2014-2015-2016									
Kategorie osób bezrobotnych	XII 2014			XII 2015			VI 2016		
	Miasto Skierniewice	Powiat skierniewicki	PUP Skierniewice	Miasto Skierniewice	Powiat skierniewicki	PUP Skierniewice	Miasto Skierniewice	Powiat skierniewicki	PUP Skierniewice
Zamieszkali na wsi	0,0%	100%	38,1%	0,0%	100,0%	37,7%	0,0%	100%	35,8%
Osoby w okresie do 12 m-cy od dnia ukończenia nauki	5,2%	7,9%	6,2%	4,6%	8,8%	6,2%	1,5%	3,2%	2,2%
Cudzoziemcy	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%	0,3%	0,0%	0,2%
Bez kwalifikacji zawodowych	25,1%	24,7%	24,9%	25,3%	25,1%	25,2%	25,2%	26,4%	25,6%
Bez doświadczenia zawodowego	18,5%	25,8%	21,3%	16,9%	24,2%	19,7%	15,0%	21,9%	17,5%
Kobiety, które po nie podjęły pracy po urodzeniu dziecka	9,6%	7,6%	8,8%	8,8%	7,9%	8,5%	10,1%	9,9%	10,0%
Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy (łącznie), w tym:	84,1%	86,1%	84,8%	83,7%	86,3%	84,7%	83,9%	85,9%	84,6%
a. Bezrobotni do 30 roku życia	29,1%	42,5%	34,2%	26,0%	40,7%	31,5%	22,9%	34,1%	26,9%
b. Długotrwale bezrobotni	51,1%	46,1%	49,2%	50,0%	47,3%	49,0%	53,0%	51,4%	52,4%
c. Bezrobotni powyżej 50 roku życia	28,5%	23,9%	26,8%	31,5%	24,7%	28,9%	31,6%	27,4%	30,1%
d. Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej	b.d.	b.d.	b.d.	0,0%	0,0%	0,0%	2,7%	2,3%	2,5%
e. Posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 r. ż.	b.d.	b.d.	b.d.	12,5%	10,7%	11,8%	13,0%	11,7%	12,5%
f. Posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	b.d.	b.d.	b.d.	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
g. Niepełnosprawni	11,2%	6,4%	9,4%	9,2%	6,0%	8,0%	9,9%	6,6%	8,7%
Bezrobotni ogółem	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Od 2014 roku właściwie nie zmieniła się proporcja osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych i wyniosła ona od 24,9% (2014 r.) do 25,8% (2016 r.). W grudniu 2014 roku do tej kategorii należały 742 osoby zarejestrowane w PUP, w tym 462 ze Skierniewic i 280 z powiatu skierniewickiego.

W analizowanym trzyletnim okresie nieco zmalał natomiast odsetek bezrobotnych nie posiadających doświadczenia zawodowego z 21,3% (633 osoby) do 17,5% (406).

W czerwcu 2016 roku do mniej licznych kategorii osób bezrobotnych należeli: korzystający ze świadczeń pomocy społecznej (2,5%; 59 osób), absolwenci – osoby w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki (2,2%; 50) oraz cudzoziemcy (0,25; 5 osób). Nie odnotowano w ogóle osób samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia (0,0%).

5.2. Struktura bezrobocia z podziałem na gminy – wybrane kategorie osób bezrobotnych

Udziały omówionych powyżej kategorii osób bezrobotnych są zróżnicowane ze względu na poszczególne gminy powiatu skierniewickiego i dla miasta Skierniewice.

Tabela 15. Osoby bezrobotne do 30 roku życia ze względu na gminę zarejestrowane w PUP Skierniewice w latach 2014-2015-2016

Osoby bezrobotne do 30 roku życia ze względu na gminę zarejestrowane w PUP Skierniewice w latach 2014-2015-2016									
Jednostka terytorialna	XII 2014			XII 2015			VI 2016		
	Bezrobotni do 30 r. ż.	Bezrobotni ogółem	Udział w ogóle bez.	Bezrobotni do 30 r. ż.	Bezrobotni ogółem	Udział w ogóle bez.	Bezrobotni do 30 r. ż.	Bezrobotni ogółem	Udział w ogóle bez.
Miasto Skierniewice	536	1844	29,1%	433	1667	26,0%	341	1489	22,9%
Powiat skierniewicki	481	1133	42,5%	411	1009	40,7%	283	831	34,1%
Gmina Bolimów	46	104	44,2%	34	77	44,2%	25	74	33,8%
Gmina Głuchów	57	120	47,5%	33	92	35,9%	22	68	32,4%
Gmina Godzianów	26	50	52,0%	25	46	54,3%	14	38	36,8%
Gmina Kowiesy	44	93	47,3%	47	93	50,5%	28	64	43,8%
Gmina Lipce Reymontowskie	36	82	43,9%	38	83	45,8%	22	66	33,3%
Gmina Maków	92	210	43,8%	84	212	39,6%	55	172	32,0%
Gmina Nowy Kawęczyn	43	118	36,4%	32	97	33,0%	23	76	30,3%
Gmina Skierniewice	102	277	36,8%	90	248	36,3%	73	224	32,6%
Gmina Słupia	35	79	44,3%	28	61	45,9%	21	49	42,9%
PUP Skierniewice	1017	2977	34,2%	844	2676	31,5%	624	2320	26,9%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach

Według stanu na koniec czerwca 2016 roku udział osób w wieku do 30 lat w ogóle bezrobotnych był najwyższy w gminach Słupia (42,9%) i Kowiesy (43,8%), natomiast najniższy w mieście Skierniewice (22,9%).

W okresie od grudnia 2014 roku do czerwca 2016 znaczne zmalał odsetek takich osób w gminie Godzianów (z aż 52,0% do 36,8%), Bolimów (z 44,2% do 33,8%), Głuchów (z 47,5% do 32,4%), Lipce Reymontowskie (z 43,9% do 33,3%), Maków (z 43,8% do 32,0%). Odnotowano także spadek liczby takich bezrobotnych w mieście Skierniewice (z 29,1% na koniec 2014 r. do 22,9% w czerwcu 2016 r.)¹⁶.

Jeśli chodzi o osoby powyżej 50 roku życia, to w czerwcu 2016 roku najwięcej takich bezrobotnych zamieszkiwało w gminie Bolimów (35,1%) oraz Głuchów (30,9%). W mieście Skierniewice odnotowano zbliżony odsetek na poziomie 31,6%. Najmniejsze liczby dotyczyły natomiast mieszkańców gminy Kowiesy (18,8%), Godzianów (21,1%) oraz Lipce Reymontowskie (21,2%).

¹⁶ Na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Od 2014 roku znaczący wzrost udziału osób, które ukończyły powyżej 50 lat zaobserwowano w gminie Głuchów (z 20,8% do 30,9%) i w gminie Bolimów (z 22,1% do 35,1%), natomiast w mieście Skierniewice nie doszło do większych zmian w tym zakresie (wzrost z 28,5% w 2014 r.).

Tabela 16. Osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia ze względu na gminę zarejestrowane w PUP Skierniewice w latach 2014-2015-2016

Osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia ze względu na gminę zarejestrowane w PUP Skierniewice w latach 2014-2015-2016									
Jednostka terytorialna	XII 2014			XII 2015			VI 2016		
	Bezrobotni pow. 50 r. ż.	Bezrobotni ogółem	Udział w ogóle bez.	Bezrobotni pow. 50 r. ż.	Bezrobotni ogółem	Udział w ogóle bez.	Bezrobotni pow. 50 r. ż.	Bezrobotni ogółem	Udział w ogóle bez.
Miasto Skierniewice	526	1844	28,5%	525	1667	31,5%	470	1489	31,6%
Powiat skierniewicki	271	1133	23,9%	249	1009	24,7%	228	831	27,4%
Gmina Bolimów	23	104	22,1%	17	77	22,1%	26	74	35,1%
Gmina Głuchów	25	120	20,8%	25	92	27,2%	21	68	30,9%
Gmina Godzianów	10	50	20,0%	8	46	17,4%	8	38	21,1%
Gmina Kowiesy	18	93	19,4%	15	93	16,1%	12	64	18,8%
Gmina Lipce Reymontowskie	16	82	19,5%	16	83	19,3%	14	66	21,2%
Gmina Maków	56	210	26,7%	61	212	28,8%	50	172	29,1%
Gmina Nowy Kawęczyn	32	118	27,1%	27	97	27,8%	20	76	26,3%
Gmina Skierniewice	72	277	26,0%	68	248	27,4%	63	224	28,1%
Gmina Słupia	19	79	24,1%	12	61	19,7%	14	49	28,6%
PUP Skierniewice	797	2977	26,8%	774	2676	28,9%	698	2320	30,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach

W czerwcu 2016 roku w obrębie powiatu skierniewickiego odsetki osób długotrwale bezrobotnych sięgające powyżej połowy zarejestrowanych w PUP odnotowano w gminach Głuchów (55,9%), Skierniewice (53,6%), Lipce Reymontowskie (53,0%), Maków (52,3%) oraz Nowy Kawęczyn (51,3%). W mieście Skierniewice ta kategoria bezrobotnych objęła 53,0% zarejestrowanych w PUP.

Tabela 17. Osoby długotrwale bezrobotne ze względu na gminę zarejestrowane w PUP Skierniewice w latach 2014-2015-2016

Osoby długotrwale bezrobotne ze względu na gminę zarejestrowane w PUP Skierniewice w latach 2014-2015-2016									
Jednostka terytorialna	XII 2014			XII 2015			VI 2016		
	Długotrwale bezrobotni	Bezrobotni ogółem	Udział w ogóle bez.	Długotrwale bezrobotni	Bezrobotni ogółem	Udział w ogóle bez.	Długotrwale bezrobotni	Bezrobotni ogółem	Udział w ogóle bez.
Miasto Skierniewice	942	1844	51,1%	834	1667	50,0%	789	1489	53,0%
Powiat skierniewicki	522	1133	46,1%	477	2676	17,8%	427	831	51,4%
Gmina Bolimów	40	104	38,5%	31	77	40,3%	33	74	44,6%
Gmina Głuchów	53	120	44,2%	46	92	50,0%	38	68	55,9%
Gmina Godzianów	17	50	34,0%	17	46	37,0%	16	38	42,1%
Gmina Kowiesy	41	93	44,1%	46	93	49,5%	32	64	50,0%
Gmina Lipce Reymontowskie	42	82	51,2%	36	83	43,4%	35	66	53,0%
Gmina Maków	88	210	41,9%	90	212	42,5%	90	172	52,3%
Gmina Nowy Kawęczyn	56	118	47,5%	53	97	54,6%	39	76	51,3%
Gmina Skierniewice	145	277	52,3%	127	248	51,2%	120	224	53,6%
Gmina Słupia	40	79	50,6%	31	61	50,8%	24	49	49,0%
PUP Skierniewice	1464	2977	49,2%	1311	2676	49,0%	1216	2320	52,4%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach

W latach 2014-2016 (do czerwca) w powiecie skierniewickim (z 46,1%) oraz w powiecie grodzkim (z 51,1%) udział długotrwale bezrobotnych zwiększył się, a szczególnie w gminie Głuchów (o 11,7%). Jedynie na terenie gminy Słupia nastąpił minimalny spadek liczby tej grupy zarejestrowanych w PUP (z 50,6% do 49,0%).

Od grudnia 2014 roku do czerwca 2016 roku minimalnie zmalał natomiast udział niepełnosprawnych bezrobotnych – z 9,3% do 8,7% ogółu zarejestrowanych w PUP. Jednakże w podziale na jednostki administracyjne okazuje się, że spadek ten dotyczył powiatu grodzkiego (z 11,2% do 9,9%), zaś w powiecie skierniewickim nastąpił wzrost średnio z 6,4% do 6,6% niepełnosprawnych. Szczególnie ten proces dotyczył gminy Kowiesy (wzrost z 4,3% do 7,8%) oraz Słupia (z 5,1% do 10,2%). Z kolei spadek liczby takich osób bezrobotnych odnotowano przede wszystkim w gminie Nowy Kawęczyn (z 5,9% do 3,9%).

Tabela 18. Niepełnosprawni bezrobotni ze względu na gminę zarejestrowane w PUP Skierniewice w latach 2014-2015-2016

2014-2015-2016

Niepełnosprawni bezrobotni ze względu na gminę zarejestrowane w PUP Skierniewice w latach 2014-2015-2016									
Jednostka terytorialna	XII 2014			XII 2015			VI 2016		
	Niepełno- sprawni	Bezrobotni ogółem	Udział w ogóle bez.	Niepełno- sprawni	Bezrobotni ogółem	Udział w ogóle bez.	Niepełno- sprawni	Bezrobotni ogółem	Udział w ogóle bez.
Miasto Skierniewice	206	1844	11,2%	153	1667	9,2%	147	1489	9,9%
Powiat skierniewicki	72	1133	6,4%	61	1009	6,0%	55	831	6,6%
Gmina Bolimów	8	104	7,7%	2	77	2,6%	6	74	8,1%
Gmina Głuchów	7	120	5,8%	6	92	6,5%	5	68	7,4%
Gmina Godzianów	5	50	10,0%	4	46	8,7%	4	38	10,5%
Gmina Kowiesy	4	93	4,3%	7	93	7,5%	5	64	7,8%
Gmina Lipce Reymontowskie	4	82	4,9%	6	83	7,2%	3	66	4,5%
Gmina Maków	14	210	6,7%	11	212	5,2%	11	172	6,4%
Gmina Nowy Kawęczyn	7	118	5,9%	6	97	6,2%	3	76	3,9%
Gmina Skierniewice	19	277	6,9%	16	248	6,5%	13	224	5,8%
Gmina Słupia	4	79	5,1%	3	61	4,9%	5	49	10,2%
PUP Skierniewice	278	2977	9,3%	214	2676	8,0%	202	2320	8,7%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie

W czerwcu 2016 roku najwyższe odsetki niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP zaobserwowano dla gmin Słupia (10,2%) i Godzianów (10,5%).

6. Charakterystyka bezrobotnych w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim

Kolejne charakterystyka osób bezrobotnych zamieszkujących miasto Skierniewice oraz powiat skierniewicki obejmuje strukturę pod względem płci, czasu pozostawania bez pracy, wieku, wykształcenia oraz stażu pracy ogółem¹⁷.

Jak wcześniej wskazywano, według stanu ustalonego na koniec czerwca 2016 roku, udział kobiet w ogóle bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach wynosił 52,7%, przy czym w powiecie skierniewickim występowała nieznaczna nadwyżka mężczyzn (50,9%), zaś w mieście Skierniewice przeważały kobiety (54,7%).

¹⁷ Szczegółowa informacja dotycząca bezrobotnych według zawodów i specjalności znajduje się w rozdziale 12.1. *Bezrobotni według zawodów w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim*.

Tabela 19. Struktura społeczno-demograficzna osób bezrobotnych w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice w VI 2016 roku

Struktura społeczno-demograficzna osób bezrobotnych w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice w VI 2016 roku							
Kategorie bezrobotnych		Miasto Skierniewice		Powiat skierniewicki		PUP Skierniewice	
		N	%	N	%	N	%
Czas pozostawania bez pracy	Do 1 miesiąca	140	9,4%	84	10,1%	224	9,7%
	1-3 miesiące	207	13,9%	119	14,3%	326	14,1%
	3-6 miesięcy	275	18,5%	138	16,6%	413	17,8%
	6-12 miesięcy	281	18,9%	168	20,2%	449	19,4%
	12-24 miesiące	265	17,8%	161	19,4%	426	18,4%
	pow. 24 miesięcy	321	21,6%	161	19,4%	482	20,8%
	Ogółem	1489	100,0%	831	100,0%	2320	100,0%
Wiek	18-24	135	9,1%	133	16,0%	268	11,6%
	25-34	427	28,7%	258	31,0%	685	29,5%
	35-44	330	22,2%	157	18,9%	487	21,0%
	45-54	258	17,3%	132	15,9%	390	16,8%
	55-59	224	15,0%	103	12,4%	327	14,1%
	60 lat i więcej	115	7,7%	48	5,8%	163	7,0%
	Ogółem	1489	100,0%	831	100,0%	2320	100,0%
Wykształcenia	Wyższe	261	17,5%	89	10,7%	350	15,1%
	Policealne i średnie zawodowe	312	21,0%	171	20,6%	483	20,8%
	Średnie ogólnokształcące	195	13,1%	86	10,3%	281	12,1%
	Zasadnicze zawodowe	322	21,6%	233	28,0%	555	23,9%
	Gimnazjalne i poniżej	399	26,8%	252	30,3%	651	28,1%
	Ogółem	1489	100,0%	831	100,0%	2320	100,0%
Staż pracy	Do 1 roku	259	17,4%	150	18,1%	409	17,6%
	1-5 lat	307	20,6%	182	21,9%	489	21,1%
	5-10 lat	239	16,1%	128	15,4%	367	15,8%
	10-20 lat	275	18,5%	142	17,1%	417	18,0%
	20-30 lat	188	12,6%	79	9,5%	267	11,5%
	30 lat i więcej	89	6,0%	37	4,5%	126	5,4%
	Bez stażu	132	8,9%	113	13,6%	245	10,6%
	Ogółem	1489	100,0%	831	100,0%	2320	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Jeśli chodzi o czas pozostawania bez pracy, w połowie 2016 roku w powiecie skierniewickim najliczniejszą grupą bezrobotnych okazały się osoby pozostające bez pracy od 6-u do 12-u miesięcy (20,2%) lub dłużej (19,4%). Z kolei w mieście Skierniewice co piąta osoba pozostawała na bezrobociu powyżej 24 miesięcy (21,6%)¹⁸. Była to też najliczniejsza grupa bezrobotnych zarejestrowanych w PUP dla obu powiatów (20,8%).

W podziale na wiek, w ogóle osób znajdujących się rejestrach urzędu pracy, dwie piąte stanowiły osoby do 34 roku życia (41,1%), przy czym niemal co trzeci bezrobotny ukończył od 25 do 34 lat (29,5%). Z drugiej strony, w sumie 21,1% osób było w wieku od 35 do 44 lat. W powiecie grodzkim największe odsetki dotyczyły osób w wieku od 25 do 34 (28,7%) oraz od 35 do 44 lat (22,2%), zaś w powiecie skierniewickim co trzeci zarejestrowany w PUP ukończył do 25 do 34 la (31,0%).

¹⁸ Na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Dla ogółu zarejestrowanych w PUP w strukturze poziomu wykształcenia odnotowano zbliżone odsetki dla poziomu policealnego i średniego zawodowego (20,8%), zasadniczego zawodowego (23,9%) oraz gimnazjalnego i niższego (28,1%). Należy podkreślić, że ponad połowa bezrobotnych (52,0%) posiadała wykształcenie co najwyżej zasadnicze zawodowe, zaś niemal co siódmy z nich uzyskał dyplom wyższej uczelni (15,1%). W mieście Skierniewice odnotowano znacznie wyższe odsetki bezrobotnych osób z wykształceniem wyższym (17,5%) niż na pozostałym terenie objętym analizą (10,7%).

W niemal co szóstym przypadku osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP w Skierniewicach posiadały staż pracy nie przekraczający jednego roku (17,6%), a ponad co trzecia osoba miała co najmniej 10-letnie doświadczenie zawodowe (34,9% łącznie). Należy zaakcentować, że aż 10,6% mieszkańców powiatu skierniewickiego zarejestrowanych w PUP nie uzyskało żadnego doświadczenia zawodowego, co znacząco częściej dotyczy mieszkańców powiatu skierniewickiego (13,6%) niż Skierniewic (8,9%).

Tabela 20. Struktura społeczno-demograficzna osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach ze względu na płeć w VI 2016 roku

Struktura społeczno-demograficzna osób bezrobotnych w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice w VI 2016 roku							
Kategorie bezrobotnych		Kobiety		Mężczyźni		Ogółem	
		N	%	N	%	N	%
Czas pozostawania bez pracy	Do 1 miesiąca	100	8,2%	124	11,3%	224	9,7%
	1-3 miesiące	152	12,4%	174	15,8%	326	14,1%
	3-6 miesięcy	222	18,2%	191	17,4%	413	17,8%
	6-12 miesięcy	243	19,9%	206	18,8%	449	19,4%
	12-24 miesiące	219	17,9%	207	18,9%	426	18,4%
	pow. 24 miesięcy	286	23,4%	196	17,9%	482	20,8%
	Ogółem	1222	100,0%	1098	100,0%	2320	100,0%
Wiek	18-24	163	13,3%	105	9,6%	268	11,6%
	25-34	433	35,4%	252	23,0%	685	29,5%
	35-44	291	23,8%	196	17,9%	487	21,0%
	45-54	175	14,3%	215	19,6%	390	16,8%
	55-59	141	11,5%	186	16,9%	327	14,1%
	60 lat i więcej	19	1,6%	144	13,1%	163	7,0%
	Ogółem	1222	100,0%	1098	100,0%	2320	100,0%
Wykształcenia	Wyższe	231	18,9%	119	10,8%	350	15,1%
	Policealne i średnie zawodowe	294	24,1%	189	17,2%	483	20,8%
	Średnie ogólnokształcące	202	16,5%	79	7,2%	281	12,1%
	Zasadnicze zawodowe	200	16,4%	355	32,3%	555	23,9%
	Gimnazjalne i poniżej	295	24,1%	356	32,4%	651	28,1%
	Ogółem	1222	100,0%	1098	100,0%	2320	100,0%
Staż pracy	Do 1 roku	251	20,5%	158	14,4%	409	17,6%
	1-5 lat	286	23,4%	203	18,5%	489	21,1%
	5-10 lat	202	16,5%	165	15,0%	367	15,8%
	10-20 lat	182	14,9%	235	21,4%	417	18,0%
	20-30 lat	118	9,7%	149	13,6%	267	11,5%
	30 lat i więcej	44	3,6%	82	7,5%	126	5,4%
	Bez stażu	139	11,4%	106	9,7%	245	10,6%
	Ogółem	1222	100,0%	1098	100,0%	2320	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

W podziale na płeć, w ogóle bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Skierniewice zaobserwowano następujące tendencje¹⁹:

- Nie zachodziły większe różnice pomiędzy bezrobotnymi mężczyznami a kobietami, jeśli chodzi o czas pozostawania bez pracy od 3 do 6 miesięcy; zbliżone odsetki dotyczyły osób zarejestrowanych do 6 miesięcy, chociaż częściej byli to mężczyźni (38,8% dla kobiet; 44,5% dla mężczyzn), w odniesieniu do stażu powyżej 24 miesięcy odnotowano większą proporcję kobiet niż mężczyzn (odpowiednio: 23,4% i 17,9%).
- Dla obu płci struktura pod względem wieku była zróżnicowana; wśród mężczyzn większe były udziały osób powyżej 44 roku życia (27,4% dla kobiet; 49,6% dla mężczyzn), a przede wszystkim wśród osób od 60 lat (odpowiednio: 1,6% i 13,1%).
- Kobiety znacznie częściej posiadały wyższe wykształcenie (18,9%) niż mężczyźni (10,8%), a także wykształcenie średnie ogólnokształcące (odpowiednio: 16,5% i 7,2%); z kolei mężczyźni zdecydowanie częściej uzyskali wykształcenie zasadnicze zawodowe (32,3% mężczyzn; 16,4% kobiet), a także większe ich udziały odnotowano dla poziomu co najwyżej gimnazjalnego (odpowiednio: 32,4% i 24,1%).
- Wyższe odsetki bezrobotnych kobiet odnotowano w grupie osób ze stażem pracy nie przekraczającym roku (20,5% kobiet; 14,4% mężczyzn) oraz od roku do 5 lat (23,45; 18,5%). Z kolei mężczyźni częściej posiadali doświadczenie zawodowe liczące od 10 do 30 lat (35,0% mężczyzn; 24,6% kobiet).

7. Miasto Skierniewice i powiat skierniewicki – długotrwale bezrobotni

Jak wcześniej akcentowano, na lokalnym rynku pracy utrzymuje się wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych (52,4% ogółu zarejestrowanych w PUP Skierniewice). Zgodnie z danymi na koniec czerwca 2016 roku, łączna liczba osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Skierniewice wyniosła 1216 osób, przy czym 427 zamieszkiwało powiat ziemski, zaś 789 – miasto Skierniewice.

Tabela 21. Liczba osób długotrwale bezrobotnych mieście Skierniewice oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego w VI 2016 roku

Liczba osób długotrwale bezrobotnych mieście Skierniewice oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego w VI 2016 roku		
Miasto/ Gmina	N	%
Miasto Skierniewice	789	64,9%
Gmina Bolimów	33	2,7%
Gmina Głuchów	38	3,1%
Gmina Godzianów	16	1,3%
Gmina Kowiesy	32	2,6%
Gmina Lipce Reymontowskie	35	2,9%
Gmina Maków	90	7,4%
Nowy Kawęczyn	39	3,2%
Gmina Skierniewice	120	9,9%
Gmina Słupia	24	2,0%
Łącznie w PUP Skierniewice	1216	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

W podziale na gminy powiatu skierniewickiego, najwyższe odsetki osób długotrwale pozostających bez pracy odnotowano w gminach Skierniewice (9,9%; 120 osób) oraz Maków

¹⁹ Stan na koniec czerwca 2016 r. Na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

(7,4%; 90 osób). Najmniej zaś osób z tej grupy mieszkało w gminie Godzianów (1,3%; 16), Słupia (2,0%; 24) oraz Kowiesy (2,6%; 32 osoby).

Osoby długotrwale bezrobotne scharakteryzowano pod względem płci, czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia oraz stażu pracy.

Tabela 22. Struktura społeczno-demograficzna osób długotrwale bezrobotnych w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice w VI 2016 roku

Struktura społeczno-demograficzna osób długotrwale bezrobotnych w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice w VI 2016 roku							
Kategorie bezrobotnych		Miasto Skierniewice		Powiat skierniewicki		PUP Skierniewice	
		N	%	N	%	N	%
Płeć	Kobiety	451	57,2%	199	46,6%	650	53,5%
	Mężczyźni	338	42,8%	228	53,4%	566	46,5%
	Ogółem	789	100,0%	427	100,0%	1216	100,0%
Czas pozostawania bez pracy	Do 1 miesiąca	15	1,9%	9	2,1%	24	2,0%
	1-3 miesiące	30	3,8%	14	3,3%	44	3,6%
	3-6 miesięcy	55	7,0%	24	5,6%	79	6,5%
	6-12 miesięcy	108	13,7%	59	13,8%	167	13,7%
	12-24 miesiące	263	33,3%	161	37,7%	424	34,9%
	pow. 24 miesięcy	318	40,3%	160	37,5%	478	39,3%
	Ogółem	789	100,0%	427	100,0%	1216	100,0%
Wiek	18-24	47	6,0%	40	9,4%	87	7,2%
	25-34	187	23,7%	120	28,1%	307	25,2%
	35-44	182	23,1%	82	19,2%	264	21,7%
	45-54	165	20,9%	80	18,7%	245	20,1%
	55-59	132	16,7%	69	16,2%	201	16,5%
	60 lat i więcej	76	9,6%	36	8,4%	112	9,2%
	Ogółem	789	100,0%	427	100,0%	1216	100,0%
Wykształcenia	Wyższe	99	12,5%	33	7,7%	132	10,9%
	Policealne i średnie zawodowe	151	19,1%	67	15,7%	218	17,9%
	Średnie ogólnokształcące	101	12,8%	35	8,2%	136	11,2%
	Zasadnicze zawodowe	193	24,5%	135	31,6%	328	27,0%
	Gimnazjalne i poniżej	245	31,1%	157	36,8%	402	33,1%
	Ogółem	789	100,0%	427	100,0%	1216	100,0%
Staż pracy	Do 1 roku	150	19,0%	86	20,1%	236	19,4%
	1-5 lat	151	19,1%	86	20,1%	237	19,5%
	5-10 lat	123	15,6%	57	13,3%	180	14,8%
	10-20 lat	149	18,9%	88	20,6%	237	19,5%
	20-30 lat	97	12,3%	42	9,8%	139	11,4%
	30 lat i więcej	40	5,1%	9	2,1%	49	4,0%
	Bez stażu	79	10,0%	59	13,8%	138	11,3%
	Ogółem	789	100,0%	427	100,0%	1216	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Na analizowanym rynku pracy udział kobiet w ogóle długotrwale bezrobotnych wyniósł 53,5% w relacji do 46,5% mężczyzn. Nadwyżka kobiet w tej grupie dotyczy mieszkank powiatu ziemskiego (57,2%), zaś w powiecie grodzkim odnotowano większy udział długotrwale bezrobotnych mężczyzn (53,4%).

Na koniec pierwszej połowy 2016 roku, zarejestrowani w PUP w Skierniewicach długotrwale bezrobotni w zdecydowanej większości pozostawali bez pracy co najmniej od roku (w sumie 74,2%), w tym najczęściej powyżej 24 miesięcy (39,3%)²⁰. Struktura analizowanej grupy była zbliżona pod tym względem dla powiatu grodzkiego i ziemskiego.

Dla całego terenu objętego analizą, największe udziały dotyczyły osób w wieku od 25 do 34 lat (25,2%) oraz od 35 do 44 lat (21,7%), natomiast długotrwale bezrobotni powyżej 55 lat stanowili 25,7% ogółu tej kategorii. W powiecie ziemskim nieco więcej odnotowano osób najmłodszych, liczących od 18 do 24 lat (9,4%) aniżeli w mieście Skierniewice (6,0%).

Blisko co trzeci długotrwale bezrobotny zarejestrowany w PUP Skierniewice ukończył szkołę gimnazjalną lub niższą (33,1%), zaś trzykrotnie rzadziej posiadał dyplom uczelni wyższej (10,9%) – tak więc również najlepiej wyedukowane osoby miały długookresowe problemy ze znalezieniem zatrudnienia na lokalnym rynku pracy. Poza tym, około co czwarty bezrobotny z omawianej kategorii miał wykształcenie zasadnicze zawodowe (27,0%), natomiast niemal co szósty (17,9%) policealne lub średnie zawodowe, a co częściej niż co dziewiąty – średnie ogólnokształcące (11,2%). Osoby z dyplomami uczelni wyższej częściej zamieszkiwały powiat grodzki (12,5%) niż ziemski (7,7%), w którym z kolei odnotowano większe odsetki osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (31,6%) aniżeli w mieście Skierniewice (24,5%).

Warto podkreślić, że zgodnie z danymi na koniec pierwszej połowy 2016 roku 138 osób długotrwale bezrobotnych nie uzyskało dotychczas doświadczenia zawodowego (11,3% długotrwale bezrobotnych). Nieco częściej problem ten dotyczył mieszkańców powiatu ziemskiego (13,8%; 59 osób) aniżeli Skierniewic (10,0%; 79 osób). Ponadto, co piąty zarejestrowany w PUP Skierniewice długotrwale bezrobotny przepracował dotychczas co najmniej rok czasu (19,4%).

8. Miasto Skierniewice i powiat skierniewicki – bezrobotni do 30 roku życia

Zgodnie z danymi na koniec czerwca 2016 roku, w PUP w Skierniewicach zarejestrowane były w sumie 624 osoby bezrobotne w wieku do 30 lat, które stanowiły 26,9% z 2320 zarejestrowanych w urzędzie osób. Liczba bezrobotnych liczących do 30 roku życia wyniosła 341 osób dla miasta Skierniewice oraz 283 w powiecie ziemskim²¹.

Poniżej scharakteryzowano strukturę społeczno-demograficzną wskazanej kategorii bezrobotnych ze względu na takie czynniki jak: płeć, czas pozostawania bez pracy, poziom wykształcenia oraz staż pracy ogółem.

Bezrobotne kobiety w wieku do 30 roku życia znacznie przeważały nad mężczyznami (63,3% i 36,7%). Podobną nadwyżkę kobiet odnotowano dla powiatu ziemskiego (64,7%) i grodzkiego (62,2%).

W sumie około jedna trzecia tej kategorii wiekowej pozostawała na bezrobociu co najwyżej trzy miesiące (35,4%), ale jedna czwarta młodych osób była bez pracy od co najmniej roku (24,9%). Nie zaobserwowano znaczących różnic pomiędzy miastem Skierniewice oraz powiatu skierniewickiego.

²⁰ Stan na 30 czerwca 2016 r. Na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

²¹ Na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Tabela 23. Struktura społeczno-demograficzna osób bezrobotnych do 30 roku życia w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice w VI 2016 roku

Struktura społeczno-demograficzna osób bezrobotnych do 30 roku życia w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice w VI 2016 roku							
Kategorie bezrobotnych		Miasto Skierniewice		Powiat skierniewicki		PUP Skierniewice	
		N	%	N	%	N	%
Płeć	Kobiety	212	62,2%	183	64,7%	395	63,3%
	Mężczyźni	129	37,8%	100	35,3%	229	36,7%
	Ogółem	341	100,0%	283	100,0%	624	100,0%
Czas pozostawania bez pracy	Do 1 miesiąca	55	16,1%	41	14,5%	96	15,4%
	1-3 miesiące	68	19,9%	57	20,1%	125	20,0%
	3-6 miesięcy	71	20,8%	50	17,7%	121	19,4%
	6-12 miesięcy	61	17,9%	66	23,3%	127	20,4%
	12-24 miesiące	55	16,1%	39	13,8%	94	15,1%
	pow. 24 miesięcy	31	9,1%	30	10,6%	61	9,8%
	Ogółem	341	100,0%	283	100,0%	624	100,0%
Wykształcenia	Wyższe	72	21,1%	51	18,0%	123	19,7%
	Policealne i średnie zawodowe	44	12,9%	79	27,9%	123	19,7%
	Średnie ogólnokształcące	82	24,0%	56	19,8%	138	22,1%
	Zasadnicze zawodowe	38	11,1%	37	13,1%	75	12,0%
	Gimnazjalne i poniżej	105	30,8%	60	21,2%	165	26,4%
	Ogółem	341	100,0%	283	100,0%	624	100,0%
Staż pracy	Do 1 roku	131	38,4%	95	33,6%	226	36,2%
	1-5 lat	118	34,6%	93	32,9%	211	33,8%
	5-10 lat	16	4,7%	21	7,4%	37	5,9%
	10-20 lat	1	0,3%	1	0,4%	2	0,3%
	20-30 lat	0	0%	0	0%	0	0,0%
	30 lat i więcej	0	0%	0	0%	0	0,0%
	Bez stażu	75	22,0%	73	25,8%	148	23,7%
	Ogółem	341	100,0%	283	100,0%	624	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Jeśli chodzi o strukturę wykształcenia, to najwięcej było zarejestrowanych w PUP osób z dyplomami szkół gimnazjalnych i niższych (26,4%), a rzadziej ze średnich ogólnokształcących (22,1%). Warto zaakcentować, że w co piątym przypadku byli to bezrobotni z wykształceniem wyższym (19,7%) lub policealnym i średnim zawodowym (również 19,7%). W powiecie ziemskim młodzi bezrobotni najczęściej posiadają dyplomy szkół policealnych i średnich zawodowych (27,9%), zaś w mieście Skierniewice w niemal co trzecim przypadku są to osoby z najniższym poziomem wykształcenia (30,8%). Różnice te wynikają zapewne z możliwości znalezienia pracy w różnych sektorach gospodarki.

Łącznie 148 osób, czyli 23,7% ogółu młodych bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy nie miało doświadczenia zawodowego. W powiecie skierniewickim odnotowano 73 takie osoby w wieku do 30 lat (25,8% dla tego powiatu), zaś w mieście Skierniewice adekwatny odsetek okazał się nieco niższy (22,0%; 75 osób)²². Brak stażu zawodowego okazał się zatem istotnym problemem w kategorii młodych bezrobotnych i w podobnym stopniu dotyczył mieszkańców powiatu skierniewickiego jak i miasta Skierniewice.

²² Stan na dzień 30 czerwca 2016., *Ibidem*.

9. Miasto Skierniewice i powiat skierniewicki – bezrobotni powyżej 50 roku życia

Według danych na koniec czerwca 2016 roku, w PUP w Skierniewicach odnotowano w sumie 698 osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat, które stanowiły 30,1% ogółu zarejestrowanych osób. Liczba analizowanej kategorii bezrobotnych wyniosła 470 osób dla miasta Skierniewice oraz 228 osób mieszkających w powiecie ziemskim²³.

Tabela 24. Struktura społeczno-demograficzna osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice w VI 2016 roku

Struktura społeczno-demograficzna osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice w VI 2016 roku							
Kategorie bezrobotnych		Miasto Skierniewice		Powiat skierniewicki		PUP Skierniewice	
		N	%	N	%	N	%
Płeć	Kobiety	188	40,0%	64	28,1%	252	36,1%
	Mężczyźni	282	60,0%	164	71,9%	446	63,9%
	Ogółem	470	100,0%	228	100,0%	698	100,0%
Czas pozostawania bez pracy	Do 1 miesiąca	24	5,1%	16	7,0%	40	5,7%
	1-3 miesiące	56	11,9%	19	8,3%	75	10,7%
	3-6 miesięcy	67	14,3%	34	14,9%	101	14,5%
	6-12 miesięcy	91	19,4%	36	15,8%	127	18,2%
	12-24 miesiące	94	20,0%	53	23,2%	147	21,1%
	pow. 24 miesięcy	138	29,4%	70	30,7%	208	29,8%
	Ogółem	470	100,0%	228	100,0%	698	100,0%
Wiek	18-24	0	0%	0	0%	0	0%
	25-34	0	0%	0	0%	0	0%
	35-44	0	0%	0	0%	0	0%
	45-54	131	27,9%	77	33,8%	208	29,8%
	55-59	224	47,7%	103	45,2%	327	46,8%
	60 lat i więcej	115	24,5%	48	21,1%	163	23,4%
	Ogółem	470	100,0%	228	100,0%	698	100,0%
Wykształcenia	Wyższe	35	7,4%	5	2,2%	40	5,7%
	Policealne i średnie zawodowe	123	26,2%	31	13,6%	154	22,1%
	Średnie ogólnokształcące	29	6,2%	7	3,1%	36	5,2%
	Zasadnicze zawodowe	149	31,7%	87	38,2%	236	33,8%
	Gimnazjalne i poniżej	134	28,5%	98	43,0%	232	33,2%
	Ogółem	470	100,0%	228	100,0%	698	100,0%
Staż pracy	Do 1 roku	17	3,6%	9	3,9%	26	3,7%
	1-5 lat	29	6,2%	19	8,3%	48	6,9%
	5-10 lat	42	8,9%	16	7,0%	58	8,3%
	10-20 lat	126	26,8%	67	29,4%	193	27,7%
	20-30 lat	158	33,6%	65	28,5%	223	31,9%
	30 lat i więcej	88	18,7%	36	15,8%	124	17,8%
	Bez stażu	10	2,1%	16	7,0%	26	3,7%
	Ogółem	470	100,0%	228	100,0%	698	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

²³ Na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

W powyższej tabeli określono strukturę społeczno-demograficzną wskazanej kategorii bezrobotnych ze względu na takie czynniki jak: płeć, czas pozostawania bez pracy, poziom wykształcenia oraz staż pracy ogółem.

We wskazanym okresie dla ogółu zarejestrowanych w PUP Skierniewice bezrobotni mężczyźni powyżej 50 roku życia przeważali nad kobietami (63,9% i 36,1%)²⁴. W powiecie grodzkim odnotowano mniejszą nadwyżkę mężczyzn (60,0%) niż w powiecie ziemskim 71,9%).

Okolo co szosta osoba z tej kategorii pozostawała na bezrobociu co najwyżej trzy miesiace (16,4%). Nalezy zaakcentowac, ze ponad polowa takich osob pozostawalo bez pracy od co najmniej roku (50,9%). W miescie Skierniewice nieco czesciej najstarsi bezrobotni posiadali ten status do 3 miesiecy (17,0%) niz w powiecie ziemskim (15,3%).

Jeśli chodzi o wiek, to dla ogółu zarejestrowanych w PUP najliczniejszą grupą okazały się osoby w wieku od 55 do 59 lat (46,8%).

Pod względem wykształcenia, największa liczba osób osiągnęła poziom co najwyżej gimnazjalny (33,2%) lub zasadniczy zawodowy (33,8%), a rzadziej – policealny i średni zawodowy (22,1%). Wyjątkowo bezrobotni z tej kategorii uzyskali wykształcenie wyższe lub średnie ogólnokształcące (odpowiednio: 5,7% i 5,2%). Posiadanie dyplomu szkół policealnych i średnich zawodowych było bardziej typowe dla mieszkańców Skierniewic (26,2%), natomiast co najwyżej gimnazjalnego dla bezrobotnych 50+ zamieszkujących powiat skierniewicki (43,0%).

Przeważająca część osób z tej kategorii zarejestrowanych w urzędzie pracy posiadała dość znaczne doświadczenie zawodowe sięgające od 10 do 30 lat (w sumie 59,6%). Co istotne, tylko nieliczni bezrobotni nie posiadali żadnego doświadczenia zawodowego (3,7%). Było to łącznie 26 osób, częściej mieszkających w powiecie ziemskim (7,0%; 16 osób) aniżeli w grodzkim (2,1%; 10 osób).

Na podstawie przytoczonych danych źródłowych można stwierdzić, że w omawianej kategorii bezrobotnych z obydwu analizowanych powiatów kluczowym problemem jest pozostawanie na długotrwałym bezrobociu znacznej liczby osób, pomimo posiadania długookresowego stażu zawodowego. Barierą w uzyskaniu i utrzymaniu posad przez osoby powyżej 50 roku życia może być przede wszystkim relatywnie niski poziom wykształcenia, szczególnie jeśli jest to wykształcenie gimnazjalne i niższe. Zwraca uwagę także przewaga mężczyzn nad kobietami z tej kategorii bezrobotnych, co może wynikać z faktu, że część nie posiadających zatrudnienia kobiet w zaawansowanym wieku nie rejestruje się w PUP, zaś ich bezrobocie przyjmuje formę ukrytą – mężczyźni z tej kategorii wieku mogą znajdować zatrudnienie w szarej strefie rynku pracy.

10. Miasto Skierniewice i powiat skierniewicki – bezrobotni niepełnosprawni

Zgodnie z informacjami na koniec czerwca 2016 roku, w PUP w Skierniewicach zarejestrowane były 202 osób niepełnosprawne, które stanowiły 8,7% ogółu bezrobotnych na analizowanym terenie. W mieście Skierniewice było w tym okresie 147 niepełnosprawnych bezrobotnych, zaś w powiecie ziemskim było to 55 osób²⁵.

W kolejnej tabeli przedstawiono strukturę społeczno-demograficzną analizowanej grupy ze względu na takie zmienne jak: płeć, czas pozostawania bez pracy, wiek poziom wykształcenia oraz staż pracy ogółem.

²⁴ *Ibidem.*

²⁵ Na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Tabela 25. Struktura społeczno-demograficzna niepełnosprawnych bezrobotnych w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice w VI 2016 roku

Struktura społeczno-demograficzna niepełnosprawnych bezrobotnych w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice w VI 2016 roku							
Kategorie bezrobotnych		Miasto Skierniewice		Powiat skierniewicki		PUP Skierniewice	
		N	%	N	%	N	%
Płeć	Kobiety	70	47,6%	19	34,5%	89	44,1%
	Mężczyźni	77	52,4%	36	65,5%	113	55,9%
	Ogółem	147	100,0%	55	100,0%	202	100,0%
Czas pozostawania bez pracy	Do 1 miesiąca	6	4,1%	6	10,9%	12	5,9%
	1-3 miesiące	18	12,2%	6	10,9%	24	11,9%
	3-6 miesięcy	17	11,6%	7	12,7%	24	11,9%
	6-12 miesięcy	23	15,6%	8	14,5%	31	15,3%
	12-24 miesiące	34	23,1%	16	29,1%	50	24,8%
	pow. 24 miesięcy	49	33,3%	12	21,8%	61	30,2%
	Ogółem	147	100,0%	55	100,0%	202	100,0%
Wiek	18-24	0	0,0%	5	9,1%	5	2,5%
	25-34	18	12,2%	6	10,9%	24	11,9%
	35-44	25	17,0%	6	10,9%	31	15,3%
	45-54	47	32,0%	15	27,3%	62	30,7%
	55-59	31	21,1%	14	25,5%	45	22,3%
	60 lat i więcej	26	17,7%	9	16,4%	35	17,3%
	Ogółem	147	100,0%	55	100,0%	202	100,0%
Wykształcenia	Wyższe	7	4,8%	1	1,8%	8	4,0%
	Policealne i średnie zawodowe	31	21,1%	9	16,4%	40	19,8%
	Średnie ogólnokształcące	10	6,8%	2	3,6%	12	5,9%
	Zasadnicze zawodowe	54	36,7%	26	47,3%	80	39,6%
	Gimnazjalne i poniżej	45	30,6%	17	30,9%	62	30,7%
	Ogółem	147	100,0%	55	100,0%	202	100,0%
Staż pracy	Do 1 roku	20	13,6%	9	16,4%	29	14,4%
	1-5 lat	23	15,6%	7	12,7%	30	14,9%
	5-10 lat	15	10,2%	6	10,9%	21	10,4%
	10-20 lat	37	25,2%	16	29,1%	53	26,2%
	20-30 lat	31	21,1%	7	12,7%	38	18,8%
	30 lat i więcej	14	9,5%	3	5,5%	17	8,4%
	Bez stażu	7	4,8%	7	12,7%	14	6,9%
	Ogółem	147	100,0%	55	100,0%	202	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

W pierwszej połowie 2016 roku dla ogółu zarejestrowanych w PUP Skierniewice niepełnosprawni bezrobotni mężczyźni przeważali nad kobietami (55,9% i 44,1%)²⁶. W powiecie grodzkim zaobserwowano mniejszą nadwyżkę mężczyzn (52,4%) niż w powiecie ziemskim (65,5%).

Blisko co szósta osoba niepełnosprawna pozostawała na bezrobociu co najwyżej trzy miesiące (17,8%). Jednakże ponad połowa takich osób poszukiwała pracy od co najmniej 12

²⁶ Ibidem.

miesiący (55,0%). W mieście Skierniewice znacznie częściej niepełnosprawni pozostawali bez pracy od co najmniej roku (33,3%) niż w powiecie ziemskim (21,8%).

Dla ogółu niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP najliczniejszą grupą okazały się osoby w wieku od 45 do 59 lat (53,0%). Warto zaznaczyć, że młode niepełnosprawne osoby, w wieku od 18 do 24 lat były zarejestrowane w PUP tylko na terenie powiatu ziemskiego (9,1%).

Największa liczba niepełnosprawnych bezrobotnych osiągnęła wykształcenie na poziomie zasadniczym zawodowym (39,6%) lub co najwyżej gimnazjalny (30,7%), rzadziej zaś poziom policealny i średni zawodowy (19,8%). Z kolei wyjątkowo bezrobotni z tej kategorii uzyskali wykształcenie wyższe lub średnie ogólnokształcące (odpowiednio: 4,0% i 5,9%). Posiadanie wykształcenia wyższego było częstsze dla niepełnosprawnych ze Skierniewic (4,8%; w odniesieniu do 1,8% dla powiatu ziemskiego). Z kolei uzyskanie wykształcenia zasadniczego zawodowego było typowe dla osób zamieszkujących powiat skierniewicki (47,3%; w porównaniu do 36,7% dla powiatu grodzkiego).

Ponad dwie piąte niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP Skierniewice uzyskała dość znaczne doświadczenie zawodowe sięgające od 10 do 30 lat (łącznie 45,0%). Należy zaakcentować, iż tylko nieliczni bezrobotni z analizowanej grupy nigdy nie pracowali (6,9%). Było to łącznie 14 osób, mieszkających zarówno w powiecie ziemskim (12,7%; 7 osób), jak i w mieście Skierniewice (4,8%; 7 osób).

11. Miasto Skierniewice i powiat skierniewicki – pracujący, wynagrodzenie, podmioty gospodarcze, migracje oraz beneficjenci pomocy społecznej

Kolejne dane dotyczą informacji o liczbie osób pracujących, w tym w podziale na główne dziedziny działalności, a także o osiąganym przez nich wynagrodzeniu na lokalnym rynku pracy. Dalsze statystyki dostarczają informacji na temat podmiotów gospodarczych działających na terenie powiatu skierniewickiego i w mieście Skierniewice, a także migracji i beneficjentów pomocy społecznej.

11.1. Pracujący w kraju, województwie oraz w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, wskaźnik pracujących na 1000 ludności na koniec 2015 roku wyniósł dla całego kraju 232 pracujących, dla województwa łódzkiego 230 osób, dla miasta Skierniewice 230 osób, zaś dla powiatu skierniewickiego zaledwie 103 osoby²⁷.

Na koniec grudnia 2015 roku²⁸, w mieście Skierniewice pracowało około 11,7 tys. osób, zaś w powiecie skierniewickim nieco ponad 3,9 tys. W tym samym okresie, w całym kraju odnotowano 8 mln 935,1 tys. pracowników, w tym około 573,9 tys. pracujących przypadało na aktywnych zawodowo mieszkańców województwa łódzkiego.

²⁷ Bank Danych Lokalnych, *op. cit.*

²⁸ Powyższe dane podane są wg faktycznego miejsca pracy, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; *Ibidem*.

Tabela 26. Liczba osób pracujących w gospodarce narodowej na koniec XII 2015 roku

Liczba osób pracujących w gospodarce narodowej na koniec XII 2015 roku	
Jednostka terytorialna	Liczba osób pracujących
Polska	8 935 102
Województwo łódzkie	573 863
Miasto Skierniewice	11 700
Powiat skierniewicki	3 939
Gmina Bolimów	375
Gmina Głuchów	476
Gmina Godzianów	252
Gmina Kowiesy	242
Gmina Lipce Reymontowskie	324
Gmina Maków	465
Gmina Nowy Kawęczyn	626
Gmina Skierniewice	1 004
Gmina Słupia	175

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Biorąc pod uwagę powiat skierniewicki, to udział mieszkańców w ogóle pracowników kształtuje się następująco w poszczególnych gminach: Skierniewice 1004 osoby, w gminie Nowy Kawęczyn 626 osób, Głuchów 476 osób, Maków 465 osób, w gminie Bolimów 375 osób, w gminie Lipce Reymontowskie 324 osoby, Godzianów 252 osoby, w gminie Kowiesy 242 osoby oraz w gminie Słupia – 175 pracowników.

Zgodnie z danymi uzyskanymi od Informatorium Urzędu Statystycznego w Łodzi na temat struktury zatrudnienia w podziale na dziedziny działalności w 2015 roku²⁹, na terenie całego województwa dominowało zatrudnienie w tzw. „pozostałych usługach” (28,2% pracowników), w przemyśle i budownictwie (27,5%) oraz w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (23,8%). W powiecie skierniewickim zdecydowana większość pracowników była zatrudniona w tej ostatniej dziedzinie (70,6%). Rzadziej miejsca pracy dotyczyły przemysłu i budownictwa (14,3%). Z kolei w mieście Skierniewice co trzecia osoba była zatrudniona w zakładach przemysłowych lub budowlanych (35,7%), zaś dwie piąte stanowili pracownicy usług (40,3%).

W powiecie ziemskim odnotowano trzykrotnie mniej pracowników w handlu (5,6%) aniżeli w Skierniewicach (14,8%), w porównaniu do 17,2% dla rynku ogólnego wojewódzkiego.

²⁹ GUS oraz Urząd Statystyczny w Łodzi nie posiadają danych odnośnie struktury zatrudnienia w podziale na sektor publiczny i prywatny.

Tabela 27. Struktura zatrudnienia w podziale dziedziny działalności 2015 roku

Struktura zatrudnienia w podziale dziedziny działalności 2015 roku			
Dziedzina działalności	Województwo łódzkie	Powiat skierniewicki	Miasto Skierniewice
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	23,8%	70,6%	5,3%
Przemysł i budownictwo	27,5%	14,3%	35,7%
Handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ; informacja i komunikacja	17,2%	5,6%	14,8%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa Rynku nieruchomości	3,3%	0,4%	3,9%
Pozostałe usługi	28,2%	9,0%	40,3%
Ogółem	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi³⁰

Tabela 28. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł w gospodarce narodowej ogółem oraz według dziedziny działalności w 2015 roku

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł w gospodarce narodowej ogółem oraz według dziedziny działalności w 2015 roku			
Dziedzina działalności	Województwo łódzkie	Powiat skierniewicki	Miasto Skierniewice
Rolnictwo, leśnictwo, rybactwo	4701,19	4897,74	4351,90
Przemysł i budownictwo	3807,93	3413,30	2891,96
Handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	3525,19	2725,89	3118,11
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości oraz pozostała działalność gospodarcza	3878,98	3185,12	3713,47
Ogółem	3790,76	3218,53	3301,35

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi³¹.

W 2015 roku, w województwie łódzkim przeciętne wynagrodzenie wyniosło 3790,76 zł ogółem. Warto zaakcentować, że przeciętna płaca zarówno w powiecie skierniewickim, jak i w mieście Skierniewice była znacznie niższa od średniej wojewódzkiej, gdyż wyniosła odpowiednio: 3218,53 zł i 3301,35 zł. Pracownicy powiatu skierniewickiego otrzymali pensje przeciętnie niższe o 82,82 zł od zatrudnionych mieszkańców powiatu ziemskiego.

Zarówno na poziomie wojewódzkim, jak i w analizowanych powiatach ziemskim i grodzkim, najwyższy poziom przeciętnych wynagrodzeń dotyczyło rolnictwa, leśnictwa i rybactwa – i w tym przypadku mieszkańcy powiatu ziemskiego uzyskiwali dochody wyższe (4897,74 zł) niż wskazuje średnia dla województwa (4701,19 zł) oraz dla miasta Skierniewic (4351,90 zł). W tej ostatniej jednostce administracyjnej odnotowano najniższy poziom płac w dziedzinie przemysłu i budownictwa (średnio: 2891,96 zł)³².

³⁰ Informatorium Urzędu Statystycznego w Łodzi.

³¹ *Ibidem*.

³² GUS oraz Urząd Statystyczny w Łodzi nie posiadają danych odnośnie przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w podziale na sektor publiczny i prywatny.

11.2. Pomioty gospodarcze w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim

Zgodnie z danymi GUS, w 2015 roku w całej Polsce w systemie REGON zarejestrowanych było około 4 mln 184,4 tys. podmiotów gospodarczych. W podziale na formę własności, odnotowano 121,9 tys. przedsiębiorstw publicznych oraz ponad 4,0 mln prywatnych³³.

Dominacja przedsiębiorstw prywatnych była również cechą charakterystyczną każdego z analizowanych rynków lokalnych: od wojewódzkiego (na 241,5 tys. podmiotów: 6,6 tys. publicznych, 234,6 tys. prywatnych), po powiatowe – w mieście Skierniewice (na 4,9 tys.: 130 publicznych oraz blisko 4,9 prywatnych) i w powiecie Skierniewickim (na 2,4 tys.: 113 publicznych i 2,3 tys. prywatnych)³⁴.

Tabela 29. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w 2015 roku w Polsce, województwie łódzkim, mieście Skierniewice oraz poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w 2015 roku	
Jednostka terytorialna	Liczba
Polska	4 184 409
Województwo łódzkie	241 462
Miasto Skierniewice	4 995
Powiat skierniewicki	2 419
Gmina Bolimów	256
Gmina Głuchów	342
Gmina Godzianów	175
Gmina Kowiesy	181
Gmina Lipce Reymontowskie	199
Gmina Maków	317
Gmina Nowy Kawęczyn	180
Gmina Skierniewice	592
Gmina Słupia	177

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Istotną informacją na temat lokalnego rynku pracy jest fakt, że większość podmiotów działających na analizowanym obszarze jest skoncentrowana na terenie Skierniewic (4,9 tys. podmiotów), pozostała część (ok. 2,4 tys. podmiotów) prowadzi działalność na terenie powiatu skierniewickiego.

W podziale na gminy powiatu ziemskiego, największe liczby podmiotów gospodarczych przypadały w 2015 roku na gminę Skierniewice (592 firmy), Głuchów (342) oraz Maków (317). W gminie Słupia działało tylko 177 podmiotów gospodarczych a w gminie Kowiesy 181 przedsiębiorstw.

³³ Uwaga: W niniejszym ujęciu nie są prezentowane wszystkie formy prawne podmiotów, dlatego dane liczbowe dla sektorów nie sumują się ogółem; Bank Danych Lokalnych, *op. cit.*

³⁴ *Ibidem.*

Tabela 30. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w 2015 roku w mieście Skierniewice oraz w powiecie skierniewickim wg klas wielkości

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w 2015 roku w mieście Skierniewice oraz w powiecie skierniewickim wg klas wielkości						
Wielkość	Powiat skierniewicki		Miasto Skierniewice		Ogółem	
	N	%	N	%	N	%
0 - 9	2 295	94,9%	4 767	95,4%	7 062	95,3%
10 - 49	112	4,6%	179	3,6%	291	3,9%
50 - 249	12	0,5%	41	0,8%	53	0,7%
250 - 999	0	0,0%	6	0,1%	6	0,1%
1000 i więcej	0	0,0%	2	0,0%	2	0,0%
0 - 249	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Ogółem	2 419	100,0%	4 995	100,0%	7 414	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W powiecie skierniewickim w 2015 roku w systemie REGON zarejestrowanych było najwięcej firm zatrudniających do 9-ciu pracowników (2,3 tys.; 94,9%), a nieliczne podmioty zatrudniały od 10 do 49 (112 firm; 4,6%) lub od 50 do 249 osób (12 firm; 0,5%)³⁵.

W mieście Skierniewice również zdecydowanie dominowały pod względem ilościowym przedsiębiorstwa co najwyżej 9-cioosobowe (4,7 tys.; 95,4%), a już mniej liczne procentowo okazały się firmy liczące 10-49 członków kadr (179; 3,6%) lub 50-249 pracowników (41; 0,8%). Na całym omawianym obszarze w roku 2015 wyłącznie w Skierniewicach prowadziły działalność duże przedsiębiorstwa liczące co najmniej 250 osób (8 podmiotów; 0,1%). Takie największe przedsiębiorstwa w ogóle nie funkcjonowały w omawianym okresie w powiecie ziemskim.

Biorąc pod uwagę sekcje PKD, można stwierdzić, że w 2015 roku w powiecie skierniewickim największą część ogółu przedsiębiorstw stanowiły firmy zajmujące się „handlem hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle” (611 podmiotów; 25,3%), budownictwem (406; 16,8%), a rzadziej już były to przetwórcze przemysłowe (235; 9,7%) oraz podmioty działające w dziedzinie „transportu i gospodarki magazynowej” (188; 7,8%).

Podobnie w mieście Skierniewice największy udział w rynku miały firmy handlowe (1,3 tys.; 25,8%) oraz budowlane (610; 12,2%), ale – w odróżnieniu do powiatu ziemskiego – na trzecim miejscu znalazły się typowo „miejskie” podmioty prowadzące „działalność profesjonalną, naukową i techniczną” (571; 11,4%). Mniej już odnotowano zakładów przetwórstwa przemysłowego (338 podmiotów; 6,8%).

³⁵ Ibidem.

Tabela 31. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowana w systemie REGON w 2015 roku w mieście Skierniewice oraz w powiecie skierniewickim wg sekcji PKD

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w 2015 roku w mieście Skierniewice oraz w powiecie skierniewickim wg klas wielkości						
Dziedzina działalności	Powiat skierniewicki		Miasto Skierniewice		Ogółem	
	N	%	N	%	N	%
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	130	5,4%	44	0,9%	174	2,3%
Górnictwo i wydobywanie	11	0,5%	4	0,1%	15	0,2%
Przetwórstwo przemysłowe	235	9,7%	338	6,8%	573	7,7%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę Wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	7	0,3%	2	0,0%	9	0,1%
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz Działalność związana z rekultywacją	11	0,5%	12	0,2%	23	0,3%
Budownictwo	406	16,8%	610	12,2%	1016	13,7%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów Samochodowych, włączając motocykle	611	25,3%	1 289	25,8%	1900	25,6%
Transport i gospodarka magazynowa	188	7,8%	341	6,8%	529	7,1%
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami Gastronomicznymi	50	2,1%	98	2,0%	148	2,0%
Informacja i komunikacja	43	1,8%	189	3,8%	232	3,1%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	39	1,6%	182	3,6%	221	3,0%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	22	0,9%	203	4,1%	225	3,0%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	121	5,0%	571	11,4%	692	9,3%
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	46	1,9%	152	3,0%	198	2,7%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	77	3,2%	19	0,4%	96	1,3%
Edukacja	123	5,1%	237	4,7%	360	4,9%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	72	3,0%	303	6,1%	375	5,1%
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	50	2,1%	87	1,7%	137	1,8%
Pozostała działalność usługowa; Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące; Usługi na własne potrzeby	177	7,3%	314	6,3%	491	6,6%
Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Ogółem	2 419	100,0%	4 995	100,0%	7 414	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

11.3. Migracje – kraj, województwo oraz powiat miasta Skierniewice i powiat skierniewicki

Na podstawie dostępnych danych urzędowych, oszacowano poziom migracji zagranicznych oraz wewnętrznych. Zgodnie z przyjętą w niniejszej publikacji terminologią:

*Migracje zagraniczne ludności to przemieszczenia ludności związane ze zmianą kraju zamieszkania.*³⁶

Natomiast:

³⁶ Rocznik demograficzny 2012, GUS, Warszawa 2012 r.;

http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbr/gus/rs_rocznik_demograficzny_2012.pdf, s. 409.

Przez migracje wewnętrzne rozumie się zmiany miejsca stałego (lub czasowego) pobytu, polegające na przekroczeniu granicy administracyjnej gminy w celu osiedlenia się na stałe (lub pobyt czasowy) oraz przemeldowanie z pobytu czasowego na pobyt stały w danej miejscowości, jeżeli poprzednie miejsce pobytu stałego znajdowało się w innej gminie. W przypadku gminy miejsko-wiejskiej migracją jest również zmiana miejsca zamieszkania między terenami miejskimi i wiejskimi gminy. Migracje wewnętrzne ludności nie uwzględniają zmian adresu w granicach tej samej jednostki, gdyż takie przemieszczenie nie powoduje zmiany w liczbie i strukturze ludności tej jednostki.³⁷

Tabela 32. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w 2014 i 2015 roku w Polsce, województwie łódzkim, mieście Skierniewice oraz w powiecie skierniewickim

Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w 2014 i 2015 roku w Polsce, województwie łódzkim, mieście Skierniewice oraz w powiecie skierniewickim							
Rok	Jednostka terytorialna	Saldo migracji wewnętrznych			Saldo migracji zagranicznych		
		Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2014	Polska	0	0	0	-15 750	-7 026	-8 724
	Województwo łódzkie	-1 701	-679	-1 022	-344	-144	-200
	Powiat skierniewicki	-20	-1	-19	0	1	-1
	Powiat m. Skierniewice	-60	-44	-16	19	8	11
2015	Polska	0	0	0	0	0	0
	Województwo łódzkie	-1 727	-728	-999	0	0	0
	Powiat skierniewicki	79	71	8	0	0	0
	Powiat m. Skierniewice	-238	-122	-116	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Według danych statystycznych GUS w 2014 roku saldo migracji zagranicznych dla kraju było ujemne i wyniosło -15,8 tys. osób, przy czym za granicę na pobyt stały częściej wyjeżdżały kobiety (-8,7 tys.) niż mężczyźni (-7,0 tys.).

Zgodnie z danymi na 2014 rok, w powiecie skierniewickim (0 osób) oraz w mieście Skierniewice (19 osób) analizowany wskaźnik przybrał wartość zerową lub dodatnią, co oznacza, że dla obu powiatów więcej ludności powracało do kraju niż migrowało na pobyt stały. W powiecie ziemskim przybył jeden mężczyzna a ubyla jedna kobieta. Z kolei w powiecie grodzkim saldo wyniosło 8 dla mężczyzn i 11 dla kobiet.

Biorąc pod uwagę migracje wewnętrzne (powiatowe, gminne), podobnie jak rok wcześniej, również w 2015 roku na obszarze województwa łódzkiego saldo było ujemne i w 2015 roku oszacowano na je na -1727 osób, przy czym dominowały emigrujące kobiety (-999) nad mężczyznami (-728)³⁸. Saldo ujemne odnotowano w 2015 roku także w mieście Skierniewice, gdzie nastąpił znacznie większy ubytek liczby ludności (-238) niż w 2014 roku (-60). Wówczas wyjechało więcej mężczyzn (saldo -44), ale również w kolejnym roku w wyniku migracji wewnętrznych ubywało mniej kobiet (-116).

Odwrotne procesy zachodziły w powiecie skierniewickim, w którym to saldo migracji wewnętrznych było ujemne w 2014 (-20), by przyjąć przeciwny kierunek roku następnym (79). Co więcej, w 2014 r. emigrowało więcej kobiet (-19) niż mężczyzn (saldo: -1), zaś w 2015 r. dominowali mężczyźni imigrujący do powiatu (71).

³⁷ Ibidem, s. 408.

³⁸ Ibidem.

11.4. Udział beneficjentów pomocy społecznej w liczbie ludności w mieście Skierniewice i gminach powiatu skierniewickiego

Udział beneficjentów pomocy społecznej ogółem jest określony w relacji do liczby ludności zamieszkującej w danej jednostce terytorialnej, czyli w powiecie ziemskim i w mieście Skierniewice. Zawarta w poniższej tabeli łączna liczba osób korzystających pomocy społecznej uwzględnia osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny.

Tabela 33. Udział beneficjentów pomocy społecznej w ludności ogółem w 2015 roku w mieście Skierniewice oraz poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego

Udział beneficjentów pomocy społecznej w ludności ogółem w 2015 roku w mieście Skierniewice oraz poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego						
Jednostka terytorialna	Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej	Osoby w gosp. domowych korzystających z pomocy społecznej	Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	Dzieci, które otrzymują zasiłek rodzinny	Łączna liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Udział beneficjentów pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem
Polska	1 086 936	2 729 828	1 034 175	2 035 530	4 765 358	12,4%
Województwo łódzkie	77 788	175 960	70 388	132 332	308 292	12,4%
Miasto Skierniewice	1 016	2 281	756	1 448	3 729	7,7%
Powiat skierniewicki	949	2 640	1 268	2 625	5 265	13,8%
Gmina Bolimów	94	311	117	263	574	14,2%
Gmina Głuchów	135	489	273	580	1 069	18,3%
Gmina Godzianów	58	223	81	174	397	15,3%
Gmina Kowiesy	70	201	141	276	477	16,2%
Gmina Lipce Reymontowskie	58	166	95	195	361	11,0%
Gmina Maków	91	226	139	278	504	8,4%
Gmina Nowy Kawęczyn	99	232	93	197	429	12,7%
Gmina Skierniewice	249	554	212	428	982	13,3%
Gmina Słupia	95	238	117	234	472	17,5%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Zgodnie z danymi na rok 2015, w mieście Skierniewice około 1,0 tys. gospodarstw domowych i ok. 2,3 tys. osób korzystało z pomocy społecznej. Co więcej, 756 rodzin pobierało zasiłki rodzinne na 1,4 tys. dzieci. Łączna liczba osób korzystających ze wsparcia socjalnego osiągnęła przeszło 3,7 tys. osób, zaś udział beneficjentów pomocy społecznej był określony na poziomie 7,7% ludności miasta³⁹.

Ten ostatni wskaźnik był niemal dwukrotnie wyższy dla całego powiatu ziemskiego (13,8%), na którym to obszarze środowiskowa pomoc społeczna w 2015 roku udzieliła wsparcia około 2,6 tys. osób zamieszkujących w 949 gospodarstwach domowych. W sumie 5,2 tys. ludności powiatu skorzystało z pomocy społecznej, w tym około 2,6 tys. dzieci z blisko 1,3 tys. rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne.

W powiecie ziemskim największe odsetki beneficjentów pomocy społecznej dotyczyły gmin: Głuchów (18,3%), Kowiesy (16,2%) oraz Godzianów (15,3%). Przytoczone dane obrazują pauperyzację znaczącej części ludności zamieszkującej powiat skierniewicki.

³⁹ Ibidem.

12. Wyniki monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych

W kolejnym rozdziale zaprezentowano wyniki monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych występujących w powiecie skierniewickim oraz mieście Skierniewice. W pierwszej kolejności omówiono strukturę osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Skierniewice ze względu na zawody i specjalności.

12.1. Bezrobotni według zawodów w mieście Skierniewice i powiecie Skierniewickim

Zgodnie z danymi na koniec czerwca 2016 roku, w PUP Skierniewice dla miasta Skierniewice zarejestrowanych było blisko 1,5 tys. bezrobotnych, z których 150 osób nie posiadało żadnego zawodu (10,1% bezrobotnych)⁴⁰. Wśród pozostałych zidentyfikowano aż 401 zawodów i specjalności, zaś największe udziały grup zawodowych generujących bezrobocie dotyczyły: sprzedawców (140 osób; 9,4%), pomocniczych robotników budowlanych (51, 3,4%), pakowaczy ręcznych (47; 3,2%), robotników gospodarczych i ślusarzy (po 26 osób; 1,7% ogółu bezrobotnych).

Tabela 34. Bezrobotni wg zawodów w mieście Skierniewice na koniec VI 2016 roku

Bezrobotni wg zawodów w mieście Skierniewice na koniec VI 2016 roku		
Zawód	N	%
Bez zawodu	150	10,1%
Sprzedawca	140	9,4%
Pomocniczy robotnik budowlany	51	3,4%
Pakowacz ręczny	47	3,2%
Ślusarz	26	1,7%
Robotnik gospodarczy	26	1,7%
Sprzątaczką biurową	22	1,5%
Pomocniczy robotnik w przemyśle przetwórczym	20	1,3%
Krawiec	19	1,3%
Murarz	18	1,2%
Cukiernik	18	1,2%
Kierowca samochodu ciężarowego	17	1,1%
Księgowy	16	1,1%
Pozostali pracownicy obsługi biurowej	15	1,0%
Pozostałe zawody	904	60,8%
Ogółem	1489	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Z kolei na terenie powiatu ziemskiego na 831 osób zarejestrowanych w PUP, 105 nie posiadało zawodu wyuczonego (12,6%), a pozostali reprezentowali aż 255 różnych profesji i specjalności.

⁴⁰ Na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Tabela 35. Bezrobotni wg zawodów w powiecie skierniewickim na koniec VI 2016 roku

Bezrobotni wg zawodów w powiecie skierniewickim na koniec VI 2016 roku		
Zawód	N	%
Bez zawodu	105	12,6%
Sprzedawca	68	8,2%
Pomocniczy robotnik budowlany	42	5,1%
Pakowacz ręczny	29	3,5%
Robotnik gospodarczy	22	2,6%
Ślusarz	21	2,5%
Kucharz	14	1,7%
Pozostali pracownicy obsługi biurowej	12	1,4%
Sprzątaczką biurowa	11	1,3%
Piekarz	11	1,3%
Murarz	10	1,2%
Magazynier	9	1,1%
Szwaczka ręczna	8	1,0%
Operator zautomatyzowanej linii produkcyjnej	8	1,0%
Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	8	1,0%
Cukiernik	8	1,0%
Pozostałe zawody	445	53,5%
Ogółem	831	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

W powiecie skierniewickim, podobnie jak w mieście Skierniewice, najliczniejsi bezrobotni posiadali zawód sprzedawców (68 osób; 8,2%), robotników budowlanych (42; 5,1%) oraz pakowaczy ręcznych (29; 3,5%).

12.2. Oferty pracy według zawodów w mieście Skierniewice oraz w powiecie skierniewickim

Według informacji na koniec czerwca 2016 roku do PUP w Skierniewicach, dla powiatu grodzkiego wpłynęło w sumie 819 ofert pracy w 203 różnych profesjach⁴¹. Ich ranking według zawodów zaprezentowano w poniższym zestawieniu tabelarycznym.

⁴¹ Na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Tabela 36. Oferty pracy wg zawodów w mieście Skierniewice na koniec VI 2016 roku

Oferty pracy wg zawodów w mieście Skierniewice na koniec VI 2016 roku		
Zawód	N	%
Technik prac biurowych	57	7,0%
Robotnik gospodarczy	53	6,5%
Sprzedawca	51	6,2%
Magazynier	33	4,0%
Pomocniczy robotnik budowlany	30	3,7%
Pakowacz ręczny	21	2,6%
Sprzątaczką biurowa	14	1,7%
Dekarz	14	1,7%
Pozostali operatorzy urządzeń do produkcji wyrobów szklanych i ceramicznych	12	1,5%
Betoniarz-zbrojarz	12	1,5%
Szwaczka maszynowa	11	1,3%
Fryzjer	11	1,3%
Spawacz	10	1,2%
Przedstawiciel handlowy	10	1,2%
Pozostali operatorzy innych maszyn i urządzeń przetwórczych gdzie indziej niesklasyfikowani	10	1,2%
Malarz-tapeciarz	10	1,2%
Kosmetyczka	10	1,2%
Kelner	10	1,2%
Stolarz meblowy	9	1,1%
Kucharz	9	1,1%
Księgowy	9	1,1%
Ślusarz	8	1,0%
Specjalista do spraw sprzedaży	8	1,0%
Pracownik przygotowujący posiłki typu fast food	8	1,0%
Pomocniczy robotnik w przemyśle przetwórczym	8	1,0%
Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych	8	1,0%
Pozostałe oferty	373	45,5%
Ogółem	819	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

W omawianym okresie w mieście Skierniewice popyt na pracowników dotyczył przede wszystkim osób wykonujących zawody: technika prac biurowych (57 ofert; 7,0%), robotnika gospodarczego (53; 6,5%), a także sprzedawcy (51; 6,2%) i magazyniera (33; 4,0%).

Tabela 37. Oferty pracy wg zawodów w powiecie skierniewickim na koniec VI 2016 roku

Oferty pracy wg zawodów w powiecie skierniewickim na koniec VI 2016 roku		
Zawód	N	%
Pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle	162	33,2%
Pomocniczy robotnik polowy	64	13,1%
Sprzedawca	24	4,9%
Technik prac biurowych	15	3,1%
Pomocniczy robotnik w przemyśle przetwórczym	15	3,1%
Pomocniczy robotnik budowlany	14	2,9%
Robotnik gospodarczy	11	2,3%
Tartacznik	9	1,8%
Pakowacz ręczny	8	1,6%
Magazynier	8	1,6%
Pozostali robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	7	1,4%
Sprzątaczką biurową	6	1,2%
Robotnik magazynowy	5	1,0%
Pozostali stolarze meblowi i pokrewni	5	1,0%
Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	5	1,0%
Kierowca operator wózków jezdniowych (widłowych)	5	1,0%
Pozostałe oferty	125	25,8%
Ogółem	488	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Natomiast w powiecie skierniewickim zgłoszono w sumie 488 ofert pracy w 99 różnych zawodach. Najczęściej w takich profesjach jak: pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle (162 oferty; 33,2%), pomocniczy robotnicy polowi (64; 13,1%) oraz sprzedawcy (24; 4,9%). Pozostałe zawody pojawiały się nie częściej niż w około 4,0% wakatów w każdym z powiatów.

12.3. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim

Zgodnie z metodologią monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, zawód deficytowy⁴² zdefiniowany jest jako ten, na którego występuje wyższe zapotrzebowanie na rynku pracy, niż liczba osób poszukujących pracy w danym zawodzie. Z kolei zawody nadwyżkowe⁴³ to te, które nie znajdują zapotrzebowania (z punktu widzenia występujących w urzędzie pracy ofert) na lokalnym rynku pracy.

Zaprezentowane w niniejszym opracowaniu wyniki analizy zawodów deficytowych i nadwyżkowych dotyczą analizy ilości ofert pracy zgłoszonych do PUP w Skierniewicach w pierwszym półroczu 2016 roku w odniesieniu do liczby osób bezrobotnych według zawodów.

Tabela 38. Zawody deficytowe i nadwyżkowe – informacja sygnałna za I półrocze 2016 r (grupy elementarne zgodnie z KZiS)

Zawody deficytowe i nadwyżkowe - Informacja sygnałna za I półrocze 2016 r (grupy elementarne zgodnie z KZiS)			
Klasyfikacja		Miasto Skierniewice	Powiat skierniewicki
Deficyt	Zawód maksymalnie deficytowy	✓ Inżynierowie elektrycy ✓ Monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych ✓ Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej ✓ Pracownicy wykonujący dorywcze prace proste ✓ Operatorzy urządzeń do wyrobu masy papierniczej i produkcji papieru ✓ Pośrednicy usług biznesowych gdzie indziej niesklasyfikowani ✓ Projektanci wzornictwa przemysłowego i odzieży	✓ Maszyniści i operatorzy maszyn i urządzeń dźwigowo-transportowych i pokrewni ✓ Operatorzy urządzeń do spalania odpadów, uzdatniania wody i pokrewni ✓ Pośrednicy pracy i zatrudnienia ✓ Administratorzy systemów komputerowych
	Zawód deficytowy	✓ Gońcy, багаżowi i pokrewni ✓ Agenci ubezpieczeniowi ✓ Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna ✓ Robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe	✓ Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych ✓ Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej ✓ Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi ✓ Przedstawiciele handlowi ✓ Technicy mechanicy ✓ Agenci ubezpieczeniowi ✓ Robotnicy wykonujący proste prace polowe
Równowaga	Zawód zrównoważony	✓ Lakiernicy ✓ Monterzy konstrukcji budowlanych i konserwatorzy budynków ✓ Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	✓ Barmani ✓ Intrologatorzy i pokrewni ✓ Monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych ✓ Specjaliści do spraw reklamy i marketingu
Nadwyżka	Zawód nadwyżkowy	✓ Piekarze, cukiernicy i pokrewni ✓ Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni ✓ Technicy elektrycy ✓ Psycholodzy i pokrewni ✓ Analitycy systemów komputerowych i programiści gdzie indziej niesklasyfikowani	✓ Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne ✓ Pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej

⁴² „Na potrzeby opracowania rankingu zawodów deficytowych zdefiniowano je jako te, dla których liczba ofert pracy jest wyższa niż liczba bezrobotnych, odsetek długotrwale bezrobotnych nie przekracza wartości mediany (obliczonej dla ww. odsetka dla wszystkich grup zawodów poddanych analizie), a odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ w danym okresie sprawozdawczym.” Źródło: *Ostateczna wersja metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy*, [w:] http://mz.praca.gov.pl/Puls2/MZ/metodologia_1.pdf, s. 11.

⁴³ „Na potrzeby opracowania rankingu zawodów nadwyżkowych zdefiniowano je jako te, dla których liczba ofert pracy jest niższa niż liczba bezrobotnych, odsetek długotrwale bezrobocia jest wyższy niż wartość mediany (obliczona dla ww. odsetka dla wszystkich grup zawodów poddanych analizie), a napływ bezrobotnych przewyższa ich odpływ w danym okresie sprawozdawczym.”; *Ibidem*, s. 11.

Zawody deficytowe i nadwyżkowe - Informacja sygnałna za I półrocze 2016 r (grupy elementarne zgodnie z KZiS)		
Klasyfikacja	Miasto Skierniewice	Powiat skierniewicki
	✓ Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni ✓ Operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych ✓ Stolarze meblowi i pokrewni ✓ Operatorzy innych maszyn i urządzeń przetwórczych gdzie indziej niesklasyfikowani ✓ Elektrycy budowlani i pokrewni	
Zawód maksymalnie nadwyżkowy	✓ Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego) ✓ Cieśle i stolarze budowlani ✓ Średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp ✓ Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych, kamiennych i pokrewni ✓ Nauczyciele sztuki w placówkach pozaszkolnych ✓ Robotnicy budowy dróg ✓ Rolnicy upraw mieszanych	✓ Maszyniści kotłów parowych i pokrewni ✓ Kierownicy do spraw strategii i planowania ✓ Zamiatacze i pokrewni

Źródło: Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych⁴⁴

Jak wynika z danych na poziomie grup elementarnych⁴⁵ w mieście Skierniewice brakowało przede wszystkim inżynierów elektryków, monterów maszyn i urządzeń mechanicznych, kierowników produkcyjnych, pracowników dorywczych przy pracach prostych czy też pośredników usług biznesowych. Nadwyżki zaś dotyczyły głównie nauczycieli gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych czy też nauczycieli sztuki, cieśli i stolarzy, pracowników ochrony środowiska, rolników, robotników budowy dróg.

W powiecie ziemskim⁴⁶ najbardziej deficytowe okazały się zawody maszynistów i operatorów maszyn i urządzeń, pośredników pracy, administratorów systemów komputerowych. Natomiast zawody maksymalnie nadwyżkowe to: maszyniści kotłów parowych, kierownicy do spraw strategii i planowania a także zamiatacze.

12.3.1. Ranking zawodów deficytowych w Mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim

Na koniec czerwca 2016 roku dla PUP Skierniewice dla miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego dla zawodów i specjalności wyznaczonych na poziomie kodu sześciocyfrowego (zgodnie z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności) zaobserwowano następujące tendencje⁴⁷:

Dla miasta Skierniewice, na 618 zawodów i specjalności:

- a) 94 zawodów było deficytowych (zgłoszono więcej ofert pracy niż zarejestrowało się osób bezrobotnych); w tym dla 87 zawodów wskaźnik deficytu osiągnął wartość MAX deficytu, co oznacza, że do PUP w Skierniewicach napłynęły oferty pracy dotyczące 87 różnych kategorii zawodowych, w których nie było w ogóle zarejestrowanych osób bezrobotnych. W pozostałych 7 zawodach, liczba zgłoszeń ofert pracy przekroczyła wielkość liczby osób bezrobotnych.

⁴⁴ Wyniki monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych;
http://mz.praca.gov.pl/Puls2/MZ/lista/wyswietl.do?id=MZ0020S&menuNazwa=mz_main&menuId=170308

⁴⁵ Ibidem.

⁴⁶ Ibidem.

⁴⁷ Ibidem.

b) 25 zawodów miało charakter zawodów nadwyżkowych, w tym dla 15 zawodów wskaźnik osiągnął wartość MAX.

Poniższa tabela zawiera ranking 13 zawodów maksymalnie deficytowych dla miasta Skierniewice za pierwsze półrocze 2016 r.

Tabela 39. Ranking zawodów maksymalnie deficytowych dla miasta Skierniewice za I-e półrocze 2016

Ranking zawodów maksymalnie deficytowych dla miasta Skierniewice za I-e półrocze 2016						
Zawód	Kod	Bezrobotni ogółem	Średnio-miesięcz na liczba bezrobot.	Średnio-miesięcz na liczba ofert pracy zawodów	Deficyt/ równowaga / nadwyżka	Wartość wskaźnika struktury sumy bezrobot. i ofert pracy
Kolporter	962106	0	0,0000	12,5000	max deficyt	0,0068
Inżynier elektryk automatyk	215104	0	0,0000	4,6667	max deficyt	0,0025
Inwentaryzator	432102	0	0,0000	4,1667	max deficyt	0,0023
Pozostali operatorzy urządzeń do produkcji wyrobów szklanych i ceramicznych	818190	0	0,0000	2,8333	max deficyt	0,0015
Technik mechanik urządzeń przemysłowych	311511	0	0,0000	2,3333	max deficyt	0,0013
Lakiernik*	713201	0	0,0000	2,3333	max deficyt	0,0013
Elektryk budowlany	741104	0	0,0000	2,3333	max deficyt	0,0013
Monter urządzeń chłodniczych i gastronomicznych	821114	0	0,0000	2,0000	max deficyt	0,0011
Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych*	712616	0	0,0000	1,3333	max deficyt	0,0007
Kierownik do spraw kontroli jakości	132102	0	0,0000	1,0000	max deficyt	0,0005
Pozostali projektanci grafiki i multimedialni	216690	0	0,0000	1,0000	max deficyt	0,0005
Pozostali kucharze	512090	0	0,0000	1,0000	max deficyt	0,0005
Posadzkarz	712204	0	0,0000	1,0000	max deficyt	0,0005

Źródło: Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych⁴⁸

Uwzględniając liczbę zgłaszanych miejsc pracy, tzw. MAX deficytu w Skierniewicach odnotowano głównie dla: kolporterów (średnio 12,5 oferty miesięcznie), inżynierów elektryków automatyków (4,7 oferty) oraz inwentaryzatorów (4,2).

⁴⁸ http://mz.praca.gov.pl/Puls2/MZ/lista/wyswietl.do?id=MZ0020S&menuNazwa=mz_main&menuId=170308

Tabela 40. Ranking zawodów deficytowych dla miasta Skierniewice za I-e półrocze 2016

Ranking zawodów deficytowych dla miasta Skierniewice za I-e półrocze 2016						
Zawód	Kod	Bezrobotni ogółem	Średnio-miesięcz na liczba bezrobot.	Średnio-miesięcz na liczba ofert pracy zawodów	Deficyt/ równowaga / nadwyżka	Wartość wskaźnika struktury sumy bezrobot. i ofert pracy
Agent ubezpieczeniowy	332101	1	1,0000	5,0000	deficyt	0,0033
Konserwator budynków i stanu technicznego pomieszczeń	711101	1	1,1667	2,6667	deficyt	0,0021
Monter konstrukcji stalowych	721404	1	1,5000	5,5000	deficyt	0,0038
Operator maszyn do obróbki skrawaniem	722303	0	0,5000	1,6667	deficyt	0,0012
Elektromonter linii kablowych	741301	0	0,3333	0,6667	deficyt	0,0005
Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	821304	2	4,0000	5,8333	deficyt	0,0053
Pomocniczy robotnik w gospodarstwie sadowniczym	921403	0	0,5000	1,1667	deficyt	0,0009

Źródło: Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych⁴⁹

Biorąc pod uwagę poziom wskaźnika deficytu zawodów w mieście Skierniewice, można stwierdzić, że dotyczył on zawodów: agenta ubezpieczeniowego, konserwatora budynków, monter konstrukcji stalowych, operatora maszyn do obróbki skrawaniem, elektromontera linii kablowych, monter zespołów i podzespołów elektronicznych oraz robotnika pomocniczego w sadownictwie.

Dla powiatu ziemskiego na 438 grup zawodów wyznaczonych na poziomie kodu sześciocyfrowego zaobserwowano następujące tendencje⁵⁰:

- 66 zawodów było deficytowych (zgłoszono więcej ofert pracy niż zarejestrowało się osób bezrobotnych); w tym dla 58 zawodów wskaźnik deficytu osiągnął wartość MAX deficytu, zaś w pozostałych 8 zawodach, liczba zgłoszeń ofert pracy przekroczyła wielkość liczby osób bezrobotnych.
- 8 zawodów miało charakter zawodów nadwyżkowych, w tym dla 6 zawodów wskaźnik osiągnął wartość MAX.

⁴⁹ Ibidem.

⁵⁰ Ibidem.

Tabela 41. Ranking zawodów maksymalnie deficytowych dla powiatu skierniewickiego I-e półrocze 2016

Ranking zawodów maksymalnie deficytowych dla powiatu skierniewickiego za I-e półrocze 2016						
Zawód	Kod	Bezrobotni ogółem	Średnio-miesięcz na liczba bezrobot.	Średnio-miesięcz na liczba ofert pracy zawodów	Deficyt/ równowaga / nadwyżka	Wartość wskaźnika struktury sumy bezrobot. i ofert pracy
Technik mechanik urządzeń przemysłowych	311511	0	0,0000	9,0000	max deficyt	0,0084
Sprzedawca w branży spożywczej	522304	0	0,0000	3,5000	max deficyt	0,0033
Operator suwnic (suwnicowy)	834311	0	0,0000	3,5000	max deficyt	0,0033
Specjalista do spraw rekrutacji pracowników	242309	0	0,0000	2,3333	max deficyt	0,0022
Frezer	722301	0	0,0000	2,0000	max deficyt	0,0019
Pozostali robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	712990	0	0,0000	1,1667	max deficyt	0,0011
Pracownik agencji pracy tymczasowej	333302	0	0,0000	0,5000	max deficyt	0,0005
Blacharz budowlany	721302	0	0,0000	0,5000	max deficyt	0,0005
Sortowacz odpadów komunalnych	961202	0	0,0000	0,5000	max deficyt	0,0005
Administrator systemów komputerowych	252201	0	0,0000	0,3333	max deficyt	0,0003
Operator urządzeń oczyszczania ścieków	313208	0	0,0000	0,3333	max deficyt	0,0003
Pozostali pracownicy do spraw rachunkowości i księgowości	431190	0	0,0000	0,3333	max deficyt	0,0003
Toromistrz	711605	0	0,0000	0,3333	max deficyt	0,0003
Pozostali introligatorzy i pokrewni	732390	0	0,0000	0,3333	max deficyt	0,0003
Monter maszyn i urządzeń przemysłowych	821105	0	0,0000	0,3333	max deficyt	0,0003
Kierowca ciągnika siodłowego	833202	0	0,0000	0,3333	max deficyt	0,0003
Operator maszyn leśnych	834105	0	0,0000	0,3333	max deficyt	0,0003

Źródło: Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych⁵¹

Biorąc pod uwagę liczbę zgłaszanych miejsc pracy, tzw. MAX deficytu w powiecie ziemskim zaobserwowano głównie dla: techników mechaników urządzeń przemysłowych (9 ofert średnio-miesięcznie), sprzedawców w branży spożywczej (3,5) oraz operatorów suwnic (3,5). W sumie odnotowano 17 takich zawodów.

⁵¹ *Ibidem.*

Tabela 42. Ranking zawodów deficytowych dla powiatu skierniewickiego I-e półrocze 2016

Ranking zawodów deficytowych dla powiatu skierniewickiego za I-e półrocze 2016						
Zawód	Kod	Bezrobotni ogółem	Średnio-miesięcz na liczba bezrobot.	Średnio-miesięcz na liczba ofert pracy zawodów	Deficyt/ równowaga / nadwyżka	Wartość wskaźnika struktury sumy bezrobot. i ofert pracy
Kierowca operator wózków jezdniowych (widłowych)	834401	0	3,1667	51,3333	deficyt	0,0506
Pomocniczy robotnik polowy	921101	1	7,8333	10,6667	deficyt	0,0172
Przedstawiciel handlowy	332203	0	0,1667	2,8333	deficyt	0,0028
Kierownik produkcji w przemyśle	132103	0	0,3333	2,6667	deficyt	0,0028
Specjalista do spraw kadr	242307	0	0,6667	2,3333	deficyt	0,0028
Specjalista do spraw sprzedaży	243305	0	0,1667	0,5000	deficyt	0,0006
Agent ubezpieczeniowy	332101	0	0,1667	0,3333	deficyt	0,0005
Mechanik maszyn rolniczych	723308	0	0,1667	0,3333	deficyt	0,0005

Źródło: Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych⁵²

Jeśli chodzi o poziom wskaźnika deficytu zawodów w powiecie skierniewickim, można stwierdzić, że deficyty dotyczyły następujących grup zawodowych: kierowcy operatora wózków widłowych, robotników polowych, przedstawicieli handlowych, kierowników produkcji, specjalistów do spraw kadr oraz do spraw sprzedaży, agentów ubezpieczeniowych, a także mechaników maszyn rolniczych.

12.3.2. Ranking zawodów nadwyżkowych w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim

Poniżej przedstawiono ranking zawodów nadwyżkowych, dla których nie odnotowano żadnej oferty pracy w analizowanym okresie dla miasta Skierniewice, czyli tzw. MAX nadwyżki. Poszczególne pozycje uszeregowano według największej liczby osób bezrobotnych reprezentujących zawody, dla których średnio-miesięczna liczba ofert pracy osiągała wartość równą 0.

⁵² *Ibidem.*

Tabela 43. Ranking zawodów maksymalnie nadwyżkowych dla miasta Skierniewice za I-e półrocze 2016

Ranking zawodów maksymalnie nadwyżkowych dla miasta Skierniewice za I-e półrocze 2016						
Zawód	Kod	Bezrobotni ogółem	Średnio-miesięcz na liczbę bezrobot.	Średnio-miesięcz na liczbę ofert pracy zawodów	Deficyt/ równowaga / nadwyżka	Wartość wskaźnika struktury sumy bezrobot. i ofert pracy
Technik ogrodnik	314205	10	10,1667	0,0000	max nadwyżka	0,0055
Tokarz w metalu	722314	8	8,6667	0,0000	max nadwyżka	0,0047
Stolarz budowlany	711503	6	5,6667	0,0000	max nadwyżka	0,0031
Nauczyciel języka obcego	233008	4	4,1667	0,0000	max nadwyżka	0,0023
Technik ochrony środowiska	325511	3	3,1667	0,0000	max nadwyżka	0,0017
Grafik komputerowy multimedialny	216602	3	2,6667	0,0000	max nadwyżka	0,0014
Asystent edukacji romskiej	531203	2	2,0000	0,0000	max nadwyżka	0,0011
Nauczyciel religii	233020	2	1,8333	0,0000	max nadwyżka	0,0010
Specjalista zastosowań informatyki	251902	1	1,1667	0,0000	max nadwyżka	0,0006
Szlifierz kamienia	811409	1	1,0000	0,0000	max nadwyżka	0,0005
Instruktor tańca	235502	1	1,0000	0,0000	max nadwyżka	0,0005
Kulturoznawca	263203	1	0,8333	0,0000	max nadwyżka	0,0005
Pozostali robotnicy budowy dróg	711690	1	0,8333	0,0000	max nadwyżka	0,0005
Rolnik upraw mieszanych	611403	1	0,6667	0,0000	max nadwyżka	0,0004

Źródło: Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych⁵³

Pracodawcy działający na terenie Skierniewic w pierwszej połowie 2016 roku nie zgłosili żadnej oferty zatrudnienia dla bezrobotnych osób posiadających najczęściej zawody: technika ogrodnika (10 osób), tokarza w metalu (8) i stolarza budowlanego (6). Łącznie odnotowano 14 takich profesji.

⁵³ Ibidem.

Tabela 44. Ranking zawodów nadwyżkowych dla miasta Skierniewice za I-e półrocze 2016

Ranking zawodów nadwyżkowych dla miasta Skierniewice za I-e półrocze 2016						
Zawód	Kod	Bezrobotni ogółem	Średnio-miesięcz na liczbę bezrobot.	Średnio-miesięcz na liczbę ofert pracy zawodów	Deficyt/ równowaga / nadwyżka	Wartość wskaźnika struktury sumy bezrobot. i ofert pracy
Krawiec	753105	19	20,6667	0,1667	nadwyżka	0,0113
Cukiernik	751201	18	17,5000	0,1667	nadwyżka	0,0096
Pozostali operatorzy innych maszyn i urządzeń przetwórczych gdzie indziej niesklasyfikowani	818990	14	15,5000	6,6667	nadwyżka	0,0120
Pracownik ochrony fizycznej	541307	8	9,0000	2,3333	nadwyżka	0,0061
Stolarz	752205	10	8,3333	0,3333	nadwyżka	0,0047
Technik elektryk	311303	4	4,1667	0,1667	nadwyżka	0,0023
Kasjer bankowy	421103	3	3,1667	1,0000	nadwyżka	0,0023
Betoniarz-zbrojarz	711402	3	2,3333	2,0000	nadwyżka	0,0023
Mechanik-monter maszyn i urządzeń	723310	1	1,0000	0,5000	nadwyżka	0,0008

 Źródło: Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych⁵⁴

Powyższe zestawienie zawiera 9 zawodów nadwyżkowych o najniższych poziomach analizowanego wskaźnika, dla których pojawiła się w PUP co najmniej jedna oferta pracy dla miasta Skierniewice. Są to przede wszystkim: krawcy (19 osób), cukiernicy (18) oraz operatorzy maszyn i urządzeń przetwórczych (14 osób).

Ostatnia tabela zawiera zestawienie zawodów nadwyżkowych dla powiatu skierniewickiego, w tym grup o tzw. MAX nadwyżki.

Tabela 45. Ranking zawodów nadwyżkowych dla powiatu skierniewickiego za I-e półrocze 2016

Ranking zawodów nadwyżkowych dla powiatu skierniewickiego za I-e półrocze 2016						
Zawód	Kod	Bezrobotni ogółem	Średniomiesięczna liczba bezrobot.	Średniomiesięczna liczba ofert pracy zawodów	Deficyt/ równowaga / nadwyżka	Wartość wskaźnika struktury sumy bezrobot. i ofert pracy
Ogrodnik terenów zieleni	611306	4	5,6667	0,0000	max nadwyżka	0,0053
Pozostali spawacze i pokrewni	721290	2	1,8333	0,0000	max nadwyżka	0,0017
Naczelnik / kierownik wydziału	121303	1	0,8333	0,0000	max nadwyżka	0,0008
Pomocniczy robotnik torowy	931207	1	0,8333	0,0000	max nadwyżka	0,0008
Robotnik placowy	961302	1	0,5000	0,0000	max nadwyżka	0,0005
Kierownik przedsiębiorstwa transportowego	132406	1	0,3333	0,0000	max nadwyżka	0,0003
Opiekun osoby starszej*	341202	3	2,8333	0,3333	nadwyżka	0,0029
Robotnik magazynowy	933304	4	6,5000	1,0000	nadwyżka	0,0070

 Źródło: Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych⁵⁵
⁵⁴ Ibidem.

⁵⁵ Ibidem.

Na terenie powiatu ziemskiego w pierwszej połowie 2016 roku nie pojawiła się ani jedna oferta zatrudnienia dla bezrobotnych osób posiadających profesję: ogrodnika terenów zieleni (4 osoby bezrobotne), spawaczy (2), kierowników, robotników torowych (po 1 osobie). W sumie było 6 takich zawodów.

Z kolei odnotowano 2 zawody nadwyżkowych o najniższych poziomach analizowanego wskaźnika, dla których pojawiła się w PUP co najmniej jedna oferta pracy. Byli to opiekunowie osoby starszej (3 osoby) i robotnicy magazynowi (4 osoby).

13.1. Oferty pracy – zestawienia 2014-2015-2016 rok

Jak kształtowała się dynamika ofert pracy od grudnia 2014 do czerwca 2016 roku? W tym okresie odnotowano zmiany liczby zgłaszanych ofert pracy w PUP w Skierniewicach.

Tabela 46. Oferty pracy zgłoszone w latach 2014-2015-2016 do PUP Skierniewice

Oferty pracy zgłoszone w latach 2014-2015-2016 do PUP Skierniewice				
Jednostka terytorialna	Oferty pracy	XII 2014	XII 2015	VI 2016
Miasto Skierniewice	Subsydiowane	507	901	433
	Niesubsydiowane	909	523	386
	łącznie	1416	1424	819
Powiat skierniewicki	Subsydiowane	204	275	341
	Niesubsydiowane	203	208	147
	łącznie	407	483	488
PUP w Skierniewicach	Subsydiowane	711	1176	774
	Niesubsydiowane	1112	731	533
	łącznie	1823	1907	1307

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

W 2014 roku pojawiło się 1823 wakatów, w tym 711 dotowanych oraz większość (1112) niesubsydiowanych. Rok później zgłoszono o 84 oferty więcej (1907), w większości miały one charakter subsydiowany (1176). Pod koniec czerwca 2016 roku w PUP odnotowano 1307 wolnych miejsc pracy, jednakże należy podkreślić, że dane te dotyczą półrocza. Oferty dotowane (774) przeważały nad niewspieranymi przez urząd pracy (533).

W pierwszej połowie 2016 roku dla miasta Skierniewice zgłoszono w PUP łącznie 819 wakatów i w przeważającej części miały one charakter subsydiowany (433 ogółu ofert).

W tym okresie prawie o połowę mniej ofert pracy odnotowano dla powiatu skierniewickiego: w sumie 488, w tym aż 341 objętych wsparciem. W latach 2014-2015 wzrastała liczba miejsc pracy subsydiowanych przez PUP, zarówno w powiecie ziemskim, jak i grodzkim, jednakże zdecydowana przewaga wspieranych wakatów dotyczyła miasta Skierniewice.

13.2. Bezrobotni wg rodzaju działalności i ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy wg PKD w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim na koniec I-półrocza 2016 roku

Zgodnie z danymi na koniec pierwszego półrocza 2016 roku, na łącznie 2320 bezrobotnych (w tym 2075 z doświadczeniem zawodowym), zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach przypadało 1307 wakatów, w tym 533 subsydiowane: 386 dla miasta Skierniewice oraz 147 dla pozostałego analizowanego obszaru.

Tabela 47. Bezrobotni wg rodzaju działalności w ostatnim miejscu pracy oraz oferty pracy wg sekcji PKD dla miasta Skierniewice w I-półroczu 2016 roku

Bezrobotni wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej wg sekcji PKD zgłoszonych w PUP Skierniewice w 2016 r.							
Działalność gospodarcza wg sekcji PKD	Bezrobotni stan w końcu I-go półrocza 2016			Oferty pracy zgłoszone w I-ym półroczu 2016			
	Miasto Skierniewice	Powiat skierniewicki	PUP w Skierniewicach	Miasto Skierniewice	Powiat skierniewicki	PUP w Skierniewicach	W tym subsydiowane
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	17	16	33	11	12	23	8
Górnictwo i wydobywanie	0	1	1	0	0	0	0
Przetwórstwo przemysłowe	220	125	345	122	62	184	62
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	4	2	6	0	1	1	0
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	10	8	18	2	2	4	4
Budownictwo	140	77	217	140	48	188	58
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	207	110	317	178	220	398	140
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	28	15	43	38	1	39	26
Transport i gospodarka magazynowa	59	50	109	43	16	59	18
Informacja i komunikacja	20	6	26	3	1	4	3
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	39	11	50	13	2	15	15
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	12	2	14	5	0	5	4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	55	19	74	35	64	99	31
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	184	66	250	100	16	116	16
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	31	38	69	45	20	65	59
Edukacja	41	21	62	17	15	32	23
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	31	22	53	22	6	28	25
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5	1	6	18	1	19	19
Pozostała działalność usługowa	55	28	83	27	1	28	22
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0	0	0	0	0	0
Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0	0	0	0
Działalność niezidentyfikowana	199	100	299	0	0	0	0
Ogółem	1357	718	2075	819	488	1307	533

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

W analizowanym okresie do urzędu zgłoszono łącznie 819 oferty zatrudnienia dla miasta Skierniewice (przypadające na 1489 bezrobotnych z tego obszaru), a także 488 wakatów dla powiatu skierniewickiego (na 831 osób bezrobotnych). Widać zatem wyraźnie, że niedobory ofert dotyczyły zarówno powiatu ziemskiego (o 343 ofert mniej niż osób bezrobotnych), jak i grodzkiego (o 670 ofert mniej niż osób zarejestrowanych).

Największe liczby bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach według rodzaju działalności w ostatnim miejscu pracy dotyczyły przetwórstwa przemysłowego (345 bezrobotnych; w tym 220 w powiecie grodzkim, 125 w ziemskim), „handlu hurtowego i detalicznego, naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle” (317 osób; 207 w powiecie grodzkim, 110 w ziemskim), oraz „działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej” (250 osób; w tym 84 w powiecie grodzkim, 110 w ziemskim) oraz „budownictwa” (217; w tym 140 w powiecie grodzkim, 66 w ziemskim).

Dla całego analizowanego rynku pracy najczęściej zgłaszano miejsca pracy i aktywizacji zawodowej dotyczące pięciu dziedzin lokalnej gospodarki, czyli: „handlu hurtowego i detalicznego, naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle” (398 ofert; na 317 bezrobotnych pracujących w tym sektorze), budownictwa (188; na 217 bezrobotnych), „przetwórstwa przemysłowego” (184, na aż 345 osób bezrobotnych dla tego rodzaju działalności), „działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej” (116; na 250 osób bezrobotnych) oraz „działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej” (99 ofert; na 74 bezrobotnych).

W mieście Skierniewice wakaty pojawiały się przede wszystkim w handlu (178 ofert; na 207 bezrobotnych), „budownictwie” (140; na również 140 osób zarejestrowanych w PUP), „przetwórstwie przemysłowym” (122; na niemal dwa razy więcej bezrobotnych: 220 osób) i „działalności w zakresie usług administrowania” (100 ofert; na 184 osoby).

Z kolei w powiecie skierniewickim pracodawcy najczęściej oferowali zatrudnienie w handlu (aż 220 ofert; na o połowę mniej bezrobotnych: 110 osób), a rzadziej już w „działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej” (64; na tylko 19 bezrobotnych) lub w przemyśle przetwórczym (62; na 125 osób zarejestrowanych w PUP).

14. Planowane inwestycje i zwolnienia grupowe

W toku analizy źródeł wtórnych ustalono poziom wdrożonych i planowanych inwestycji, które mogą wpłynąć na lokalny rynek pracy w powiecie skierniewickim oraz w mieście Skierniewice. Następnie sprawdzono czy na tym terenie oraz w powiatach ościennych województwa łódzkiego planowane są w najbliższym czasie zwolnienia grupowe oraz czy doszło już do tego typu redukcji.

14.1. Perspektywy rozwoju rynku pracy w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim oraz w powiatach ościennych województwa łódzkiego

Zgodnie z najbardziej aktualnymi dostępnymi danymi urzędowymi GUS, w 2014 roku w powiecie skierniewickim nakłady inwestycyjne wyniosły 92,8 milionów złotych, zaś niemal o połowę mniejszą sumę odnotowano dla miasta Skierniewice (50,1 mln zł).

W okresie od 2010 do 2014 roku inwestycje powiększyły się niemal dwukrotnie dla powiatu skierniewickiego (z 44,3 mln zł), zaś w znacznie mniejszej skali dla miasta Skierniewice (z 44,9 mln zł.). Warto zaznaczyć, iż na analizowanym obszarze, w 2014 roku wielkość nakładów inwestycyjnych charakteryzowała się tendencją rosnącą.

Tabela 48. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w mln zł w roku 2010 i 2014

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w mln zł w roku 2010 i 2014		
Jednostka terytorialna	2010 rok	2014 rok
Polska	114 075,4	150 294,2
Województwo łódzkie	8 071,6	9 709,2
Powiat brzeziński	9,5	53,8
Powiat tomaszowski	281,1	317,9
Powiat łowicki	186,3	239,7
Powiat rawski	69,9	107,4
Powiat skierniewicki	44,3	92,8
Powiat m. Skierniewice	44,9	50,1

Źródło: BDL Główny Urząd Statystyczny.

Mniej lub bardziej dynamiczne wzrosty nakładów inwestycyjnych zachodziły także w jednostkach ościennych, zaś największe zmiany wprowadzili przedsiębiorcy na terenie powiatu brzezińskiego (53,8 mln; skokowy wzrost z 9,5 mln w 2010 r.). W skali całego województwa inwestycje również zwiększyły się od 2010 rok z 8071,6 mln do 9709,2 mln w 2014 roku, co jest spójne z ogólnopolskim zwiększeniem nakładów w tym okresie (z 114 075,4 mln do 150 294,2 mln).

Tabela 49. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach wg sekcji PKD w mln zł w 2014 roku

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach wg sekcji PKD w mln zł w 2014 roku						
Jednostka terytorialna	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Przemysł i budownictwo	Handel; naprawa poj. samochod.; transport i gospodarka magazyn. zakwaterowanie i gastronomia; infor. i komunikacja	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	Pozostałe usługi	Ogółem
Polska	1 780,5	86 873,0	41 193,3	7 567,2	12 880,1	150 294,2
Województwo łódzkie	57,5	6 234,4	2 536,0	361,0	520,3	9 709,2
Powiat brzeziński	0,0	6,9	14,1	0,1	32,7	53,8
Powiat tomaszowski	6,8	248,5	52,9	5,4	4,3	317,9
Powiat łowicki	1,6	94,5	140,5	2,1	1,1	239,7
Powiat rawski	2,8	54,8	29,3	13,8	6,9	107,4
Powiat skierniewicki	5,8	48,0	32,2	3,4	3,4	92,8
Powiat m. Skierniewice	0,2	18,0	24,9	0,9	6,2	50,1

Źródło: BDL Główny Urząd Statystyczny.

Według sekcji PKD, w 2014 roku w powiecie skierniewickim najwięcej nakładów inwestycyjnych odnotowano w przemyśle i budownictwie: 48 mln zł. Rzadziej zaś inwestowano w handel, naprawę pojazdów samochodowych; transport i gospodarkę magazynową; zakwaterowanie i gastronomię; informację i komunikację (32,2 mln).

Natomiast w powiecie grodzkim najwięcej zainwestowano środków finansowych w handel, naprawę pojazdów samochodowych; transport i gospodarkę magazynową; zakwaterowanie i gastronomię; informację i komunikację: w sumie 24,9 mln, a na drugim miejscu kierowano nakłady w przemysł i budownictwo (18 mln zł).

Warto podkreślić, że na terenie województwa łódzkiego w 2014 największe środki zainwestowano w rozwój przemysłu i budownictwa, co koresponduje z ogólnopolskim kierunkiem inwestycji gospodarczych – na pierwszym miejscu finansuje się te dziedziny, na drugim – handel, naprawę pojazdów samochodowych; transport i gospodarkę magazynową; zakwaterowanie i gastronomię; informację i komunikację, zaś na trzecim – pozostałe usługi.

Z informacji zebranych na temat powiatów objętych badaniem oraz jednostek ościennych wynika, że w 2016 i 2017 roku zakładane plany inwestycyjne wiążą się głównie z pracami remontowo-budowlanymi, budową dróg, bądź będą to prace związane z rewitalizacją.

Pogłębiona analiza dostępnych materiałów informacyjnych pozwala stwierdzić, że inwestycją, która może generować nowe miejsca pracy jest utworzenie Europejskiego Centrum Ortopedii Dziecięcej, z inicjatywy Fundacji Zdrowia i Kultury Kochaj Życie. W maju 2015 roku Prezydent Skierniewic Krzysztof Jażdżyk oraz Prezes Zarządu Fundacji „Kochaj Życie” Małgorzata Nowotnik, podpisali stosowny list intencyjny. Koszt inwestycji szacowany jest około 30 mln zł, a obiekt ma powstać w Skierniewicach⁵⁶. Centrum będzie świadczyć unikalne w skali światowej usługi z zakresu ortopedii dziecięcej, w oparciu o współpracę z dr Dror'em Paley'em, który w Stanach Zjednoczonych prowadzi jedyną taką placówkę na świecie. Przewiduje się, że realizacja inwestycji będzie trwała do pięciu lat, ale obiekt może powstać nawet w 2018 roku. Szacuje się, iż w Europejskim Centrum Ortopedii Dziecięcej powstanie około 300 miejsc pracy. W 2016 roku pojawił się inwestor, który zapewni odpowiedni wkład finansowy niezbędny do budowy kliniki⁵⁷. Dzięki tego typu inwestycji władze samorządowe Skierniewic liczą na promocję miasta, ale przede wszystkim na rozwój lokalnego rynku pracy, dzięki pobudzeniu miejscowej gospodarki:

Gospodarz miasta [prezydent Krzysztof Jażdżyk] jest zadowolony z planowanej inwestycji. Liczy, że wpłynie ona na rozwój Skierniewic: „Przede wszystkim powstanie ok. 300 nowych miejsc pracy, nie mówiąc już o tym, że działalność kliniki będzie istotnym czynnikiem stymulującym rozwój Skierniewic, bo zrodzi się przecież zapotrzebowanie na usługi hotelowe, gastronomiczne i wiele innych” - wylicza prezydent Jażdżyk. – „Europejskie Centrum Ortopedii to także ogromna promocja Skierniewic nie tylko w regionie, kraju, ale i w całej Europie”⁵⁸.

Ponadto, działania inwestycyjne wpływające na lokalny rynek pracy mogą wynikać z rozszerzenia Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (ŁSSE)⁵⁹. Strefa ta jest wydzielonym obszarem Rzeczypospolitej Polskiej, przeznaczonym do prowadzenia działalności gospodarczej na specjalnych, preferencyjnych warunkach, określonych w Ustawie o SSE⁶⁰. ŁSSE została utworzona w 1997 roku i ma funkcjonować do 2020 roku. Swoim obszarem terytorialnym obejmuje m.in. następujące podstrefy⁶¹: miasto Skierniewice, Łowicz, Rawę Mazowiecką oraz Tomaszów Mazowiecki. Strefą zarządza przedsiębiorstwo Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. z siedzibą w Łodzi. Strefę utworzono w celu rozwoju gospodarczego regionu.

⁵⁶ *Skierniewice: powstanie Centrum Ortopedii Dziecięcej*; <http://www.rynekzdrowia.pl/Inwestycje/Skierniewice-powstanie-Centrum-Ortopedii-Dzieciecej,151816,3.html>, z dnia 20.15.2015 r.

⁵⁷ R. Bednarek, *Europejskie Centrum Ortopedii w Skierniewicach. Amerykanin z NASA wyłoży pieniądze na budowę kliniki*; <http://www.dzienniklodzki.pl/wiadomosci/skierniewice/a/europejskie-centrum-ortopedii-w-skierniewicach-amerykanin-z-nasa-wylozy-pieniadze-na-budowe-kliniki,10421112/>, z dnia 19.07.2016 r.

⁵⁸ *Ibidem*.

⁵⁹ Na podstawie informacji zawartych na stronie internetowej Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, http://www.sse.lodz.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=6&Itemid=113&lang=pl.

⁶⁰ Dz. U. 94.123.600 z późn. zmianami i Rozporządzeniu Rady Ministrów (Dz. U. z dnia 29.12.2008 r. Nr 232 poz. 1548).

⁶¹ Obszar ŁSSE: 1) miasta: Bełchatów, Koło, Konstantynów Łódzki, Kutno, Łęczyca, Łowicz, Łódź, Ozorków, Piotrków Trybunalski, Płock, Pruszków, Raciąż, Radomsko, Rawa Mazowiecka, Sieradz, Skierniewice, Tomaszów Mazowiecki, Turek, Warszawa, Zduńska Wola, Zgierz, Żyrardów; 2) gminy: Aleksandrów Łódzki, Brójce, Grodzisk Mazowiecki, Kleszczów, Kolszki, Ksawerów, Nowe Skalmierzyce, Opatówek, Opoczno, Ostrzeszów, Paradyż, Przykona, Sławno, Słupca, Stryków, Tomaszów Mazowiecki, Ujazd, Widawa, Wieluń, Wola Krzysztoporska, Wolbórz, Wróblew, Żabia Wola, Żychlin; za: Ministerstwo Gospodarki, *Stworzenie najlepszych w Europie warunków prowadzenia działalności gospodarczej*, <http://www.mg.gov.pl/Wspieranie+przedsiębiorczosci/Wsparcie+finansowe+i+inwestycje/Specjalne+strefy+ekonomiczne/Obszar+SSE>.

W 2015 roku Rada Ministrów wydała rozporządzenie zmieniające wcześniejsze zarządzenia w sprawie łódzkiej specjalnej strefy ekonomicznej, w którym postanawia się, iż do ŁSSE zostanie włączony obszar o powierzchni 36,9091 ha, zajmujący tereny publiczne w Łodzi, a także grunty prywatne w województwie łódzkim. Szacuje się, że w wyniku tej zmiany obszar strefy będzie liczył łącznie 1339,1727 ha, a na lokalnym rynku spodziewane jest zakończenie rozpoczętych już inwestycji, oraz utworzenie nowych miejsc pracy:

W wyniku objęcia strefą terenu w Łodzi może powstać w najbliższych kilku latach 941 nowych miejsc pracy, przy nakładach wynoszących ok. 504 mln zł. Natomiast dzięki włączeniu gruntów prywatnych (w Łęczycy, Kleszczowie, Koluszkach i Wieluniu) możliwe będzie zakończenie 4 rozpoczętych inwestycji przez HTL-Strefa SA w Łęczycy, Epicom sp. z o.o. w Kleszczowie, SuperDrob Zakłady Drobiarcko-Mięsne SA w Koluszkach i Wielton SA w Wieluniu. W efekcie zostanie utworzonych 720 nowych miejsc pracy i utrzymanych prawie 2 tys. już istniejących⁶².

14.2. Zwolnienia grupowe

Terminem „zwolnienia grupowe” określa się procedurę redukcji etatów, stosowaną przez część pracodawców, w celu rozwiązania umów o pracę z pracownikami. Procedurę tę uregulowano prawnie w ustawie z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników – jest to zwana potocznie ustawa o zwolnieniach grupowych⁶³. Redukcje takie związane są ze specjalnymi warunkami: pracodawcy mają możliwość rozwiązania stosunku pracy w sytuacjach, w których nie byłoby to niemożliwe w przypadku pojedynczych osób, zaś z punktu widzenia zwalnianych pracowników wynikają z tych zwolnień większe niż „standardowe” przywileje, w tym finansowe.

Procedurę zwolnień grupowych stosuje się wówczas, gdy pracodawca zatrudniający co najmniej 20 osób zamierza w okresie do 30 dni zwolnić, z przyczyn niedotyczących pracowników, grupę co najmniej:

- ✓ 10 pracowników, gdy pracodawca zatrudnia do 100 pracowników;
- ✓ 10% pracowników, gdy pracodawca zatrudnia od 100 do 300 pracowników;
- ✓ 30 pracowników, gdy pracodawca zatrudnia 300 lub więcej pracowników⁶⁴.

Wskazane liczby obejmują pracowników, z którymi w ramach grupowego zwolnienia następuje rozwiązanie stosunków pracy z inicjatywy pracodawcy na mocy porozumienia stron, jeżeli dotyczy to co najmniej 5 pracowników. Ponadto, rozwiązanie stosunków pracy w takim trybie musi odbyć się za porozumieniem stron lub przez wypowiedzenie umów o pracę przez pracodawcę.

Analiza danych PUP w Skierniewicach za rok 2016 pokazuje, że zarówno w powiecie skierniewickim, jak i mieście Skierniewice nie doszło w tym roku do zwolnień grupowych⁶⁵. Ponadto, w 2016 roku do lokalnego urzędu pracy nie wpłynęła informacja dotycząca planowanych zwolnień grupowych na analizowanym rynku pracy.

Jeśli chodzi o poszczególne jednostki ościennie, w Powiatowych Urzędach Pracy w Rawie i Brzezinach otrzymano informacje o braku planowanych zwolnień grupowych w 2016 r. Z kolei według PUP w Łowicz w roku bieżącym jedna firma z sektora prywatnego zgłosiła

⁶² Za: Rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie łódzkiej specjalnej strefy ekonomicznej; <https://www.premier.gov.pl/wydarzenia/decyzje-rzadu/rozporzadzenie-zmieniajace-rozporzadzenie-w-sprawie-lodzkiej-specjalnej-4.html>; z dnia 25.10.2015 r.

⁶³ Ustawa z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, <http://www.zwolnieniagrupowe.pl/acts/UoZG.htm>.

⁶⁴ Ibidem.

⁶⁵ Zob.: Załącznik MPiPS – 01 „Sprawozdanie o rynku pracy”, dział Dział 4. „Zgłoszenia zwolnień i zwolnienia grupowe, zwolnienia monitorowane”.

zwolnienie grupowe. Jest to bank z siedzibą we Wrocławiu działający na terenie powiatu łowickiego. W ramach tej redukcji zwolniono dotychczas jedną osobę z powiatu łowickiego. Zgodnie z informacjami z PUP w Tomaszowie Mazowieckim, w okresie od kwietnia do lipca 2016 r. doszło do zwolnień grupowych w lokalnej drukarni, a redukcja ta objęła 47 pracowników.

We wskazanych urzędach pracy nie uzyskano informacji o zwolnieniach grupowych, które mogą nastąpić w ciągu najbliższych 12 miesięcy.

15. Podsumowanie

W toku przeprowadzonej analizy danych urzędowych ustalono najistotniejsze informacje dotyczące lokalnego rynku pracy w powiecie skierniewickim i w mieście Skierniewice. Są one następujące:

- Według stanu na koniec 2015 r., w powiecie skierniewickim mieszkało 38,2 tys. mieszkańców, a ludność miasta Skierniewice liczyła wówczas 48,7 tys. osób. W powiecie skierniewickim udział kobiet w ogóle ludności wyniósł 50,5%, zaś w mieście Skierniewice odsetek ten był nieco wyższy (52,2%)
- W okresie od 2010 do 2015 roku liczba ludności w województwie łódzkim zmalała 48,8 tys. osób. W powiecie skierniewickim ubyło 99 osób; liczba ludności miasta Skierniewice zmniejszyła się o 245 osób.
- W 2015 r. w powiecie miasto Skierniewice odnotowano 29,9 tys. (61,8%) osób w wieku produkcyjnym, 8,7 tys. (18,0%) w wieku przedprodukcyjnym i około 9,8 tys. (20,2%) w wieku poprodukcyjnym. W powiecie skierniewickim odnotowano nieznacznie tylko przewagę osób w wieku poprodukcyjnym (7,5 tys.; 19,6%) nad ludnością w wieku przedprodukcyjnym (7,4 tys.; 19,3%), zaś odsetek osób w wieku produkcyjnym wyniósł 61,0% (23,3 tys. osób).
- W czerwcu 2016 roku stopa bezrobocia w powiecie skierniewickim miała wartość 5,5%, zaś w mieście Skierniewice 8,1%; były to poziomy niższe niż w skali całego województwa (9,3%) oraz kraju (8,8%).
- W czerwcu 2016 r. większość (64,2%) ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Skierniewice (w sumie 2320 osób) stanowiły osoby z miasta Skierniewice (1489 osób), a pozostałych 35,8% pochodziło z powiatu skierniewickiego (831).
- W podziale na gminy, wśród bezrobotnych z powiatu skierniewickiego najliczniejsze okazały się osoby z gminy Skierniewice (9,7%; 224 osoby) oraz z gminy Maków (7,4%; 172 osoby). Najmniej liczni byli bezrobotni zamieszkujący gminę Godzianów i Słupia – odpowiednio: 38 i 49 osób oraz 1,6% i 2,1% ogółu zarejestrowanych w lokalnym urzędzie pracy.
- W czerwcu 2016 roku w PUP zarejestrowanych było 814 mieszkanek miasta Skierniewice i 408 kobiet z powiatu skierniewickiego. Udział kobiet w ogóle bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach wynosił 52,7%, przy czym w powiecie skierniewickim występowała nieznaczna nadwyżka mężczyzn (50,9%), zaś w mieście Skierniewice przeważały kobiety (54,7%). W powiecie skierniewickim utrzymuje się nadwyżka bezrobotnych mężczyzn, zaś w mieście Skierniewice do rejestrów PUP częściej trafiają kobiety; obie tendencje utrzymują się od grudnia 2014 do czerwca 2016 roku.
- Na poziomie województwa, co trzecia osoba bezrobotna zamieszkiwała obszary wiejskie (32,3%; ok. 32,0 tys. osób), zaś na badanym terenie był to nieco większy udział: 35,8% (0,8 tys. osób).
- Na wojewódzkim rynku pracy połowa osób zarejestrowanych w urzędach pracy była zaliczona do kategorii długotrwale bezrobotnych (57,7 tys.; 58,3%). Dla obu rynków powiatowych adekwatna wartość sięgała 52,4%, a długotrwale bezrobocie dotyczyło blisko 1,2 tys. osób.

- Nieliczni okazali się bezrobotni absolwenci: 1,8% 1,8 tys. bezrobotnych w województwie i nieco więcej, bo 2,2% (50 osób) zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach.
- Na koniec czerwca 2016 r. znacząca liczba osób bezrobotnych nie posiadała kwalifikacji zawodowych: 33,7 tys. (34,2%) dla województwa oraz 0,6 tys. (25,6%) dla zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach. Brak kwalifikacji jest ważną barierą w uzyskaniu zatrudnienia, zwłaszcza na rynku wojewódzkim.
- W czerwcu 2016 r. co szósta osoba bezrobotna w województwie ukończyła co najwyżej 30 lat (22,6 tys.; 22,8%); wyższy odsetek zaobserwowano wśród osób zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach (0,6 tys.; 26,9%).
- Blisko co trzeci bezrobotny w całym województwie ukończył więcej niż 50 lat (ok. 31,2 tys.; 31,5%) i podobna proporcja przypada na oba analizowane powiaty (0,7 tys.; 30,1%).
- W czerwcu 2016 roku grupa niepełnosprawnych bezrobotnych liczyła ok. 8,0 tys. bezrobotnych w całym województwie łódzkim (8,0% ogółu); 202 osoby zamieszkiwały powiat skierniewicki lub miasto Skierniewice (8,7% zarejestrowanych w PUP).
- Pod koniec czerwca 2016 roku udział osób w wieku do 30 lat w ogóle bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach wyniósł 26,9%. Na 624 takich zarejestrowanych osób 341 mieszkało w mieście Skierniewice, a 283 w powiecie skierniewickim. W latach 2014-2016 odsetek takich bezrobotnych w obu powiatach nieco zmalał z 34,2% w grudniu 2014, przez 31,5% pod koniec 2015 roku.
- W czerwcu 2016 roku co trzeci zarejestrowany w PUP przekroczył 50-ty rok życia (30,1%; 698 osób), w tym odnotowano 470 mieszkańców Skierniewic oraz 228 osób z powiatu skierniewickiego. W ciągu ostatnich trzech lat udział tej kategorii bezrobotnych wahał się od 26,8% (2014 r.) do 30,1% (2016 r.).
- Odnotowano wysoki odsetek długotrwale bezrobotnych w rejestrach PUP (52,4%; 1216 osób), którzy w czerwcu 2016 roku częściej zamieszkiwali w mieście Skierniewice (789) niż w drugim z powiatów (427). Proporcja takich osób wzrosła od grudnia 2014 roku (49,2%), ale w liczbach bezwzględnych było ich więcej niż w 2016 roku (1464).
- Osoby niepełnosprawne w czerwcu 2016 r. stanowiły 8,7% ogółu zarejestrowanych w urzędzie pracy. Na łącznie 202 takie osoby, zdecydowana większość mieszkała w Skierniewicach (147), a pozostali – na terenie powiatu skierniewickiego (55 bezrobotnych z tej grupy).
- W połowie 2016 roku, przeszło co trzecia osoba zarejestrowana w PUP była mieszkańcem terenów wiejskich (35,8%; 831 osób), a niemal co szósta (17,5%; 406) nie posiadała doświadczenia zawodowego. W co dziesiątym przypadku rejestrowały się kobiety, które nie podjęły pracy po urodzeniu dziecka (10,0%; 233); nieco częściej byli to rodzice posiadający co najmniej jedno dziecko do szóstego roku życia (12,5%; 291 osób).
- W połowie 2016 roku w powiecie skierniewickim najliczniejszą grupą bezrobotnych okazały się osoby pozostające bez pracy od 6-u do 12-u miesięcy (20,2%) lub dłużej (19,4%). W mieście Skierniewice co piąta osoba pozostawała na bezrobociu powyżej 12 miesięcy (21,6%).
- Dwie piąte bezrobotnych stanowiły osoby do 34 roku życia (41,1%), przy czym niemal co trzeci bezrobotny ukończył od 25 do 34 lat (29,5%). Z drugiej strony, w sumie 21,1% osób miało od 35 do 44 lat.
- Ponad połowa bezrobotnych (52,0%) posiadała wykształcenie co najwyżej zasadnicze zawodowe, zaś niemal co siódmy z nich uzyskał dyplom wyższej uczelni (15,1%).
- W około co szóstym przypadku osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP w Skierniewicach posiadały staż pracy nie przekraczający jednego roku (17,6%); ponad co trzecia osoba miała co najmniej 10-letnie doświadczenie zawodowe (34,9%).
- Wskaźnik pracujących na 1000 ludności na koniec 2015 roku wyniósł dla całego kraju 232 pracujących, dla województwa łódzkiego 230 osób, dla miasta Skierniewice 230 osób, zaś dla powiatu skierniewickiego zaledwie 103 osoby. W mieście Skierniewice pracowało wówczas około 11,7 tys. osób, zaś w powiecie skierniewickim nieco ponad 3,9 tys.

- W powiecie skierniewickim zdecydowana większość pracowników była zatrudniona w rolnictwie (70,6%). Rzadziej miejsca pracy dotyczyły przemysłu i budownictwa (14,3%). W mieście Skierniewice co trzecia osoba była zatrudniona w zakładach przemysłowych lub budowlanych (35,7%), zaś dwie piąte stanowili pracownicy usług (40,3%).
- W 2015 r., w województwie łódzkim przeciętne wynagrodzenie brutto wyniosło 3790,76 zł ogółem. Przeciętna płaca zarówno w powiecie skierniewickim, jak i w mieście Skierniewice była znacznie niższa od średniej wojewódzkiej, gdyż wyniosła odpowiednio: 3218,53 zł i 3301,35 zł. Pracownicy powiatu skierniewickiego otrzymali pensje przeciętnie niższe o 82,82 zł od zatrudnionych mieszkańców powiatu ziemskiego.
- Dominacja przedsiębiorstw prywatnych jest cechą charakterystyczną każdego z rynków lokalnych: wojewódzkiego (na 241,5 tys. podmiotów: 6,6 tys. publicznych, 234,6 tys. prywatnych), w mieście Skierniewice (na 4,9 tys.: 130 publicznych oraz blisko 4,9 prywatnych) i w powiecie Skierniewickim (na 2,4 tys.: 113 publicznych i 2,3 tys. prywatnych).
- Większość podmiotów działających na analizowanym obszarze jest skoncentrowana na terenie Skierniewic (4,9 tys. podmiotów), pozostała część (ok. 2,4 tys. podmiotów) prowadzi działalność na terenie powiatu skierniewickiego.
- W powiecie skierniewickim w 2015 roku w systemie REGON zarejestrowanych było najwięcej firm zatrudniających do 9-ciu pracowników (2,3 tys.; 94,9%); nieliczne podmioty zatrudniały od 1 do 49 (112 firm; 4,6%) lub od 50 do 249 osób (12 firm; 0,5%). W mieście Skierniewice również zdecydowanie dominowały pod względem ilościowym przedsiębiorstwa co najwyżej 9-cioosobowe (4,7 tys.; 95,4%). Wyłącznie w Skierniewicach prowadziły działalność duże przedsiębiorstwa liczące co najmniej 250 osób (8 podmiotów; 0,1%).
- W 2015 r. w powiecie skierniewickim największą część stanowiły firmy zajmujące się „handlem hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle” (611 podmiotów; 25,3%), budownictwem (406; 16,8%), rzadziej przetwórstwem przemysłowym (235; 9,7%) oraz podmioty działające w dziedzinie „transportu i gospodarki magazynowej” (188; 7,8%). W mieście Skierniewice największy udział w rynku miały firmy handlowe (1,3 tys.; 25,8%) oraz budowlane (610; 12,2%), ale na trzecim miejscu znalazły się typowo „miejskie” podmioty prowadzące „działalność profesjonalną, naukową i techniczną” (571; 11,4%).
- Zgodnie z danymi na 2014 rok, w powiecie skierniewickim (0 osób) i w mieście Skierniewice (19 osób) saldo migracji zagranicznych przybrało wartość zerową lub dodatnią, co oznacza, że dla obu powiatów więcej ludności powracało do kraju niż migrowało na pobyt stały.
- W 2015 r., w mieście Skierniewice około 1,0 tys. gospodarstw domowych i ponad 2,3 tys. osób korzystało z pomocy społecznej; 756 rodzin pobierało zasiłki rodzinne na 1,4 tys. dzieci; liczba osób korzystających ze wsparcia socjalnego osiągnęła przeszło 3,7 tys. osób, zaś udział beneficjentów pomocy społecznej był określony na poziomie 7,7% ludności miasta. Udział beneficjentów był niemal dwukrotnie wyższy dla całego powiatu ziemskiego (13,8%), gdzie środowiskowa pomoc społeczna w 2015 r. udzieliła wsparcia około 2,6 tys. osób w 949 gospodarstwach domowych.
- Na koniec czerwca 2016 roku, w PUP Skierniewice dla miasta Skierniewice zarejestrowanych było blisko 1,5 tys. bezrobotnych, z których 150 osób nie posiadało żadnego zawodu (10,1% bezrobotnych); wśród pozostałych zidentyfikowano aż 401 zawodów i specjalności, głównie: sprzedawców (140 osób; 9,4%), pomocniczych robotników budowlanych (51, 3,4%), pakowaczy ręcznych (47; 3,2%), robotników gospodarczych i ślusarzy (po 26 osób; 1,7%).
- Na terenie powiatu ziemskiego na 831 osób zarejestrowanych w PUP, 105 nie posiadało zawodu wyuczonego (12,6%), a pozostali reprezentowali aż 255 różnych profesji i specjalności, głównie: sprzedawców (68 osób; 8,2%), robotników budowlanych (42; 5,1%) oraz pakowaczy ręcznych (29; 3,5%).
- Na koniec czerwca 2016 roku do PUP w Skierniewicach, dla powiatu grodzkiego wpłynęło w sumie 819 ofert pracy w 203 różnych profesjach. Popyt dotyczył przede

- wszystkim zawodów: technika prac biurowych (57 ofert; 7,0%), robotnika gospodarczego (53; 6,5%), a także sprzedawcy (51; 6,2%) i magazyniera (33; 4,0%).
- W powiecie skierniewickim zgłoszono w sumie 488 ofert pracy w 99 różnych zawodach. Najczęściej w profesjach: pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle (162 oferty; 33,2%), pomocniczy robotnicy polowi (64; 13,1%) oraz sprzedawcy (24; 4,9%).
 - Zgodnie z analizą zawodów deficytowych i nadwyżkowych w pierwszym półroczu 2016 r. w mieście Skierniewice brakowało przede wszystkim inżynierów elektryków, monterów maszyn i urządzeń mechanicznych, kierowników produkcyjnych, pracowników dorywczych przy pracach prostych czy też pośredników usług biznesowych. Nadwyżki zaś dotyczyły głównie nauczycieli gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych czy też nauczycieli sztuki, cieśli i stolarzy, pracowników ochrony środowiska, rolników, robotników budowy dróg.
 - W powiecie ziemskim najbardziej deficytowe okazały się zawody maszynistów i operatorów maszyn i urządzeń, pośredników pracy, administratorów systemów komputerowych. Natomiast zawody maksymalnie nadwyżkowe to: maszyniści kotłów parowych, kierownicy do spraw strategii i planowania, zamiatacze.
 - W pierwszej połowie 2016 roku dla miasta Skierniewice zgłoszono w PUP łącznie 819 wakatów; w przeważającej części miały one charakter subsydiowany (433 ogółu ofert). O połowę mniej ofert pracy odnotowano dla powiatu skierniewickiego: 488, w tym 341 objętych wsparciem. W latach 2014-2015 wzrastała liczba wakatów subsydiowanych, zarówno w powiecie ziemskim, jak i grodzkim, ale przewaga wspieranych wakatów dotyczyła miasta Skierniewice.
 - Dla obu powiatów, najczęściej zgłaszano miejsca pracy dotyczące: „handlu hurtowego i detalicznego, naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle” (398 ofert), budownictwa (188), „przetwórstwa przemysłowego” (184), „działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej” (116) oraz „działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej” (99 ofert).
 - W 2014 r. w powiecie skierniewickim nakłady inwestycyjne wyniosły 92,8 milionów złotych; o połowę mniejszą sumę odnotowano dla miasta Skierniewice (50,1 mln zł).
 - Wielkość nakładów inwestycyjnych charakteryzowała się tendencją rosnącą: od 2010 do 2014 roku inwestycje powiększyły się niemal dwukrotnie dla powiatu skierniewickiego (z 44,3 mln zł), a w mniejszej skali dla miasta Skierniewice (z 44,9 mln zł.).
 - W 2016 i 2017 roku zakładane plany inwestycyjne na analizowanym obszarze oraz w powiatach ościennych województwa łódzkiego wiążą się głównie z pracami remontowo-budowlanymi, budową dróg lub będą to prace związane z rewitalizacją. W kolejnych latach inwestycją, która może generować nowe miejsca pracy w jest budowa Europejskiego Centrum Ortopedii Dziecięcej w Skierniewicach. Działania inwestycyjne mogące wpływać na lokalny rynek pracy wynikają także z rozszerzenia Łódzkiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej.
 - Zarówno w powiecie skierniewickim, jak i mieście Skierniewice w 2016 r. nie doszło do zwolnień grupowych. W 2016 roku do lokalnego urzędu pracy nie wpłynęła informacja dotycząca planowanych zwolnień grupowych na analizowanym rynku pracy, zarówno w 2016 r., jak i w ciągu najbliższych 12 miesięcy.

CZĘŚĆ II. BADANIA ILOŚCIOWE PRZEPROWADZONE WŚRÓD OSÓB BEZROBOTNYCH DO 30 ROKU ŻYCIA, PO 50 ROKU ŻYCIA ORAZ DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH

Prezentowane w niniejszym rozdziale badania ilościowe przeprowadzono w oparciu o technikę wywiadu bezpośredniego (*face to face*) wśród zarejestrowanych w PUP Skierniewice:

- ✓ 70 osób bezrobotnych do 30 roku życia;
- ✓ 70 bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat;
- ✓ 70 długotrwale bezrobotnych.

Wszystkie te trzy kategorie osób bezrobotnych były dość liczne w rejestrach PUP w Skierniewicach pod koniec czerwca 2016 roku. Jak wskazywano w I części niniejszej publikacji, w tym okresie udział **osób w wieku do 30 lat** w ogóle bezrobotnych zarejestrowanych w PUP oszacowano na 26,9%. Na łącznie 624 takich zarejestrowanych osób 341 mieszkało w mieście Skierniewice, zaś 283 w powiecie ziemskim. Jeśli chodzi o dynamikę, to w latach 2014-2016 odsetek takich bezrobotnych w obu powiatach nieco zmalał z 34,2% w grudniu 2014, przez 31,5% pod koniec 2015 roku.

W czerwcu 2016 roku co trzeci zarejestrowany w PUP **przekroczył 50-ty rok życia** (30,1%; 698 osób). Wówczas odnotowano 470 mieszkańców Skierniewic oraz 228 osób z drugiego powiatu. W ciągu ostatnich trzech lat udział tej kategorii bezrobotnych wahał się od 26,8% (2014 r.) do 30,1% (2016 r.).

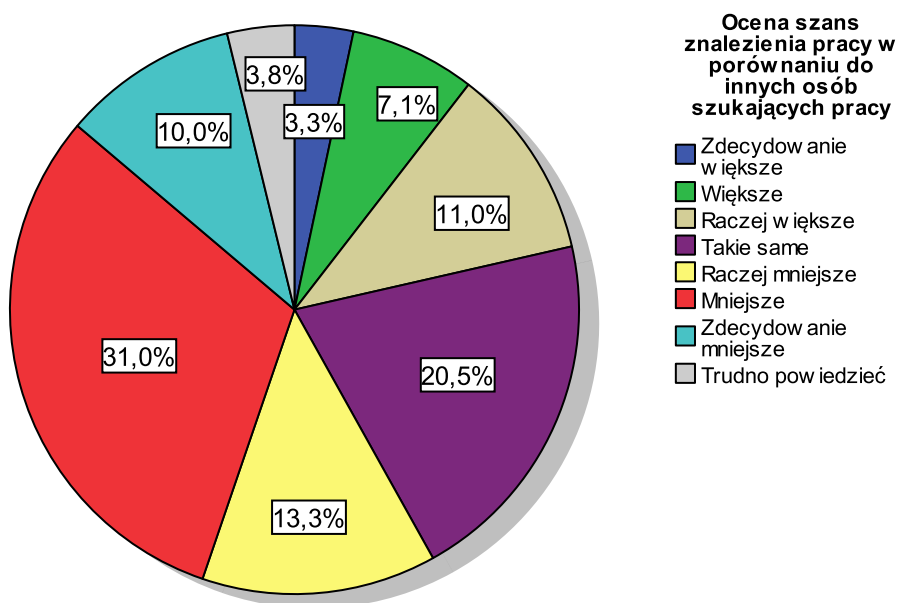
Pod koniec czerwca 2016 roku w rejestrach PUP odnotowano bardzo wysoki procent długotrwale bezrobotnych (52,4%; 1216 osób), którzy częściej zamieszkiwali w powiecie grodzkim (789 osób) niż w powiecie ziemskim (427 osób). Proporcja takich bezrobotnych nieznacznie wzrosła od grudnia 2014 roku (49,2%)⁶⁶.

1. Bariery

Autoocena szans na znalezienie pracy wskazuje, w jaki sposób badani bezrobotni postrzegają swoją sytuację w porównaniu z innymi osobami szukającymi pracy. W trakcie wywiadów kwestionariuszowych, respondenci mogli się ułożyć na wyższej, równoległej bądź niższej pozycji wśród ogółu osób poszukujących zatrudnienia.

⁶⁶ Pełna charakterystyka społeczno-demograficzna osób bezrobotnych z tych trzech kategorii znajduje się w Części I niniejszego raportu.

Wykres 1. Autoocena szans na znalezienie pracy w porównaniu do innych osób szukających pracy

Jak pokazuje rozkład uzyskanych odpowiedzi dla ogółu badanych, około jednej piątej z nich (20,5%) oceniło własne szanse na zatrudnienie jako „takie same”, ustawiając się tym samym na zbliżonej pozycji w porównaniu do innych kandydatów do zatrudnienia. W pozostałych przypadkach odnotowano przewagę ankietowanych, którzy, w ich opinii, zajmują relatywnie gorszą pozycję (54,3%) oraz jedna piąta wystawiających pozytywne autooceny (w sumie 21,4%). Zwraca uwagę, że w tej ostatniej grupie tylko nieliczni z badanych ocenili swoje szanse znalezienia pracy jako „zdecydowanie większe” (3,3%) od pozostałych bezrobotnych.

Krytyczna ocena, sformułowana przez ponad połowę ankietowanych, może działać demotywująco, gdyż poczucie zajmowania gorszej pozycji na rynku pracy może powodować zniechęcenie, a nawet wycofanie się z rywalizacji o zatrudnienie.

Jak kształtowały się autooceny w podziale na analizowane kategorie bezrobotnych?

Tabela 50 Autoocena szans na znalezienie pracy w porównaniu do innych osób szukających pracy a kategoria bezrobotnych

	Grupa		
	Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni po 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
Zdecydowanie większe	4,7%	3,5%	5,5%
Większe	8,5%	5,9%	4,4%
Raczej większe	11,3%	9,4%	9,9%
Takie same	26,4%	10,6%	22,0%
Raczej mniejsze	14,2%	12,9%	15,4%
Mniejsze	28,3%	35,3%	33,0%
Zdecydowanie mniejsze	2,8%	20,0%	5,5%
Trudno powiedzieć	3,8%	2,4%	4,4%
Ogółem	100,0%	100,0%	100,0%

Pozytywne samooceny szans na zażalenie zatrudnienia najczęściej występują w kategorii najmłodszych bezrobotnych (w sumie 24,5%), a rzadziej wśród osób powyżej 50-tego roku życia (18,8%) oraz dłuęotrwanie bezrobotnych (19,8%).

Bezrobotni w wieku „50+” najbardziej krytycznie ocenili swoje szanse na rynku pracy, wystawiając aż 20,0% opinii skrajnie negatywnych. Zdecydowana większość osób z tej kategorii uznała, iż jest mniej konkurencyjna od innych osób ubiegających się o wakaty: 68,2% negatywnych not, w porównaniu do 53,9% dla dłuęotrwanie bezrobotnych oraz 45,3% dla osób do 30 roku życia.

1.1. Bariery zewnętrzne

W toku badań ilościowych wśród osób bezrobotnych z trzech analizowanych kategorii zapytano o ich opinie na temat dostrzeganych barier, jakie utrudniają im znalezienie pracy. Hierarchię przeszkód wskazywanych przez respondentów w podziale na grupy zobrazowano w poniższym zestawieniu tabelarycznym.

Tabela 51. Czynniki zewnętrzne utrudniające osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym znalezienie zatrudnienia

	Grupa			
	Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni po 50 roku życia	Dłuęotrwanie bezrobotni	Ogółem
Brak odpowiednich ofert pracy	51,4%	34,5%	41,1%	43,5%
Wyparcie z rynku pracy przez osoby młodsze	11,4%	58,3%	22,2%	29,2%
Brak ofert pracy w moim zawodzie	25,7%	25,0%	22,2%	23,9%
Niechęć do zatrudniania osób w moim wieku	9,5%	46,4%	24,4%	23,4%
Brak satysfakcjonujących mnie finansowo ofert pracy	33,3%	7,1%	16,7%	22,0%
Konieczność dalekich dojazdów w poszukiwaniu pracy	3,8%	8,3%	5,6%	6,2%
Ogółem	135,2%	179,8%	132,2%	148,3%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź, lub w ogóle nie wskazać odpowiedzi z danej kategorii

Dla ogółu bezrobotnych najczęściej wskazywane przez badanych były bariery związane z ogólną sytuacją na lokalnym rynku pracy: z brakiem odpowiednich ofert zatrudnienia (43,5%), wypieraniem z rynku przez osoby młodsze (29,2%), z deficytem ofert pracy w wyuczonym zawodzie (23,9%), z niechęcią ze strony pracodawców do zatrudniania osób w danym wieku (23,4%), a także z deficytem wakatów zapewniających satysfakcjonujące wynagrodzenie (22,0%). Najmniej istotna okazała się bariera, wynikająca z konieczności dalekich dojazdów w poszukiwaniu pracy (6,2%).

Wskazane przeszkody były postrzegane w zróżnicowany sposób w poszczególnych kategoriach osób bezrobotnych. Osoby w wieku do 30 lat najczęściej podkreślały trudności wynikające z braku odpowiednich ofert pracy (51,4%), a szczególnie – zadowalających finansowo wakatów (33,3%). Najstarsi bezrobotni dostrzegli przede wszystkim problem wypierania z ryku pracy przez młodszych konkurentów (58,3%) oraz niechęć ze strony pracodawców ze względu na zbyt zaawansowany wiek (46,4%). Z kolei dłuęotrwanie

pozostający bez pracy odnotowują problemy ze znalezieniem odpowiednich dla nich propozycji zatrudnienia (41,1%) i również czują się dyskryminowani przez pracodawców ze względu na wiek (24,4%).

Wskazane przez respondentów powyżej bariery w zatrudnieniu są natury obiektywnej i wynikają ze specyfiki lokalnego rynku pracy oraz poziomu bezrobocia. Taka subiektywna interpretacja trudności na rynku pracy z pewnością nie jest bezpodstawną, ale niesie ze sobą ryzyko zaniku własnej aktywności, spadku mobilności i stopniowej akceptacji statusu osoby bezrobotnej wraz z typowymi konsekwencjami psychospołecznymi.

1.2 Bariery kwalifikacyjne

Kolejna grupa czynników, postrzeganych jako utrudnienia w znalezieniu pracy, związana jest z barierami wewnętrznymi – kwalifikacjami i kompetencjami zawodowymi badanych.

Tabela 52. Bariery w znalezieniu zatrudnienia (kwalifikacje zawodowe)

	Grupa			
	Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni po 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni	Ogółem
Nieodpowiedni poziom wykształcenia	26,7%	10,7%	26,7%	21,1%
Nieodpowiedni kierunek wykształcenia	16,2%	16,7%	11,1%	16,3%
Brak doświadczenia zawodowego	15,2%	2,4%	15,6%	11,5%
Brak odpowiednich kwalifikacji	9,5%	6,0%	5,6%	9,1%
Brak znajomości lokalnego rynku pracy	1,0%	1,2%	,0%	1,0%
Brak odpowiednich dokumentów aplikacyjnych	,0%	1,2%	,0%	,5%
Brak wiedzy na temat aktualnych przepisów prawa pracy	,0%	1,2%	,0%	,5%
Brak przygotowania do rozmowy z pracodawcą	,0%	,0%	,0%	,0%
Ogółem	68,6%	39,3%	58,9%	59,8%
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź, lub w ogóle nie wskazać odpowiedzi z danej kategorii				

Biorąc pod uwagę ogół respondentów, jedna piąta z nich uważa, że posiada nieodpowiedni, zapewne zbyt niski poziom wykształcenia (21,1%), zaś rzadziej wskazywano na kierunek wykształcenia niezgodny z wymogami rynku pracy (16,3%). Jeden na dziesięciu ankietowanych obawia się kłopotów ze znalezieniem pracy ze względu na brak doświadczenia zawodowego (11,5%),

Sformułowana przez znaczny odsetek badanych, krytyczna ocena posiadanych kwalifikacji i kompetencji zawodowych może stanowić pozytywną motywację do proponowanych przez lokalnych pracodawców i PUP form doskonalenia zawodowego, w tym także przekwalifikowania do zawodów deficytowych.

Respondenci w wieku do 30 lat wskazywali głównie na nieadekwatny w stosunku do wymogów pracodawców poziom (26,7%) oraz kierunek wykształcenia (16,2%), a także na brak stażu zawodowego (15,2%). Osoby powyżej 50 roku życia również wskazywały na problemy wynikające z niedostosowania kierunku (16,7%) lub poziomu wykształcenia (10,7%). Wśród długotrwale bezrobotnych także kluczowy okazał się nieodpowiedni poziom edukacji (26,7%) oraz deficyt doświadczenia zawodowego (15,6%).

1.3. Bariery osobiste

Wśród wewnętrznych przeszkód w podjęciu zatrudnienia respondenci z trzech analizowanych kategorii wskazali na szereg czynników zgrupowanych w kategorię barier osobistych.

1.3.1 Czynniki materialne

W pierwszej kolejności przyjrano się czynnikom materialnym mającym wpływ na trudności ze znalezieniem zatrudnienia.

Tabela 53. Bariery w znalezieniu zatrudnienia (czynniki materialne)

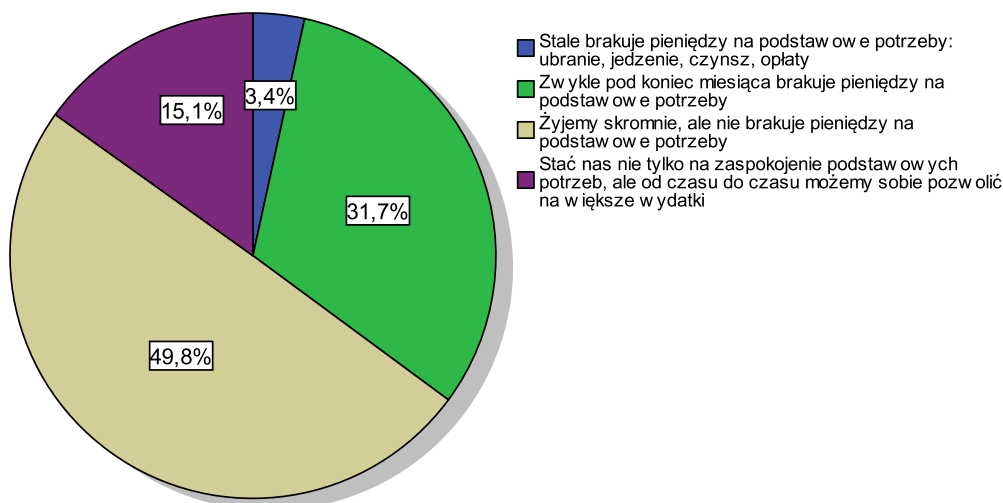
	Grupa			
	Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni po 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni	Ogółem
Brak samochodu	7,6%	4,8%	8,9%	7,2%
Brak środków finansowych na dojazdy w poszukiwaniu pracy	4,8%	3,6%	4,4%	3,8%
Brak środków finansowych na pierwszy miesiąc w pracy	1,0%	,0%	2,2%	1,0%
Brak środków finansowych na „rozruch zawodowy”	1,0%	,0%	1,1%	,5%
Ogółem	14,3%	8,3%	16,7%	12,4%
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź, lub w ogóle nie wskazać odpowiedzi z danej kategorii				

Sytuacja materialna wpływa na możliwości działania niewielkiej części ogółu badanych bezrobotnych. Tylko nieliczni z respondentów zgłosili problem ograniczonej mobilności w poszukiwaniu pracy, wynikającej z nieposiadania samochodu (7,2%) czy też z deficytu środków finansowych na dojazdy (3,8%). Wyjątkowo respondenci nie posiadali odpowiednich środków na pierwszy miesiąc po zatrudnieniu, poprzedzający wypłatę (1,0%) lub sygnalizowali kłopot z wygospodarowaniem środków na tzw. „rozruch zawodowy” (0,5%).

Na brak samochodu relatywnie częściej wskazywali długotrwale bezrobotni (8,9%). Dla pozostałych barier materialnych nie odnotowano znaczących statystycznie różnic ze względu na kategorie osób bezrobotnych.

Jak kształtują się subiektywne oceny sytuacji materialnej wśród ankietowanych bezrobotnych?

Wykres 2. Subiektywna ocena sytuacji materialnej respondentów

Blisko połowa badanych ocenia swój status materialny posilując się określeniem, że „żyjemy skromnie, ale nie brakuje pieniędzy na podstawowe potrzeby” (49,8%). Ponad jedna trzecia badanych (w sumie 35,1%) sygnalizowała poważne problemy materialne, przy czym ankietowani dziesięć razy częściej wybierali wariant, zgodnie z którym „zwykle pod koniec miesiąca brakuje pieniędzy na podstawowe potrzeby” (31,7%) niż bardziej skrajną ocenę „stale brakuje pieniędzy na podstawowe potrzeby” (tylko 3,4%).

Z drugiej strony – niemal co siódmy respondent znajdował się w dobrej kondycji finansowej, której odpowiada określenie „stać nas nie tylko na zaspokojenie podstawowych potrzeb, ale od czasu do czasu możemy sobie pozwolić na większe wydatki” (15,1%), ale żaden z nich nie stwierdził, że „żyjemy na wysokim poziomie, nie musimy się liczyć z wydatkami”. Konkludując, z bezrobociem mieszkańców powiatu skierniewickiego oraz miasta Skierniewice z reguły koreluje niezbyt korzystna sytuacja materialna, która z pewnością ogranicza ich mobilność w poszukiwaniu pracy oraz możliwości dalszego kształcenia zawodowego.

Dane zawarte w kolejnej tabeli wskazują, w jakiej części badani dysponują środkami komunikacji i transportu, ułatwiającymi nawiązanie kontaktów z potencjalnymi pracodawcami.

Tabela 54. Posiadanie przez respondenta środków komunikacji i transportu

	Grupa							
	Bezrobotni do 30 roku życia		Bezrobotni po 50 roku życia		Długotrwale bezrobotni		Ogółem	
	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie
Telefon stacjonarny	9,4%	90,6%	12,9%	87,1%	5,5%	94,5%	10,5%	89,5%
Telefon komórkowy	96,2%	3,8%	87,1%	12,9%	93,4%	6,6%	92,9%	7,1%
Komputer	85,8%	14,2%	61,2%	38,8%	73,6%	26,4%	75,2%	24,8%
Dostęp do Internetu	89,6%	10,4%	62,4%	37,6%	78,0%	22,0%	78,6%	21,4%
Samochód	47,2%	52,8%	50,6%	49,4%	40,7%	59,3%	46,7%	53,3%

Wprawdzie mniejszość respondentów posiada telefon stacjonarny (10,5%), ale niemal wszyscy są wyposażeni w aparaty komórkowe (92,9%), zaś zdecydowana większość posiada komputery (75,2%) oraz dostęp do Internetu (78,6%). Zwraca uwagę znaczący odsetek badanych deklarujących posiadanie samochodu (46,7%), przy czym można przypuszczać, że w wielu przypadkach chodzi o auto „rodzinne”, którym dysponuje inny członek rodziny.

Najmłodszy bezrobotni częściej niż inne analizowane kategorie deklarowali dostęp do komputera oraz Internetu (odpowiednio: 85,8% i 89,6%), podczas gdy te środki komunikowania były najrzadziej wskazywane wśród osób powyżej 50 roku życia (odpowiednio: 61,2% i 62,4%). Z drugiej strony w tej grupie odnotowano największą proporcję posiadaczy samochodów (50,6%).

W rankingu barier osobistych, prezentowanym w kolejnej tabeli, dla ogółu respondentów wyraźnie najczęściej pojawiał się problem ograniczonej konkurencyjności, związanej z nieodpowiednim wiekiem (34,4%). Co czwarty z badanych wskazywał ponadto na ograniczenia zdrowotne (25,4%) oraz spowodowane koniecznością opieki nad dziećmi do 7 lat lub innymi zależnymi członkami rodziny (po 23,9%).

Tabela 55. Bariery w znalezieniu zatrudnienia (czynniki osobiste)

	Grupa			
	Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni po 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni	Ogółem
Nieodpowiedni wiek	10,5%	71,4%	28,9%	34,4%
Ograniczenia zdrowotne	14,3%	41,7%	25,6%	25,4%
Brak pełnej dyspozycyjności ze względu na konieczność opieki nad dziećmi do lat 7 lub osobą zależną	32,4%	9,5%	34,4%	23,9%
Brak pełnej dyspozycyjności ze względu na trudny dojazd	10,5%	4,8%	10,0%	7,7%
Obawa, lęk przed nową technologią	2,9%	6,0%	3,3%	3,8%
Brak wiary i chęci do poprawy własnej sytuacji	1,9%	4,8%	4,4%	3,3%
Brak czasu na poszukiwanie pracy	4,8%	1,2%	3,3%	3,3%
Brak chęci podjęcia pracy	1,9%	2,4%	3,3%	2,4%
Brak motywacji do poszukiwania pracy	2,9%	,0%	1,1%	1,9%
Obawa przed bezpośrednim kontaktem z pracodawcą	1,9%	1,2%	1,1%	1,4%
Nieodpowiednia płeć	1,9%	1,2%	1,1%	1,4%
Brak mobilizacji do bardziej aktywnego poszukiwania pracy	1,0%	1,2%	1,1%	1,0%
Obawa, lęk przed nowymi sytuacjami	1,0%	,0%	1,1%	1,0%
Szybko zniechęcam się niepowodzeniami	1,9%	,0%	1,1%	1,0%
Nieodpowiedni wygląd	1,0%	1,2%	,0%	1,0%
Nieumiejętność pogodzenia pracy z obowiązkami szkolnymi lub rodzinnymi	1,0%	,0%	,0%	,5%
Ogółem	91,4%	146,4%	120,0%	113,4%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź, lub w ogóle nie wskazać odpowiedzi z danej kategorii

Na trudności w znalezieniu pracy wynikające z konieczności opieki nad osobami zależnymi wskazywali przede wszystkim młodzi bezrobotni (32,4%) oraz długotrwale pozostający bez zatrudnienia 34,4%). Natomiast wśród osób w wieku powyżej 50 lat kluczową barierą osobistą okazał się zbyt zaawansowany wiek (aż 71,4% osób z tej kategorii). Ważne były też w tej grupie ograniczenia zdrowotne (41,7%).

1.4. Bariery terytorialne

Kolejne zestawienie danych dotyczy ocen stopnia trudności w znalezieniu pracy w zależności od odległości od miejsca zamieszkania.

Tabela 56. Ocena stopnia trudności znalezienia pracy

	Bardzo trudne	Trudne	Raczej trudne	Raczej łatwe	Łatwe	Bardzo łatwe	Trudno powiedzieć	Ogółem
W miejscu zamieszkania	34,8%	28,1%	22,4%	7,1%	4,3%	,5%	2,9%	100,0%
Na terenie gminy	29,0%	29,0%	24,8%	7,1%	4,3%	,5%	5,2%	100,0%
W obrębie powiatu	17,2%	28,7%	26,8%	9,6%	5,7%	1,0%	11,0%	100,0%
W woj. łódzkim	3,8%	15,4%	26,0%	19,2%	9,1%	1,4%	25,0%	100,0%
W Polsce (poza woj. łódzkim)	2,4%	7,1%	14,3%	19,0%	10,5%	1,9%	44,8%	100,0%
Za granicą	1,9%	1,5%	1,9%	5,2%	10,5%	3,3%	75,7%	100,0%

Jak wynika z analiz statystycznych, sytuacja na lokalnym rynku pracy postrzegana jest przez ogół respondentów jako ogólnie niekorzystna. Dominująca część ankietowanych bezrobotnych (85,3%) uznała, iż w różnym stopniu trudno jest znaleźć zatrudnienie w ich miejscowości, przy czym jedna trzecia z nich (34,8%) uważała, że jest to „bardzo trudne”. Zdecydowanej większości badanych (82,8%) sprawia trudność znalezienie pracy w obrębie gminy, w której zamieszkują, a niewiele mniejszej części ankietowanych – w obrębie powiatu (łącznie 72,7% negatywnych ocen).

Wprawdzie sytuacja na rynku pracy jawi się ankietowanym jako nieco lepsza w miarę oddalania się od miejsca zamieszkania, ale jeszcze do poziomu województwa łódzkiego blisko połowa ankietowanych, określa tę sytuację jako w różnym stopniu „trudną” (45,2%). Dopiero w przypadku oceny sytuacji na rynku ogólnopolskim odsetek osób postrzegających perspektywę zatrudnienia jako mniej lub bardziej trudne znacząco spada (23,8%).

Zwraca uwagę, że respondenci podjęcie pracy poza granicami kraju postrzegają znacznie częściej jako w różnym stopniu łatwe (19,0%) niż trudne (5,3%). Ponadto ankietowani mieli tu największe problemy w określeniu skali trudności ze znalezieniem zatrudnienia, gdyż najczęściej wybierali wariant odpowiedzi „trudno powiedzieć” (aż 75,7%).

1.5. Bariery kluczowe

Spośród wszystkich wymienionych uprzednio barier respondenci wskazali trzy główne powody utrudniające im podjęcie pracy, co pozwoliło na ustalenie poniższego rankingu.

Tabela 57. Kluczowe bariery utrudniające znalezienie pracy

	Grupa			
	Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni po 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni	Ogółem
Brak odpowiednich ofert pracy	43,4%	24,7%	36,3%	35,7%
Brak pełnej dyspozycyjności ze względu na konieczność opieki nad dziećmi do lat 7 lub osobą zależną	33,0%	8,2%	33,0%	23,8%
Brak satysfakcjonujących mnie finansowo ofert pracy	34,9%	8,2%	18,7%	23,3%
Ograniczenia zdrowotne	12,3%	35,3%	22,0%	22,4%
Nieodpowiedni wiek	4,7%	45,9%	16,5%	21,4%
Wyparcie z rynku pracy przez osoby młodsze	9,4%	31,8%	13,2%	17,6%
Brak ofert pracy w moim zawodzie	17,9%	17,6%	17,6%	17,1%
Niechęć do zatrudniania osób w moim wieku	3,8%	34,1%	17,6%	15,7%
Nieodpowiedni poziom wykształcenia	21,7%	7,1%	15,4%	15,2%
Nieodpowiedni kierunek wykształcenia	15,1%	11,8%	12,1%	13,8%
Brak doświadczenia zawodowego	10,4%	1,2%	13,2%	8,1%
Brak odpowiednich kwalifikacji	6,6%	5,9%	2,2%	6,7%
Brak pełnej dyspozycyjności ze względu na trudny dojazd	8,5%	1,2%	5,5%	5,2%
Inne bariery	48,1%	56,5%	46,2%	51,4%
Ogółem	269,8%	289,4%	269,2%	277,6%
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź. W kategorii „inne” zostały wykazane bariery, na które wskazało mniej niż 5% respondentów.				

Jedna trzecia ogółu badanych za kluczową przeszkodę uznała brak odpowiednich ofert pracy (35,7%), zaś mniejsza część ankietowanych wskazała na brak dyspozycyjności z powodu opieki nad dzieckiem do 7 lat lub innym członkiem rodziny oraz deficyt satysfakcjonujących finansowo ofert (po 23,8%). Około jeden na pięciu respondentów do głównych barier zaliczył ograniczenia zdrowotne (22,4%) lub nieodpowiedni wiek (21,4%).

Osoby w wieku do 30 lat wskazywały na trzy kluczowe bariery: brak odpowiednich ofert zatrudnienia, w tym satysfakcjonujących finansowo oraz niedyspozycyjność ze względu na opiekę nad kimś z rodziny (odpowiednio: 43,4%; 34,9% i 33,0%).

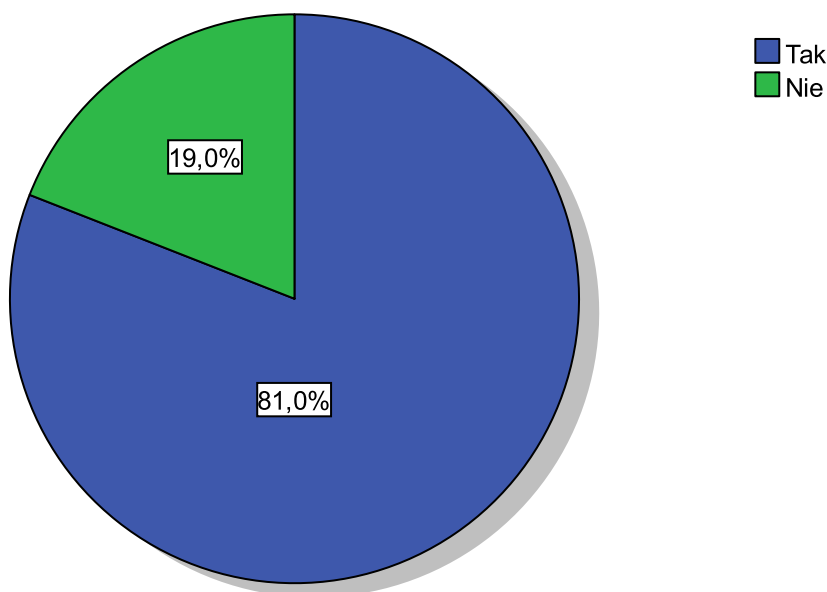
Badani, którzy przekroczyli 50. rok życia za największe bariery uznali zbyt zaawansowany wiek, ograniczenia zdrowotne, a także niechęć ze strony pracodawców do zatrudniania osób „50+” (kolejno: 45,9%; 35,3% i 34,1%).

Długotrwale bezrobotni borykają się głównie z deficytem odpowiednich dla nich ofert pracy (36,3%), niepełnej dyspozycyjności (33,0%) czy też z problemami zdrowotnymi (22,0%).

2. Sposoby poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne

Zgodnie z ustawową definicją osoby bezrobotnej, warunkiem uzyskania takiego statusu jest nie tylko fakt zarejestrowania w Urzędzie Pracy, ale również poszukiwanie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej⁶⁷. Tak więc, przynajmniej w założeniu, badanych bezrobotnych powinna cechować aktywna postawa na rynku pracy. Na wstępie do tej części raportu udzielono odpowiedzi na pytanie badawcze, czy respondentów cechuje aktywność, czy też bierność w omawianym zakresie.

Wykres 3. Czy od momentu, kiedy zarejestrował(a) się Pan(i) w Urzędzie Pracy poszukiwał(a) Pan(i) pracy?

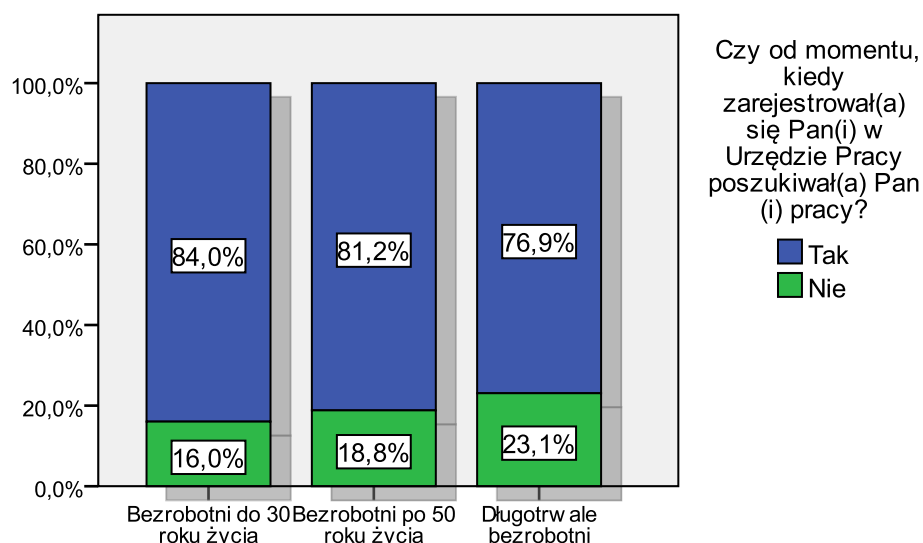

Uzyskane wyniki dowodzą, że na poziomie deklaracyjnym wśród ankietowanych osób zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach, zdecydowanie dominuje aktywna postawa w poszukiwaniu zatrudnienia (81,0%). Z drugiej jednak strony co piąty badany przyznał, iż w ogóle nie poszukuje pracy (19,0%), czyli swoją aktywność ograniczył do zarejestrowania się w Urzędzie Pracy.

Jak aktywność względnie bierność kształtuje się ze względu na poszczególne kategorie badanych?

⁶⁷ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm., Art. 1, ust. 3).

Wykres 4. Poszukiwanie pracy a kategoria bezrobotnych

Jak uwidoczniono na powyższym wykresie, osoby do 30 roku życia cechuje nieco większy poziom aktywności (84,0%) aniżeli bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat (81,2%) oraz długotrwale bezrobotnych (76,9%), których niemal jedna czwarta zrezygnowała z konkurencji o wolne miejsca pracy (23,1% biernych).

2.1. Stosowane metody poszukiwania pracy

Kolejna tabela ilustruje, jaki odsetek respondentów oraz z jaką częstotliwością deklaruje stosowanie poszczególnych sposobów poszukiwania pracy. Aktywność badanych w zakresie poszukiwania pracy od momentu rejestracji w PUP jest zdywersyfikowana i w zależności od formy przybiera odmienne rozmiary.

[Uwaga: w tej części analizy skupiono się na osobach poszukujących pracy, stanowiących 81,0% całej próby badawczej].

Tabela 58. Częstotliwość stosowania poszczególnych sposobów poszukiwania pracy

	Nigdy	Rzadziej niż raz na rok	Raz na rok	Kilka razy w roku	Raz na miesiąc	Kilka razy w miesiącu	Kilka razy w tygodniu	Codziennie	Ogółem
Kontakt z PUP	9,5%	,6%	1,8%	4,7%	21,3%	50,3%	11,2%	,6%	100,0%
Przeglądanie ogłoszeń prasowych	16,6%	,6%	1,2%	1,8%	7,1%	27,8%	37,3%	7,7%	100,0%
Odpowiedzi na ogłoszenia prasowe	29,0%	2,4%	8,3%	5,9%	21,3%	23,1%	9,5%	,6%	100,0%

Zamieszczanie ogłoszeń prasowych	92,3%	,6%	,6%	1,8%	,0%	1,8%	3,0%	,0%	100,0%
Rozpytywanie wśród znajomych	19,0%	1,2%	2,4%	8,3%	10,1%	29,8%	26,2%	3,0%	100,0%
Udział w stażach	92,9%	2,9%	,0%	1,2%	1,2%	,6%	1,2%	,0%	100,0%
Udział w praktykach zawodowych	98,2%	,6%	,0%	,6%	,0%	,6%	,0%	,0%	100,0%
Zamieszczanie ogłoszeń Internetowych	90,6%	,0%	,0%	1,8%	2,4%	3,5%	1,2%	,6%	100,0%
Przeszukiwanie ogłoszeń Internetowych	21,9%	,6%	,0%	1,2%	7,1%	17,2%	32,0%	20,1%	100,0%
Wysłuchiwanie ogłoszeń radiowych i telewizyjnych	43,5%	4,8%	3,6%	3,6%	8,3%	22,6%	11,3%	2,4%	100,0%
Czytanie ogłoszeń na mieście np. witryny sklepowe, tablice ogłoszeniowe	30,6%	3,5%	2,9%	4,1%	10,6%	32,9%	12,9%	2,4%	100,0%
Zamieszczanie ogłoszeń na mieście np. witryny sklepowe, tablice ogłoszeniowe	95,9%	,6%	,0%	,6%	1,2%	,6%	1,2%	,0%	100,0%
Kontakt z prywatnym biurem pośrednictwa pracy	95,9%	,0%	,0%	,0%	,6%	3,0%	,6%	,0%	100,0%
Samodzielne dostarczanie ofert pracodawcom	20,8%	,6%	4,2%	16,7%	25,6%	24,4%	7,1%	,6%	100,0%
Udział w rozmowach kwalifikacyjnych	18,6%	5,4%	15,6%	34,7%	21,6%	4,2%	,0%	,0%	100,0%
Inne metody	68,4%	,0%	,0%	10,5%	10,5%	,0%	5,3%	5,3%	100,0%

Sumując odsetek osób, które stosują daną metodę z różną częstotliwością można stwierdzić, że wśród ogółu bezrobotnych największym powodzeniem cieszy się współpraca z PUP (90,5%), ale już tylko 4,1% miewa kiedykolwiek kontakty z prywatnymi biurami pośrednictwa pracy. Co istotne, większość ankietowanych dostarcza samodzielnie oferty pracodawcom (79,2%), a ponad połowa podejmuje takie działania raz w miesiącu lub częściej (57,7%).

Badani co najmniej kilka razy w tygodniu przede wszystkim poszukują ogłoszeń internetowych (52,1%), przeglądają oferty prasowe (45,0%) lub dowiadują się o wolnych miejscach pracy w swoim środowisku społecznym (29,2%).

Z drugiej strony zwraca uwagę niewielka popularność tych form poszukiwania pracy, które wymagają od zainteresowanych zróżnicowanej aktywności, takich jak: udział w praktykach zawodowych (98,2% nie stosuje nigdy) i w stażach (92,9% biernych), zamieszczanie ogłoszeń „na mieście”, w przestrzeni publicznej (95,9%), zamieszczanie własnych ogłoszeń prasowych (92,3%) czy też internetowych (90,6%).

Nie wykluczone, że wybór strategii poszukiwania pracy, w tym unikanie form wymagających dodatkowych nakładów finansowych (zamieszczanie własnych ogłoszeń) uwarunkowany jest sytuacją materialną badanych. Jak się okazało, dwie piąte respondentów (40,0%) nie ponosi z tytułu poszukiwania zatrudnienia żadnych wydatków, zaś w pozostałych przypadkach miesięczny koszt wynosi średnio 35,5 zł.

W dodatkowym pytaniu kwestionariusza badani wskazali na najbardziej skuteczne – w ich opinii – strategie poszukiwania pracy. Uzyskano w ten sposób hierarchię popularności opinii ankietowanych o najbardziej efektywnych metodach poruszania się na lokalnym rynku pracy.

Tabela 59. Najskuteczniejsze sposoby poszukiwania pracy

	%
--	---

Przeszukiwanie ogłoszeń internetowych	56,1%
Przeglądanie ogłoszeń prasowych	37,1%
Rozpytywanie wśród rodziny, znajomych	30,7%
Samodzielne dostarczanie ofert pracodawcom	26,8%
Odpowiedzi na ogłoszenia prasowe	20,0%
Przeglądanie ofert pracy dostępnych w PUP	16,6%
Czytanie ogłoszeń „na mieście” np. witryny sklepowe, słupy ogłoszeniowe	11,7%
Uczestniczenie w rozmowach kwalifikacyjnych	8,3%
Zamieszczanie ogłoszeń internetowych	7,8%
Inne	2,9%
Zamieszczanie ogłoszeń prasowych	2,4%
Kontakt z prywatnym biurem pośrednictwa pracy	1,5%
Zamieszczanie ogłoszeń „na mieście” np. słupy, tablice ogłoszeniowe	1,5%
Udział w praktykach zawodowych	0,5%
Udział w stażach	0,5%
Ogółem	224,4%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Na pierwszym miejscu wskazywano przeszukiwanie ogłoszeń internetowych (56,1%), zaś na drugim – ogłoszeń prasowych o dostępnych ofertach zatrudnienia (37,1%). Jedna trzecia ankietowanych bezrobotnych stwierdziła, że najbardziej efektywną metodą poszukiwania zatrudnienia jest posiadanie kapitału społecznego w postaci sieci znajomych i rodziny (30,7%). Niewiele mniejszy odsetek ankietowanych (26,8%) szanse na uzyskanie posady upatruje w samodzielnym dostarczaniu swojej oferty pracodawcom, co wydaje się – w kontekście stosowanych przez firmy procedur rekrutacyjnych – metodą wyraźnie niedocenioną. Rzadziej już bezrobotni dostrzegają efektywność odpowiadania na ogłoszenia znalezione w prasie (20,0%) lub przeglądania ofert dostępnych w PUP (16,6%). Jeszcze mniejszą wagę przywiązują badani do czytania ofert „na mieście” (11,7%) oraz uczestnictwa w rozmowach kwalifikacyjnych (8,3%).

Pozostałe sposoby wskazywane były nie częściej niż przez ok. 8,0% respondentów, chociaż można przypuszczać, że niska ocena skuteczności jest w kilku przypadkach nietrafna i wynika z rzadkiego ich stosowania. Taka sytuacja może dotyczyć na przykład kontaktów z prywatnymi biurami pośrednictwa pracy.

Tabela 60. Najskuteczniejsze sposoby poszukiwania pracy a kategoria bezrobotnych

	Grupa		
	Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni po 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
Przeszukiwanie ogłoszeń internetowych	70,9%	33,7%	56,7%
Przeglądanie ogłoszeń prasowych	34,0%	43,4%	26,7%
Rozpytywanie wśród rodziny, znajomych	28,2%	33,7%	34,4%
Samodzielne dostarczanie ofert pracodawcom	26,2%	30,1%	17,8%
Odpowiedzi na ogłoszenia prasowe	20,4%	21,7%	17,8%
Przeglądanie ofert pracy dostępnych w PUP	8,7%	26,5%	12,2%

Czytanie ogłoszeń „na mieście” np. witryny sklepowe, słupy ogłoszeniowe	12,6%	9,6%	12,2%
Uczestniczenie w rozmowach kwalifikacyjnych	8,7%	7,2%	7,8%
Zamieszczanie ogłoszeń internetowych	9,7%	3,6%	8,9%
Inne	2,9%	2,4%	3,3%
Zamieszczanie ogłoszeń prasowych	1,9%	2,4%	3,3%
Kontakt z prywatnym biurem pośrednictwa pracy	1,9%	1,2%	,0%
Zamieszczanie ogłoszeń „na mieście” np. słupy, tablice ogłoszeniowe	1,0%	2,4%	2,2%
Udział w praktykach zawodowych	,0%	,0%	1,1%
Udział w stażach	,0%	1,2%	,0%
Ogółem	227,1%	219,1%	204,4%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Ocena skuteczności poszczególnych metod poszukiwania zatrudnienia jest zróżnicowana w analizowanych kategoriach osób bezrobotnych.

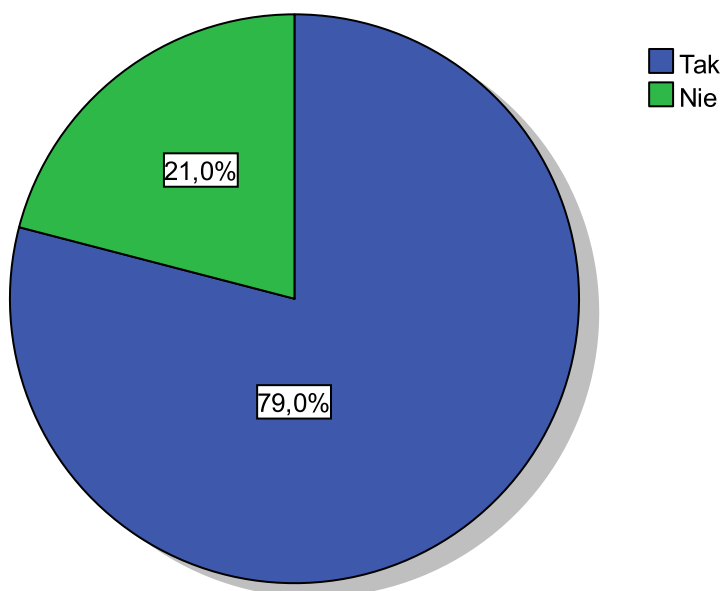
Młodzi bezrobotni, w wieku do 30 lat szczególnie wysoko oceniają bierne przeglądanie ofert internetowych (70,9%), ale tylko nieliczni za efektywne uznali własne anonse (9,7%), choć w tej grupie jest to częstsze przekonanie, w porównaniu do kategorii osób po 50 roku życia. Ci ostatni bezrobotni zdecydowanie przeceniają skuteczność przeglądania ofert prasowych (43,4%) w stosunku do zamieszczania własnych ogłoszeń (2,4%). Natomiast osoby długotrwale bezrobotne najczęściej za efektywne działania uznały przeszukiwanie anonsów internetowych (56,7%) oraz rozpytywanie wśród znajomych (34,4%). Co do tej ostatniej metody należy zaznaczyć, że jej skuteczność zależy przede wszystkim od środowiska społecznego, w jakim funkcjonują osoby bezrobotne. Zwłaszcza dla długotrwałego bezrobocia charakterystyczne jest wykluczenie społeczne, które polega na zawężeniu kontaktów społecznych, nierzadko do relacji z osobami znajdującymi się w podobnym położeniu społeczno-ekonomicznym.

Różnorodne analizy dowodzą, iż pozytywny efekt mogą przynieść zróżnicowane techniki poszukiwania pracy, zwłaszcza, jeśli osoba bezrobotna nie posiada odpowiedniego kapitału społecznego. Pozostaje otwartym pytanie, czy o skuteczności danej metody decydują jej walory, czy też częstotliwość jej stosowania. Natomiast nie ulega wątpliwości, że obok czynników obiektywnych, np. prorozwojowych strategii podmiotów gospodarczych, instytucji i organizacji tworzących nowe miejsca pracy, sukces bezrobotnych zależy również od ich indywidualnej aktywności. Dlatego w ramach szkoleń i codziennych kontaktów z bezrobotnymi należy motywować ich i stwarzać warunki do wykorzystywania możliwie często różnorodnych przedstawionych sposobów poszukiwania pracy, w tym niedocenianego przez wielu badanych, lecz – relatywnie skutecznego samodzielnego zamieszczania ogłoszeń w prasie, w Internecie, na nośnikach miejskich (słupy, tablice). Odpowiednie techniki motywacyjne winny być dostosowane do specyfiki danej kategorii bezrobotnych – osób młodych, po 50 roku życia, zagrożonych wykluczeniem z rynku pracy z powodu długotrwałego bezrobocia.

Natomiast instytucje działające na rzecz rynku pracy, w tym Powiatowy Urząd Pracy, powinny monitorować efekty stosowania wyszczególnionych metod w skali społeczności lokalnych.

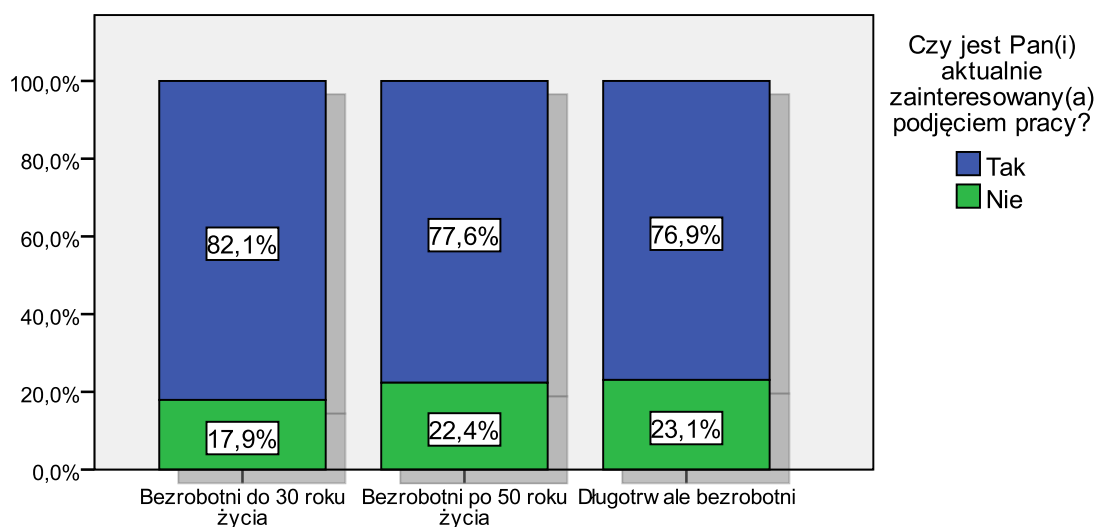
Kolejne pytanie badawcze dotyczyło aktualnej, wykazywanej w momencie przeprowadzania badania ilościowego, gotowości do podjęcia pracy. Poniższe dane dotyczą całej próby badawczej.

Wykres 5. Czy jest Pan(i) aktualnie zainteresowana podjęciem pracy?

Na poziomie deklaratywnym, dominująca część respondentów wyraziła zainteresowanie znalezieniem posady (79,0%). Jednakże co piąta badana osoba zarejestrowana w PUP w Skierniewicach nie dąży do uzyskania zatrudnienia (21,0%).

Wykres 6. Gotowość do podjęcia pracy a kategoria bezrobotnych

W podziale na kategorie bezrobotnych, ankietowani w wieku poniżej 30 lat są nieco częściej zainteresowani znalezieniem pracy (82,1%) aniżeli osoby, które przekroczyło 50. rok życia (77,6%) oraz długotrwale bezrobotni (76,9%).

Na koniec tego rozdziału zaprezentowano ranking powodów braku gotowości do podjęcia pracy. O przyczyny bierności zapytano osoby, które się do niej przyznały, czyli 21,0% próby badawczej.

Tabela 61. Powody braku gotowości podjęcia pracy a kategoria bezrobotnych

		Grupa			
		Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni po 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni	Ogółem
	Konieczność opieki nad dzieckiem	75,0%	,0%	69,6%	47,7%
	Zły stan zdrowia	5,0%	61,1%	26,1%	29,5%
	Inne powody	10,0%	50,0%	17,4%	25,0%
	Zajmowanie się domem	25,0%	,0%	13,0%	13,6%
	Konieczność opieki nad innymi członkami rodziny	15,0%	,0%	8,7%	9,1%
	Utrata wiary w znalezienie pracy	,0%	5,6%	,0%	2,3%
	Brak chęci do pracy	,0%	5,6%	4,3%	2,3%
	Zamiar wyjazdu za granicę	5,0%	,0%	,0%	2,3%
	Zamiar podjęcia działalności gospodarczej	5,0%	,0%	,0%	2,3%
	Ogółem	140,00%	122,30%	139,10%	134,10%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Najczęściej ankietowani jako powód braku chęci do podjęcia pracy podawali: konieczność opieki nad dzieckiem (47,7%), zły stan zdrowia (29,5%) oraz obowiązki rodzinne – konieczność zajmowania się domem (13,6%).

Osoby w wieku do 30 lat oraz długotrwale bezrobotni swoją bierność uzasadniali przede wszystkim koniecznością sprawowania opieki nad dzieckiem (odpowiednio: 75,0% i 69,6%). Natomiast badani w wieku powyżej 50 lat nie byli gotowi do podjęcia pracy głównie z powodu złego stanu zdrowia (61,1%).

3. Ocena dotychczasowego wsparcia otrzymanego z PUP

W tej części raportu skoncentrowano się na następujących zagadnieniach:

- ✓ Z jakich elementów oferty Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach skorzystały osoby bezrobotne?
- ✓ Czy badani zarejestrowani w urzędzie pracy zamierzają korzystać w przyszłości ze wsparcia tej instytucji? Jakimi formami pomocy są ewentualnie zainteresowani?

3.1. Dotychczasowe kontakty z PUP

W poniższym zestawieniu tabelarycznym zaprezentowano hierarchię powodów, które skłoniły respondentów do zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy w Skierniewicach. Dane ilościowe sporządzono z podziałem na poszczególne kategorie osób bezrobotnych.

Tabela 62. Przyczyny rejestracji w PUP

	Grupa			
	Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni po 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni	Ogółem
Uzyskanie ubezpieczenia zdrowotnego	94,3%	87,1%	88,9%	90,4%
Skorzystanie z pośrednictwa pracy	68,9%	62,4%	61,1%	63,6%
Skorzystanie z zasiłku dla bezrobotnych	18,9%	27,1%	16,7%	21,1%
Skorzystanie ze szkoleń	4,7%	5,9%	4,4%	5,7%
Skorzystania z innych form pomocy np. stażu, przygotowania zawodowego dorosłych, prac interwencyjnych	7,5%	2,4%	4,4%	4,8%
Inne powody	0,0%	9,4%	2,2%	3,8%
Wymagania opieki społecznej	2,8%	3,5%	5,6%	3,3%
Skorzystanie z poradnictwa zawodowego	3,8%	2,4%	,0%	2,9%
Uzyskanie dofinansowania na działalność gospodarczą	0,9%	3,5%	2,2%	1,4%
Trudno powiedzieć	0,9%	0,0%	0,0%	0,5%
Ogółem	202,7%	203,7%	185,5%	197,5%
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.				

Dominująca część ogółu ankietowanych otwarcie przyznała, że główną przyczyną ich rejestracji w PUP była konieczność uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego (90,4%). Większość badanych chciało skorzystać z usług pośrednictwa pracy (63,3%), zaś co piąty z ankietowanych kierował się chęcią skorzystania z zasiłku (21,1%). Niewiele osób zmotywowało możliwość wzięcia udziału w szkoleniach, skorzystania z innych form pomocy oferowanych przez PUP, z poradnictwa zawodowego czy też z dofinansowania na działalność gospodarczą (do 5,7% badanych).

Bezrobotni w wieku do 30 lat wskazywali z nieco większą częstością niż pozostałe dwie kategorie na chęć partycypowania w pośrednictwie zatrudnienia (68,9%), a badani w wieku ponad 50 lat ponadprzeciętnie często liczyli na uzyskanie świadczenia dla osób bezrobotnych (27,1%). Wymagania ze strony opieki społecznej nieco częściej kierowały do PUP długotrwale bezrobotnych (5,6%) niż pozostałe dwie grupy ankietowanych.

Dla uzyskania pełniejszego obrazu, zbadano poziom wiedzy bezrobotnych na temat dostępnych form pomocy ze strony PUP. Ankietowanych zapytano, jakie formy wsparcia ze strony Urzędu Pracy są im znane.

Tabela 63. Znane respondentom formy pomocy oferowane przez PUP

	%
Pośrednictwo pracy	93,2%
Zasiłek dla osób bezrobotnych	79,6%
Szkolenia	60,7%
Poradnictwo zawodowe	50,0%
Staż, bon stażowy	35,0%
Roboty publiczne	29,6%
Prace interwencyjne	26,2%
Usługi EURES - zagranicznie pośrednictwo pracy	23,8%
Prace społecznie użyteczne	14,6%
Dodatek aktywizacyjny	12,6%
Refundacja wynagrodzenia bezrobotnych powyżej 50 roku życia	6,3%
Przygotowanie zawodowe dorosłych	5,8%
Finansowanie kosztów przejazdu	3,9%
Refundacja wynagrodzenia bezrobotnych do 30 roku życia	3,4%
Środki na założenie lub uczestnictwo w spółdzielni socjalnej	3,4%
Skierowanie bezrobotnego na miejsce pracy utworzone w ramach pożyczki	2,9%
Dofinansowanie kosztów edukacji na studiach podyplomowych	2,9%
Stypendia z tytułu szkolenia, pobierania nauki, przygotowania zawodowego dorosłych	2,9%
Nieoprocentowana pożyczka na szkolenia	2,9%
Inne formy pomocy	1,9%
Finansowanie kosztów zakwaterowania	1,9%
Zatrudnienie bezrobotnych przy przyznaniu bonu zatrudnieniowego	1,9%
Grant na telepracę	1,9%
Refundacja kosztów opieki nad dzieckiem	,5%
Ogółem	467,8%
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.	

Do powszechnie rozpoznawanych przez ankietowanych form pomocy należą: pośrednictwo pracy (93,2%), zasiłek dla bezrobotnych (79,6%) oraz szkolenia (60,7%). Połowa badanych identyfikuje poradnictwo zawodowe (50,0%). Mniej znane są takie instrumenty rynku pracy jak: staże i bony stażowe (35,0%), roboty publiczne (29,6%), prace interwencyjne (26,2%) oraz usługi EURES (23,8%).

Ze względu na badane grupy bezrobotnych – zaskakująco niewielka część ankietowanych posiadała wiedzę na temat refundacji wynagrodzenia bezrobotnych powyżej 50 roku życia (tylko 6,3%) lub poniżej 30 roku życia (zaledwie 3,4%). Tylko wyjątkowo badani mieli wiedzę na temat możliwości skorzystania ze zwrotu kosztów opieki nad dzieckiem (0,5%), a przecież – jak wskazywano wcześniej – jest to jedna z głównych barier poszukiwania pracy w grupie najmłodszych oraz długotrwale bezrobotnych.

Zgodnie z przywołanymi danymi, poziom wiedzy na temat poszczególnych form pomocy udzielanych przez Urząd Pracy jest wyraźnie zróżnicowany, mimo, że – teoretycznie – klienci PUP informowani są o wszystkich dostępnych dla nich formach. W praktyce, wśród badanych bezrobotnych powszechnie funkcjonują tylko niektóre z licznych form wsparcia dostępnych w urzędzie. Zwraca uwagę fakt niedoinformowania analizowanych trzech grup bezrobotnych z punktu widzenia ich specyficznych potrzeb.

Przechodząc na poziom praktyki społecznej sprawdzono, z których form pomocy ze strony PUP skorzystali dotychczas ankietowani bezrobotni. Zgodnie z „Ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy”⁶⁸ wobec osób bezrobotnych mogą być stosowane wszystkie dostępne instrumenty, niemniej jednak w praktyce powszechnie wykorzystywane są tylko niektóre z nich.

Tabela 64. Formy pomocy oferowane przez PUP, z których skorzystali respondenci

	%
Pośrednictwo pracy	89,3%
Nie korzystał(a)m z żadnej formy pomocy	16,2%
Zasiłek dla osób bezrobotnych	13,5%
Poradnictwo zawodowe	9,0%
Szkolenia	6,2%
Staż, bon stażowy	5,6%
Dodatek aktywizacyjny	3,4%
Usługi EURES - zagranicznie pośrednictwo pracy	2,8%
Inne formy pomocy	1,1%
Roboty publiczne	1,1%
Prace interwencyjne	1,1%
Ogółem	149,3%
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.	

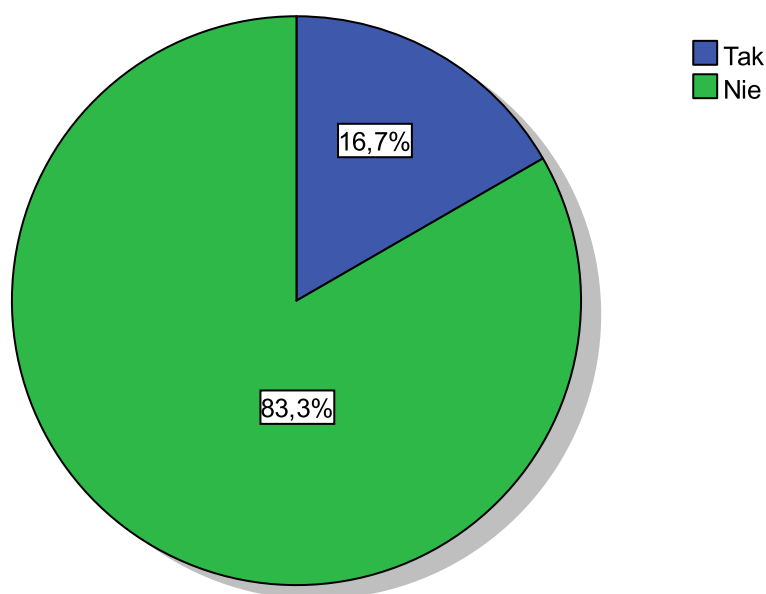
Jak wynika z zebranych deklaracji, co szósty z respondentów nie korzystał dotychczas z żadnej formy pomocy (16,2%). Natomiast powszechny okazał się udział w pośrednictwie pracy (89,3%). Mniejszość ankietowanych uzyskała świadczenie z tytułu zasiłku dla osób bezrobotnych (13,5%).

Jeszcze mniejsze odsetki badanych dotyczyły uczestnictwa w poradnictwie zawodowym (9,0%), w szkoleniach (6,2%), stażach i bonach stażowych (5,6%). Pojedyncze osoby otrzymywały dodatek aktywizacyjny (3,4%), korzystały z zagranicznego pośrednictwa w ramach EURES (2,8%), wykonywały roboty publiczne lub prace interwencyjne (po 1,1%).

Osobom, które uzyskały wsparcie ze strony PUP (83,8% próby) zadano pytanie wskaźnikowe, czy po zakończeniu danej formy pomocy znalazły zatrudnienie. Nie jest to jednak badanie efektywności poszczególnych metod aktywizacji zawodowej, ponieważ w omawianej diagnozie wzięły udział tylko osoby, które aktualnie pozostają bezrobotne. Nie uwzględniono zatem tych byłych bezrobotnych, którzy uzyskali trwałe zatrudnienie i aktualnie pracują.

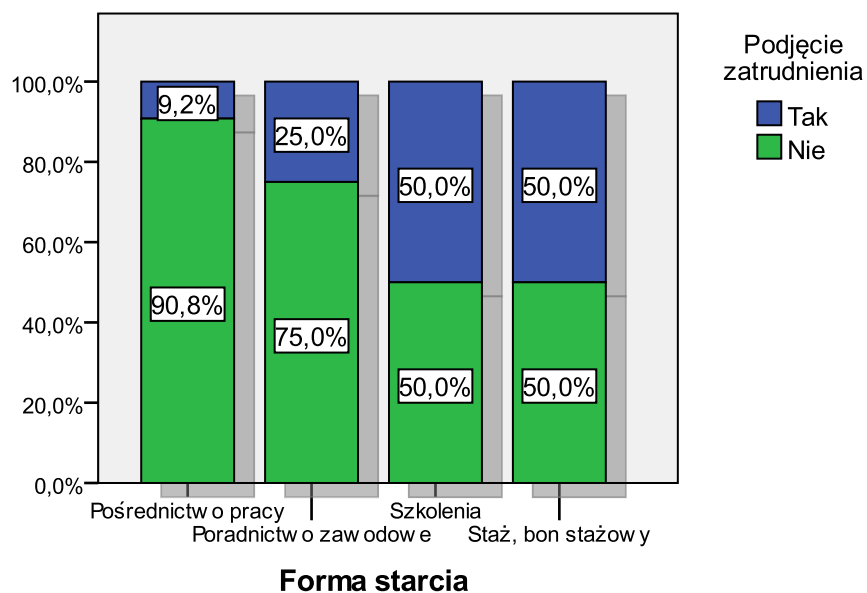
⁶⁸ Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dn. 20.IV.2004 (Dz. U. z 2008 r. NR 69, poz. 415).

Wykres 7. Czy podjął/podjęła Pan(i) zatrudnienie po zakończonej formie pomocy PUP

Okazało się, że pracę podjęła tylko mniejszość badanych bezrobotnych uczestniczących we wsparciu ze strony PUP (16,7%).

Wykres 8. Podjęcie zatrudnienia a forma pomocy, z której skorzystali respondenci

Jak wspomniano, nie można analizowanego wskaźnika identyfikować z oceną efektywności poszczególnych form aktywizacji, gdyż zatrudnienie beneficjentów miało charakter doraźny i nie doprowadziło do wyjścia z bezrobocia. Niemniej, na podstawie danych zawartych na kolejnym wykresie można stwierdzić, że relatywnie najczęściej nawiązywały stosunek pracy osoby, które wcześniej zakończyły staż, uzyskały bon stażowy lub uczestniczyły szkoleniach

(po 50,0%). Natomiast spośród osób korzystających z pośrednictwa pracy tylko co jedenasty respondent znalazł zatrudnienie (9,2%). Bardziej skuteczne okazało się poradnictwo zawodowe (25,0%).

4. Oczekiwane formy pomocy

Jak wykazywano wcześniej, bezrobotne osoby zarejestrowane w PUP w Skierniewicach, wskazywały na kilka istotnych barier przyczyniających się do ich trudnej sytuacji na rynku pracy. W trakcie wywiadów respondenci zostali zapytani o to, z jakich usług Urzędu Pracy planują skorzystać w przyszłości, aby te bariery przekroczyć. Uzyskane w ten sposób dane zobrazowano w kolejnej tabeli.

Tabela 65. Preferowane formy pomocy ze strony PUP

	%
Szkolenia	59,1%
Pośrednictwo pracy	56,7%
Finansowanie kosztów przejazdu	34,1%
Zasiłek dla osób bezrobotnych	34,1%
Dodatek aktywizacyjny	29,9%
Poradnictwo zawodowe	27,4%
Dotacja na rozpoczęcie działalności gospodarczej	23,8%
Przygotowanie zawodowe dorosłych	18,9%
Staż, bon stażowy	18,9%
Refundacja wynagrodzenia bezrobotnych powyżej 50 roku życia	14,6%
Refundacja kosztów opieki nad dzieckiem	10,4%
Roboty publiczne	6,7%
Finansowanie kosztów zakwaterowania	6,1%
Grant na telepracę	6,1%
Stypendia z tytułu szkolenia, pobierania nauki, przygotowania zawodowego dorosłych	5,5%
Prace interwencyjne	4,9%
Zatrudnienie bezrobotnych przy przyznaniu bonu zatrudnieniowego	4,3%
Prace społecznie użyteczne	4,3%
Usługi EURES - zagranicznie pośrednictwo pracy	3,7%
Inne formy pomocy	3,0%
Dofinansowanie kosztów edukacji na studiach podyplomowych	2,4%
Refundacja wynagrodzenia bezrobotnych do 30 roku życia	1,8%
Skierowanie bezrobotnego na miejsce pracy utworzone w ramach pożyczki	1,2%
Nieoprocentowana pożyczka na szkolenia	1,2%
Środki na założenie lub uczestnictwo w spółdzielni socjalnej	0,6%
Ogółem	379,9%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Zdecydowanie największym zainteresowaniem w badanej zbiorowości cieszą się szkolenia (59,1%) oraz pośrednictwo pracy (56,7%). Co trzeci bezrobotny chciałby skorzystać z finansowania kosztów przejazdów, zasiłku (po 34,1%) lub z dodatku aktywizacyjnego (29,9%).

Mniej atrakcyjne okazały się formy wsparcia, jak: poradnictwo zawodowe (27,4%), dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej (23,8%), przygotowane zawodowe dorosłych (18,9%), staże i bony stażowe (18,9%), refundacja wynagrodzenia bezrobotnych po 50 roku życia (14,6%) oraz zwrot kosztów opieki nad dzieckiem (10,4%).

Jak wcześniej zaznaczono, dotychczasowe wykorzystanie kilku instrumentów rynku pracy dotyczyło mniejszości zarejestrowanych w PUP osób, co zapewne łączyło się z możliwościami finansowymi Urzędu. Może to także oznaczać, iż część respondentów nie miała dostatecznej wiedzy na temat możliwości korzystania z oferty PUP. Warto zatem zaplanować akcję informacyjno-promocyjną, w ramach której bezrobotne osoby mogłyby uzyskać wiedzę o pełnej ofercie urzędu i związanych z nią możliwościach aktywizacji zawodowej. Konieczne jest również rozważenie (w ramach posiadanych możliwości finansowych) optymalnych metod naboru zainteresowanych do takich grup, które w sposób najbardziej efektywny wykorzystają udzieloną pomoc, a więc trwale powrócą na rynek pracy. Szczególnie chodzi o osoby do 30 roku życia, liczące powyżej 50 lat oraz o długotrwale bezrobotnych.

Poniższe zestawienia danych pozwolą oszacować przewidywaną frekwencję w dostępnych formach wsparcia wśród respondentów z trzech analizowanych kategorii, a także ze względu na płeć i poziom wykształcenia.

Tabela 66. Preferowane formy pomocy ze strony PUP a kategorie bezrobotnych

	Grupa		
	Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni po 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
Szkolenia	73,3%	35,6%	61,6%
Pośrednictwo pracy	47,8%	74,6%	58,9%
Finansowanie kosztów przejazdu	35,6%	33,9%	38,4%
Zasiłek dla osób bezrobotnych	26,7%	49,2%	32,9%
Dodatek aktywizacyjny	31,1%	32,2%	34,2%
Poradnictwo zawodowe	23,3%	33,9%	27,4%
Dotacja na rozpoczęcie działalności gospodarczej	32,2%	13,6%	19,2%
Przygotowanie zawodowe dorosłych	20,0%	18,6%	23,3%
Staż, bon stażowy	14,4%	20,3%	23,3%
Refundacja wynagrodzenia bezrobotnych powyżej 50 roku życia	2,2%	37,3%	19,2%
Refundacja kosztów opieki nad dzieckiem	15,6%	1,7%	17,8%
Roboty publiczne	2,2%	15,3%	6,8%
Finansowanie kosztów zakwaterowania	6,7%	6,8%	5,5%
Grant na telepracę	7,8%	5,1%	8,2%
Stypendia z tytułu szkolenia, pobierania nauki, przygotowania zawodowego dorosłych	5,6%	3,4%	5,5%
Prace interwencyjne	2,2%	10,2%	4,1%
Zatrudnienie bezrobotnych przy przyznaniu bonu zatrudnieniowego	6,7%	1,7%	2,7%
Prace społecznie użyteczne	2,2%	8,5%	4,1%

Usługi EURES - zagranicznie pośrednictwo pracy	3,3%	5,1%	1,4%
Inne formy pomocy	3,3%	3,4%	1,4%
Dofinansowanie kosztów edukacji na studiach podyplomowych	4,4%	,0%	2,7%
Refundacja wynagrodzenia bezrobotnych do 30 roku życia	,0%	,0%	4,1%
Skierowanie bezrobotnego na miejsce pracy utworzone w ramach pożyczki	2,2%	,0%	1,4%
Nieoprocentowana pożyczka na szkolenia	2,2%	,0%	1,4%
Środki na założenie lub uczestnictwo w spółdzielni socjalnej	1,1%	,0%	1,4%
Ogółem	372,1%	410,4%	406,9%
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.			

Osoby bezrobotne w wieku do 30 lat są zainteresowane głównie szkoleniami (73,3%), ale również pośrednictwem pracy (47,8%), finansowaniem kosztów przejazdów (35,6%) oraz dodatkiem aktywizacyjnym (31,1%).

Badani w wieku powyżej 50 roku życia najchętniej będą partycypować w pośrednictwie pracy (74,6%), pobierać zasiłki (49,2%), a rzadziej już są skłonni do przyjęcia wsparcia w postaci refundacji wynagrodzenia dla tej grupy wiekowej (37,3%), szkoleniami (35,6%) czy też finansowaniem kosztów przejazdów do miejsca zatrudnienia (33,9%).

Ankietowani długotrwale bezrobotni wskazywali przede wszystkim na szkolenia (61,6%), pośrednictwo pracy (58,9%) i również – finansowanie kosztów dojazdów (38,4%). Co trzecia osoba z tej kategorii zadeklarowała chęć skorzystania z dodatku aktywizacyjnego (34,2%) lub pobierania zasiłku (32,9%).

Poniższe zestawienie danych pozwoli oszacować przewidywaną frekwencję w formach wsparcia ze względu na ich płeć.

Tabela 67. Preferowane formy pomocy oferowane przez PUP a płeć respondentów

	Płeć respondenta	
	Kobieta	Mężczyzna
Szkolenia	68,4%	45,5%
Pośrednictwo pracy	55,1%	59,1%
Finansowanie kosztów przejazdu	38,8%	27,3%
Zasiłek dla osób bezrobotnych	32,7%	36,4%
Dodatek aktywizacyjny	33,7%	24,2%
Poradnictwo zawodowe	32,7%	19,7%
Dotacja na rozpoczęcie działalności gospodarczej	24,5%	22,7%
Przygotowanie zawodowe dorosłych	24,5%	10,6%
Staż, bon stażowy	24,5%	10,6%
Refundacja wynagrodzenia bezrobotnych powyżej 50 roku życia	15,3%	13,6%
Refundacja kosztów opieki nad dzieckiem	17,3%	,0%
Roboty publiczne	4,1%	10,6%
Finansowanie kosztów zakwaterowania	6,1%	6,1%
Grant na telepracę	9,2%	1,5%

Stypendia z tytułu szkolenia, pobierania nauki, przygotowania zawodowego dorosłych	7,1%	3,0%
Prace interwencyjne	1,0%	10,6%
Zatrudnienie bezrobotnych przy przyznaniu bonu zatrudnieniowego	4,1%	4,5%
Prace społecznie użyteczne	1,0%	9,1%
Usługi EURES - zagranicznie pośrednictwo pracy	3,1%	4,5%
Inne formy pomocy	4,1%	1,5%
Dofinansowanie kosztów edukacji na studiach podyplomowych	4,1%	,0%
Refundacja wynagrodzenia bezrobotnych do 30 roku życia	1,0%	3,0%
Skierowanie bezrobotnego na miejsce pracy utworzone w ramach pożyczki	2,0%	,0%
Nieoprocentowana pożyczka na szkolenia	2,0%	,0%
Środki na założenie lub uczestnictwo w spółdzielni socjalnej	1,0%	,0%
Ogółem	417,4%	324,1%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Preferencje bezrobotnych obojga płci, dotyczące poszczególnych form wsparcia ze strony Urzędu Pracy, są zbliżone. Jednakże bezrobotne kobiety chętniej skorzystają ze szkoleń (odpowiednio: 68,4% dla kobiet i 45,5% dla mężczyzn), finansowania kosztów przejazdu (38,8% do 38%), dodatku aktywizacyjnego (33,7% do 24,2%), poradnictwa zawodowego (32,7% do 19,7%), przygotowania zawodowego dorosłych (24,5% do 10,6%), staży (24,5% do 10,6%) czy też refundacji kosztów opieki nad dzieckiem (17,3% do 0,0% dla mężczyzn).

Z kolei mężczyźni częściej preferowali pośrednictwo pracy (59,1% dla mężczyzn do 55,1% dla kobiet), roboty publiczne (10,6% do 4,1%), prace interwencyjne (10,6% do 1,0%) lub prace społecznie użyteczne (9,1% do 1,0%),

Ankietowani, zależnie od poziomu wykształcenia, preferują różnorodne formy wsparcia ze strony PUP. Przyjrzyjmy się poniższym danym ilościowym.

Tabela 68. Preferowane formy pomocy oferowane przez PUP a poziom wykształcenia respondenta

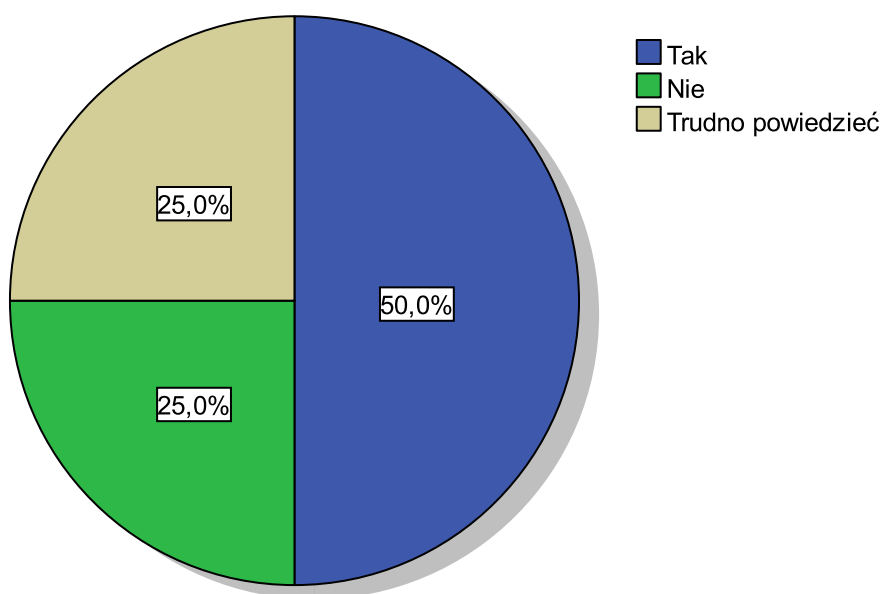
	Poziom wykształcenia respondenta				
	Podstawowe	Zasadnicze zawodowe	Średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Pomaturalne
Szkolenia	52,9%	44,4%	54,0%	75,0%	82,1%
Pośrednictwo pracy	58,8%	64,4%	56,0%	29,2%	67,9%
Finansowanie kosztów przejazdu	29,4%	26,7%	36,0%	29,2%	50,0%
Zasilek dla osób bezrobotnych	41,2%	35,6%	44,0%	20,8%	21,4%
Dodatek aktywizacyjny	17,6%	24,4%	36,0%	25,0%	39,3%
Poradnictwo zawodowe	29,4%	22,2%	28,0%	25,0%	35,7%
Dotacja na rozpoczęcie działalności gospodarczej	,0%	11,1%	24,0%	37,5%	46,4%
Przygotowanie zawodowe dorosłych	23,5%	15,6%	24,0%	8,3%	21,4%
Staż, bon stażowy	35,3%	13,3%	18,0%	16,7%	21,4%
Refundacja wynagrodzenia bezrobotnych powyżej 50 roku życia	11,8%	17,8%	16,0%	12,5%	10,7%
Refundacja kosztów opieki nad dzieckiem	17,6%	2,2%	12,0%	12,5%	14,3%

Roboty publiczne	5,9%	13,3%	8,0%	,0%	,0%
Finansowanie kosztów zakwaterowania	,0%	2,2%	10,0%	4,2%	10,7%
Grant na telepracę	,0%	2,2%	6,0%	12,5%	10,7%
Stypendia z tytułu szkolenia, pobierania nauki, przygotowania zawodowego dorosłych	5,9%	4,4%	6,0%	4,2%	7,1%
Prace interwencyjne	,0%	8,9%	8,0%	,0%	,0%
Zatrudnienie bezrobotnych przy przyznaniu bonu zatrudnieniowego	,0%	,0%	8,0%	4,2%	7,1%
Prace społecznie użyteczne	,0%	6,7%	8,0%	,0%	,0%
Usługi EURES - zagranicznie pośrednictwo pracy	5,9%	2,2%	4,0%	,0%	7,1%
Inne formy pomocy	,0%	2,2%	6,0%	,0%	3,6%
Dofinansowanie kosztów edukacji na studiach podyplomowych	,0%	,0%	2,0%	,0%	10,7%
Refundacja wynagrodzenia bezrobotnych do 30 roku życia	5,9%	,0%	,0%	,0%	7,1%
Skierowanie bezrobotnego na miejsce pracy utworzone w ramach pożyczki	,0%	,0%	2,0%	4,2%	,0%
Nieoprocentowana pożyczka na szkolenia	,0%	,0%	2,0%	4,2%	,0%
Środki na założenie lub uczestnictwo w spółdzielni socjalnej	,0%	,0%	2,0%	,0%	,0%
Ogółem	341,1%	319,8%	420,0%	325,2%	474,7%
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.					

Analizując szczegółowo zainteresowanie poszczególnymi instrumentami rynku pracy można stwierdzić, że na szkolenia liczą przede wszystkim osoby z wykształceniem pomaturalnym i średnim ogólnokształcącym (82,1% i 75,0%). Pośrednictwo pracy interesuje zwłaszcza osoby, które ukończyły szkoły pomaturalne i zasadnicze zawodowe (64,4%). Z kolei finansowanie kosztów przejazdów może być szczególnie przydatne dla osób z dyplomami szkół pomaturalnych (50,0%) lub średnich zawodowych (36,0%). Zasiłkami są głównie zainteresowani bezrobotni z wykształceniem średnim zawodowym oraz podstawowym (44,0% i 41,2%).

Grupę osób zainteresowanych uruchomieniem własnej działalności gospodarczej (23,8%) dopytano, czy i ewentualnie jakiej pomocy oczekują ze strony PUP w tym zakresie.

Wykres 9. Gotowość założenia własnej działalności gospodarczej bez dotacji z PUP

Jak wynika z danych ilościowych, co czwarty bezrobotny mający takie plany nie rozpocznie działalności bez wsparcia ze strony Urzędu (25,0%). Połowa ankietowanych z tej grupy jest zdeterminowana, aby założyć własną firmę nawet bez dotacji (50,0%), zaś co czwarty badany nie ma w tej kwestii sprecyzowanego zdania (25,0%).

Tabela 69. Oczekiwane formy pomocy przy zakładaniu działalności gospodarczej

	%
Pomoc doradcza przy staraniu się o jednorazowe środki na założenie działalności gospodarczej z PUP	83,8%
Pomoc doradcza na etapie funkcjonowania działalności gospodarczej	75,7%
Pomoc doradcza przy zakładaniu działalności gospodarczej	75,7%
Szkolenia z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej	73,0%
Szkolenia z zakresu zakładania własnej działalności gospodarczej	70,3%
Inne formy wsparcia	16,2%
Ogółem	394,7%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Niezależnie od jednorazowej dotacji, bezrobotni planujący założenie własnej firmy oczekują w większości dodatkowego wsparcia ze strony PUP w postaci:

- ✓ pomocy doradczej przy staraniach o dotację (83,8%);
- ✓ pomocy doradczej na etapie funkcjonowania firmy (75,7%);
- ✓ pomocy doradczej przy zakładaniu działalności (75,7%);
- ✓ szkolenia z zakresu prowadzenia działalności (73,0%);
- ✓ szkolenia z zakresu zakładania działalności (70,3%).

Zainteresowani respondenci dokonali samooceny wiedzy, jaką posiadają w odniesieniu do kluczowych zagadnień związanych z uruchomieniem, a następnie z prowadzeniem własnego przedsiębiorstwa.

Tabela 70. Ocena aktualnej wiedzy dotyczącej prowadzenia działalności gospodarczej

	Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio	Źle	Bardzo źle	Trudno powiedzieć	Ogółem
Opracowanie biznes planu	13,2%	18,4%	36,8%	18,4%	10,5%	2,6%	100,0%
Promocja firmy	15,8%	26,3%	28,9%	18,4%	10,5%	,0%	100,0%
Wiedza na temat konkurencji	10,5%	21,1%	44,7%	13,2%	10,5%	,0%	100,0%
Pozyskiwanie klientów	15,8%	36,8%	21,1%	15,8%	10,5%	,0%	100,0%
Prowadzenie księgowości	13,5%	10,8%	29,7%	32,4%	13,5%	,0%	100,0%
Kadry i płace	13,2%	5,3%	28,9%	34,2%	18,4%	,0%	100,0%
Znajomość przepisów prawnych dot. prowadzenia działalności gospodarczej	5,3%	18,4%	34,2%	23,7%	18,4%	,0%	100,0%
Zarządzanie firmą	7,9%	31,6%	42,1%	7,9%	10,5%	,0%	100,0%
Zarządzanie zasobami ludzkimi	15,8%	28,9%	21,1%	23,7%	10,5%	,0%	100,0%
Możliwość uzyskania dotacji na prowadzenie działalności	5,3%	15,8%	36,8%	28,9%	13,2%	,0%	100,0%
Umiejętność nawiązywania kontaktów biznesowych	21,1%	31,6%	23,7%	13,2%	10,5%	,0%	100,0%

Sumując odsetek badanych, którzy krytycznie oceniają swoje wiadomości z danego zakresu („źle” i „bardzo źle”) ustalono, że największe deficyty wiedzy dotyczą następujących zagadnień:

- ✓ kadry i płace (52,6%);
- ✓ prowadzenie księgowości (45,9%);
- ✓ znajomość przepisów prawnych dotyczących prowadzenia działalności (42,1%);
- ✓ możliwość uzyskania dotacji (42,1%).

Pozytywne samooceny (po zsumowaniu odpowiedzi: „dobrze” i „bardzo dobrze”) przeważają nad negatywnymi w odniesieniu do zagadnień takich, jak:

- ✓ umiejętność nawiązywania kontaktów biznesowych (52,7%);
- ✓ pozyskiwanie klientów (52,6%);
- ✓ zarządzanie zasobami ludzkimi (44,7%);
- ✓ promocja firmy (42,1%);
- ✓ zarządzanie firmą (39,5%);
- ✓ wiedza na temat konkurencji (31,6%).

Biorąc pod uwagę wiek ankietowanych, ich dotychczasowe doświadczenie zawodowe oraz zakres opiniowanej problematyki można przypuszczać, że przedstawiona samoocena jest generalnie znacznie zawyżona i odbiega od faktycznych kompetencji bezrobotnych mieszkańców miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego.

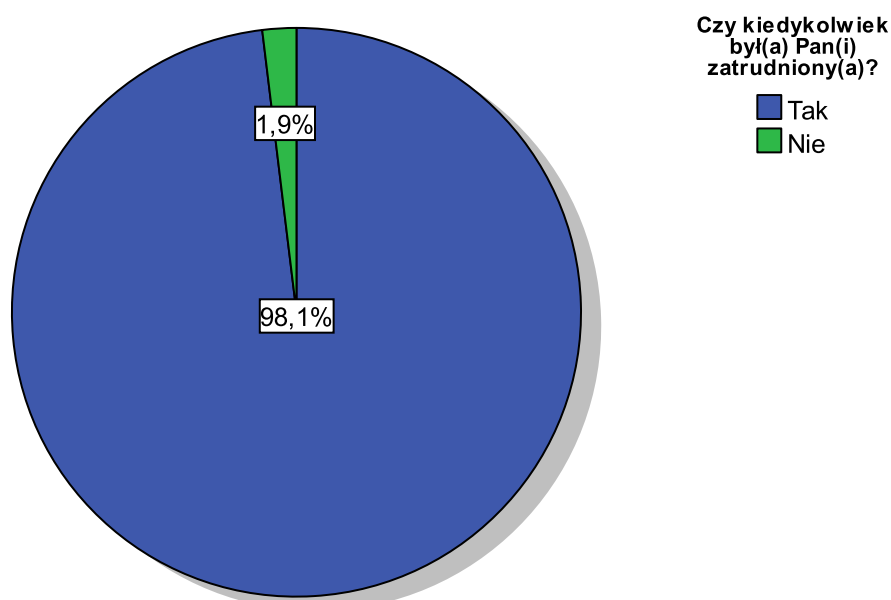
5. Sytuacja zawodowa

5.1 Historia zatrudnienia osób bezrobotnych

W poprzednich rozdziałach przedstawiono, z jakich elementów oferty Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach skorzystały osoby bezrobotne oraz z jakich elementów oferty PUP badani zarejestrowani w urzędzie zamierzają korzystać w przyszłości. Opisano też bariery, jakie bezrobotni widzą na drodze swojego zatrudnienia.

Niniejsza część analizy poświęcona jest biografiiom pracowniczym ankietowanych osób. Dane zawarte w poniższym wykresie dotyczą zróżnicowania respondentów ze względu na posiadanie doświadczenia zawodowego.

Wykres 10. Posiadanie doświadczenia zawodowego

Dominująca część ankietowanych (98,1%) miała już okazję zdobyć doświadczenie zawodowe. Z drugiej strony, nikły odsetek badanych (1,9%) dotychczas nie podjął pracy.

W analizach ilościowych sprawdzono, jak takie zmienne jak płeć, poziom wykształcenia i dana kategoria bezrobotnych różnicuje doświadczenie zawodowe.

Tabela 71. Posiadanie doświadczenia zawodowego a płeć i poziom wykształcenia

		Czy kiedykolwiek był(a) Pan(i) zatrudniony(a)?		
		Tak	Nie	Ogółem
Płeć respondenta	Kobieta	96,7%	3,3%	100,0%
	Mężczyzna	100,0%	,0%	100,0%
Poziom wykształcenia respondenta	Podstawowe i gimnazjalne	86,4%	13,6%	100,0%
	Zasadnicze zawodowe	100,0%	,0%	100,0%
	Średnie zawodowe	100,0%	,0%	100,0%

Grupa	Średnie ogólnokształcące	100,0%	,0%	100,0%
	Pomaturalne i wyższe	97,1%	2,9%	100,0%
	Bezrobotni do 30 roku życia	99,0%	1,0%	100,0%
	Bezrobotni po 50 roku życia	100,0%	,0%	100,0%
	Długotrwale bezrobotni	96,6%	3,4%	100,0%

Z przeprowadzonych analiz wynika, że płeć nie wpływa w sposób istotny statystycznie na możliwość uzyskania doświadczenia zawodowego. W próbie badawczej tylko minimalnie więcej mężczyzn (100,00%), w porównaniu do kobiet (96,7%), posiada staż zawodowy. Warto jednak zaznaczyć, że wszyscy mężczyźni pracowali, zaś ewentualnie tylko kobiety nie miały jeszcze okazji podjąć pracy zarobkowej (3,3%).

Jeśli chodzi o wpływ wykształcenia na uzyskanie doświadczenia zawodowego bezrobotnych, to wyłącznie wśród osób z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym są takie, które nie posiadają stażu zawodowego (13,6%). Pozostałe poziomy wykształcenia gwarantowały podjęcie pracy zarobkowej.

Wszystkie badane osoby po 50 roku życia pracowały zarobkowo. Wśród długotrwale bezrobotnych (3,4%) oraz ankietowanych do 30 roku życia (1,0%) nieliczne osoby nie podjęły jeszcze nigdy pracy.

5.2. Charakterystyka ostatniego miejsca pracy

Ostatnie miejsce pracy ankietowanych, którzy dysponują doświadczeniem zawodowym (98,1%), zostało scharakteryzowane pod względem następujących cech: staż pracy forma zatrudnienia, wymiar czasu pracy oraz miesięczne wynagrodzenie.

Tabela 72. Staż pracy (średnio w miesiącach)

	Grupa			
	Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni po 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni	Ogółem
Czas przepracowany w ostatnim miejscu pracy	35	192	96	99
Ogólny staż pracy	125	366	159	216

Średni staż pracy w ostatnim miejscu zatrudnienia dla ogółu badanych wyniósł 99 miesięcy, a średni ogólny staż pracy został ustalony na poziomie 216 miesięcy – czyli aż 18 lat.

Bezrobotni do 30 roku życia przepracowali ogółem średnio 10 lat i 5 miesięcy, a w ostatnim miejscu pracy – 35 miesięcy czyli niespełna 3 lata. Największy staż mają natomiast osoby po 50 roku życia, które przeciętnie pracowały już 30 i pół roku, a w ostatnim zakładzie pracy – aż 16 lat. Krótsze biografie pracownicze mają długotrwale bezrobotni: 13 lat i kwartał, zaś w ostatnim miejscu pracy byli oni zatrudnieni średnio po 8 lat.

Ustalono ponadto, na jakich zasadach zatrudniano w ostatnim zakładzie byłych pracowników.

Tabela 73. Forma zatrudnienia i wymiar czasu pracy w ostatnim miejscu pracy

		Grupa			
		Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni po 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni	Ogółem
Forma umowy w ostatnim miejscu pracy	Umowa o pracę na czas nieokreślony	28,8%	38,8%	28,7%	31,7%
	Umowa o pracę na czas określony	39,4%	35,3%	28,7%	35,6%
	Umowa o dzieło lub umowa zlecenie	23,1%	14,1%	32,2%	21,5%
	Własna działalność gospodarcza	3,8%	4,7%	2,3%	3,9%
	Ustna umowa	1,9%	5,9%	5,7%	5,4%
	Inne	2,9%	1,2%	2,3%	2,0%
	Ogółem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Wymiar czasu pracy, w jakim pracował respondent	Pełny	89,1%	92,2%	92,7%	91,2%
	Niepełny	10,9%	6,5%	7,3%	8,3%
	Nie pamiętam	,0%	1,3%	,0%	,5%
	Ogółem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Miesięczne wynagrodzenie netto	Do 1000 zł	17,9%	14,1%	19,8%	16,7%
	Od 1001 zł do 1400 zł	30,2%	31,8%	37,4%	31,4%
	Od 1401 zł do 1700 zł	22,6%	16,5%	15,4%	20,0%
	Od 1701 zł do 2000 zł	11,3%	17,6%	15,4%	14,3%
	Powyżej 2000 zł	17,9%	20,0%	12,1%	17,6%
	Ogółem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tylko co trzeci z ogółu badanych posiadał umowę o pracę na czas nieokreślony (31,7%), natomiast podobna część podpisała z pracodawcą umowę na czas określony (35,6%). Co piąta z osób bezrobotnych zarabkowała w ramach umowy o dzieło lub umowy zlecenia (21,5%) i zapewne redukcje polegały w tych przypadkach na nie przedłużaniu takich umów lub wymianie rotacyjnej pracowników. Nieliczni ankietowani uzyskali status osoby bezrobotnej w wyniku likwidacji własnej działalności gospodarczej (3,9%), bądź przyznali, że w ostatnim zakładzie byli zatrudnieni „na czarno” (5,4%).

Jeśli chodzi o wymiar czasu pracy w ostatniej firmie, to dominująca część respondentów pracowała na pełnym etacie (91,2%), pozostali pracowali w niepełnym wymiarze godzin (8,3%), zaś pojedynczy ankietowani nie potrafili określić wymaganego od nich czasu pracy (0,5%).

Niemal połowa osób w ostatnim zakładzie otrzymywała miesięczne wynagrodzenie nie przekraczające 1400 zł netto (48,1%), z czego 16,7% musiało zadowolić się pensją do 1000 zł. Uposażenie jednego na trzech badanych kształtowało się na poziomie od 1401 zł do 2000 zł netto (34,3%). W mniejszości przypadków miesięczne wynagrodzenie przekraczało 2000 zł (17,6%).

Na podstawie poczynionych analiz typowe miejsca ostatniego zatrudnienia dla poszczególnych kategorii respondentów można scharakteryzować następująco:

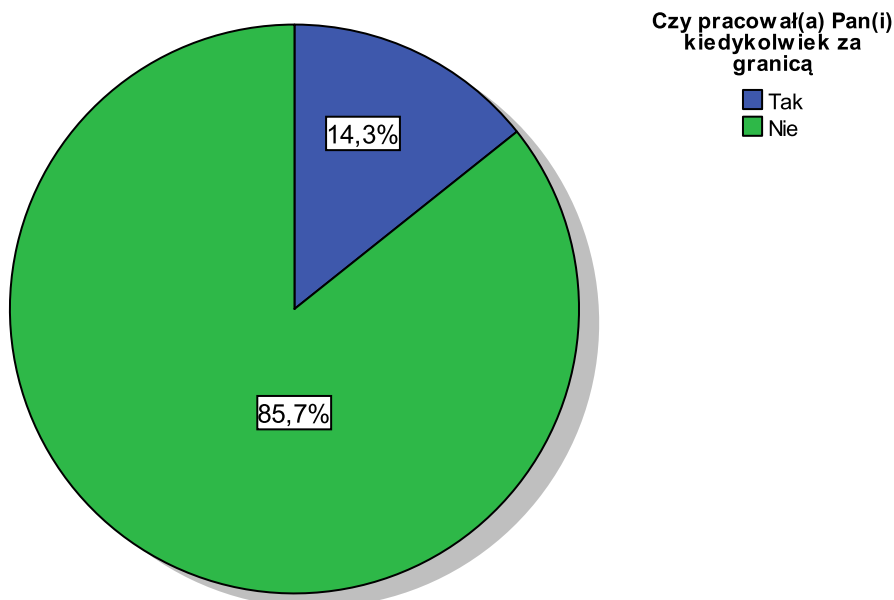
- ✓ dla bezrobotnych **do 30 roku życia** typowe było zawarcie umowy o pracę na czas określony (39,4%) na pełnym etacie (89,1%), z miesięczną pensją do 1400 zł netto (48,1%);

- ✓ dla **bezrobotnych po 50 roku życia** najczęściej ostatnia umowa o pracę była zawarta na czas nieokreślony (38,3%) lub określony (35,3%) w pełnym wymiarze godzin (92,2%) i z wynagrodzeniem do 1400 zł netto (45,9%);
- ✓ **długotrwale bezrobotni** zawierali częściej umowy cywilnoprawne (32,2%) niż umowy o pracę (28,7%) oraz pracowali w pełnym wymiarze godzin (92,7%), uzyskując wynagrodzenie do 1400 zł netto miesięcznie (57,2%).

5.3. Doświadczenie w pracy za granicą

Istotnym elementem determinującym sytuację osób bezrobotnych na rynku pracy jest ich mobilność w poszukiwaniu pracy, także w wymiarze zagranicznym. W omawianym badaniu ustalono, jaki odsetek bezrobotnych z miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego posiada doświadczenie zawodowe w pracy za granicą.

Wykres 11. Czy pracował(a) Pan(i) kiedykolwiek za granicą?

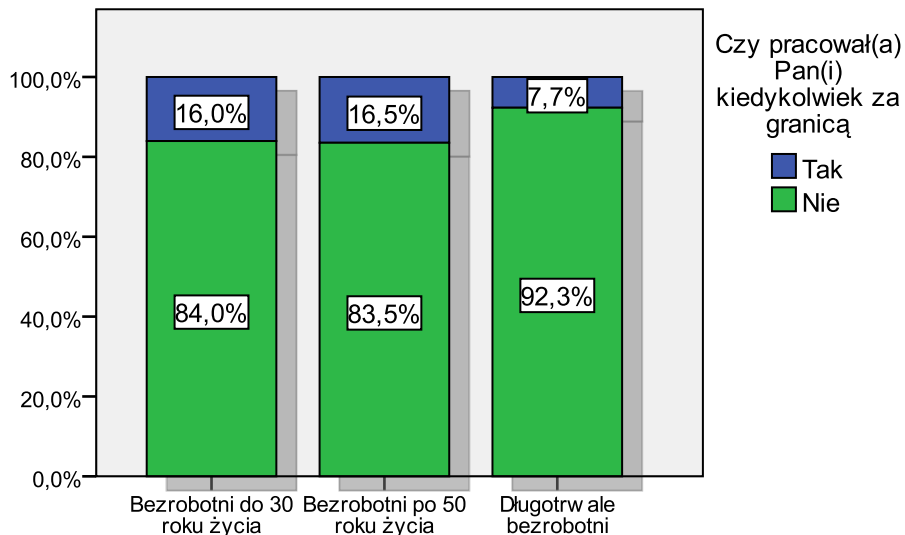

Wśród ankietowanych osób zdecydowana większość (85,7%) nie dysponuje doświadczeniem zdobytym na międzynarodowym rynku pracy. Tylko niespełna jeden na siedmiu badanych (14,3%) pracował poza granicami kraju.

Ankietowani z doświadczeniem w pracy na emigracji byli zatrudnieni w następujących zawodach: „robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym” (4 osoby), „robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni” (4 osoby), „robotnicy pomocniczy w ogrodnictwie i sadownictwie”, „pomocce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i pokrewne”, „pomocce domowe i sprzętaczki”, „Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych”, „stolarze meblowi i pokrewni”, „masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni”, „spawacze i pokrewni”, „malarze i pokrewni”, „monterzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych”, „hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych”, „robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani” oraz kucharze (po 1 osobie).

W ponad jednej trzeciej przypadków łączny staż pracy za granicą wynosił do 6 miesięcy (34,6%), w co piątym – od 7 do 12 miesięcy (19,2%), a nieco częściej – od roku do 3 lat (23,1%) lub powyżej 3 lat (24,1%).

Wykres 12. Praca za granicą a kategorie bezrobotnych

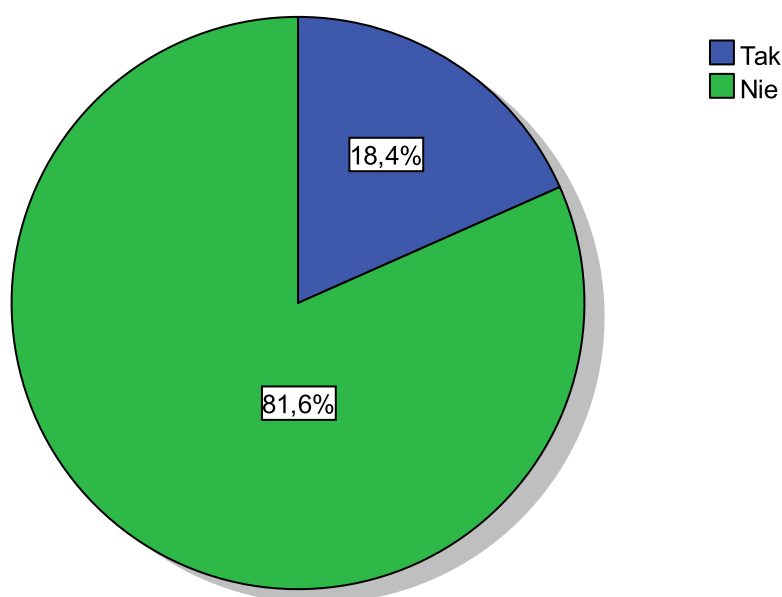

W podziale na kategorie bezrobotnych okazuje się, iż ankietowane osoby do 30 roku życia (16,0%) oraz po 50 roku życia (16,5%) ponad dwukrotnie częściej emigrowały aniżeli długotrwale pozostający bez zatrudnienia (7,7%), którzy okazali się najmniej mobilni w tym zakresie.

5.4. Skala pracy „na czarno”

Dla pełniejszego zobrazowania sytuacji zawodowej ankietowanych, w trakcie badania ustalono także, czy osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP Skierniewice pracują w tzw. „szarej strefie”. Pytanie dotyczące tego problemu, jako „drażliwe”, zostało zadane na końcu kwestionariusza wywiadu przez doświadczonych ankietatorów, potrafiących umiejętnie uzyskać tego typu informacje. Ponadto pytanie wskaźnikowe sformułowane zostało nie wprost i brzmiało następująco: „Czy aktualnie wykonuje Pan(i) jakąkolwiek pracę (np. sezonową, dorywczą)?”.

Wykres 13. Czy aktualnie wykonuje Pan(i) jakąkolwiek pracę (np. sezonową, dorywczą)?

Okazało się, że blisko co piąty ankietowany (18,4%) przyznał, że jest zatrudniony „na czarno”, a zatem osiąga dochody w ramach nielegalnej pracy zarobkowej, będąc jednocześnie zarejestrowanym jako osoba bezrobotna w urzędzie pracy.

W dalszej analizie przetestowano, jakie czynniki sprzyjają podjęciu przez badanych bezrobotnych pracy „na czarno”. Sprawdzone wpływ takich zmiennych niezależnych, jak: płeć, poziom wykształcenia ankietowanych oraz kategoria bezrobotnych.

Tabela 74. Doświadczenie w pracy „na czarno” a płeć, poziom wykształcenia i kategoria bezrobotnych

		Czy aktualnie wykonuje Pan(i) jakąkolwiek pracę (np. sezonową, dorywczą)?		
		Tak	Nie	Ogółem
Płeć respondenta	Kobieta	13,7%	86,3%	100,0%
	Mężczyzna	25,3%	74,7%	100,0%
Poziom wykształcenia respondenta	Podstawowe i gimnazjalne	18,2%	81,8%	100,0%
	Zasadnicze zawodowe	23,0%	77,0%	100,0%
	Średnie zawodowe	21,7%	78,3%	100,0%
	Średnie ogólnokształcące	14,3%	85,7%	100,0%
	Pomaturalne i wyższe	8,3%	91,7%	100,0%
Grupa	Bezrobotni do 30 roku życia	18,1%	81,9%	100,0%
	Bezrobotni po 50 roku życia	19,3%	80,7%	100,0%
	Długotrwale bezrobotni	18,9%	81,1%	100,0%

Okazuje się, że praca w „szarej strefie” rynku pracy jest podejmowana znacznie rzadziej przez kobiety (13,7%) niż mężczyzn (25,3%).

Doświadczenie w pracy w „szarej strefie” jest uwarunkowane poziomem wykształcenia. Nielegalne zarobkowanie ujawnili najczęściej badani z wykształceniem zasadniczym i średnim zawodowym (23,0% i 21,7%).

W podziale na kategorie osób bezrobotnych nie odnotowano istotnych różnic statystycznych dla pracy „na czarno”.

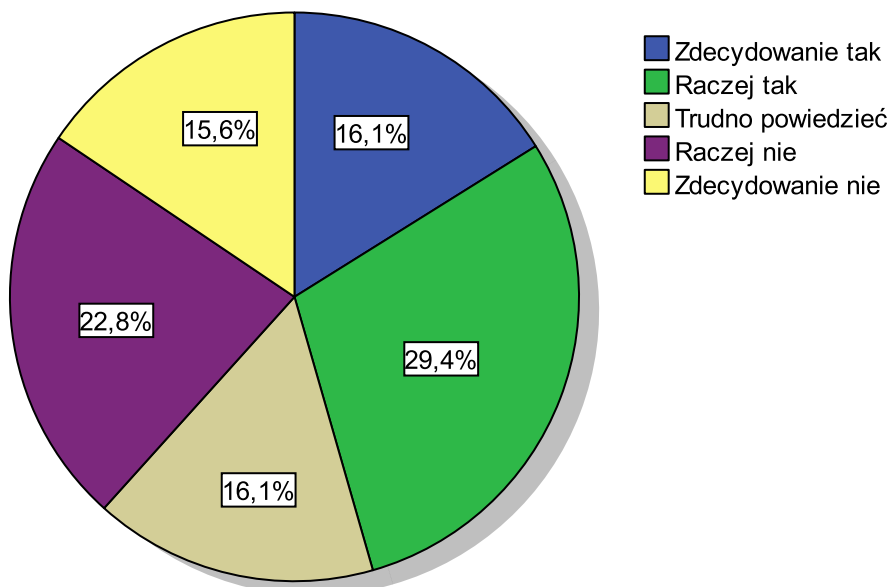
6. Charakterystyka kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych

W celu pełniejszego odzwierciedlenia struktury kompetencji zawodowych bezrobotnych na lokalnym rynku pracy, analizie poddano autooceny kwalifikacji zawodowych w oczach respondentów zarejestrowanych w PUP.

6.1. Autooceny kwalifikacji zawodowych

Odpowiednie pytania wskaźnikowe zawarte w kwestionariuszu ankiety dotyczyły subiektywnych ocen respondentów na temat posiadanych przez nich kwalifikacji oraz poziomu wykształcenia z punktu widzenia przydatności na rynku pracy. Poniżej omówiono uzyskane wyniki ilościowe.

Wykres 14. Ocena zdobytych w szkole kwalifikacji zawodowych

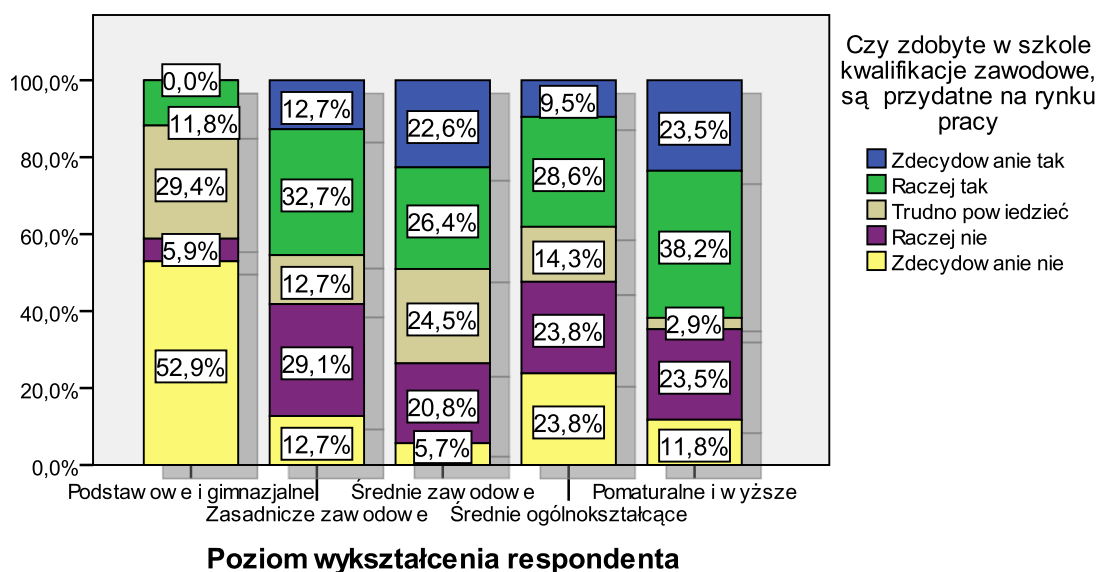
Z zebranych danych wynika, że dwie piąte ankietowanych bezrobotnych jest zdania, że ich formalne, zdobyte w szkole kwalifikacje zawodowe nie są przydatne na rynku pracy (38,4%),

przy czym około co piąta osoba była o tym umiarkowanie przekonana (28%), a pozostałe formułowały zdecydowanie krytyczne oceny (15,6%).

Mniej niż połowa bezrobotnych (45,5%) pozytywnie oceniła swoje kwalifikacje w odniesieniu do rynku pracy, w tym co szósty badany (16,1%) wybrał odpowiedź „zdecydowanie tak”. Stosunkowo liczni ankietowani nie potrafili udzielić w tej kwestii jednoznacznej odpowiedzi (16,1%).

Ogólne, autooceny kwalifikacji zawodowych z punktu widzenia ich przydatności na rynku pracy są ambiwalentne, a ich kierunek jest silnie skorelowany z posiadanym poziomem wykształcenia.

Wykres 15. Ocena zdobytych w trakcie edukacji kwalifikacji zawodowych a poziom wykształcenia respondentów

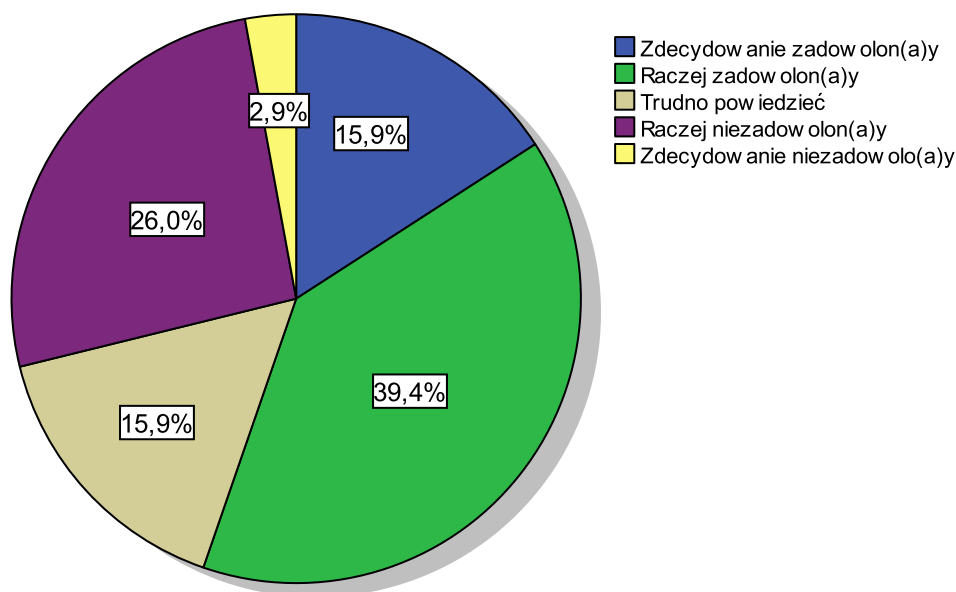

Osoby z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym najczęściej zdecydowanie negatywnie oceniają swoje kwalifikacje (52,9%), zaś umiarkowane zadowolenie wykazuje w tej grupie co szesnasta osoba (5,9%). Z drugiej strony absolwenci wyższych uczelni i szkół pomaturalnych najczęściej artykułują opinie pozytywne (61,7%), chociaż nawet wśród nich co trzecia osoba w różnym stopniu krytycznie odnosi się do posiadanych kwalifikacji (35,3%).

Blisko połowa bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym (45,4%) i średnim zawodowym (49,0%) również pozytywnie zaopiniowała swoje kwalifikacje zawodowe – jako przydatne na rynku pracy.

Konkludując, osoby uznające adekwatność uzyskanych w toku nauki szkolnej kwalifikacji do potrzeb rynku pracy znajdujemy najczęściej wśród ankietowanych, którzy legitymują się dyplomem ukończenia wyższej uczelni lub placówki pomaturalnej.

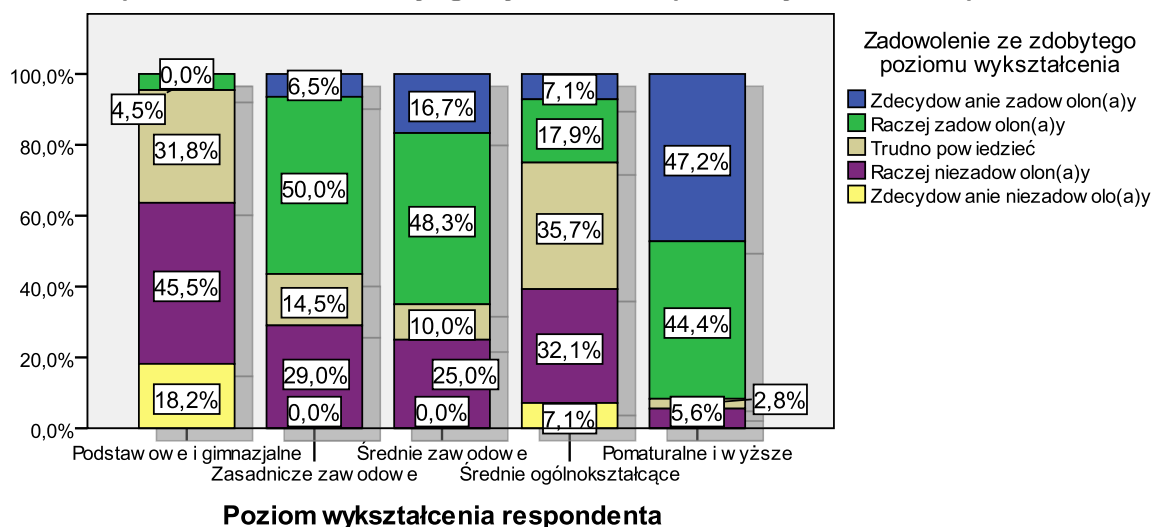
Wykres 16. Poziom zadowolenia ze zdobytego poziomu wykształcenia

Zróżnicowanie ocen dotyczy również zadowolenia z aktualnie posiadanego poziomu wykształcenia. Ponad połowa badanych (55,3%) wyraziła zadowolenie, częściej umiarkowane (39,4%) niż zdecydowane (15,9%). Mniejsza już część respondentów była odmiennego zdania (28,9%), przy czym jeden na czterech ankietowanych (26,0%) był „raczej” niezadowolony z końcowego efektu przebytej ścieżki edukacyjnej. Niewielka liczba osób nie udzieliła na ten temat jednoznacznej odpowiedzi (2,9%).

Autooceny są w znacznym stopniu uwarunkowane faktycznym poziomem uzyskanego wykształcenia.

Wykres 17. Stopień zadowolenia ze zdobytego wykształcenia a poziom wykształcenia respondentów

Osoby o najniższych kwalifikacjach, w zdecydowanej większości były nieusatysfakcjonowane poziomem swojego wykształcenia (63,7%), przy czym blisko połowa z nich (45,5%)

wystawiła oceny umiarkowanie negatywne. Z drugiej strony, dominująca część badanych posiadających dyplomy wyższych uczelni dokonała pozytywnych autoocen (91,2%), wyrażając umiarkowaną (44,4%), bądź zdecydowaną satysfakcję (47,2%) z osiągniętego pułapu kwalifikacji. Przewagę osób zadowolonych nad niezadowolonymi obserwujemy również w grupie badanych z wykształceniem zasadniczym zawodowym (56,5% zadowolonych) oraz średnim zawodowym (65,0%). Natomiast wśród absolwentów liceów ogólnokształcących tylko jedna czwarta akceptuje swoje dokonania edukacyjne (25,0%).

6.2. Posiadanie prawa jazdy

Ważną dla osób bezrobotnych umiejętnością, sprzyjającą ich mobilności na rynku pracy, a nierzadko stanowiącą warunek zatrudnienia, jest prowadzenie pojazdów potwierdzone posiadanym prawem jazdy.

Respondentów z prawem jazdy dopytano o rodzaj uprawnień jakim dysponują w podziale na płeć i kategorię bezrobotnych.

Tabela 75. Rodzaj posiadanego prawa jazdy (z uwzględnieniem różnicowania wg grupy i płci)

		Grupa					
		Bezrobotni do 30 roku życia		Bezrobotni po 50 roku życia		Długotrwale bezrobotni	
		Kobieta	Mężczyzna	Kobieta	Mężczyzna	Kobieta	Mężczyzna
	B	57,7%	62,9%	47,6%	64,3%	45,2%	64,3%
	Brak prawa jazdy	42,3%	37,1%	52,4%	33,3%	54,8%	35,7%
	A	1,4%	14,3%	7,1%	38,1%	1,6%	32,1%
	C	,0%	5,7%	,0%	19,0%	,0%	14,3%
	T	1,4%	8,6%	4,8%	9,5%	1,6%	7,1%
	D	,0%	2,9%	,0%	7,1%	,0%	3,6%
	C+E	,0%	2,9%	,0%	4,8%	,0%	7,1%
	C1	,0%	,0%	,0%	4,8%	,0%	3,6%
	Ogółem	102,8%	134,4%	111,9%	180,9%	103,2%	167,8%

W grupie ankietowanych do 30 roku życia mężczyźni (62,9%) częściej niż kobiety (57,7%) posiadają prawo jazdy kategorii B. Oni też częściej uzyskali kategorię A (14,3% do 1,4%) i T (8,6% do 1,4%) i tylko mężczyźni posiadają prawo jazdy typu C (5,7%), D oraz C+E (po 2,9%).

Wśród badanych po 50 roku życia również mężczyźni (64,3%) z większą częstością niż kobiety (47,6%) dysponują prawem jazdy kategorii B. Mężczyźni częściej ponadto uzyskali kategorię A (38,1% do 7,1%) i T (9,5% do 4,8%). Z kolei wyłącznie mężczyźni posiadają prawo jazdy typu C (19,0%), D (7,1%), C1 oraz C+E (po 4,8%).

Również wśród długotrwale bezrobotnych ankietowani mężczyźni (64,3%) częściej od kobiet (45,2%) posiadali prawo jazdy kategorii B. Mężczyźni częściej dysponowali uprawnieniami kategorii A (32,1% do 1,6%) oraz T (7,1% do 1,6%). Tylko mężczyźni uzyskali prawo jazdy typu C (14,3%), D i C1 (po 3,6%), a także C+E (7,1%).

6.3. Obsługa komputera oraz inne umiejętności przydatne na rynku pracy

Pozycję osób konkurujących na rynku pracy warunkują niewątpliwie także takie umiejętności, jak: obsługa komputera, Internetu i poczty elektronicznej, przygotowanie CV i listu motywacyjnego, zaprezentowanie się podczas rozmowy kwalifikacyjnej, sprawność w poszukiwaniu ofert pracy w Internecie, w prasie. Z drugiej strony, skumulowany brak tych umiejętności może wręcz uniemożliwić uzyskanie zatrudnienia. W toku analizy sprawdzono, jak wymienione predyspozycje rozkładają się pośród badanych bezrobotnych.

Dla przejrzystości analizy, w opisie zsumowano odpowiedzi wskazujące na brak lub niedostatek poszczególnych umiejętności („raczej trudne”, „trudne”, „bardzo trudne”), bądź posiadanie ich w różnym stopniu („łatwe”, „bardzo łatwe”).

Tabela 76. Ocena stopnia trudności poszczególnych czynności

	Bardzo trudne	Trudne	Raczej trudne	Raczej nie trudne	Łatwe	Bardzo łatwe	Ogółem
Obsługa komputera	20,0%	6,7%	5,7%	7,1%	20,5%	40,0%	100,0%
Umiejętność wykorzystywania Internetu, poczty elektronicznej	21,4%	4,8%	4,8%	4,8%	20,0%	44,3%	100,0%
Przygotowanie CV	11,0%	12,4%	6,7%	9,5%	24,3%	36,2%	100,0%
Przygotowanie listu motywacyjnego	12,9%	10,0%	8,1%	11,0%	22,4%	35,7%	100,0%
Uczestnictwo w rozmowie kwalifikacyjnej	1,4%	4,3%	7,6%	12,9%	31,9%	41,9%	100,0%
Poszukiwanie ofert pracy w prasie	1,9%	,0%	,0%	2,9%	29,0%	66,2%	100,0%
Poszukiwanie ofert pracy w Internecie	16,2%	7,1%	3,8%	4,3%	17,6%	51,0%	100,0%

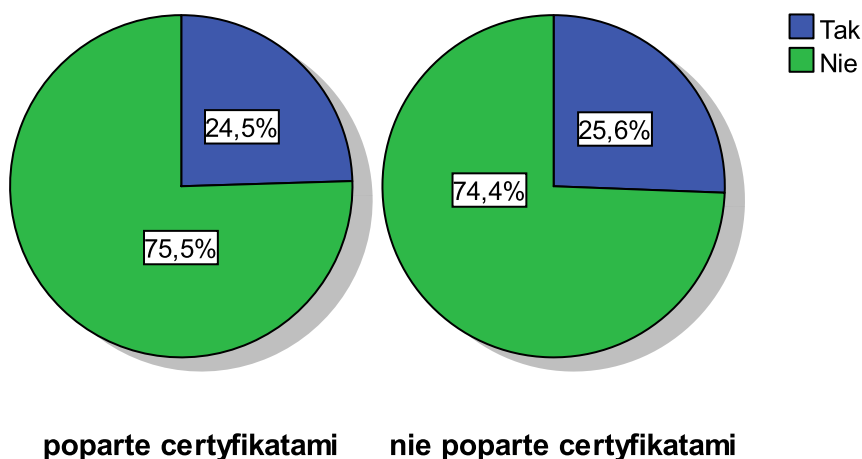
Jeśli chodzi o **obsługę komputera**, to zdecydowana większość badanych (67,6%) uznała, że czynność ta nie sprawia im trudności. Pozostali respondenci ocenili, że obsługa komputera jest w różnym stopniu trudna (32,4%). Podobnie, większość respondentów zadeklarowała, że **wykorzystywanie Internetu i poczty elektronicznej** jest dla nich nietrudne, łatwe lub bardzo łatwe (69,1%), a mniejsza część wskazywała na braki w tych umiejętnościach (30,9%). Powiązaną z obsługą komputera kompetencją, jest zdolność do **poszukiwania ofert pracy w Internecie**. W tym przypadku również większość badanych (72,9%) stwierdziła, że jest to czynność w różnym stopniu łatwa.

Ustalono także, jak kształtują się miękkie kompetencje respondentów związane z poszukiwaniem pracy. Umiejętności **przygotowania CV i listu motywacyjnego** zdobyły zbliżone oceny – najczęściej pozytywne w różnym stopniu (odpowiednio 70,0% i 69,1%). Jeśli chodzi o **uczestnictwo w rozmowie kwalifikacyjnej**, to pozytywnie oceniło swoje kompetencje jeszcze więcej respondentów (86,7%), zaś trudności sygnalizowała mniejszość ankietowanych (13,3%). Prawie wszyscy badani zadeklarowali, że nie mają większych kłopotów z **poszukiwaniem ofert pracy w prasie** (98,1%).

Ważnym elementem kwalifikacji zawodowych, warunkujących powodzenie na rynku pracy, są wszelkie dodatkowe formalne uprawnienia i umiejętności kandydatów, dlatego zbadano,

czy bezrobotni z powiatu skierniewickiego i miasta Skierniewice zdobyli odpowiednie certyfikaty, potwierdzające ich kompetencje zawodowe.

Wykres 18. Posiadanie dodatkowych kwalifikacji, formalnych uprawnień oraz umiejętności

Większość respondentów zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach nie posiada certyfikowanych uprawnień (75,5%), a tylko co czwarty bezrobotny zdobył dokumenty potwierdzające dodatkowe umiejętności (24,5%). W toku badań sprawdzono też, czy respondenci posiadają niesformalizowane umiejętności i kwalifikacje przydatne na rynku pracy (takie, których nie można poprzeć certyfikatem). Trzy czwarte badanych (74,4%) deklaruje, że nie posiada takich nieformalnych umiejętności, kwalifikacji. Tylko mniejszość zadeklarowała, że uzyskała takie kompetencje (25,6%).

7. Aspiracje edukacyjne osób bezrobotnych

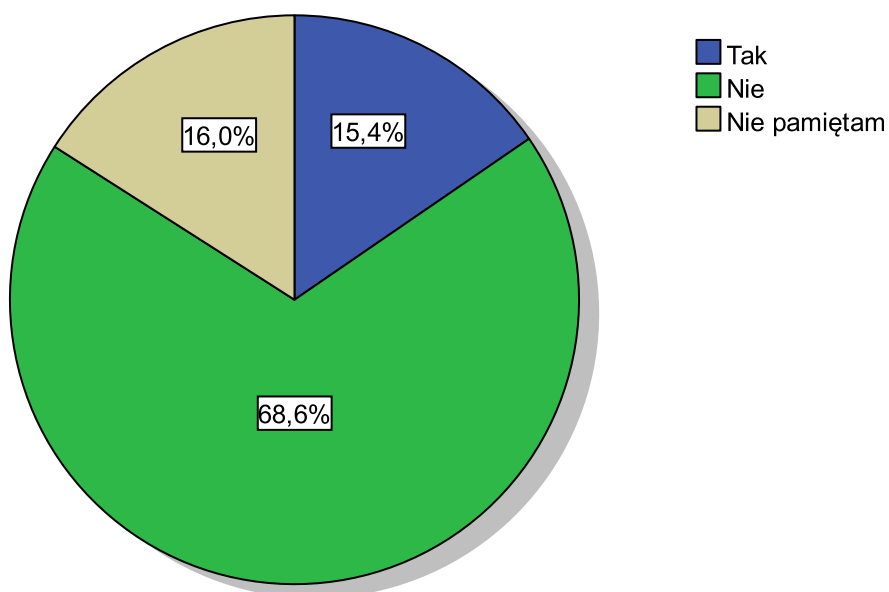
Jak sygnalizowano w poprzednim rozdziale, dwie piąte ankietowanych bezrobotnych uważa, że ich formalne, zdobyte w szkole kwalifikacje zawodowe nie są przydatne na rynku pracy (38,4%), a mniej niż połowa bezrobotnych (45,5%) pozytywnie oceniła swoje kwalifikacje z punktu widzenia ich przydatności w pracy dostępnej na lokalnym rynku.

Dlatego rzeczywistej oceny potencjału osób bezrobotnych, zamieszkujących powiat skierniewicki i miasto Skierniewice dopełnią analizy dotyczące już zdobytych dodatkowych kwalifikacji zawodowych, a także planów i aspiracji edukacyjnych oraz ewentualnej gotowości do przekwalifikowania się w kierunku innego zawodu.

7.1 Dotychczasowe podnoszenie kwalifikacji zawodowych

Poniższy zestaw danych dotyczy dotychczasowego doksztalcania się badanych. W celu dokonania pomiaru aktywności edukacyjnej respondentów w stosunkowo nieodległym czasie, w pytaniu wskaźnikowym dotyczącym tej kwestii ograniczono okres, w którym bezrobotni rozpoczęli dodatkowe kształcenie, do trzech lat wstecz.

Wykres 19. Uczestnictwo w szkoleniach w ciągu ostatnich 3 lat

Uzyskane dane wskazują na konieczność wdrożenia ukierunkowanych programów promujących wśród osób bezrobotnych aktywność edukacyjną, ponieważ bierność w tym zakresie dotyczyła większości badanych (68,6%). Dwie trzecie respondentów w ciągu ostatnich 3 lat nie brało udziału w żadnych szkoleniach. Tylko około co siódmy respondent uczestniczył w kursach, szkoleniach, warsztatach (15,4%), a pozostali twierdzili, że nie pamiętają takiej aktywności (16,0%).

Jak analizowana aktywność kształtuje się ze względu na płeć, poziom wykształcenia oraz kategorię badanych?

Tabela 77. Dodatkowe formy kształcenia, w których uczestniczyli respondenci w ciągu ostatnich 3 lat a płeć, poziom wykształcenia i kategoria bezrobotnych

		Czy w ciągu ostatnich 3 lat uczestniczył(a) Pan(i) w kursach, szkoleniach, warsztatach?			
		Tak	Nie	Nie pamiętam	Ogółem
Płeć respondenta	Kobieta	14,5%	71,8%	13,6%	100,0%
	Mężczyzna	16,7%	64,1%	19,2%	100,0%
Poziom wykształcenia respondenta	Podstawowe i gimnazjalne	9,1%	81,8%	9,1%	100,0%
	Zasadnicze zawodowe	9,5%	69,8%	20,6%	100,0%
	Średnie zawodowe	9,8%	72,1%	18,0%	100,0%
	Średnie ogólnokształcące	11,8%	70,6%	17,6%	100,0%
	Pomaturalne i wyższe	38,9%	55,6%	5,6%	100,0%
Grupa	Bezrobotni do 30 roku życia	22,6%	63,4%	14,0%	100,0%
	Bezrobotni po 50 roku życia	8,6%	76,5%	14,8%	100,0%
	Długotrwale bezrobotni	12,3%	72,8%	14,8%	100,0%

Ankietowane kobiety nieco częściej (71,8%) brały udział w kursach, szkoleniach, warsztatach niż mężczyźni (64,1%).

W podziale na poziom wykształcenia, aktywność szkoleniowa wyróżniała osoby z dyplomami szkół wyższych i pomaturalnych (38,9%), zaś osoby z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym najczęściej przyznawali się do bierności w tym zakresie (81,8%).

Bezrobotni po 50 roku życia znacznie rzadziej deklarowali aktywność (8,6%) niż bezrobotni do 30 roku życia (22,6%) a nawet długotrwale bezrobotni (12,3%).

Poza wskazanymi formami doskonalenia zawodowego, uczestnictwo w ramach „szkolnego”, instytucjonalnego doksztalcania jest na jeszcze niższym poziomie, bowiem dominująca część respondentów w ciągu ostatnich trzech lat nie korzystała z takich możliwości podniesienia poziomu wykształcenia (aż 97,0% biernych).

Tabela 78. Dodatkowe formy kształcenia, w których uczestniczyli respondenci w ciągu ostatnich 3 lat

		Grupa			
		Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni po 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni	Ogółem
	Nie korzystałem(am)	94,9%	100,0%	97,7%	97,0%
	Inne formy	4,0%	,0%	2,3%	2,5%
	Studium pomaturalne	1,0%	,0%	,0%	,5%
	Studia zaoczne	1,0%	,0%	,0%	,5%
	Ogółem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

W studiach zaocznych oraz w nauce w studium pomaturalnych brały udział w analizowanym okresie tylko pojedynczy badani (po 0,5% próby). Nieliczni wskazali na inne formy (2,5%).

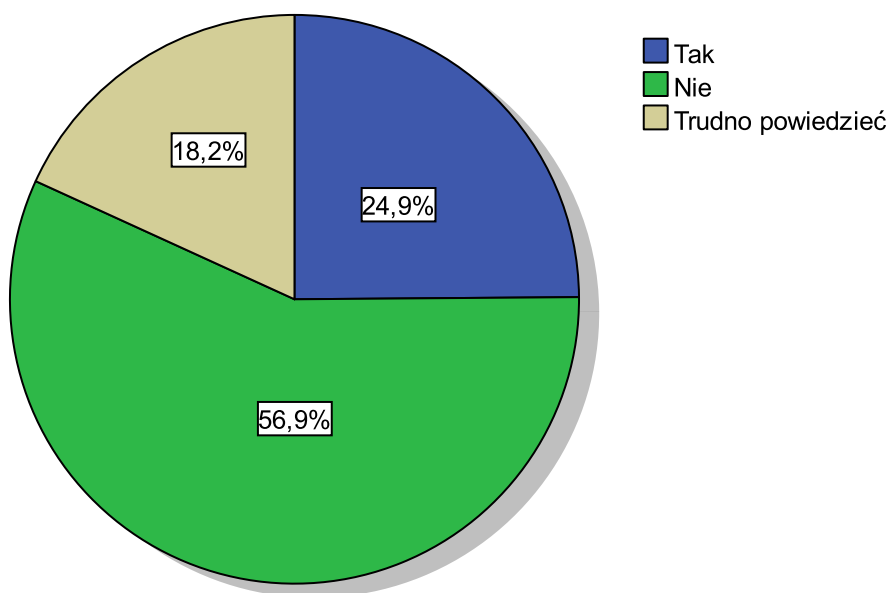
Co istotne, badani po 50 roku życia w ogóle nie partycypowali w tychże formach edukacji. Młodzi bezrobotni tylko w wyjątkowych przypadkach uczyli się na studiach pomaturalnych i zaocznych (po 1,0%) lub wybrali inne formy kształcenia (4,0%). Długotrwale bezrobotni ewentualnie uczestniczyli w innych formach kształcenia zawodowego (2,3%).

Podsumowując, można stwierdzić, że większość badanych dotychczas nie wykazywała szczególnej motywacji do podniesienia własnych szans na rynku pracy poprzez uzyskanie dodatkowych kompetencji, czy umiejętności zawodowych. Pomimo dość popularnego braku satysfakcji z uzyskanego dotychczas wykształcenia, tylko mniejszość zarejestrowanych w PUP wykazała się aktywnością w zwiększaniu szans na rynku pracy poprzez podnoszenie poziomu kwalifikacji i skorzystała z oferty edukacyjnej, czy szkoleniowej, którą proponuje im wiele instytucji oraz organizacji kształcenia ustawicznego dla dorosłych, w tym Powiatowy Urząd Pracy. Otwartym pozostaje pytanie, czy poszczególne propozycje szkoleniowe są dla bezrobotnych dostatecznie atrakcyjne oraz odpowiednio dostosowane do popytu na lokalnym rynku pracy, szczególnie jeśli chodzi o możliwości i potrzeby trzech kategorii bezrobotnych – w wieku do 30 lat, po 50 roku życia oraz długotrwale pozostających bez zatrudnienia.

7.2. Gotowość do zmiany poziomu wykształcenia

Pomimo wcześniej opisanego, niskiego poziomu angażowania się bezrobotnych w szkolenia (15,4%), plany na rok następny w omawianej sferze rysują się nieco bardziej optymistycznie.

Wykres 20. Czy Planuje Pan(i) podnieść poziom swojego wykształcenia?

Jedna czwarta diagnozowanej populacji wykazała aspiracje edukacyjne i jest zdecydowana dokończyć się (24,9%), a co piąta osoba nie wyklucza takiej możliwości (18,2%). Ponad połowa badanych pozostających bez pracy nie zamierza jednak podnosić poziomu swojego wykształcenia (56,9%), co może wskazywać na brak świadomości potrzeby podnoszenia kwalifikacji jako istotnego warunku zdobycia lepszej pozycji, większej konkurencyjności na rynku pracy.

Założenia te sprawdzono w badaniach ilościowych. Osoby, które nie zadeklarowały zamiaru kontynuacji nauki dopytano o powody tej bierności (dotyczy 56,9% próby badawczej).

Tabela 79. Dlaczego nie planuje Pan(i) kontynuacji nauki?

	Grupa			
	Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni po 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni	Ogółem
Ze względu na wiek	15,6%	65,7%	38,5%	43,2%
Nie widzę takiej potrzeby	40,0%	32,8%	26,9%	35,6%
Brak czasu	31,1%	9,0%	30,8%	19,5%
Inne	13,3%	10,4%	13,5%	11,0%
Brak chęci do nauki	11,1%	6,0%	5,8%	8,5%
Brak środków finansowych	13,3%	,0%	7,7%	5,1%
Trudna sytuacja rodzinna	6,7%	1,5%	3,8%	3,4%
Ogółem	131,10%	125,40%	127,00%	126,30%
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.				

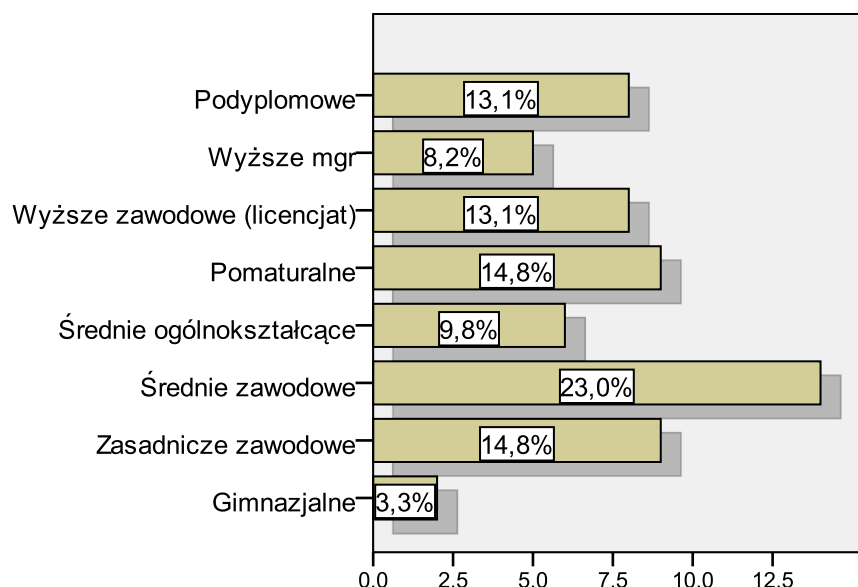
Dla ogółu badanych, najistotniejszą barierą okazał się nieodpowiedni – zapewne zbyt zaawansowany – wiek respondentów (43,2%). Co trzecia osoba otwarcie przyznała, że nie widzi takiej potrzeby (35,6%), zaś co piąta nie dysponowała odpowiednią ilością czasu (19,5%).

Na brak potrzeby podnoszenia poziomu kwalifikacji relatywnie najczęściej wskazywali bezrobotni do 30 roku życia (40,0%), natomiast wiek był największą barierą w kategorii osób powyżej 50 lat (65,7% wskazań). Długotrwale bezrobotni podkreślali zarówno, że mają nieodpowiedni wiek (38,5%), jak i brakuje im czasu na kształcenie się (30,8%).

Bierność edukacyjna może wynikać również z braku możliwości realizacji swych aspiracji edukacyjnych z powodu niskiego statusu ekonomicznego, jakkolwiek tylko nieliczni badani wskazywali na taką barierę w trakcie ankiet (5,1%). Głównie byli to bezrobotni w wieku do 30 lat (13,3%).

Kolejne zestawienie wyników badań odnosi się do ankietowanych, deklarujących chęć dalszej nauki (24,9% próby) w celu podniesienia poziomu wykształcenia.

Wykres 21. Jaki poziom wykształcenia chciał(a)by Pan(i) uzyskać?

Badani, którzy planują dalszą edukację, najczęściej aspirują do zdobycia wykształcenia średniego zawodowego (23,0%). Jeden na siedmiu respondentów zamierza ukończyć szkołę pomaturalną lub zasadniczą zawodową (po 14,8%). Najmniej respondentów wykazuje zainteresowanie kontynuacją nauki w placówce gimnazjalnej (3,3%) lub na uczelni wyższej (8,2%).

Gotowość do podnoszenia poziomu wykształcenia uwarunkowana jest takimi czynnikami, jak: obecny poziom wykształcenia, płeć i kategoria bezrobotnych.

Tabela 80. Gotowość do podniesienia dotychczasowego poziomu wykształcenia a płeć i poziom wykształcenia respondentów

		Gotowość do podniesienia poziomu wykształcenia			
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Ogółem
Płeć respondenta	Kobieta	29,0%	51,6%	19,4%	100,0%
	Mężczyzna	18,8%	64,7%	16,5%	100,0%
Poziom wykształcenia respondenta	Podstawowe i gimnazjalne	23,8%	66,7%	9,5%	100,0%
	Zasadnicze zawodowe	20,6%	63,5%	15,9%	100,0%
	Średnie zawodowe	18,0%	60,7%	21,3%	100,0%
	Średnie ogólnokształcące	39,3%	46,4%	14,3%	100,0%
	Pomaturalne i wyższe	33,3%	41,7%	25,0%	100,0%
Grupa	Bezrobotni do 30 roku życia	34,9%	43,4%	21,7%	100,0%
	Bezrobotni po 50 roku życia	8,2%	78,8%	12,9%	100,0%
	Długotrwale bezrobotni	23,3%	57,8%	18,9%	100,0%

Jeśli chodzi o płeć, wyraźnie bardziej skłonne do dalszej aktywności edukacyjnej są kobiety (29,0%) niż mężczyźni (18,8%).

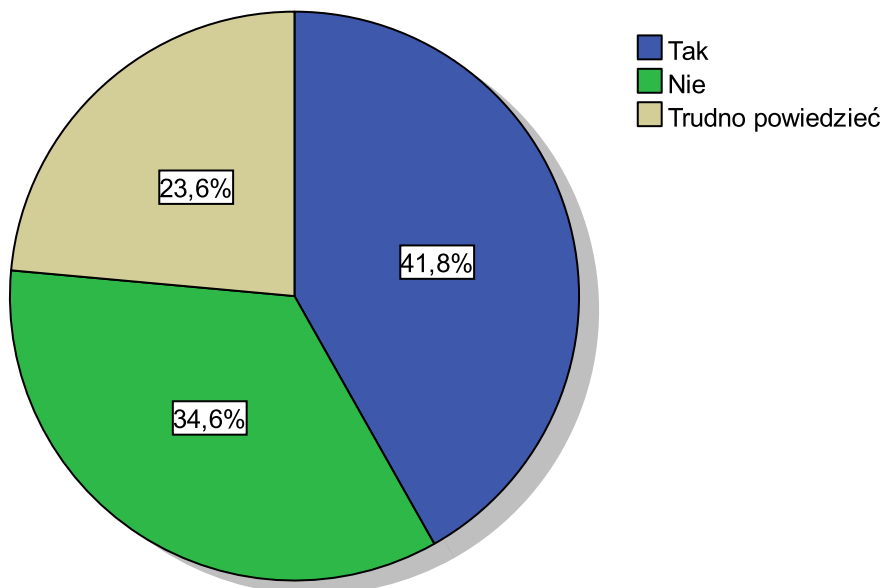
Gotowość do podnoszenia kwalifikacji deklarują najczęściej osoby z średnim ogólnokształcącym (39,3%) oraz wyższym (33,3%). Relatywnie najrzadziej aspiracje edukacyjne zgłaszali respondenci po szkole średniej i zasadniczej zawodowej (odpowiednio: 18,0% i 20,6%). Tę tendencję można tłumaczyć faktem, że absolwenci szkół zawodowych obu typów często dysponują stosunkowo dobrą sytuacją na rynku pracy, gdyż posiadają konkretne, oczekiwane przez pracodawców umiejętności.

Bezrobotni do 30 roku życia znacznie częściej deklarowali chęć podwyższenia poziomu wykształcenia (34,9%) aniżeli długotrwale bezrobotni (23,3%) oraz respondenci w wieku powyżej 50 lat (tylko 8,2%).

7.3. Gotowość do udziału w szkoleniach

Na koniec rozdziału udzielono odpowiedzi na dwa pytania badawcze: Jak kształtuje się zainteresowanie bezrobotnych uczestnictwem w kursach, szkoleniach i warsztatach?

Wykres 22. Czy planuje Pan(i) w ciągu najbliższego roku uczestniczyć w kursach, szkoleniach, warsztatach?

Ankietowani w trakcie wywiadów kwestionariuszowych zapytani zostali, czy planują w ciągu najbliższego roku uczestniczyć w kursach, szkoleniach warsztatach. Co trzeci respondent nie zamierza partycypować w tak rozumianej aktywności edukacyjnej (34,6%). Pozytywnych odpowiedzi udzieliła mniejszość badanych (41,8%). Oznacza to, iż uczestnictwo w tego typu formach dokształcania zadeklarowało wyraźnie więcej osób, aniżeli w przypadku prezentowanej wcześniej gotowości do podnoszenia poziomu wykształcenia (15,4%).

Respondenci nie zainteresowani doskonaleniem zawodowym w omawianych formach (34,6% próby), zostali dopytani o przyczyny.

Tabela 81. Przyczyny braku gotowości do uczestniczenia w kursach, szkoleniach, warsztatach

	%
Ze względu na wiek	34,8%
Nie widzę takiej potrzeby	24,6%
Brak czasu	21,7%
Inne	13,0%
Brak chęci do nauki	13,0%
Trudno powiedzieć	7,2%
Trudna sytuacja rodzinna	4,3%
Brak środków finansowych	2,9%
Ogółem	100,0%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Najistotniejszą barierą uczestnictwa w kursach, warsztatach w najbliższych 12-stu miesiącach okazał się znów wiek ankietowanych osób bezrobotnych (34,8%), a następnie brak odczuwanej potrzeby szkolenia się (24,6%) oraz deficyt czasu wolnego, który można by poświęcić na edukację (21,7%).

Na ile gotowość do uczestnictwa w szkoleniach jest powiązana z płcią, poziomem wykształcenia oraz kategorią bezrobotnych?

Tabela 82. Gotowość do udziału w szkoleniach w ciągu najbliższych 12 miesięcy a płeć i poziom wykształcenia respondentów

		Czy planuje Pan(i) w ciągu najbliższego roku uczestniczyć w szkoleniach?			
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Ogółem
Płeć respondenta	Kobieta	45,1%	35,2%	19,7%	100,0%
	Mężczyzna	37,2%	33,7%	29,1%	100,0%
Poziom wykształcenia respondenta	Podstawowe i gimnazjalne	31,8%	40,9%	27,3%	100,0%
	Zasadnicze zawodowe	30,6%	40,3%	29,0%	100,0%
	Średnie zawodowe	37,7%	37,7%	24,6%	100,0%
	Średnie ogólnokształcące	59,3%	18,5%	22,2%	100,0%
	Pomaturalne i wyższe	61,1%	27,8%	11,1%	100,0%
Grupa	Bezrobotni do 30 roku życia	56,2%	24,8%	19,0%	100,0%
	Bezrobotni po 50 roku życia	22,6%	48,8%	28,6%	100,0%
	Długotrwale bezrobotni	43,3%	40,0%	16,7%	100,0%

Na podstawie zebranych deklaracji, można prognozować, że w ciągu najbliższego roku bezrobotni mężczyźni będą szkolić się mniej chętnie niż kobiety (37,2% i 45,1%).

Wpływ wykształcenia jest jednokierunkowy – im wyższy poziom edukacji, tym większa gotowość do dalszego zdobywania kwalifikacji. Udział w szkoleniach planuje największy odsetek absolwentów średnich pomaturalnych oraz wyższych (61,1%), a także średnich ogólnokształcących (59,3%). Stosunkowo najmniejsze zainteresowanie tymi formami

doskonalenia zawodowego wykazują osoby z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym (31,8%) lub zasadniczym zawodowym (30,6%).

Najbardziej zainteresowani szkoleniami, kursami w najbliższych 12-tu miesiącach są bezrobotni w wieku do 30 lat (56,2%), zaś najniższy poziom gotowości odnotowano wśród osób w wieku powyżej 50 lat (22,6%). Co istotne, około dwie piąte długotrwale bezrobotnych planuje w tym okresie partycypować w ofercie szkoleniowej (43,3%).

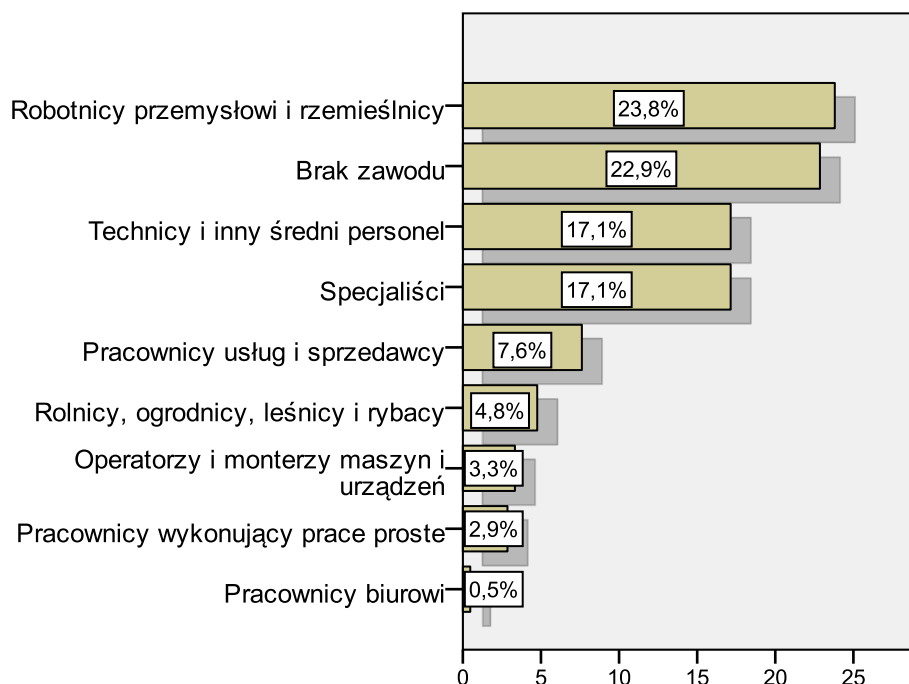
8. Struktura zawodowa badanych bezrobotnych

W kolejnym rozdziale poddano analizie strukturę zawodową badanych bezrobotnych z trzech kategorii (w wieku do 30 lat, powyżej 50 lat, długotrwale bezrobotnych) zamieszkujących powiat skierniewicki oraz miasto Skierniewice. Przegląd danych ilościowych otwierają informacje na temat zawodów wyuczonych w populacji objętej badaniem.

8.1. Zawód wyuczony

Na poniższym wykresie odtworzono hierarchię zawodów wyuczonych reprezentowanych przez ankietowanych bezrobotnych (w tzw. „grupach wielkich” zgodnie z KZiS) z powiatu skierniewickiego i miasta Skierniewice.

Wykres 23. Zawód wyuczony (grupy wielkie zgodnie z KZiS)

Należy podkreślić, że znaczna część, czyli niemal jedna czwarta badanych, nie posiada zawodu wyuczonego (22,9%). Są to zapewne głównie osoby, które legitymują się wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym oraz respondenci, którzy edukację zakończyli na etapie liceum ogólnokształcącego. Na tę kategorię bezrobotnych powinno się zwrócić szczególną uwagę przy planowaniu oferty szkoleniowej, a także podczas promocji wśród

pracodawców oferty przygotowania zawodowego, gdyż osoby bez zawodu znajdują się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Co czwarty badany zalicza się do „robotników przemysłowych i rzemieślników” (23,8%). Jeden na sześciu respondentów posiada wyuczony zawód technika lub inny zaliczany do średniego personelu (17,1%). Identyczną część ankietowanych stanowią różnego rodzaju „specjaliści” (17,1%), którzy trafili do rejestrów Urzędu Pracy, mimo że posiadają kierunkowe wykształcenie wyższe. Wyraźnie mniej liczne grupy stanowią „pracownicy usług osobistych i sprzedawcy” (7,6%), „rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy” (4,8%), „operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (3,3%), „pracownicy wykonujący prace proste” (2,9%) oraz potencjalna kadra biurowa (0,5%).

Dla instytucji prowadzących pośrednictwo pracy oraz podmiotów odpowiedzialnych za racjonalną, dostosowaną do potrzeb lokalnego rynku pracy ofertę szkoleniową istotne jest ustalenie zgodności aktualnie dostępnych ofert pracy z liczbą bezrobotnych wyuczonych w poszczególnych zawodach. Umożliwi to planowanie odpowiednich szkoleń i kursów doszkalających lub przekwalifikowujących zarejestrowanych bezrobotnych. Stąd też kolejne zestawienie tabelaryczne, odzwierciedlające szczegółową strukturę zawodów wyuczonych na poziomie tzw. grup elementarnych (zgodnych z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności).

Tabela 83. Zawód wyuczony (grupy elementarne zgodnie z KZiS)

	%
Ekonomiści	6,8%
Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	6,2%
Technicy mechanicy	4,9%
Ogrodnicy	4,3%
Sprzedawcy sklepowi	3,7%
Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani	3,7%
Technicy rolnictwa i pokrewni	3,1%
Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	2,5%
Mechanicy pojazdów samochodowych	2,5%
Kucharze	2,5%
Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	1,9%
Stolarze meblowi i pokrewni	1,9%
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	1,9%
Rękodzielnicy wyrobów z tkanin, skóry i pokrewnych materiałów	1,9%
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	1,9%
Murarze i pokrewni	1,9%
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	1,9%
Księgowi	1,9%
Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi	1,9%
Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	1,9%
Inne zawody	1,2%
Pomoce domowe i sprzątaczk	1,2%
Maszyniści kolejowi i metra	1,2%
Monterzy linii elektrycznych	1,2%
Elektromechanicy i elektrycy	1,2%
Elektrycy budowlani i pokrewni	1,2%
Ślusarze i pokrewni	1,2%
Spawacze i pokrewni	1,2%

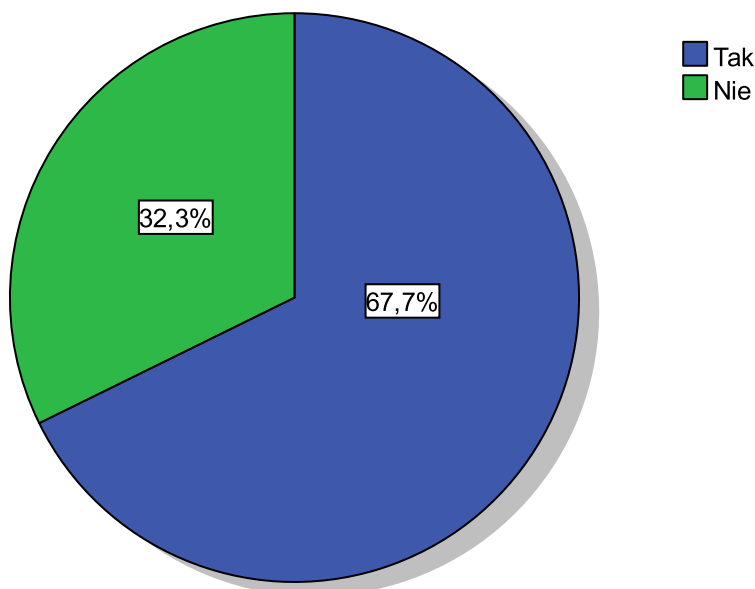
Hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych	1,2%
Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej	1,2%
Fryzjerzy	1,2%
Technicy górnictwa, metalurgii i pokrewni	1,2%
Technicy budownictwa	1,2%
Filolodzy i tłumacze	1,2%
Specjaliści do spraw administracji i rozwoju	1,2%
Analitycy finansowi	1,2%
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych	1,2%
Inne zawody*	19,8%
Ogółem	100,0%

* W kategorii „inne zawody”, zostały połączone grupy elementarne, które uzyskały mniej niż 1% wskazań.

Ankietowani bezrobotni z trzech grup objętych diagnozą (którzy posiadają zawód wyuczony) reprezentują bardzo zróżnicowane grupy zawodowe. Najczęściej są to ekonomiści (6,8%), krawcy, kuśnierze i kapelusznicy (6,2%), technicy mechanicy (4,9%), ogrodnicy (4,3%), sprzedawcy sklepowi (3,7%) czy też technicy nauk fizycznych i technicznych (3,7%). Pozostałe grupy zawodowe były reprezentowane co najwyżej w około 3,0% próby badawczej.

W trakcie badań ilościowych sprawdzono, czy osoby posiadające zawód wyuczony (77,1% próby) miały dotychczas okazję pracować w swoim zawodzie.

Wykres 24. Czy pracował(a) Pan(i) w zawodzie wyuczonym?

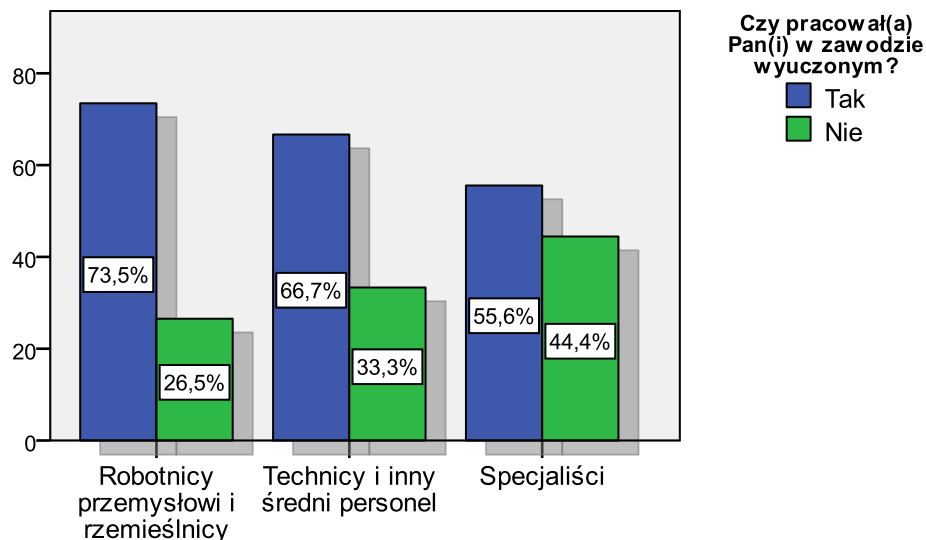

Jak się okazuje, dwie trzecie osób z analizowanej grupy kiedykolwiek zostało zatrudniona na stanowisku pracy zgodnym z zawodem wyuczonym (67,7%). Mniejszość badanych nie miała takiej możliwości (32,3%). Przytoczone dane wskazują, że struktura kwalifikacji zawodowych

w analizowanej populacji jest w niewystarczającym stopniu dostosowany do popytu na lokalnym rynku pracy.

W dalszej analizie skupiono się na trzech najliczniejszych grupach respondentów, którzy zadeklarowali posiadanie konkretnego zawodu wyuczonego. Sprawdzone, czy istnieje statystycznie istotny związek między zawodem wyuczonym a stażem zawodowym zgodnym z tą profesją.

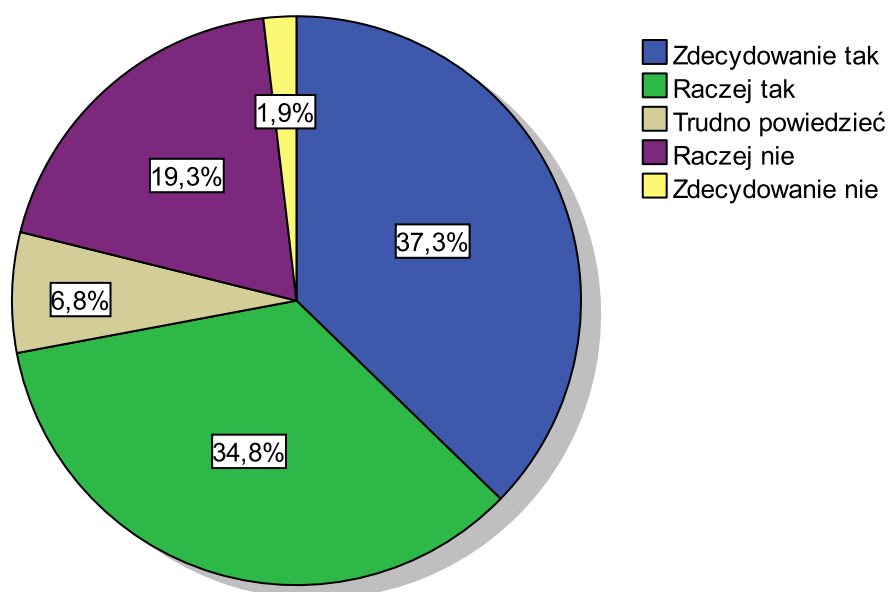
Wykres 25. Zawód wyuczony (grupy wielkie zgodnie z KZiS) a posiadanie doświadczenia zawodowego w tym zawodzie

Z zebranych informacji wynika, że w wyuczonym zawodzie przepracował relatywnie największy odsetek ankietowanych „robotników przemysłowych i rzemieślników” (73,5%), a także zaklasyfikowanych do grupy „technicy i inny średni personel” (66,7%). Etat zgodny z formalnymi kwalifikacjami znalazła także ponad połowa bezrobotnych „specjalistów” (55,6%).

Szukając przyczyn braku doświadczeń, badanych dopytano o samoocenę kompetencji do wykonywania wyuczonego zawodu.

Wykres 26. Samoocena posiadania wystarczających kwalifikacji do wykonywania wyuczonego zawodu

Zdecydowana większość ankietowanych bezrobotnych określiła swoje kwalifikacje jako wystarczające dla uprawiania zawodu wyuczonego (72,1%), przy czym przeszło co trzeci respondent był o tym zdecydowanie przekonany (37,3%). Z drugiej strony, jeden na pięciu bezrobotnych uznał swoje wyuczone kwalifikacje za niedostateczne (21,2%), a pozostali nie wyrazili jednoznacznej opinii (6,8%).

Osoby negatywnie opiniujące swoje kompetencje zawodowe dopytano o to, czego im brakuje, aby z powodzeniem wykonywać wyuczony zawód. Zebrane informacje przeanalizowano w podziale na trzy kategorie osób bezrobotnych.

Tabela 84. Jakich kwalifikacji Panu(i) brakuje do wykonywania zawodu wyuczonego?

	Grupa			
	Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni po 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni	Ogółem
Doświadczenia zawodowego	53,8%	47,8%	55,0%	51,9%
Umiejętności	19,2%	43,5%	35,0%	32,7%
Wiedzy zawodowej	34,6%	17,4%	30,0%	26,9%
Nie brakuje mi kwalifikacji	15,4%	13,0%	10,0%	13,5%
Inne	7,7%	17,4%	20,0%	11,5%
Uprawnień	3,8%	21,7%	,0%	11,5%
Ogółem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

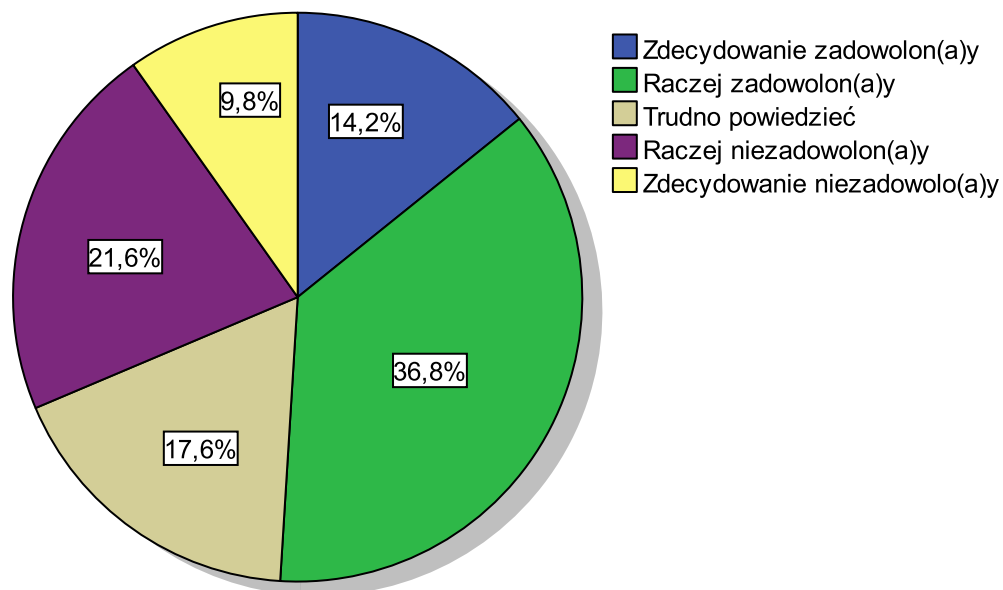
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Dla ogółu badanych najistotniejszy okazał się brak doświadczenia zawodowego w wyuczonej profesji (55,0%), a także deficyt odpowiednich umiejętności (35,0%) oraz fachowej wiedzy (30,0%). Pojedynczy ankietowani wymienili jeszcze inne czynniki lub stwierdzili, że nie brakuje im kwalifikacji (10,0%).

Bezrobotni w wieku do 30 lat wskazywali przede wszystkim na brak doświadczenia zawodowego (53,8%) oraz odpowiedniej wiedzy profesjonalnej (34,6%). Co ciekawe, wśród osób, które ukończyły powyżej 50 lat również istotny okazał się deficyt stażu zawodowego (47,8%), a więc i praktycznych umiejętności (43,5%). Brak doświadczenia okazał się także kluczowy w grupie długotrwale bezrobotnych (55,0%), którzy akcentowali ponadto znaczenie deficytu umiejętności (34,0%) oraz fachowej wiedzy (30,0%).

Wśród respondentów posiadających zawód wyuczony zbadano poziom ich zadowolenia z posiadanych kwalifikacji formalnych.

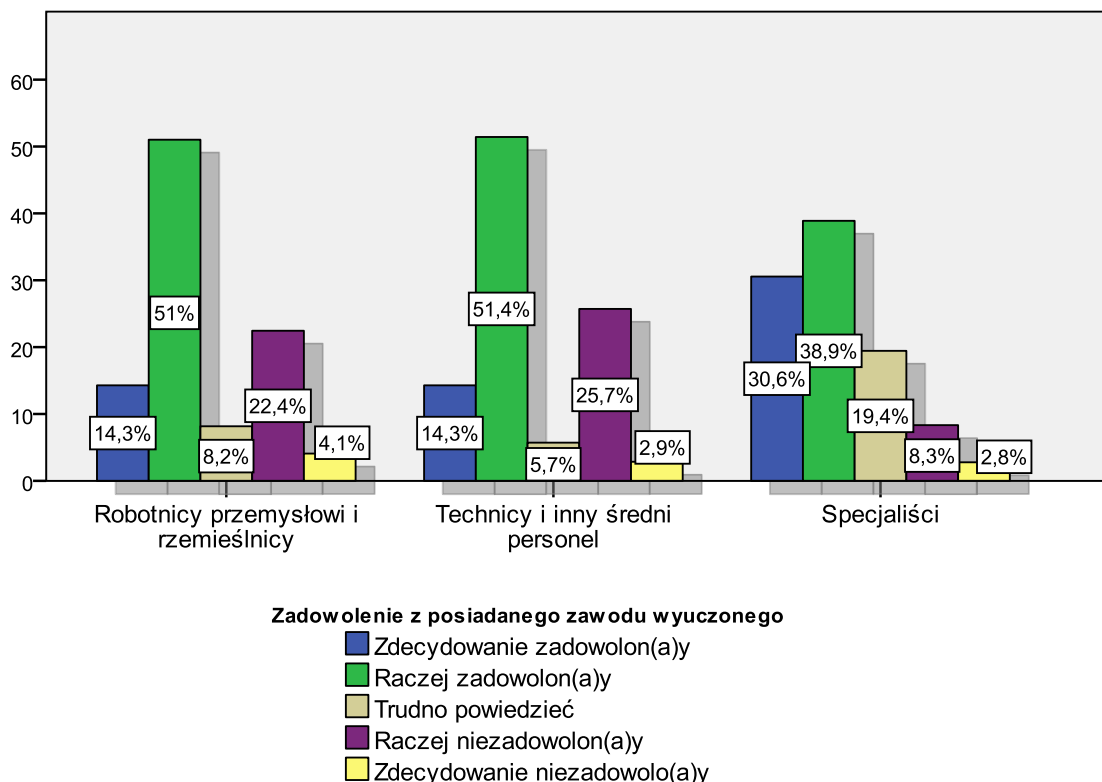
Wykres 27. Poziom zadowolenia z posiadanego zawodu wyuczonego

Okolo połowa ankietowanych z analizowanej grupy (51,0%) wyraziła zdecydowaną (14,2%) a najczęściej – umiarkowaną (36,8%) satysfakcję z zawodu wyuczonego. Z drugiej strony, mniej lub bardziej negatywne opinie zgłosił co trzeci bezrobotny z kwalifikacjami zawodowymi (31,4%), zaś jeden na pięciu badanych nie potrafił sformułować jednoznacznej oceny (21,6%).

Poniższy wykres obrazuje poziom zadowolenia odnotowany dla trzech najliczniej reprezentowanych zawodów (według grup wielkich KZiS).

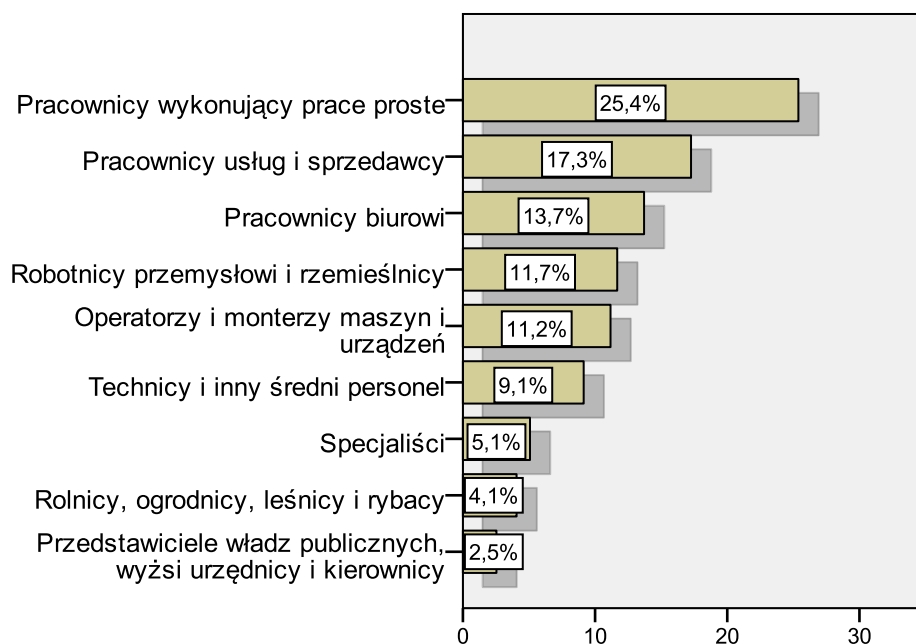
Wykres 28. Poziom zadowolenia z zawodu wyuczonego a posiadany przez respondenta zawód wyuczony

Sumując opinie umiarkowanie i zdecydowanie pozytywne można stwierdzić, że równie często usatysfakcjonowani z wyuczonego zawodu są „specjaliści” (69,5%), „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” (65,3%) oraz „technicy i inny personel średni” (65,7%). Można zatem założyć, że skala zadowolenia dotyczy z jednej strony zawodów związanych z najwyższym poziomem kwalifikacji, a z drugiej – dostosowanych do popytu na rynku pracy. Warto zaznaczyć, że ankietowani specjaliści ponadprzeciętnie często (30,6%) wyrażali zdecydowane zadowolenie ze swej profesji.

W przypadku osób dysponujących doświadczeniem zawodowym ustalono, na jakim stanowisku pracowały u ostatniego pracodawcy. Przegląd danych rozpoczęto od grup wielkich, zgodnie z KZiS.

Wykres 29. Zawód wykonywany w ostatnim miejscu pracy (grupy wielkie zgodnie z KZiS)

Badani bezrobotni najczęściej byli zatrudnieni w charakterze „pracowników przy pracach prostych” (25,4%) oraz „pracowników usług osobistych, sprzedawców” (17,3%). Mniejszy odsetek ankietowanych został zwolniony z etatu zaklasyfikowanego do grupy „pracownicy biurowi” (13,7%). Sporadycznie wśród ostatnio zajmowanych wykonywanych zawodów występują specjaliści (5,1%), „rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy” (4,1%) oraz „przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy” (2,5%).

Kolejna tabela przedstawia hierarchię zawodów, na poziomie „grup elementarnych” (zgodnych z KZiS), które najczęściej były wykonywane przez badanych bezrobotnych w ostatnim miejscu pracy.

Tabela 85. Zawód wykonywany w ostatnim miejscu pracy (grupy elementarne zgodnie z KZiS)

	% z N w kolumnie
Sprzedawcy sklepowi	7,6%
Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne	4,6%
Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	4,1%
Magazynierzy i pokrewni	3,6%
Pracownicy obsługi biurowej	3,6%
Robotnicy pomocniczy w ogrodnictwie i sadownictwie	2,5%
Pakowacze	2,5%
Kasjerzy i sprzedawcy biletów	2,5%
Księgowi	2,5%
Operatorzy maszyn do szycia	2,0%
Gospodarze budynków	2,0%
Kucharze	2,0%
Monterzy sprzętu elektronicznego	1,5%
Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	1,5%

Elektromechanicy i elektrycy	1,5%
Kasjerzy bankowi i pokrewni	1,5%
Pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	1,0%
Sortowacze odpadów	1,0%
Robotnicy pracujący przy przeładunku towarów	1,0%
Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	1,0%
Operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych	1,0%
Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	1,0%
Elektrycy budowlani i pokrewni	1,0%
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	1,0%
Spawacze i pokrewni	1,0%
Malarze i pokrewni	1,0%
Hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych	1,0%
Ogrodnicy	1,0%
Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	1,0%
Sprzedawcy w centrach sprzedaży telefonicznej, internetowej	1,0%
Sekretarki	1,0%
Pośrednicy handlowi	1,0%
Przedstawiciele handlowi	1,0%
Specjaliści do spraw sprzedaży	1,0%
Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi	1,0%
Kierownicy w handlu detalicznym i hurtowym	1,0%
Inne zawody *	34,0%
Ogółem	100,0%

* W kategorii „inne zawody”, zostały połączone grupy elementarne, które uzyskały mniej niż 1% wskazań.

Ankietowani najczęściej stracili zatrudnienie pracując jako „sprzedawcy sklepowi” (7,6%), a także będąc na posadach pomocy i sprzątaczek (4,6%), „robotników pomocniczych w budownictwie ogólnym” (4,1%), magazynierów oraz pracowników obsługi biurowej (po 3,6%).

Zwraca uwagę fakt, że respondenci z omawianej grupy tracili zatrudnienie w charakterze wielu różnych grup zawodowych. Były to zarówno stanowiska robotnicze, związane z pracą w usługach, typowe dla kadry biurowej, a także posady specjalistów i kierowników.

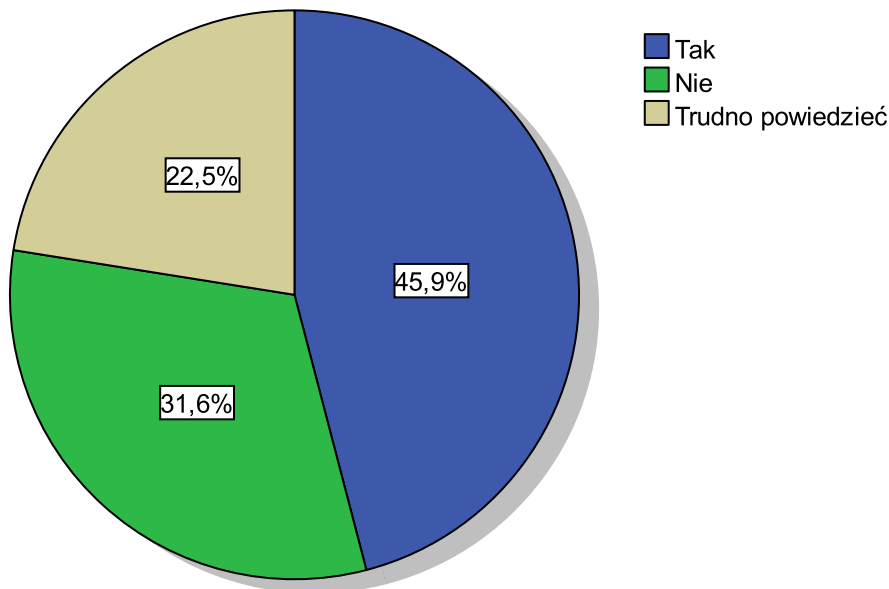
8.2. Gotowość do zmiany zawodu

W toku wcześniejszych analiz wykazano nieadekwatność przygotowania zawodowego części ankietowanych bezrobotnych do potrzeb lokalnego rynku pracy, o czym świadczy między innymi fakt, że tylko jedna trzecia osób z doświadczeniem zawodowym nigdy nie została zatrudniona na stanowisku pracy zgodnym z wyuczonym zawodem (32,3%).

Jedną z przyczyn utrzymywania się wysokiego poziomu bezrobocia może być deficyt elastyczności zawodowej ze strony osób bezrobotnych, przejawiający się przede wszystkim niedostatecznym poziomem gotowości do podjęcia pracy niezgodnej z ich dotychczasowym zawodem, czy też do zmiany zawodu poprzez uzyskanie odpowiedniego formalnego

wykształcenia szkolnego lub w ramach kursów przekwalifikowujących. Hipotezę tę sprawdzono w dalszych analizach.

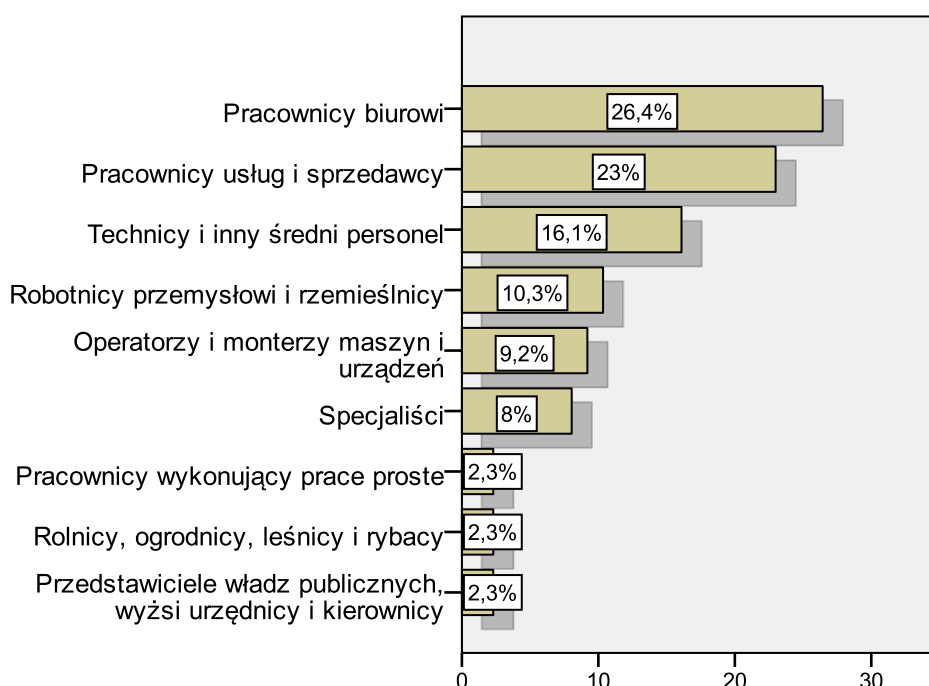
Wykres 30. Czy gotów(a) był(a)by Pan(i) zmienić swój zawód?

Ponad dwie piąte badanych (45,9%) deklaruje, że byłoby gotowych zmienić swój zawód, a niemal co czwarty ankietowany nie wyklucza takiej możliwości (22,5% odpowiedzi „trudno powiedzieć”). Pozostała część respondentów wykazała brak elastyczności zawodowej w omawianym zakresie (31,6%). Niewykluczone, że są w tej grupie bezrobotni, których należy zmotywować do zmiany ich kwalifikacji ze względu na braku popytu na lokalnym rynku pracy.

Ankietowanych, którzy wyrazili chęć zmiany zawodu (65,9% próby badawczej), poproszono o wskazanie, jakim nowym zawodem byłiby zainteresowani. Szczegółowe dane zostały zamieszczone w poniższych zestawieniach, a zastosowane w badaniach kategorie zawodowe są zgodne z KZiS. Należy podkreślić w tym miejscu, iż dalsze doniesienia z badań pokazują poziom świadomości ankietowanych. Bezrobotni nie dysponują przecież empirycznie sprawdzoną wiedzą na temat faktycznego popytu na rynku pracy, dlatego ich opinie oparte są na jednostkowych doświadczeniach, o zawężonym horyzoncie społecznym. Stąd oczekiwania oraz aspiracje zawodowe respondentów mogą wynikać z mylnego, potocznego obrazu popytu na lokalnym rynku pracy.

Wykres 31. Uzyskaniem jakiego nowego zawodu był(a)by Pan(i) zainteresowany(a) (grupy wielkie zgodnie z KZiS)?

Biorąc pod uwagę tzw. grupy wielkie, respondenci za najbardziej atrakcyjne uznali zawody mieszczące się w kategorii „pracownicy biurowi” – odpowiednie kwalifikacje chciałaby uzyskać ponad jedna czwarta osób, wykazujących elastyczność zawodową (26,4%). Zbliżoną część ankietowanych z tej grupy jest zainteresowana uzyskaniem uprawnień umożliwiających zatrudnienie jako „pracownicy usług osobistych i sprzedawcy” (23,0%).

Na kolejnych miejscach w rankingu atrakcyjności badani umieścili takie zawody, jak: „technicy i inny średni personel” (16,1%), „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” (10,3%), „operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń” (9,2%) i „specjaliści” (8,0%). Sporadycznie pojawiły się osoby, które po przekwalifikowaniu zamierzają pracować jako „rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy”, „pracownicy wykonujący prace proste” lub takie, które aspirują do zatrudnienia w kadrze kierowniczej (po 2,3%).

Tabela 86. Uzyskaniem jakiego zawodu był(a)by Pan(i) zainteresowany(a) (grupy elementarne zgodnie z KZiS)?

	%
Pracownicy obsługi biurowej	20,7%
Księgowi	8,0%
Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych	5,7%
Strażnicy w zakładach dla nieletnich	3,4%
Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	3,4%
Sprzedawcy sklepowi	3,4%
Kucharze	3,4%
Sekretarki	3,4%
Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne	2,3%

Piekarze, cukiernicy i pokrewni	2,3%
Ogrodnicy	2,3%
Pomocniczy personel medyczny	2,3%
Kasjerzy i sprzedawcy biletów	2,3%
Inne zawody	36,8%
Ogółem	100,0%

* W kategorii „inne zawody”, zostały połączone grupy elementarne na które wskazała wyłącznie jedna osoba.

Przechodząc na poziom „grup elementarnych” (KZiS), ankietowani najczęściej wykazywali zainteresowanie przekwalifikowaniem umożliwiającym podjęcie pracy w charakterze „pracowników obsługi biurowej” (20,7%), księgowych (8,0%), czy też „kierowców operatorów wózków jezdniowych” (5,7%).

Ankietowani bezrobotni charakteryzują się zróżnicowanym wachlarzem oczekiwań i aspiracji zawodowych, być może wymagających w wielu indywidualnych przypadkach korekty pod kątem faktycznych kwalifikacji i predyspozycji osoby bezrobotnej, a także potrzeb rynku pracy.

Następny zestaw danych obrazuje zależność pomiędzy mobilnością zawodową badanych a ich płcią, poziomem wykształcenia i kategorią bezrobotnych. Zgodnie z hipotezami badawczymi, wymienione cechy w sposób znaczący różnicują mobilność zawodową bezrobotnych.

Tabela 87. Gotowość do zmiany zawodu a płeć, poziom wykształcenia respondentów i kategoria bezrobotnych

		Gotowość do zmiany zawodu			
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Ogółem
Płeć respondenta	Kobieta	53,7%	20,3%	26,0%	100,0%
	Mężczyzna	34,9%	47,7%	17,4%	100,0%
Poziom wykształcenia respondenta	Podstawowe i gimnazjalne	36,4%	22,7%	40,9%	100,0%
	Zasadnicze zawodowe	24,2%	53,2%	22,6%	100,0%
	Średnie zawodowe	52,5%	32,8%	14,8%	100,0%
	Średnie ogólnokształcące	50,0%	7,1%	42,9%	100,0%
	Pomaturalne i wyższe	75,0%	16,7%	8,3%	100,0%
Grupa	Bezrobotni do 30 roku życia	57,1%	19,0%	23,8%	100,0%
	Bezrobotni po 50 roku życia	31,8%	51,8%	16,5%	100,0%
	Długotrwale bezrobotni	52,2%	26,7%	21,1%	100,0%

Gotowość do zmiany profesji sygnalizuje ponad połowa kobiet (53,7%) oraz jedna trzecia mężczyzn (34,9%).

Porównując wartości skrajne, nowy zawód interesuje niemal większość badanych bezrobotnych o najwyższych kwalifikacjach (75,0%) i tylko co czwartego badanego, legitymującego się dyplomem szkoły zasadniczej zawodowej (24,2%). Ponadto nabyciem nowych kwalifikacji i kompetencji zawodowych jest zainteresowana około połowa absolwentów liceów ogólnokształcących (50,0%) oraz szkół średnich zawodowych (52,5%).

8.3. Elastyczność zawodowa

Elastyczność zawodowa została w badaniach zdefiniowana jako zmienna wielowymiarowa, obejmująca składowe zamieszczone w poniższej tabeli.

Zatem osoba elastyczna zawodowo z powiatu skierniewickiego lub z miasta Skierniewice charakteryzuje się gotowością do podjęcia pracy wiążącej się z długimi dojazdami, a także wymagającej przeprowadzki czy wyjazdów w delegacje. Dalej, elastyczność charakteryzuje bezrobotnych skłonnych do zatrudnienia się na stanowisku o uciążliwym rozkładzie czasu pracy, w trudnych warunkach BHP lub/i wymagającej zmiany kwalifikacji na własny koszt. Osoby elastyczne zawodowo są gotowe do pracy w zawodzie innym niż wyuczony, w niepełnym wymiarze godzin lub z nadgodzinami oraz polegającej na przeniesieniu stanowiska pracy do domu. Elastyczność zawodowa oznacza zatem umiejętność dostosowywania się do różnorodnych, często zmiennych i niekorzystnych dla pracownika warunków na rynku pracy.

Poniżej poddano analizie kolejne elementy elastyczności zawodowej. W opisie zsumowano odpowiedzi pozytywne, wskazujące na elastyczność zawodową – począwszy od „raczej tak” do „zdecydowanie tak”.

Tabela 88. Elastyczność zawodowa – gotowość do podjęcia pracy

	Zdecydowanie tak	Tak	Raczej tak	Raczej nie	Nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć	Ogółem
Wymagającą długich dojazdów	4,8%	7,7%	6,7%	16,3%	16,8%	47,6%	,0%	100,0%
Wymagającą przeprowadzki	5,3%	3,4%	4,3%	3,4%	9,1%	74,0%	,5%	100,0%
Wymagającą wyjazdów w delegacje	4,3%	6,3%	10,6%	6,7%	10,6%	61,5%	0,0%	100,0%
W systemie zmianowym	20,1%	25,8%	14,4%	13,4%	10,0%	15,3%	1,0%	100,0%
W trudnych warunkach BHP (np. hałas, zapylenie)	3,4%	14,0%	16,4%	19,8%	24,6%	20,8%	1,0%	100,0%
Wymagającą ciężkiej pracy fizycznej	3,8%	13,5%	9,6%	19,7%	25,0%	27,9%	0,5%	100,0%
Wymagającą zdobycia dodatkowych kwalifikacji na własny koszt	1,9%	10,6%	17,3%	22,6%	28,4%	18,3%	1,0%	100,0%
Wymagającą pracy w innym niż wyuczony zawodzie	31,4%	40,6%	14,0%	5,3%	3,9%	1,9%	2,9%	100,0%
W niepełnym wymiarze godzin (na pół etatu)	13,5%	20,7%	23,6%	22,6%	13,0%	6,3%	0,5%	100,0%
Wymagającą nadgodzin	16,7%	40,7%	18,2%	8,6%	7,2%	8,1%	0,5%	100,0%
Polegającą na przeniesieniu stanowiska pracy do domu, np. telepraca, praca on-line	9,6%	26,4%	19,2%	16,3%	16,8%	11,1%	0,5%	100,0%

Największą elastyczność wykazali respondenci akceptujący pracę w innym zawodzie, aniżeli wyuczony (86,0%). Jest to zaskakujący wynik, gdyż w omówionym wcześniej, inaczej sformułowanym pytaniu znacznie mniejszy odsetek badanych zadeklarował gotowość do zmiany zawodu. Powszechna jest także akceptacja zatrudnienia, które wiąże się z pracą w nadgodzinach (75,6%) oraz zorganizowanej w systemie zmianowym (60,3%). Nieco rzadziej bezrobotni zgodziliby się na zatrudnienie w niepełnym wymiarze godzin (57,8%).

Okolo jedna trzecia ankietowanych jest gotowych pracować w trudnych warunkach BHP (33,8%) czy też sfinansować zdobycie dodatkowych, wymaganych przez pracodawcę kwalifikacji (29,8%). Mniejszy odsetek respondentów akceptuje ciężką pracę fizyczną (26,9%), wyjazdy w delegacje (21,2%) oraz długie dojazdy (19,2%).

Należy zwrócić uwagę na wysoki poziom akceptacji „pracy w domu”, czyli pracy on-line, telepracy (55,2%), która może stanowić ważną alternatywę dla bezrobotnych osób niepełnosprawnych, kobiet w ciąży, matek małych dzieci, a także pewnych zawodów specjalistycznych (np. grafik komputerowy, informatyk). Najmniej akceptowanym warunkiem podjęcia pracy jest przeprowadzka. Niespełna co ósmy respondent gotów jest zmienić miejsce zamieszkania, aby wyjść z bezrobocia (13,0%).

9. Mobilność geograficzna – dojazdy do pracy

Ostatni rozdział tej części raportu poświęcono oszacowaniu mobilności geograficznej respondentów, w odniesieniu do poszczególnych rynków pracy, na których mogą potencjalnie poszukiwać wolnych posad.

9.1. Subiektywna ocena trudności znalezienia pracy

Poniżej poddano analizie ocenę stopnia trudności znalezienia zatrudnienia w obszarach rynku pracy wyróżnionych ze względu na odległość od miejsca zamieszkania respondenta:

- ✓ w miejscu zamieszkania;
- ✓ na terenie gminy;
- ✓ w obrębie powiatu;
- ✓ w całym województwie (łódzkie);
- ✓ w wymiarze ogólnopolskim (poza województwem łódzkim);
- ✓ za granicą.

Tabela 89. Ocena stopnia trudności znalezienia pracy

	Bardzo trudne	Trudne	Raczej trudne	Raczej łatwe	Łatwe	Bardzo łatwe	Trudno powiedzieć	Ogółem
W miejscu zamieszkania	34,8%	28,1%	22,4%	7,1%	4,3%	,5%	2,9%	100,0%
Na terenie gminy	29,0%	29,0%	24,8%	7,1%	4,3%	,5%	5,2%	100,0%
W obrębie powiatu	17,2%	28,7%	26,8%	9,6%	5,7%	1,0%	11,0%	100,0%
W woj. łódzkim	3,8%	15,4%	26,0%	19,2%	9,1%	1,4%	25,0%	100,0%
W Polsce (poza woj. łódzkim)	2,4%	7,1%	14,3%	19,0%	10,5%	1,9%	44,8%	100,0%
Za granicą	1,9%	1,0%	1,9%	5,2%	10,5%	3,3%	75,7%	100,0%

Jak wynika z analiz statystycznych, sytuacja na lokalnym rynku pracy postrzegana jest przez respondentów jako ogólnie niekorzystna. Dominująca część bezrobotnych uważa, iż w różnym stopniu trudno jest znaleźć pracę zarówno w ich miejscowości (85,3%), jak i na obszarze gminy (82,8%), czy też powiatu (72,7%).

Generalnie, sytuacja na rynku pracy jawi się ankietowanym bezrobotnym jako coraz lepsza w miarę oddalania się od miejsca zamieszkania. Na regionalnej mapie rynku pracy pozytywniej postrzegany jest obszar całego województwa łódzkiego. Chociaż i w tym przypadku przeważały odpowiedzi wskazujące na trudności z podjęciem pracy (45,2%), to jednak już co piąta osoba (19,0%) uznała znalezienie pracy na tym terenie za „raczej łatwe”, a rzadziej za „łatwe” (9,0%). Ankietowani bezrobotni wyraźnie rzadziej negatywnie ocenili ogólnopolski rynek pracy (23,8%).

W opinii nielicznych respondentów znalezienie pracy za granicą jest w różnym stopniu problematyczne (4,8% wskazań), przy czym ankietowani mieli w tym przypadku największe kłopoty w określeniu skali trudności (75,7% dla odpowiedzi: „trudno powiedzieć”).

9.2. Mobilność geograficzna

Kolejne dane z badań ilościowych wskazują, że analizowana zbiorowość bezrobotnych jest stosunkowo mobilna i nie odrzuca możliwości przemieszczania się i podjęcia zatrudnienia poza lokalnym rynkiem pracy. W opisie wyników badań skupiono się na łącznej sumie odpowiedzi pozytywnych: „raczej tak”, „tak” i „zdecydowanie tak” w odniesieniu do poszczególnych rynków pracy.

Tabela 90. Mobilność geograficzna

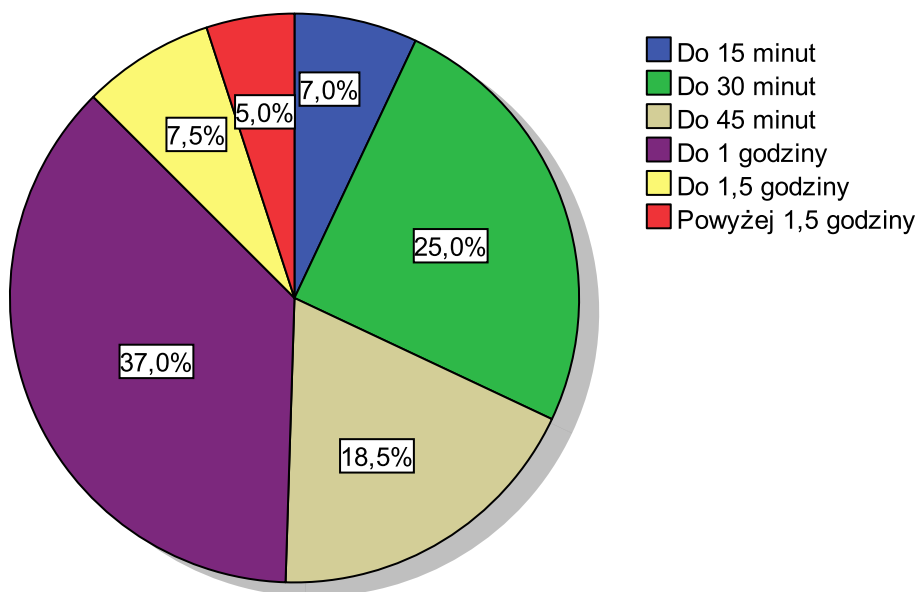
	Zdecydowanie tak	Tak	Raczej tak	Raczej nie	Nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć	Ogółem
W miejscu zamieszkania	88,1%	5,7%	2,9%	1,0%	,0%	2,4%	,0%	100,0%
Na terenie gminy	69,5%	10,5%	5,2%	6,2%	,5%	8,1%	,0%	100,0%
W obrębie powiatu	38,8%	20,1%	8,1%	6,7%	2,4%	23,4%	,5%	100,0%
W woj. łódzkim	11,5%	15,8%	9,6%	15,3%	14,4%	33,0%	,5%	100,0%
W Polsce (poza woj. łódzkim)	9,0%	7,1%	11,4%	8,1%	9,5%	52,9%	1,9%	100,0%
Za granicą	5,2%	3,3%	4,8%	4,3%	2,9%	75,7%	3,3%	100,0%

Należy podkreślić, że niemal wszyscy badani bezrobotni (96,7%) zadeklarowali gotowość do podjęcia pracy w swojej miejscowości.

Powszechna gotowość do zatrudnienia dotyczy również terenu gminy (85,2%) a rzadziej już powiatu (67,0%). Zainteresowanie ofertami w obrębie województwa łódzkiego (poza powiatem skierniewickim) jest już niskie obejmuje mniejszość badanej grupy (36,9%). Możliwość migracji do innych regionów kraju, poza województwo łódzkie, dopuszcza nieco ponad co czwarty z ankietowanych (27,5%). Jeden na ośmiu bezrobotnych jest skłonny wyjechać w poszukiwaniu pracy za granicę (13,3%).

Podrozdział zakończono wykresem zawierającym informacje na temat maksymalnego czasu, jaki osoby bezrobotne są skłonne poświęcić na codzienny dojazd do pracy. W pytaniu kwestionariusza dookreślono, iż chodzi o przejazd w jedną stronę. Jest to informacja szczególnie interesująca dla potencjalnych pracodawców, którzy dzięki podanym wynikom są w stanie oszacować obszar, z jakiego mogą dojeżdżać ich przyszli pracownicy, rekrutujący się spośród badanej populacji bezrobotnych.

Wykres 32. Ile maksymalnie czasu był(a)by Pani w stanie poświęcić na codzienne dotarcie do pracy (w jedną stronę)

Nieliczni ankietowani są skłonni dojeżdżać do pracy maksymalnie „do 15 minut” (7,0%). Niemal połowa respondentów (49,5%) podjęłaby się pracy, do której dojazd w jedną stronę trwa więcej niż 45 minut. Jeden na ośmiu respondentów nie wyklucza zatrudnienia w miejscowościach odległych, do których dojazd trwa powyżej 1,5 godziny w jedną stronę (12,5%).

Na koniec sprawdzono, na ile gotowość do poszukiwania pracy na bardziej odległych rynkach skorelowana jest z płcią, poziomem wykształcenia i kategorią bezrobotnych.

Tabela 91. Gotowość dojazdu do pracy a płeć, wykształcenie i kategoria bezrobotnych

Ile maksymalnie czasu był(a)by Pan(i) w stanie poświęcić na codzienne dotarcie do pracy (w jedną stronę)?

		Do 15 minut	Do 30 minut	Do 45 minut	Do 1 godziny	Do 1,5 godziny	Powyżej 1,5 godziny	Ogółem
Płeć respondenta	Kobieta	9,6%	30,4%	18,3%	32,2%	5,2%	4,3%	100,0%
	Mężczyzna	3,5%	17,6%	18,8%	43,5%	10,6%	5,9%	100,0%
Poziom wykształcenia respondenta	Podstawowe i gimnazjalne	10,0%	20,0%	15,0%	40,0%	5,0%	10,0%	100,0%
	Zasadnicze zawodowe	6,8%	22,0%	23,7%	39,0%	6,8%	1,7%	100,0%
	Średnie zawodowe	5,1%	33,9%	11,9%	35,6%	10,2%	3,4%	100,0%
	Średnie ogólnokształcące	10,7%	21,4%	21,4%	32,1%	,0%	14,3%	100,0%
	Pomaturalne i wyższe	5,9%	20,6%	20,6%	38,2%	11,8%	2,9%	100,0%
Grupa	Bezrobotni do 30 roku życia	8,9%	22,8%	21,8%	31,7%	7,9%	6,9%	100,0%
	Bezrobotni po 50 roku życia	2,4%	28,0%	12,2%	46,3%	7,3%	3,7%	100,0%
	Długotrwale bezrobotni	10,8%	24,1%	18,1%	36,1%	6,0%	4,8%	100,0%

Ponad 45 minut może poświęcić na dojazd w jedną stronę zdecydowana większość mężczyzn (60,0%) i niewiele ponad jedna piąta kobiet (41,7%).

Więcej niż trzy kwadranse są najbardziej skłonni dojeżdżać do nowej pracy bezrobotni z wykształceniem najniższym, co najwyżej gimnazjalnym (55,0%) oraz pomaturalnym i wyższym (52,9%).

Największą mobilnością wykazali się pod tym względem bezrobotni w wieku powyżej 50 lat, których przeważająca część (57,3%) deklaruje gotowość dojazdów więcej niż 45 minut do zakładu pracy, w porównaniu do 46,9% podobnie mobilnych osób w wieku do 30 lat oraz długotrwale bezrobotnych.

10. Podsumowanie

Zrealizowane badania ilościowe wśród trzech kategorii osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach (osoby do 30 roku życia, po 50 roku życia, długotrwale bezrobotni) dostarczyły następujących informacji:

Bariery w poszukiwaniu pracy

- ✓ Około co piąty bezrobotny (20,5%) ocenił własne szanse na zatrudnienie jako „takie same”, w porównaniu do innych kandydatów do zatrudnienia. W pozostałych przypadkach odnotowano przewagę tych, którzy uważają, że zajmują relatywnie gorszą pozycję na rynku pracy (54,3%).
- ✓ Pozytywne samooceny najczęściej występują w kategorii najmłodszych bezrobotnych, rzadziej wśród osób powyżej 50-tego roku życia i długotrwale bezrobotnych.
- ✓ Krytyczna ocena, sformułowana przez ponad połowę ankietowanych, może działać demotywująco, gdyż poczucie zajmowania gorszej pozycji na rynku pracy może powodować zniechęcenie, a nawet wycofanie się z rywalizacji o zatrudnienie.
- ✓ Kluczowe bariery na lokalnym rynku pracy to: brak odpowiednich ofert, ograniczenie dyspozycyjności z powodu opieki nad dzieckiem do 7 lat lub innym członkiem rodziny, ograniczenia zdrowotne lub nieodpowiedni wiek.

Bariery zewnętrzne

- ✓ Wśród bezrobotnych najczęściej wskazywane były bariery w znalezieniu zatrudnienia związane z brakiem odpowiednich ofert zatrudnienia, wypieraniem z rynku przez osoby młodsze, deficytem ofert pracy w wyuczonym zawodzie, niechęcią ze strony pracodawców do zatrudniania osób w danym wieku oraz z deficytem wakatów zapewniających satysfakcjonujące wynagrodzenie.
- ✓ Osoby w wieku do 30 lat najczęściej podkreślały trudności wynikające z braku odpowiednich ofert pracy. Najstarsi bezrobotni dostrzegli problem wypierania z rynku przez młodszych i niechęć ze strony pracodawców ze względu na wiek. Długotrwale bezrobotni akcentowali problemy ze znalezieniem odpowiednich dla nich propozycji zatrudnienia i czują się dyskryminowani ze względu na wiek.
- ✓ Wskazane przez bezrobotnych bariery w zatrudnieniu wynikają ze specyfiki lokalnego rynku pracy oraz poziomu bezrobocia. Subiektywna interpretacja trudności na rynku pracy z pewnością nie jest bezpodstawna (co potwierdzają badania wśród pracodawców), jednakże niesie ze sobą ryzyko zaniku własnej aktywności, spadku mobilności i stopniowej akceptacji statusu osoby bezrobotnej.
- ✓ Ważne są również bariery terytorialne. Sytuacja na lokalnym rynku pracy postrzegana jest przez ogół respondentów jako ogólnie niekorzystna. Dominująca część bezrobotnych uznała, iż trudno jest znaleźć zatrudnienie w ich miejscowości, w obrębie gminy i powiatu.

Bariery wewnętrzne

- ✓ Co piąty bezrobotny uważał, że posiada nieodpowiedni poziom wykształcenia (21,1%); rzadziej wskazywano na kierunek wykształcenia (16,3%) i brak doświadczenia zawodowego (11,5%).
- ✓ Respondenci w wieku do 30 lat wskazywali na nieadekwatny poziom i kierunek wykształcenia oraz brak stażu zawodowego. Osoby powyżej 50 roku życia akcentowały także niedostosowanie kierunku lub poziomu wykształcenia. W grupie długotrwale bezrobotnych także kluczowy okazał się poziom edukacji oraz deficyt doświadczenia zawodowego.
- ✓ Odnotowana wśród wszystkich grup bezrobotnych krytyczna ocena posiadanych kwalifikacji i kompetencji zawodowych może stanowić pozytywną motywację do

proponowanych przez lokalnych pracodawców i PUP form doskonalenia zawodowego, w tym do przekwalifikowania do zawodów deficytowych.

- ✓ Jak wynika z deklaracji bezrobotnych, sytuacja materialna wpływa na możliwości działania niewielkiej części ogółu badanych bezrobotnych: nieliczni zgłosili problem ograniczonej mobilności, wynikającej z nieposiadania samochodu (7,2%) lub z deficytu środków finansowych na dojazdy (3,8%). Jest to zaskakujący wynik, ponieważ połowa badanych oceniła swój status materialny jako „skromny”, a jedna trzecia badanych zgłosiła poważne problemy materialne. W związku z tym można założyć, że brak problemów w związku z ponoszeniem kosztów na dojazdy w poszukiwaniu pracy wynika z niskiego poziomu mobilności bezrobotnych, a nie ich korzystnego statusu ekonomicznego.
- ✓ Wśród barier osobistych najczęściej pojawiał się problem ograniczonej konkurencyjności, związanej z nieodpowiednim wiekiem (34,4%), ograniczeń zdrowotnych (25,4%) i konieczności opieki nad dziećmi do 7 lat lub innymi zależnymi członkami rodziny (23,9%).
- ✓ Na trudności w znalezieniu pracy wynikające z konieczności opieki nad osobami zależnymi wskazywali przede wszystkim młodzi oraz długotrwale bezrobotni. Wśród osób w wieku powyżej 50 lat kluczową barierą osobistą był wiek i ograniczenia zdrowotne.

Sposoby poszukiwania pracy

- ✓ Wśród osób zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach dominuje aktywna postawa w poszukiwaniu zatrudnienia (81,0%); co piąty badany w ogóle nie poszukuje pracy (19,0%).
- ✓ Osoby do 30 roku życia cechuje minimalnie większy poziom aktywności aniżeli bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat oraz długotrwale bezrobotnych, z których co czwarty zrezygnował z konkurencji o pracę.
- ✓ Wśród bezrobotnych największym powodzeniem cieszy się współpraca z PUP (90,5%), a nieliczni mają kontakty z prywatnymi biurami pośrednictwa pracy (4,1%). Większość ankietowanych dostarcza samodzielnie oferty pracodawcom (79,2%); ponad połowa deklaruje takie działania raz w miesiącu lub częściej.
- ✓ Za najbardziej efektywne bezrobotni uznali przeszukiwanie anonsów internetowych i ogłoszeń pasowych o dostępnych ofertach zatrudnienia. Pozytywny efekt mogą przynieść zróżnicowane techniki poszukiwania pracy, zwłaszcza, jeśli osoba bezrobotna nie posiada odpowiedniego kapitału społecznego.
- ✓ W ramach szkoleń i codziennych kontaktów z bezrobotnymi należy motywować ich i stwarzać warunki do wykorzystywania możliwie często różnorodnych przedstawionych sposobów poszukiwania pracy, w tym niedocenianego przez wielu badanych, relatywnie skutecznego samodzielnego zamieszczania ogłoszeń w prasie, w Internecie, na nośnikach miejskich (słupy, tablice).
- ✓ Odpowiednie techniki motywacyjne i aktywizujące winny być dostosowane do specyfiki danej kategorii bezrobotnych – osób młodych, po 50 roku życia, zagrożonych wykluczeniem z rynku pracy z powodu długotrwałego bezrobocia.

Ocena wsparcia z PUP

- ✓ Dominująca część bezrobotnych otwarcie przyznała, że główną przyczyną ich rejestracji w PUP była konieczność uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego (90,4%). Większość chciała też skorzystać z usług pośrednictwa pracy (63,3%); co piąty badany chciał skorzystać z zasiłku (21,1%).
- ✓ Do powszechnie znanych form pomocy należą: pośrednictwo pracy (93,2%), zasiłek dla bezrobotnych (79,6%) oraz szkolenia (60,7%); połowa identyfikuje poradnictwo zawodowe (50,0%).
- ✓ Należy podkreślić, że ze względu na badane grupy bezrobotnych – zaskakująco niewielka część posiadała wiedzę na temat refundacji wynagrodzenia bezrobotnych

powyżej 50 roku życia (6,3%) lub poniżej 30 roku życia (3,4%). Wyjątkowo badani mieli wiedzę na temat możliwości skorzystania ze zwrotu kosztów opieki nad dzieckiem (0,5%), a jest to jedna z głównych barier poszukiwania pracy.

- ✓ Co szósty z respondentów nie korzystał dotychczas z żadnej formy pomocy (16,2%). Powszechny okazał się udział w pośrednictwie pracy (89,3%); a mniejszość ankietowanych uzyskała zasiłek (13,5%).
- ✓ Poziom wiedzy na temat form pomocy udzielanych przez Urząd Pracy jest wyraźnie zróżnicowany. Wśród bezrobotnych powszechnie funkcjonują tylko niektóre z licznych form wsparcia dostępnych w PUP. Zwraca uwagę fakt niedoinformowania analizowanych grup bezrobotnych z punktu widzenia ich specyficznych potrzeb.

Oczekiwane formy pomocy

- ✓ Największym zainteresowaniem w badanej zbiorowości cieszą się szkolenia (59,1%) oraz pośrednictwo pracy (56,7%). Co trzeci bezrobotny chciałby skorzystać z finansowania kosztów przejazdów, zasiłku (po 34,1%) lub z dodatku aktywizacyjnego (29,9%). Mniej atrakcyjne okazały się pozostałe formy wsparcia.
- ✓ Osoby w wieku do 30 lat są zainteresowane głównie szkoleniami, pośrednictwem pracy, finansowaniem kosztów przejazdów i dodatkiem aktywizacyjnym.
- ✓ Badani w wieku powyżej 50 roku życia najchętniej będą partycypować w pośrednictwie pracy, pobierać zasiłki; rzadziej skorzystają z refundacji wynagrodzenia, szkoleń i finansowania kosztów przejazdów do pracy.
- ✓ Długotrwale bezrobotni najczęściej wezmą udział w szkoleniach, pośrednictwie pracy i finansowaniu kosztów dojazdów.
- ✓ Warto zaplanować akcję informacyjno-promocyjną, w ramach której bezrobotne osoby mogłyby uzyskać wiedzę o pełnej ofercie urzędu i związanych z nią możliwościach aktywizacji zawodowej. Konieczne jest również rozważenie (w ramach posiadanych możliwości finansowych) optymalnych metod naboru zainteresowanych do takich grup, które w sposób najbardziej efektywny wykorzystają udzieloną pomoc, a więc trwale powrócą na rynek pracy. Szczególnie chodzi o osoby do 30 roku życia, liczące powyżej 50 lat oraz o długotrwale bezrobotnych.

Sytuacja zawodowa bezrobotnych

- ✓ Dominując
a część ankietowanych (98,1%) miała już okazję zdobyć doświadczenie zawodowe; nieliczni dotychczas nie podjęli pracy (1,9%).
- ✓ Wszystkie badane osoby po 50 roku życia pracowały zarobkowo. Wśród długotrwale bezrobotnych oraz osób do 30 roku życia nie pracowali tylko nieliczni.

Ostatnie miejsce pracy

- ✓ Średni staż pracy w ostatnim miejscu zatrudnienia dla ogółu wyniósł 8 lat i jeden kwartał; średni ogólny staż pracy wyniósł aż 18 lat. Największy staż mają osoby po 50 roku życia, które przeciętnie pracowały 30 i pół roku, a w ostatnim zakładzie pracy 16 lat.
- ✓ Co trzeci z badanych posiadał umowę o pracę na czas nieokreślony (31,7%); podobna część podpisała umowę na czas określony (35,6%).
- ✓ Dominująca część badanych pracowała na pełnym etacie (91,2%), pozostali pracowali w niepełnym wymiarze godzin (8,3%).
- ✓ Blisko połowa osób w ostatnim zakładzie otrzymywała miesięczne wynagrodzenie nie przekraczające 1400 zł netto. W mniejszości przypadków miesięczne wynagrodzenie przekraczało 2000 zł.
- ✓ Dla bezrobotnych do 30 roku życia typowe było zawarcie umowy o pracę na czas określony, na pełnym etacie z miesięczną pensją do 1400 zł netto.

- ✓ Dla bezrobotnych po 50 roku życia najczęściej ostatnia umowa o pracę była zawarta na czas nieokreślony lub określony, w pełnym wymiarze godzin, z wynagrodzeniem do 1400 zł netto.
- ✓ Długotrwale bezrobotni częściej zawierali umowy cywilnoprawne niż umowy o pracę, ale w pełnym wymiarze godzin i uzyskując wynagrodzenie do 1400 zł netto miesięcznie.

Praca za granicą i praca „na czarno”

- ✓ Zdecydowana większość badanych (85,7%) nie dysponuje doświadczeniem zdobytym na międzynarodowym rynku pracy; mniejszość (14,3%) pracowała na emigracji.
- ✓ Osoby do 30 roku życia oraz po 50 roku życia dwukrotnie częściej emigrowały aniżeli długotrwale bezrobotni.
- ✓ Blisko co piąty ankietowany (18,4%) przyznał, że jest zatrudniony „na czarno” i osiąga dochody, będąc jednocześnie zarejestrowanym w PUP.
- ✓ Praca w „szarej strefie” rynku pracy jest podejmowana znacznie rzadziej przez kobiety niż przez mężczyzn. Nielegalne zarobkowanie ujawnili najczęściej badani z wykształceniem zasadniczym i średnim zawodowym.
- ✓ W podziale na kategorie bezrobotnych nie odnotowano istotnych różnic statycznych – po około jednej piątej osób do 30 roku życia, po 50 roku życia i długotrwale bezrobotnych przyznało, że pracuje w „szarej strefie”.

Kwalifikacje i kompetencje zawodowe bezrobotnych

- ✓ Dwie piąte ankietowanych bezrobotnych jest zdania, że ich formalne, zdobyte w szkole kwalifikacje zawodowe nie są przydatne na rynku pracy (38,4%). Mniej niż połowa bezrobotnych (45,5%) pozytywnie oceniła swoje kwalifikacje.
- ✓ Osoby uznające adekwatność swoich kwalifikacji do potrzeb rynku pracy odnotowano najczęściej wśród bezrobotnych z wykształceniem wyższym lub pomaturalnym.
- ✓ Większość badanych (67,6%) uznała, że obsługa komputera nie sprawia im problemów. W co trzecim przypadku respondenci ocenili, że obsługa komputera jest w różnym stopniu trudna.
- ✓ Większość respondentów zadeklarowała, że wykorzystywanie Internetu i poczty elektronicznej jest łatwe (69,1%); mniejsza część wskazywała na braki w tych umiejętnościach (30,9%).
- ✓ Dominująca część bezrobotnych pozytywnie zaopiniowała własne umiejętności przygotowania CV i listu motywacyjnego (ok. 70,0%) oraz przygotowanie do uczestnictwa w rozmowie kwalifikacyjnej (86,7%).
- ✓ Większość zarejestrowanych w PUP nie posiada certyfikowanych uprawnień (75,5%); co czwarty bezrobotny zdobył dokumenty potwierdzające dodatkowe umiejętności (24,5%).

Aspiracje edukacyjne bezrobotnych

- ✓ Dwie trzecie respondentów w ciągu ostatnich 3 lat nie brało udziału w żadnych szkoleniach. Tylko około co siódmy respondent uczestniczył w kursach, szkoleniach, warsztatach (15,4%). Uzyskane dane wskazują na konieczność wdrożenia ukierunkowanych programów promujących wśród osób bezrobotnych aktywność edukacyjną.
- ✓ Najmniej zmotywowani bezrobotni po 50 roku życia znacznie rzadziej deklarowali aktywność szkoleniową niż osoby do 30 roku życia oraz długotrwale bezrobotni.
- ✓ Uczestnictwo w ramach instytucjonalnego doksztalcania jest na jeszcze niższym poziomie; dominująca część respondentów w ciągu ostatnich trzech lat nie korzystała z takich możliwości podniesienia poziomu wykształcenia (97,0% biernych).
- ✓ Ponad połowa badanych nie zamierza podnosić poziomu wykształcenia (56,9%), co może

- wskazywać na brak świadomości potrzeby podnoszenia kwalifikacji jako istotnego warunku zdobycia lepszej pozycji, większej konkurencyjności na rynku pracy.
- ✓ Najistotniejszą barierą w aktywności edukacyjnej okazał się nieodpowiedni – zapewne zbyt zaawansowany – wiek respondentów (43,2%); co trzecia osoba otwarcie przyznała, że nie widzi takiej potrzeby.
 - ✓ Badani, którzy planują dalszą edukację, najczęściej aspirują do zdobycia wykształcenia średniego zawodowego (23,0%). Rzadziej zamierzają ukończyć szkołę pomaturalną lub zasadniczą zawodową.
 - ✓ Bezrobotni do 30 roku życia znacznie częściej deklarowali chęć podwyższenia poziomu wykształcenia niż długotrwale bezrobotni i najmniej zmotywowani respondenci w wieku powyżej 50 lat.
 - ✓ W ciągu najbliższego roku co trzeci respondent nie zamierza partycypować w kursach, szkoleniach (34,6%). Pozytywnych odpowiedzi udzieliła mniejszość badanych (41,8%). Uczestnictwo w tego typu formach dokształcania zadeklarowało wyraźnie więcej osób, aniżeli dla gotowości do podnoszenia poziomu wykształcenia.
 - ✓ Najistotniejszymi barierami uczestnictwa w kursach, warsztatach w najbliższych 12-stu miesiącach okazały się: wiek, brak odczuwanej potrzeby szkolenia się oraz deficyt czasu wolnego.
 - ✓ Najbardziej zainteresowani szkoleniami, kursami są bezrobotni w wieku do 30 lat; najniższy poziom gotowości odnotowano wśród osób w wieku powyżej 50 lat.

Struktura zawodowa bezrobotnych

- ✓ Znaczna część badanych bezrobotnych nie posiada zawodu wyuczonego (22,9%). Są to zapewne osoby, które legitymują się wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym oraz ogólnokształcącym.
- ✓ Co czwarty badany zalicza się do „robotników przemysłowych i rzemieślników” (23,8%). Jeden na sześciu respondentów posiada wyuczony zawód technika lub inny zaliczany do średniego personelu lub „specjalistów” (po 17,1%). Badani profesjonalści trafili do rejestrów Urzędu Pracy, mimo że posiadają kierunkowe wykształcenie wyższe.
- ✓ Mniejszość badanych z zawodem wyuczonym pracowała w nim (32,3%). Dane te wskazują, że struktura kwalifikacji zawodowych w analizowanej populacji jest w niewystarczającym stopniu dostosowana do popytu na lokalnym rynku pracy. Jednakże zdecydowana większość ankietowanych bezrobotnych określiła swoje kwalifikacje jako wystarczające dla uprawiania zawodu wyuczonego (72,1%).
- ✓ Ankietowani bezrobotni z doświadczeniem zawodowym tracili zatrudnienie w charakterze wielu różnych grup zawodowych. Były to zarówno stanowiska robotnicze, związane z pracą w usługach, typowe dla kadry biurowej, posady specjalistów i kierowników.
- ✓ Bezrobotni najczęściej byli zatrudnieni w ostatnim miejscu pracy w charakterze „pracowników przy pracach prostych” (25,4%), „pracowników usług osobistych, sprzedawców” (17,3%), „pracowników biurowych” (13,7%). W grupach elementarnych KZiS byli to najczęściej: „sprzedawcy sklepowi”, pomocy i sprzątaczkę, „robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym”.

Elastyczność i mobilność zawodowa

- ✓ Dwie piąte badanych (45,9%) byłoby gotowych zmienić swój zawód; niemal co czwarty nie wyklucza takiej możliwości (22,5%); jedna trzecia bezrobotnych wykazała brak elastyczności zawodowej (31,6%).
- ✓ Osoby gotowe do zmiany profesji za najbardziej atrakcyjne uznały „pracowników biurowych” oraz „pracowników usług osobistych i sprzedawców”.
- ✓ Z drugiej strony, największą elastyczność wykazali respondenci w zakresie pracy w innym zawodzie niż wyuczony (86,0%). Powszechna jest także akceptacja zatrudnienia, które wiąże się z pracą w nadgodzinach (75,6%), w systemie

zmianowym (60,3%); rzadziej bezrobotni zgodziliby się na zatrudnienie w niepełnym wymiarze godzin (57,8%).

- ✓ Należy zwrócić uwagę na wysoki poziom akceptacji pracy on-line, telepracy (55,2%), która może stanowić ważną alternatywę dla bezrobotnych osób niepełnosprawnych, kobiet w ciąży, matek małych dzieci, a także pewnych zawodów specjalistycznych (np. grafik komputerowy, informatyk).
- ✓ Niemal wszyscy badani bezrobotni (96,7%) zadeklarowali gotowość do podjęcia pracy w swojej miejscowości. Powszechna gotowość do zatrudnienia dotyczy terenu gminy (85,2%) i powiatu (67,0%). Zainteresowanie ofertami w obrębie województwa łódzkiego obejmuje już mniejszość badanych (36,9%).
- ✓ Około połowa respondentów (49,5%) podjęłaby się pracy, do której dojazd w jedną stronę trwa więcej niż 45 minut, co świadczy o dość wysokim poziomie mobilności w tym zakresie. Co istotne, największą mobilnością wykazali się pod tym względem bezrobotni w wieku powyżej 50 lat.

CZĘŚĆ III. BADANIA ILOŚCIOWE PRZEPROWADZONE W GRUPIE PRACODAWCÓW

Prezentowane w kolejnym rozdziale badania ilościowe przeprowadzono w oparciu o technikę wywiadu telefonicznego wspomaganego komputerowo (tzw. CATI, z ang. *Computer-Assisted Telephone Interviewing*) na próbie 302 pracodawców działających na obszarze powiatu skierniewickiego i w mieście Skierniewice. Podobnie, jak w przypadku wywiadów wśród osób bezrobotnych, badania miały charakter ilościowy. Wywiady zostały przeprowadzone wśród osób odpowiedzialnych za politykę personalną badanych podmiotów (właściciele, prezesi, dyrektorzy, kierownicy). Dobór próby dokonany został metodą losowania warstwowego z operatu podmiotów gospodarczych funkcjonujących w powiecie ziemskim oraz grodzkim. Podstawą do wyodrębnienia warstw była wielkość według liczby zatrudnionych pracowników.

Jak wynika z przedstawionej wcześniej analizy źródeł wtórnych, zdecydowana większość podmiotów gospodarczych jest skoncentrowana na terenie Skierniewic (4,9 tys. podmiotów), zaś około o połowę mniej podmiotów (ok. 2,4 tys.) prowadzi działalność w powiecie ziemskim. Na obszarze obu analizowanych powiatów dominują przedsiębiorstwa prywatne. W systemie REGON w 2015 roku zarejestrowanych było w mieście Skierniewice blisko 4,9 takich firm (na 4,9 tys.; w odniesieniu do 130 publicznych podmiotów). Natomiast w powiecie skierniewickim na 2,4 tys. ogółem odnotowano 113 przedsiębiorstw publicznych oraz 2,3 tys. firm prywatnych.

W powiecie skierniewickim zarejestrowanych było najwięcej firm zatrudniających do 9-ciu pracowników (2,3 tys.; 94,9%), zaś nieliczne podmioty zatrudniały od 1 do 49 (112 firm; 4,6%) lub od 50 do 249 osób (12 firm; 0,5%). W powiecie grodzkim również zdecydowanie dominowały pod względem ilościowym przedsiębiorstwa co najwyżej 9-cioosobowe (4,7 tys.; 95,4%). Ponadto duże przedsiębiorstwa liczące co najmniej 250 osób (8 podmiotów; 0,1%) prowadziły działalność wyłącznie w Skierniewicach.

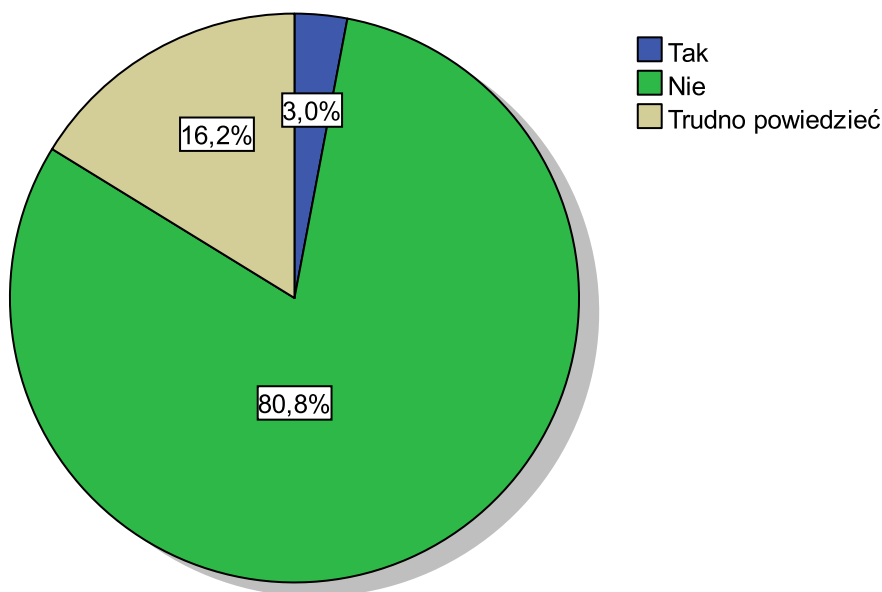
W powiecie skierniewickim największą część ogółu stanowiły firmy zajmujące się „handlem hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle” (611 podmiotów; 25,3%) i budownictwem (406; 16,8%). W następnej kolejności były to przetwórnictwo przemysłowe (235; 9,7%) oraz podmioty działające w dziedzinie „transportu i gospodarki magazynowej” (188; 7,8%). W mieście Skierniewice również największy udział w rynku miały firmy handlowe (1,3 tys.; 25,8%) i budowlane (610; 12,2%). Jednakże odróżnieniu do powiatu ziemskiego znaczną część stanowią typowo „miejskie” podmioty prowadzące „działalność profesjonalną, naukową i techniczną” (571; 11,4%).

Polityka kadrowa, na którą składają się między innymi procesy doboru, jak również redukcji kadry pracowniczej, to element strategiczny każdej firmy funkcjonującej w warunkach gospodarki rynkowej. Stąd też w poczynionej analizie rynku pracy w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice szczególną uwagę poświęcono prognozom dotyczącym zwiększenia poziomu zatrudnienia oraz potencjalnego tworzenia nowych miejsc pracy. Jedno z pytań badawczych dotyczyło planów, jakie mają badane podmioty w kwestii zwalniania oraz zatrudniania nowych pracowników. W poniższej części raportu przedstawiono uzyskane wyniki diagnozy.

1. Stan i prognoza zatrudnienia ze szczególnym uwzględnieniem możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych

W prezentowanym badaniu ilościowym wśród pracodawców identyfikacja planów kadrowych objęła prognozy dotyczące redukcji zatrudnienia oraz plany odnośnie zatrudniania nowych pracowników. Rozkład odpowiedzi odnoszący się do przewidywanej redukcji kadry pracowniczej w ciągu najbliższych 12 miesięcy odzwierciedla poniższy wykres kołowy.

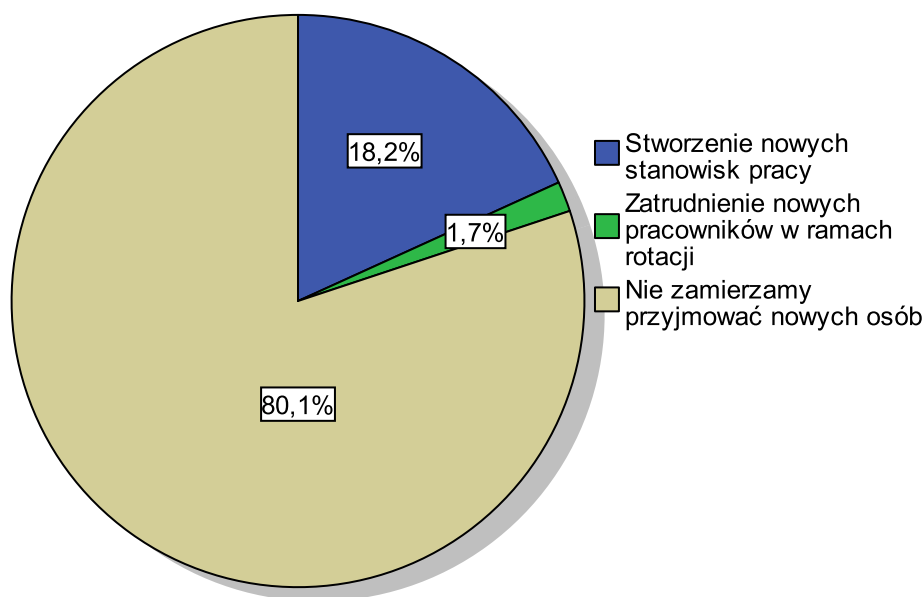
Wykres 33. Plany zwolnienia pracowników (w ciągu najbliższych 12 miesięcy)

Jak wynika z badania ilościowego, dominująca część podmiotów gospodarczych (80,8%) w analizowanym okresie nie zamierza zwalniać pracowników. Tylko nieliczni z ankietowanych pracodawców (3,0%) deklarowali, że w ich zakładach dojdzie do redukcji liczby pracowników, natomiast co szósty nie wykluczał takiej możliwości (16,2 % dla odpowiedzi „trudno powiedzieć”). Ta ostatnia grupa przedsiębiorców może także potencjalnie dokonywać zwolnień w ciągu najbliższych 12 miesięcy.

Jakie plany dotyczące zwiększania zasobów kadrowych ujawnili badani pracodawcy?

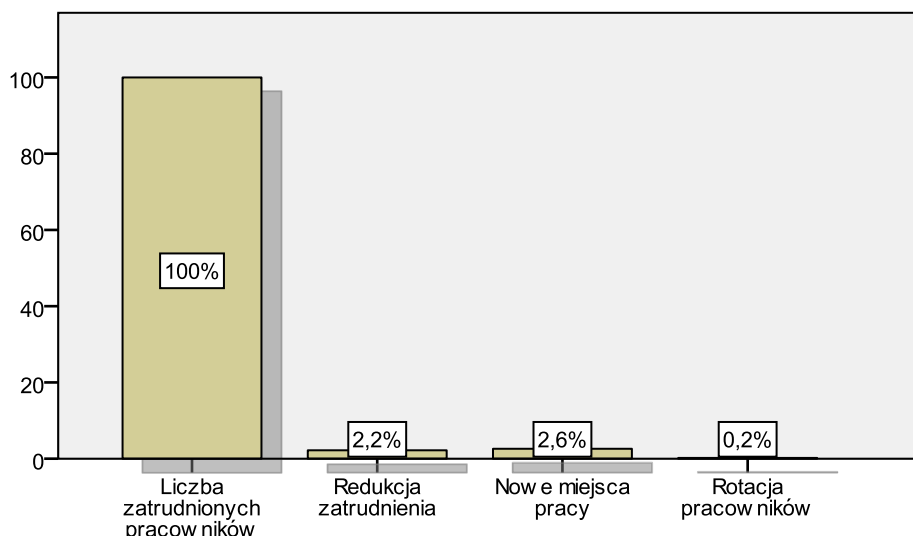
Wykres 34. Plany kadrowe na najbliższe 12 miesięcy

Z drugiej strony, niemal co piąty pracodawca (18,2%) prowadzący działalność na terenie powiatu skierniewickiego oraz miasta Skierniewice zadeklarował, że w najbliższych 12-stu miesiącach stworzy nowe miejsca pracy. Nikły odsetek respondentów (1,7%) planuje uzupełnić braki kadrowe w ramach rotacji na już istniejących posadach. Należy zaakcentować, że dominująca część ankietowanych (aż 80,1%) nie przewiduje zatrudnienia nowych osób, również w ramach rotacji kadr.

Zasadnicze znaczenie dla określenia prognozowanych zmian w zakresie podaży na analizowanym lokalnym rynku pracy ma wskaźnik netto, ukazujący różnicę pomiędzy odsetkiem pracowników przewidzianych do redukcji lub zatrudnienia, w relacji do ogółu pracowników.

Wykres 35. Plany kadrowe na najbliższe 12 miesięcy w stosunku do liczby zatrudnionych pracowników

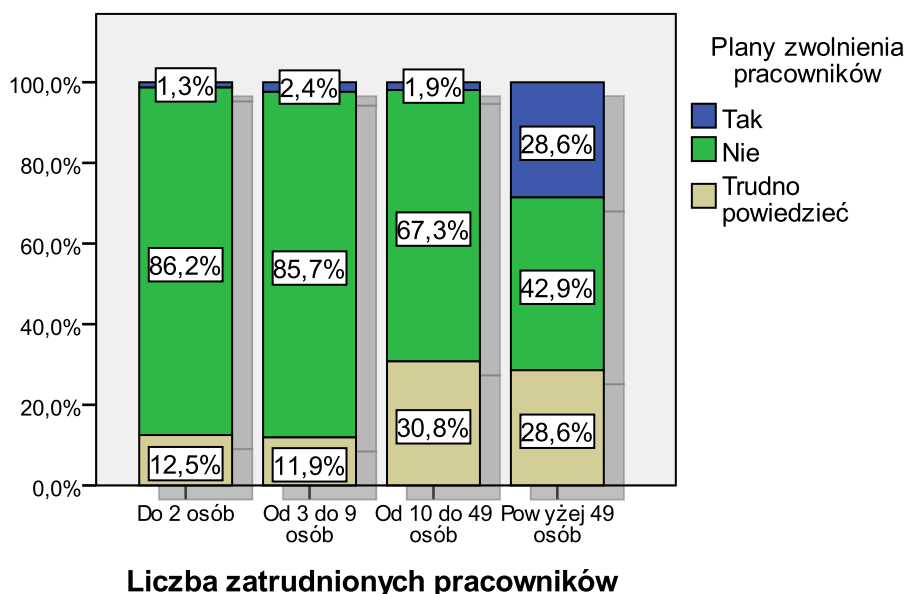
Na podstawie otrzymanych wyników ilościowych można prognozować minimalną poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy, gdyż w skali najbliższych 12-stu miesięcy realny przyrost miejsc pracy może osiągnąć poziom zaledwie 0,4% w stosunku do ogółu zatrudnionych. Pracodawcy planują łącznie 2,6% przyjęć na nowo utworzone miejsca pracy oraz 2,2% zwolnień wśród swoich pracowników. Uwzględniając dodatkowo zatrudnienie w ramach rotacji (0,2%), można przewidywać, że w najbliższych 12-stu miesiącach pojawi się niespełna 0,6% nowych ofert. Oznacza to, że na lokalnym rynku pracy można spodziewać się niewielkiego wzrostu zatrudnienia „netto”, biorąc także pod uwagę zaplanowane rotacje i redukcje.

Należy jednak zachować dużą ostrożność w interpretacji powyższych informacji i prognozowaniu na ich podstawie poprawy sytuacji na rynku pracy w obu powiatach – grodzkim i ziemskim. Ankietowani pracodawcy z tego obszaru wskazywali liczbę osób zaplanowanych do przyjęcia bez względu na formę zatrudnienia (m.in. umowy-zlecenia, umowy o dzieło, umowy na czas określony). Ponadto, zabrane informacje pozostają na poziomie deklaratorywnym, który niekoniecznie przełoży się na sferę praktyki albo może przyjąć inny kierunek. Nie ma zatem pewności, że wszyscy pracodawcy zrealizują prognozowany wzrost zatrudnienia oraz że nie nastąpią dodatkowe, nieprzewidziane aktualnie redukcje. Stąd też, w okresie najbliższych 12-stu miesięcy przedstawione plany kadrowe mogą ulec nawet znacznym zmianom, na co będzie miała wpływ ogólna sytuacja gospodarcza obu powiatów, regionu i kraju.

1.1. Plany dotyczące zwolnienia pracowników

Kolejne zestawienia danych ilościowych ukazują profil podmiotów gospodarczych planujących redukcje oraz takich, które nie przewidują zwolnień pracowników. Pod uwagę wzięto takie cechy badanych podmiotów jak: wielkość mierzona liczbą zatrudnionych pracowników oraz sektor własności.

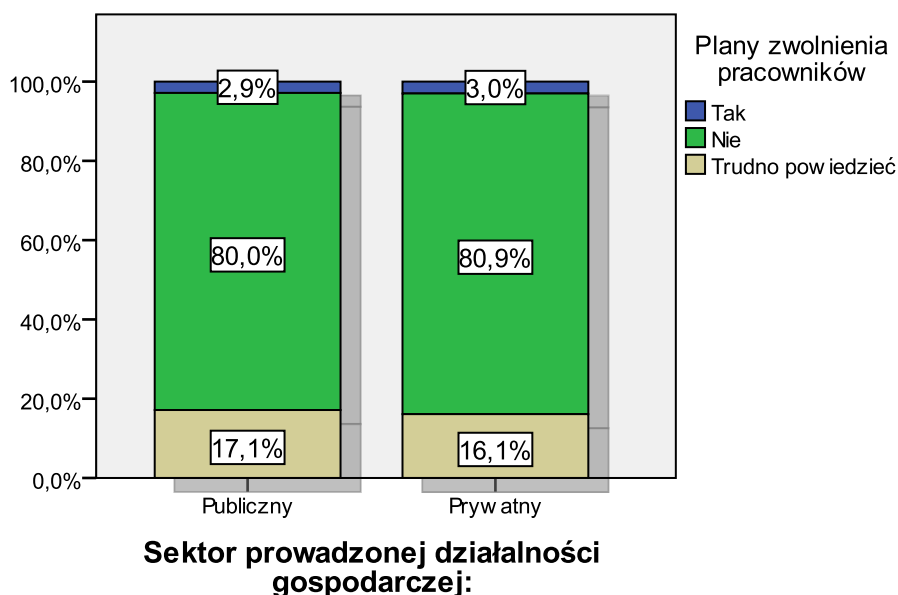
Wykres 36. Plany zwolnienia pracowników a liczba zatrudnionych pracowników

Deklarowane plany związane z redukcją zatrudnienia w analizowanym okresie występują przede wszystkim w zakładach największych, liczących co najmniej 49-ciu członków kadr (28,6% z nich). Natomiast likwidację miejsc pracy prognozowała niewielka część podmiotów zatrudniających do 49-ciu osób (odsetki wahały się od 1,3% do 2,4%). Tak więc, do zwolnień może dojść w największych przedsiębiorstwach działających na obszarze objętym diagnozą.

Warto odnotować, że co trzecie przedsiębiorstwo 10-49-osobowe (30,8%) oraz przeszło co czwarty zakład liczący więcej niż 49 pracowników (28,6%) nie podał w badaniu jednoznacznej odpowiedzi. Dlatego też, w tej grupie podmiotów gospodarczych może dojść do redukcji, jeśli wystąpią czynniki skłaniające pracodawców do podjęcia takich decyzji. Widać ponadto, że w tych stosunkowo dużych zakładach pracodawcy liczą się z nieprzewidywanymi aktualnie zjawiskami gospodarczymi, które mogą wpłynąć na konieczność dokonywania zwolnień członków kadr.

Wykres 37. Plany zwolnienia pracowników a sektor własności

Jeśli chodzi o sektor własności, zwolnienia są planowane z równą częstością w sektorze prywatnym (2,9%), jak i publicznym (3,0%). Podobna część przedsiębiorców publicznych (80,0%) i prywatnych (80,9%) nie przewiduje redukcji miejsc pracy.

W obu rodzajach podmiotów gospodarczych występuje również zbliżony poziom niepewności, co przyniesie najbliższe 12 miesięcy na lokalnym rynku i jak ewentualnie zmiany przełożą się na decyzje kadrowe (16,1% i 17,1% wskazań dla odpowiedzi „trudno powiedzieć”).

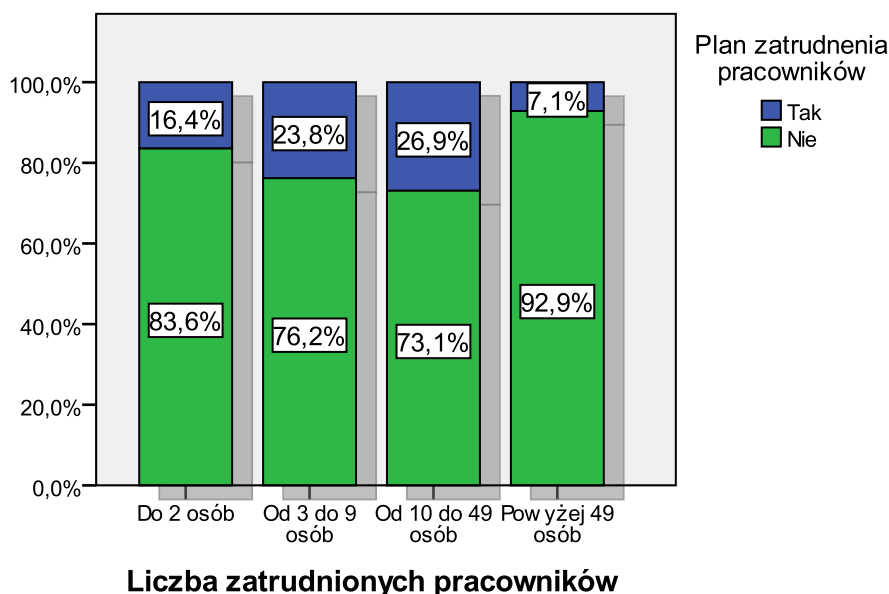
W kolejnym podrozdziale omówiono plany dotyczące zatrudniania nowych członków kadr.

1.2. Plany dotyczące zatrudnienia nowych pracowników

Szczególnie istotne w kontekście analizowanych problemów było ustalenie, jakie plany na najbliższy rok mają badani pracodawcy odnośnie zatrudnienia nowych pracowników. W tym celu do ankietowanych skierowano pytanie, czy i na ile wzrośnie poziom zatrudnienia w badanych firmach prywatnych i instytucjach publicznych.

W toku analizy opinie ankietowanych na temat planów zwiększenia kadry pracowniczej skorelowano z istotnymi zmiennymi: wielkością firm mierzoną liczbą zatrudnionych pracowników, oraz ułożeniem w sektorze publicznym lub prywatnym.

Wykres 38. Plany zatrudnienia pracowników w ciągu najbliższych 12 miesięcy a liczba zatrudnionych pracowników

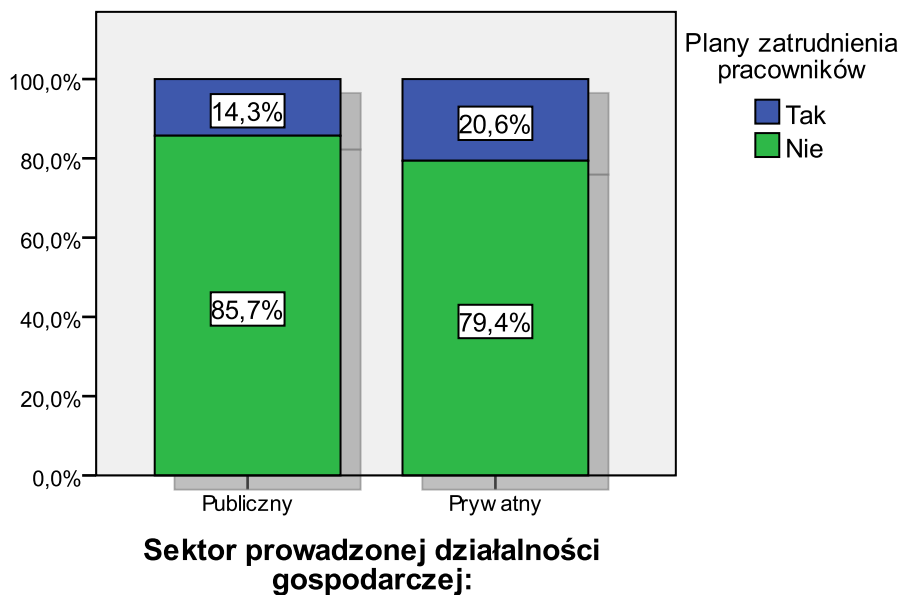

Odsetek ankietowanych przedsiębiorstw deklarujących zatrudnienie nowych pracowników najwyższą wartość osiągnął przy poziomie zatrudnienia od 10 do 49 oraz od 3 do 9 pracowników, gdyż około co czwarty taki podmiot gospodarczy zamierza przeprowadzić nabór (odpowiednio: 26,9% i 23,8%).

Mniej już takich pracodawców odnotowano wśród firm liczących do dwóch osób (16,4%). Z kolei w grupie przedsiębiorstw liczebności kadry powyżej 49 osób obserwuje się najniższy odsetek zainteresowanych zatrudnieniem nowych członków załóg pracowniczych (7,1%).

Niezależnie od wielkości podmiotu, w większości przypadków pracodawcy nie przewidywali powstania wakatów w ciągu najbliższych 12-stu miesięcy, zaś odsetki takich firm i instytucji wahały się od 73,1% do 92,9%.

Wykres 39. Planowanie zatrudnienia w najbliższych 12 miesiącach a sektor własności

Wśród podmiotów planujących w ciągu najbliższego roku przyjęcia nowych pracowników wyraźnie większe odsetki dotyczą firm prywatnych (20,6%) niż badanych podmiotów z sektora publicznego (14,3%).

Respondentom, którzy nie planują przyjęcia nowych pracowników w najbliższych dwunastu miesiącach (80,1% próby badawczej), zadano pytanie wskaźnikowe (*Proszę powiedzieć, co musiałoby się zmienić, aby Państwa firma/instytucja mogła zatrudnić pracowników?*), które pozwoliło ustalić najistotniejsze bariery przy zatrudnianiu. Uzyskany rozkład odpowiedzi zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 92. Proszę powiedzieć, co musiałoby się zmienić, aby Państwa firma/instytucja mogła zatrudnić pracowników?

	%
Więcej odbiorców, większy rynek zbytu	39,1%
Inne powody	20,2%
Brak potrzeb kadrowych	11,6%
Mniejsze pozapłacowe koszty pracy	10,9%
Niższe podatki na działalność	9,6%
Bardziej doświadczeni ludzie do pracy	7,9%
Niższe oczekiwania płacowe pracowników	6,0%
Bardziej stabilne otoczenie instytucjonalne (przepisy, regulacje)	5,6%
Lepiej wykształceni ludzie do pracy	3,3%
Sprawniejsze, lepiej zorganizowane pośrednictwo pracy	2,6%
Łatwiejszy dostęp do kredytów na rozwój działalności (poza oprocentowaniem)	1,7%
Niższe oprocentowanie kredytów na rozwój działalności	,7%

	%
Więcej odbiorców, większy rynek zbytu	39,1%
Inne powody	20,2%
Brak potrzeb kadrowych	11,6%
Mniejsze pozapłacowe koszty pracy	10,9%
Niższe podatki na działalność	9,6%
Bardziej doświadczeni ludzie do pracy	7,9%
Niższe oczekiwania płacowe pracowników	6,0%
Bardziej stabilne otoczenie instytucjonalne (przepisy, regulacje)	5,6%
Lepiej wykształceni ludzie do pracy	3,3%
Sprawniejsze, lepiej zorganizowane pośrednictwo pracy	2,6%
Łatwiejszy dostęp do kredytów na rozwój działalności (poza oprocentowaniem)	1,7%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł udzielić więcej niż jednej odpowiedzi

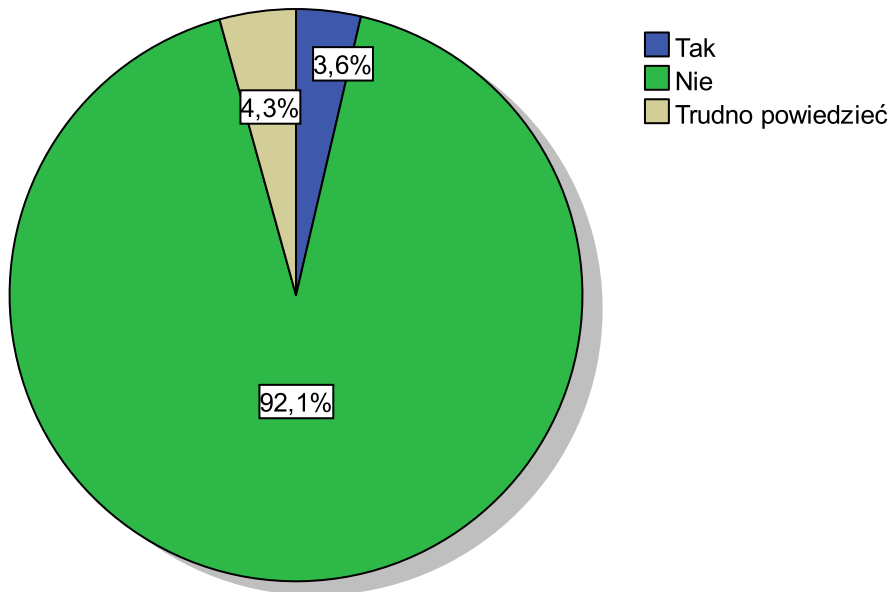
Zgodnie z informacjami uzyskanymi od pracodawców, na analizowanym rynku pracy największą barierą rozwoju firm – a przez to zwiększania liczby lokalnych kadr – okazują się ograniczone rynki zbytu, zbyt mała liczba odbiorców oferowanych usług lub produktów (39,1% odpowiedzi). Co ósmy ankietowany wskazał na brak potrzeby zatrudniania nowych członków kadr (11,6%), nieco rzadziej zaś akcentowano zbyt wysokie pozapłacowe koszty pracy (10,9%) lub podatki za prowadzenie działalności (9,6%).

Wymieniano również potrzebę zwiększenia ilości doświadczonych (7,9%) i lepiej wykształconych (3,3%) kandydatów do zatrudnienia (7,9%), ale też konieczność zmniejszenia oczekiwań płacowych potencjalnych pracowników (6,0%) czy też stabilizacji otoczenia instytucjonalnego, przepisów, regulacji prawnych (5,6%). Nieliczni respondenci twierdzili, że zatrudnialiby więcej pracowników, gdyby mieli możliwość skorzystania ze sprawniejszego, lepiej zorganizowanego pośrednictwa pracy (2,6%), czy też z bardziej dostępnych kredytów na rozwój działalności (w sumie 2,4%).

Główną barierą jest zatem niski poziom zapotrzebowania na usługi i towary, zbyt wąskie rynki zbytu, zapewne związane z sytuacją ekonomiczną ludności zamieszkującej szczególnie powiat skierniewicki, co potwierdzają przytoczone w pierwszej części niniejszego raportu dane źródłowe dotyczące wysokiego udziału beneficjentów pomocy społecznej w ogóle ludności w powiecie ziemskim.

Ankietowanych pracodawców zapytano czy zatrudniają na terenie Skierniewic lub powiatu skierniewickiego cudzoziemców. Podaż i popyt na imigrantów na lokalnym rynku pracy ma bardzo istotne znaczenie, ponieważ najczęściej mają oni niższe oczekiwania odnośnie warunków zatrudnienia, szczególnie płacowe.

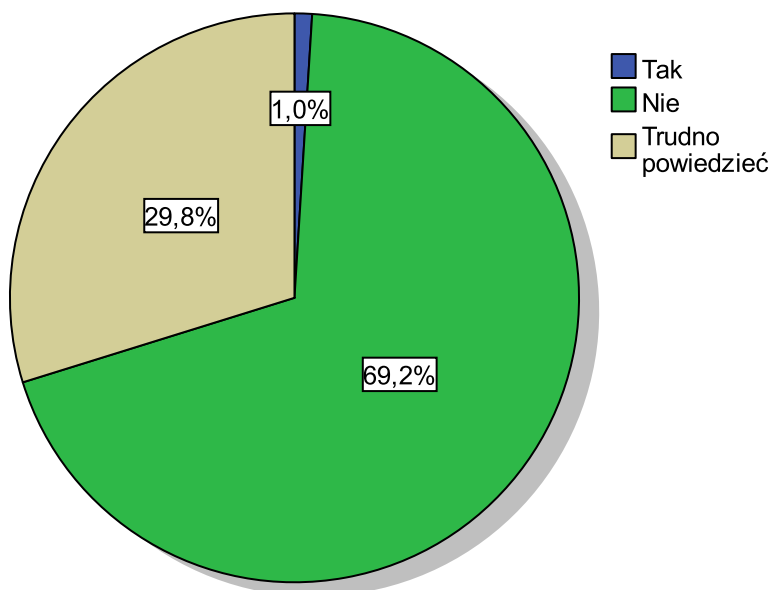
Wykres 40. Czy zatrudniają Państwo na terenie Skierniewic i powiatu skierniewickiego cudzoziemców?

Jak się okazuje, tylko nieliczni pracodawcy działający na analizowanym obszarze zatrudniają obcokrajowców (3,6%) i są to przede wszystkim największe podmioty, liczące powyżej 49 osób. Zdecydowana większość nie dysponuje takimi pracownikami (92,1%), zaś pozostali nie udzielić jednoznacznej odpowiedzi (4,3% dla „trudno powiedzieć”).

Czy respondenci mają zamiar przyjmować do pracy cudzoziemców?

Wykres 41. Czy zamierzają Państwo, na terenie powiatu, zatrudnić cudzoziemców?

Tylko w wyjątkowych przypadkach badani przedsiębiorcy wykazali gotowość do zatrudniania imigrantów (1,0%), a większość ankietowanych nie przewiduje podjęcia takich decyzji kadrowych (69,2%). Jednakże warto zaznaczyć, że niemal co trzeci pracodawca nie wyklucza takiej możliwości (29,8% dla „trudno powiedzieć”), co pokazuje ewentualną otwartość w przyszłości na przyjmowanie obcokrajowców do pracy. Otwarcie się lokalnego rynku pracy na kandydatów-cudzoziemców może znacząco wpłynąć na poziom i charakter zatrudnienia rodzimych pracowników.

2. Diagnoza potrzeb i pożądanego profilu pracownika

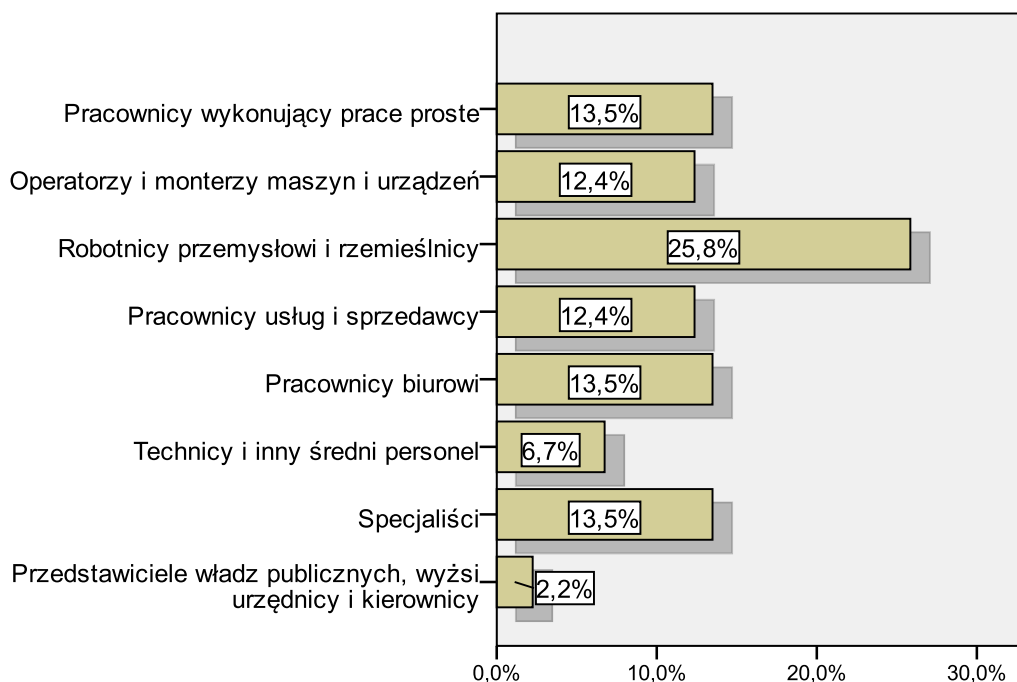
Dotychczasowa analiza obejmowała określenie skali zapotrzebowania na nowych pracowników. W tej części raportu uwaga zostanie poświęcona preferencjom pracodawców wobec kandydatów, ze szczególnym uwzględnieniem oczekiwań wobec potencjalnych pracowników w wieku do 30 lat. Przedstawiona szczegółowa analiza zapotrzebowania na nowych pracowników koncentruje się na ustaleniu liczby stanowisk uruchamianych w ramach poszczególnych grup zawodowych oraz na dokładnym określeniu wymagań lokalnych pracodawców wobec potencjalnych kandydatów do zatrudnienia, ze szczególnym uwzględnieniem ich wieku.

Warto zaznaczyć w tym miejscu, iż niespełna co piąty podmiot (18,2%) prowadzący działalność na terenie powiatu skierniewickiego i miasta Skierniewice zadeklarował, że w najbliższych 12-stu miesiącach będzie zatrudniał w ramach nowych miejsc pracy. Nikła część respondentów (1,7%) będzie wymieniać członków kadry w ramach rotacji. Stąd też, poniższa charakterystyka wakatów oraz wymagań wobec kandydatów oparta jest na wypowiedziach tylko tej części spośród ogółu badanych (w sumie 19,9% podmiotów).

2.1. Gotowość do zatrudniania pracowników

Precyzyjna prognoza zmian na lokalnym rynku pracy wymaga ustalenia, jaki odsetek ankietowanych zwiększających zatrudnienie jest zainteresowany przyjęciami na poszczególne grupy stanowisk oraz jaką część wakatów zamierzają uruchomić pracodawcy w ramach wyszczególnionych grup zawodowych, zgodnie z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności, zarówno w grupach wielkich, jak i elementarnych.

Wykres 42. Planowane w ciągu najbliższych 12 miesięcy stanowiska pracy (grupy wielkie zgodnie z KZiS)

Jeśli chodzi o grupy wielkie KZiS, według deklaracji ankietowanych, na jedną czwartą lokalnych wakatów będą poszukiwani „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” (25,8%). Około co siódma planowana oferta zatrudnienia adresowana będzie do osób zainteresowanych pracą w charakterze: „pracowników wykonujących prace proste”, kadr biurowych oraz specjalistów (po 13,5%). Nieco niższe odsetki przypadną na wakaty przeznaczone dla: „operatorów i monterów maszyn i urządzeń” oraz „pracowników usług i sprzedawców” (po 12,4%). Najmniejsze zapotrzebowanie będzie dotyczyć „techników i innego średniego personelu” (6,7%) oraz „wyższych urzędników i kierowników” (2,2%).

Z uwagi na problematykę badawczą, istotne jest także zaprezentowanie konkretnych ofert pracy, jakie pojawiają się w badanych przedsiębiorstwach w najbliższych 12-stu miesiącach.

Tabela 93. Planowane w ciągu najbliższych 12 miesięcy stanowiska pracy (grupy elementarne zgodnie z KZiS)

	% z N w kolumnie
Sprzedawcy sklepowi	6,7%
Pracownicy obsługi biurowej	6,7%
Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	5,6%
Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	5,6%
Kierowcy samochodów ciężarowych	4,5%
Szwaczki, hafciarki i pokrewni	4,5%
Magazynierzy i pokrewni	4,5%
Przedstawiciele handlowi	4,5%
Pomoce kuchenne	3,4%
Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	3,4%
Mechanicy pojazdów samochodowych	3,4%
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych	3,4%

Lekarze specjaliści	3,4%
Monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych	2,2%
Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna	2,2%
Elektromechanicy i elektrycy	2,2%
Elektrycy budowlani i pokrewni	2,2%
Formierze odlewniczy i pokrewni	2,2%
Hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych	2,2%
Instruktorzy nauki jazdy	2,2%
Sekretarki	2,2%
Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji	2,2%
Kierownicy do spraw budownictwa	2,2%
Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	1,1%
Robotnicy pomocniczy w ogrodnictwie i sadownictwie	1,1%
Pozostali pracownicy zajmujący się sprzątaniem	1,1%
Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne	1,1%
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	1,1%
Spawacze i pokrewni	1,1%
Posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy	1,1%
Pracownicy zakładów pogrzebowych	1,1%
Kelnerzy	1,1%
Kucharze	1,1%
Trenerzy, instruktorzy i działacze sportowi	1,1%
Asystenci dentystyczni	1,1%
Lektorzy języków obcych	1,1%
Lekarze weterynarii specjaliści	1,1%
Projektanci grafiki i multimedialni	1,1%
Kartografowie i geodeci	1,1%
Ogółem	100,0%

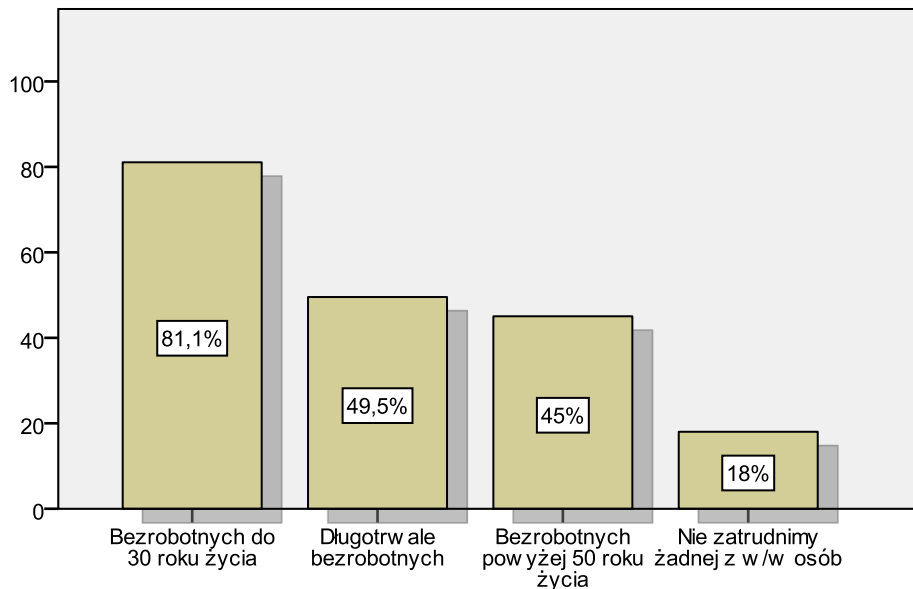
Według grup elementarnych, najwięcej propozycji zatrudnienia może dotyczyć stanowisk: „sprzedawców i sklepowych” i „pracowników obsługi biurowej” (po 6,7%), a także „robotników pomocniczych w budownictwie ogólnym” oraz „robotników budowlanych robót wykończeniowych” (po 5,6%). Ponadto, respondenci będą poszukiwać „kierowców samochodów ciężarowych”, „szwaczek i hafciarek”, magazynierów i przedstawicieli handlowych (po 4,5%).

Na pozostałych wymienionych przez pracodawców posadach znajdzie zatrudnienie co najwyżej 3,4% ogółu nowoprzyjętych dla danej grupy elementarnej.

W toku badań ilościowych pracodawcom planującym zwiększanie poziomu zatrudnienia oddzielnie zadano pytanie wskaźnikowe o gotowość do zatrudnienia na planowanych wakatach osób bezrobotnych z następujących kategorii:

- ✓ bezrobotnych do 30 roku życia;
- ✓ bezrobotnych po 50 roku życia;
- ✓ długotrwale bezrobotnych.

Wykres 43. Gotowość do zatrudnienia wybranych kategorii osób bezrobotnych

Należy podkreślić, że bezrobotni w wieku do 30 lat byli wskazywani w zdecydowanej większości przypadków (81,1% wakatów), natomiast niemal o połowę mniejsza okazała się gotowość do zatrudnienia osób powyżej 50 roku życia (45,0% wakatów). Badani nieco bardziej skłonni byli zatrudnić osobę długotrwale bezrobotną (49,5%) aniżeli taką, która przekroczyła 50-ty rok życia. W niemal co piątym przypadku pracodawcy stwierdzili, że nie zatrudnią osoby kwalifikującej się do żadnej z tych trzech kategorii (18,0%).

Zaprezentowane dane ukazują ważną prawidłowość, zgodnie z którą lokalni pracodawcy w większym stopniu gotowi będą zatrudniać na nowe miejsca pracy osoby bezrobotne do 30 roku życia aniżeli osoby po 50 roku życia lub długotrwale pozostające bez pracy. Dlatego wsparcie ze strony PUP może się okazać szczególnie istotne przy zatrudnianiu tych dwóch ostatnich kategorii osób bezrobotnych.

2.2. Wymagania stawiane kandydatom do zatrudnienia

Zgodnie z przedstawionymi wcześniej wynikami badań, co piąta badana firma lub instytucja (19,9% próby) w najbliższych 12-stu miesiącach będzie zatrudniała nowe kadry lub dokona rotacji. Istotne jest zatem ustalenie, jakie cechy i umiejętności konkurujących o posady będą dla pracodawców kluczowe.

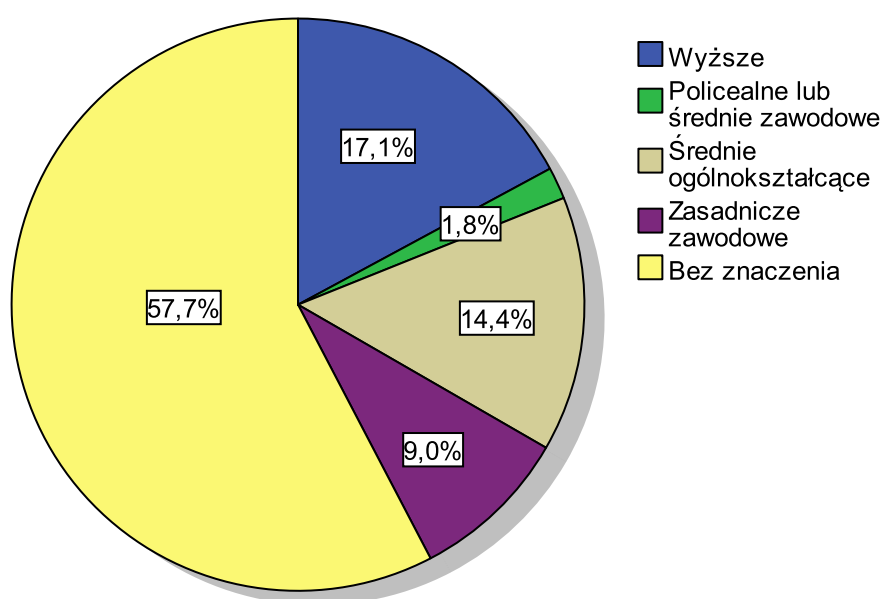
W toku badania ilościowego pracodawcy planujący zatrudnienia określili swoje wymagania co do poszczególnych cech kandydatów na nowe stanowiska pracy. Poniżej przedstawiono analizę następujących cech potencjalnych pracobiorców:

- ✓ poziomu i kierunku wykształcenia,
- ✓ dodatkowych uprawnień, certyfikatów czy kwalifikacji zawodowych,
- ✓ umiejętności obsługi komputera,
- ✓ znajomości języków obcych,
- ✓ doświadczenia zawodowego,
- ✓ preferowanego wieku,
- ✓ preferowanej płci,
- ✓ głównych kryteriów wyboru pracowników
- ✓ konieczności ukończenia szkoleń.

Wymagany poziom i kierunek wykształcenia

Jak wynika z zebranych danych, w przypadku przeważającej części nowych miejsc pracy ankietowani pracodawcy nie określili swoich wymagań odnośnie formalnego poziomu edukacji (57,7%), uznając, że nie będzie miało ono znaczenia. W pozostałych przypadkach, przyjęciu do pracy będzie sprzyjać poziom wykształcenia wyższy (17,1%) i średni ogólnokształcący (14,4%), zaś rzadziej – zasadniczy zawodowy (9,0%). Najmniejsze szanse na obsadzenie wakatów będą miały osoby z dyplomami szkół policealnych i średnich zawodowych (1,8%).

Wykres 44. Wymagany poziom wykształcenia

Jakie będą preferowane kierunki wykształcenia kandydatów do pracy w następnych 12-stu miesiącach, licząc od momentu przeprowadzenia badań wśród pracodawców?

Wykres 45. Preferowany kierunek wykształcenia

	%
Bez znaczenia	29,0%
Medycyna	9,7%
Budownictwo	9,7%
Technologia żywienia	6,5%
Mechanik	6,5%
Kucharz	6,5%
Handel	6,5%
Filologia angielska	6,5%
Cukiernik	6,5%

Mechanik samochodowy	3,2%
Hydraulik	3,2%
Elektryk	3,2%
Asystentka stomatologiczna	3,2%
Ogółem	100,0%

Przy obsadzaniu niemal jednej trzeciej nowych etatów, również kierunek wykształcenia nie będzie miał żadnego znaczenia dla pracodawców (29,0%). W pozostałych przypadkach będą preferowani medycy i budowlańcy (po 9,7%). Mniejszym atutem na lokalnym rynku pracy w najbliższych 12-stu miesiącach będzie wykształcenie w zawodach technologa żywienia, mechanika, kucharza, handlowca, anglisty lub cukiernika (po 6,5%). Jeszcze mniej wakatów będzie adresowanych do mechaników samochodowych, hydraulików, elektryków i asystentek stomatologicznych (po 3,2%).

Dla większości stanowisk zdobyte wykształcenie nie będzie gwarancją otrzymania zatrudnienia, a jego kierunek nie będzie miał dla pracodawcy znaczenia w co trzecim przypadku, dlatego zapytano respondentów czy jakieś inne uprawnienia, certyfikaty, kwalifikacje mogą być pomocne przy obsadzaniu nowych stanowisk.

Tabela 94. Dodatkowe uprawnienia, certyfikaty lub inne kwalifikacje zawodowe wymagane przez pracodawców

	%
Nie wymagamy	67,0%
Prawo jazdy kat. C + E	4,7%
Operator koparko ładowarki	2,8%
Obsługa wózka widłowego	2,8%
Znajomość systemów jakości	1,9%
Uprawnienie na przewóz rzeczy	1,9%
Uprawnienia nauczycielskie	1,9%
Uprawnienia lekarskie	1,9%
Kurs pedagogiczny	1,9%
Kucharz	1,9%
Instruktor nauki jazdy	1,9%
Badania wysokościowe	1,9%
Znajomość programów magazynowo-sprzedażowych	0,9%
Uprawnienia spawacza	0,9%
Uprawnienia elektryczne SEP	0,9%
Uprawnienia asystenta stomatologicznego	0,9%
Umiejętności handlowe	0,9%
Specjalizacja lekarska	0,9%
Monter	0,9%
Licencja szachowa	0,9%
Ogółem	100,0%

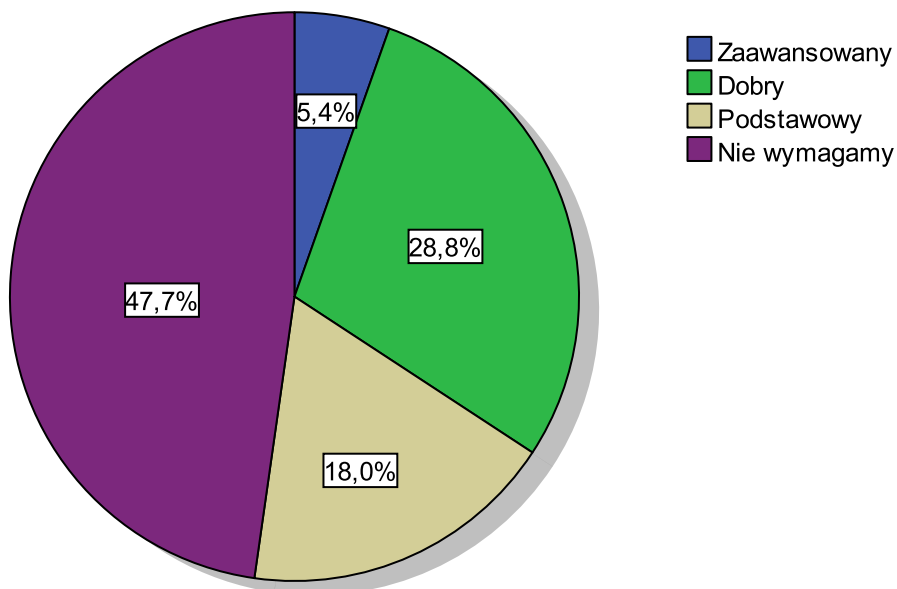
Jak pokazują dane ilościowe, w zdecydowanej większości przypadków, pracodawcy nie będą wymagać żadnego formalnego poświadczenia zdobytych kompetencji, umiejętności

(67,0% wskazań dla „nie wymagamy”). W zdobyciu posady może pomóc ewentualnie prawo jazdy kategorii C+E (4,7%), uprawnienia operatora koparki-ładowarki lub do obsługi wózka widłowego (po 2,8%). Pozostałe certyfikaty, uprawnienia i umiejętności dotyczyły mniej niż 2,0% wskazań.

Wymagany poziom znajomości obsługi komputera

Zgodnie z przyjętą hipotezą badawczą, jedną z dodatkowych cech kandydatów, jaka mogłaby mieć znaczenie podczas ubiegania się o posadę jest umiejętność obsługi komputera.

Wykres 46. Wymagany poziom znajomości obsługi komputera

Okazuje się, że w rekrutacji na niemal połowę planowanych miejsc pracy nie będzie wymagać się posiadania umiejętności obsługi komputera (47,7%). W pozostałych przypadkach, pracodawcy oczekują kompetencji cyfrowych (w sumie 52,3%), głównie na poziomie dobrym (28,8%) lub podstawowym (18,8%). Dla niewielkiej części wakatów wymagana będzie znajomość obsługi komputera w stopniu zaawansowanym (5,4% wakatów).

Oczekiwana znajomość języków obcych

Jak założono na poziomie konceptualizacji badania, znajomość języków obcych może w różnym stopniu zwiększać lub zmniejszać szanse na zatrudnienie na lokalnym rynku pracy. Analizy statystyczne danych dotyczących lokalnego rynku pracy pokazują jednak, że dla

niemal wszystkich nowych posad znajomość języków obcych nie będzie miała żadnego znaczenia (82,0% - 100,0% w zależności od języka).

Tabela 95. Wymagany poziom znajomości języków obcych

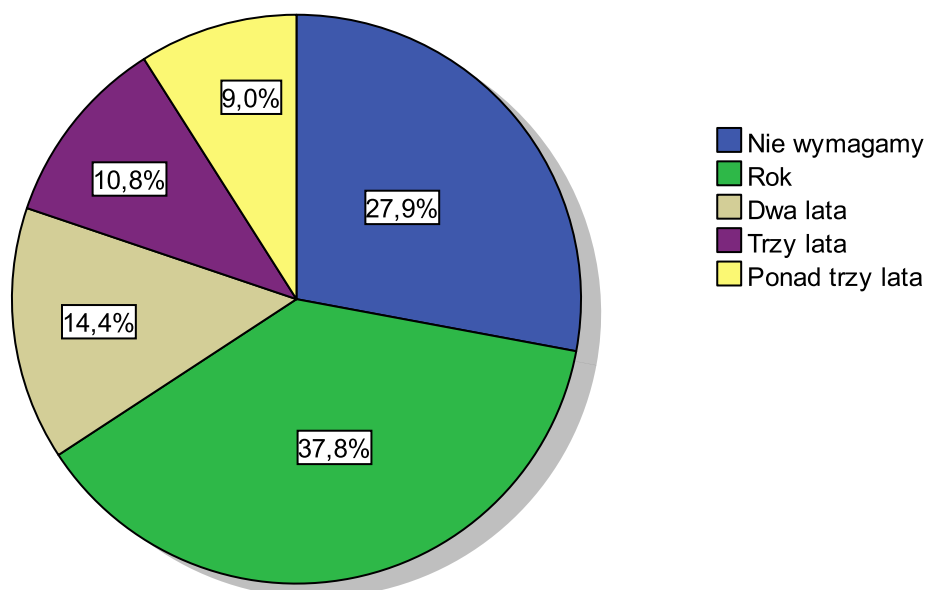
	Nie wymagamy	Podstawowy	Średni	Dobry	Bardzo dobry	Ogółem
Język angielski	82,0%	9,0%	3,6%	2,7%	2,7%	100,0%
Język niemiecki	99,1%	0,9%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Język rosyjski	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Inny język	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%

Co piąta z nowych posad, które powstaną na lokalnym rynku pracy w najbliższych 12-stu miesiącach będzie wiązała się z koniecznością władania językiem angielskim (18,0%), najczęściej w stopniu podstawowym (9,0% wakatów). Do znalezienia pracy na pojedynczych posadach niezbędna okaże się znajomość języka niemieckiego (0,9% wskazań).

Wymagane doświadczenie zawodowe

Kolejny zestaw danych wskazuje na poziom oczekiwań pracodawców odnośnie minimalnego doświadczenia zawodowego przyszłych pracowników.

Wykres 47. Wymagane doświadczenie zawodowe

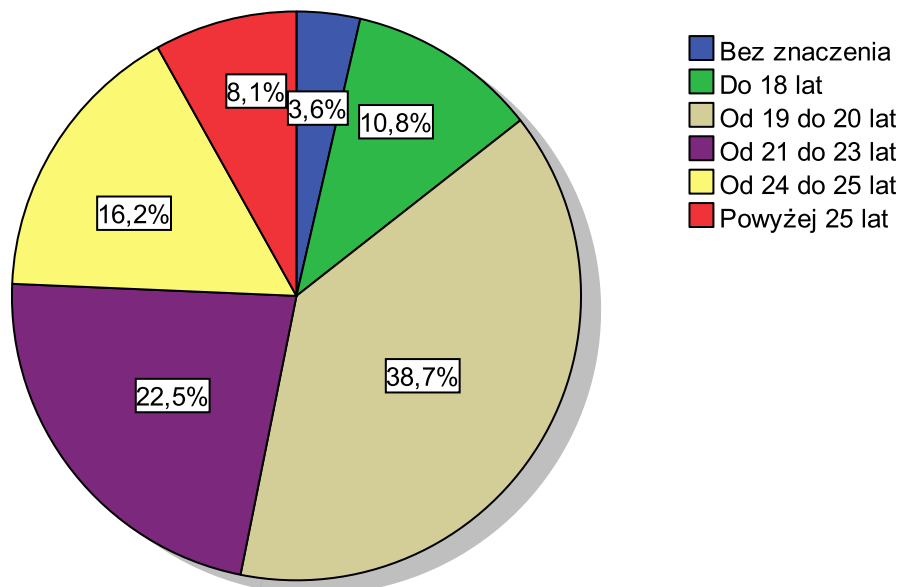
Jak deklarowali respondenci, przeważająca część wolnych etatów, które mogą pojawić się w powiecie w ciągu najbliższego roku, dostępna będzie dla osób z co najwyżej rocznym doświadczeniem zawodowym (łącznie 65,7% wakatów). Na ponad jedną czwartą stanowisk (27,9%) przyjęci mogą być kandydaci, którzy do tej pory jeszcze nie pracowali. Co siódme stanowisko zostanie obsadzone przez osobę z dwuletnim stażem zawodowym (14,4%), a pozostałe będą dostępne dla bardziej doświadczonych pracowników (19,8%).

Preferowany wiek kandydatów

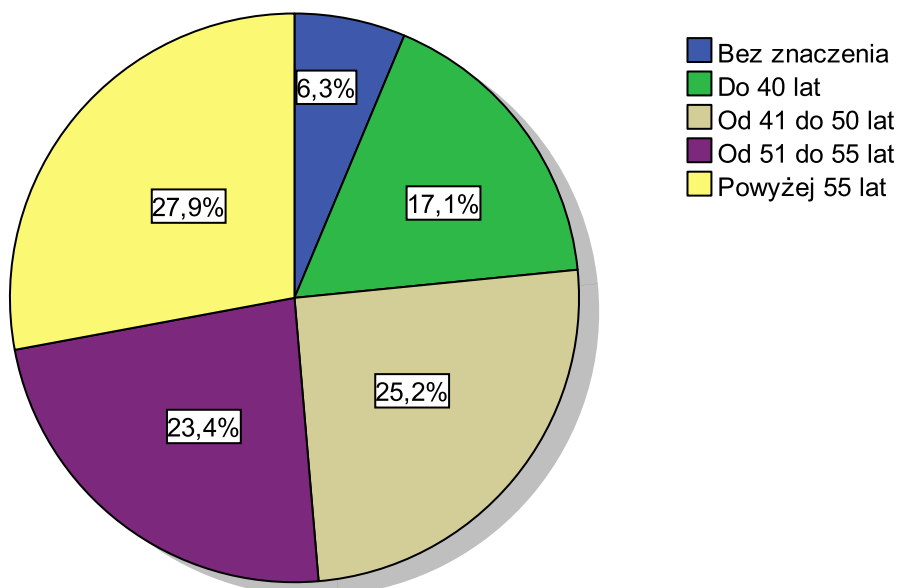
W toku badań ilościowych lokalni pracodawcy planujący zatrudnienia ustalili granice wieku, które ułatwiają lub znacznie mogą utrudniać zajęcie wakatów.

Jak wynika z zebranych danych ilościowych, pracodawcy mają dość sprecyzowane wyobrażenie na temat wieku idealnych kandydatów do pracy – niewielki okazał się odsetek respondentów wskazujących, że wiek minimalny (3,6%) lub maksymalny (6,3%) nie będzie brany pod uwagę w procesie rekrutacji.

Wykres 48. Minimalny wiek kandydata

Wykres 49. Maksymalny wiek kandydata

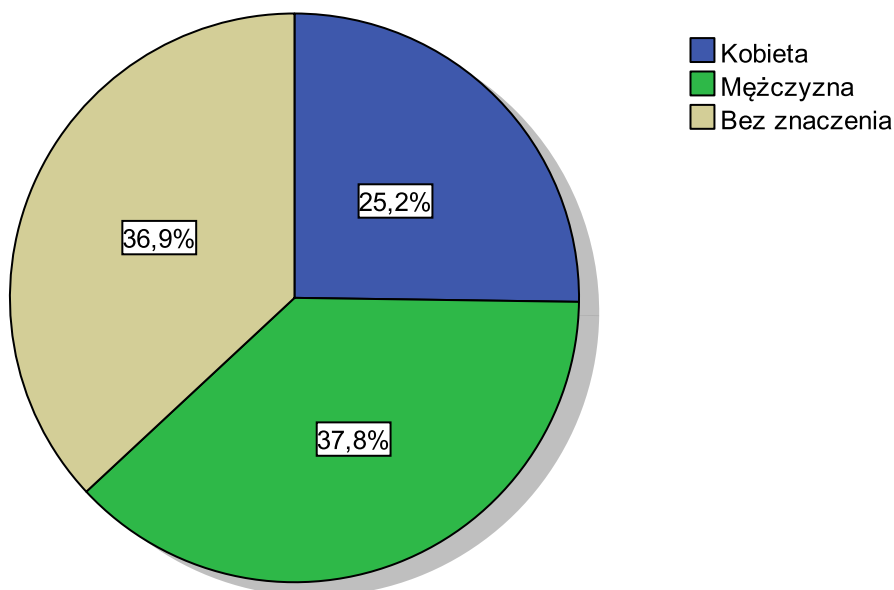

Jeżeli chodzi o dolną granicę wieku kandydata, to zdecydowana większość respondentów preferowałaby pracowników nie młodszych niż 23 lat (72,0%). W przypadku zaś górnego pułapu, dominująca część pracodawców (łącznie 76,5%) dopuszcza ewentualność zatrudniania kandydatów dojrzałych wiekowo i zapewne bardziej doświadczonych, w wieku co najmniej 41 lat. Jednakże tylko nieco ponad jedna czwarta nowych miejsc pracy będzie dostępna dla osób powyżej 55 roku życia (27,9%).

Preferowana płeć kandydata

W kolejnym podrozdziale poddano analizie wpływ zmiennej płci na możliwość zajęcia wakatów, jakie mogą się pojawić na lokalnym rynku pracy w ciągu najbliższych 12-stu miesięcy. Uzyskane wyniki są istotne dla określenia potencjalnej sytuacji kobiet poszukujących zatrudnienia na powiatowym rynku pracy w analizowanym okresie.

Wykres 50 Preferowana płeć kandydata

Jak się okazuje, nieco ponad jedna trzecia lokalnych pracodawców nie będzie brała pod uwagę płci kandydata. Tylko 36,9% ankietowanych uważa, że ta cecha konkurujących o wakaty nie będzie mieć znaczenia w naborze. Lokalni pracodawcy częściej będą preferować jako pracowników mężczyzn (37,8%) niż kobiety (25,2%).

Przy obsadzaniu stanowisk, jakie powstaną w ciągu najbliższych 12-stu miesięcy równie ważnymi cechami jak wiek, płeć, umiejętności, mogły okazać się cechy osobowe kandydatów. Jakie są wyniki poczynionych analiz w tym zakresie?

Tabela 96. Wymagane cechy osobowe

	%
Dobra organizacja pracy	64,0%
Duża motywacja do pracy	42,3%
Samodzielność	32,4%
Odpowiedzialność	27,9%
Dokładność	21,6%
Kultura osobista	18,0%
Sumienność, rzetelność	18,0%
Komunikatywność	17,1%
Łatwość uczenia się	8,1%
Umiejętność pracy zespołowej	8,1%
Uczciwość	7,2%
Dyspozycyjność	5,4%
Kreatywność	3,6%
Elastyczność	2,7%
Ogółem	276,9%
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź	

Na lokalnym rynku pracy najbardziej cenionymi cechami potencjalnych pracowników są: dobra organizacja pracy (wymagana na 64,0% posad), duża motywacja do pracy (42,3%), samodzielność (23,4%), odpowiedzialność (27,9%) oraz dokładność (21,6%). Mniej liczy się kultura osobista, sumienność i rzetelność (18,0%) czy też komunikatywność kandydatów do zatrudnienia (17,1%).

Główne kryteria wyboru pracownika

Powyżej przedstawiono poszczególne preferencje przedsiębiorców odnośnie cech kandydatów do obsadzenia nowych miejsc pracy. W tym miejscu natomiast zaprezentowano główne kryteria, jakimi respondenci będą kierować się przy wyborze pracownika na etapie rekrutacji.

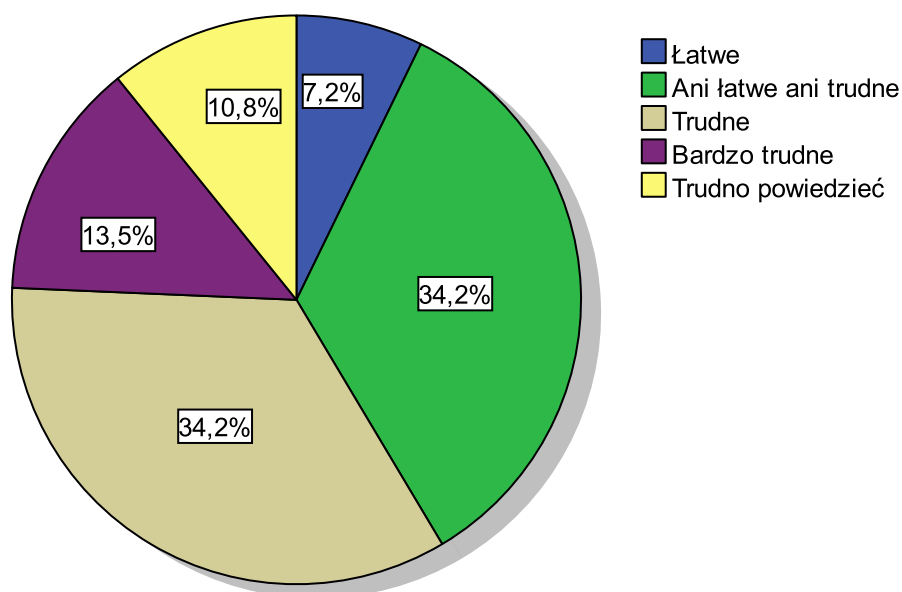
Tabela 97. Główne kryteria wyboru kandydatów

	%
Wiedza zawodowa	50,5%
Uzdolnienia	45,9%
Umiejętności zawodowe	37,8%
Doświadczenie	31,5%
Cechy osobowościowe	18,9%
Zawód wyuczony	10,8%
Wykształcenie	10,8%
Prawo jazdy	9,9%
Obsługa komputera	9,0%
Znajomość obcego języka	3,6%
Płeć	3,6%
Wiek	1,8%
Ogółem	234,2%
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź	

Okolo połowa pracodawców planujących zatrudnienia akcentowała wagę umiejętności zawodowych (50,5%), nieco mniejsze znaczenie mają uzdolnienia kandydatów do zatrudnienia (45,9%). W okolo co trzecim przypadku wymieniano umiejętności zawodowe (37,8%) lub doświadczenie konkurujących o posady (31,5%), zaś rzadziej pracodawcy będą brać pod uwagę cechy osobowościowe osób zgłaszających się do pracy (18,9%). Jak widać zatem, faktyczne umiejętności, wiedza i kompetencje zawodowe są zdecydowanie ważniejsze niż formalny poziom wykształcenia lub zawód wyuczony (po 10,8% wskazań), płeć (3,6%) czy wiek (1,8%) kandydata .

Pracodawców zapytano również o to, na ile łatwo lub trudno uda im się znaleźć kandydatów z istotnymi cechami.

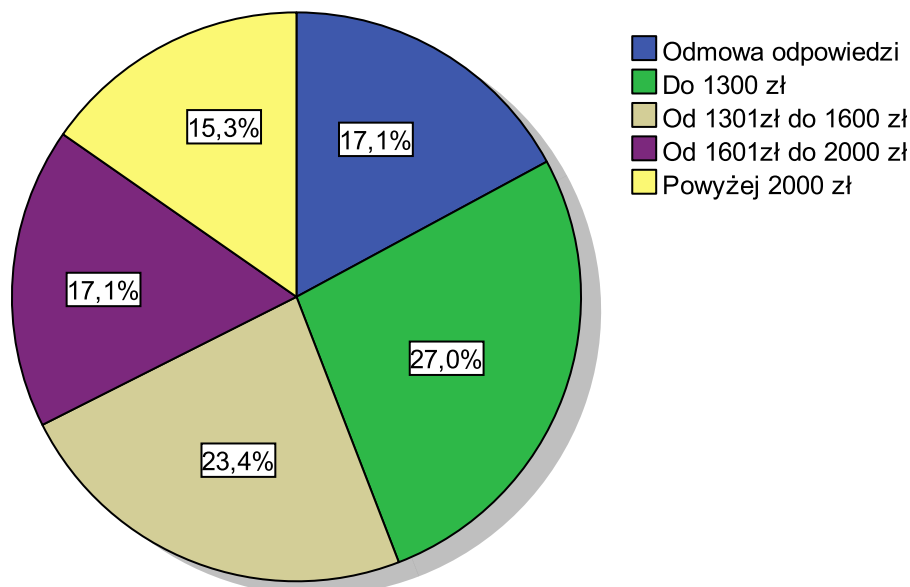
Wykres 51. Ocena stopnia trudności znalezienia pracownika

Niemal w połowie przypadków przewiduje się trudności ze znalezieniem odpowiedniego kandydata do zatrudnienia: w sumie 47,7% wskazań; w tym 13,5% dla odpowiedzi „bardzo trudne”. Jedna trzecia pracodawców oceniła proces rekrutacji w sposób umiarkowany (34,2%), zaś niewielki odsetek badanych (7,2%) uznał znalezienie nowego pracownika za względnie łatwe.

Ankietowanych zapytano, na jakie miesięczne wynagrodzenie netto może liczyć nowozatrudniony pracownik.

Wykres 52. Oferowane wynagrodzenie netto

Najczęściej (27,0%) lokalni przedsiębiorcy i instytucje zaoferują swoim nowym pracownikom jedynie do 1300 zł „na rękę” i podobna część wskazań dotyczy wynagrodzenia od 1301 do 1600 zł netto miesięcznie (23,4%). Tylko w niespełna co siódmym przypadku nowozatrudnieni otrzymają wypłatę wyższą niż 2000 zł. Proponowane płace będą zatem w większości relatywnie niskie, skąd mogą się brać przewidywane trudności w obsadzaniu wakatów.

Ponieważ ankietowani pracodawcy zgłosili, że znalezienie odpowiedniego pracownika często jest trudne lub bardzo trudne (47,7% przypadków) zapytano ich, czy oczekują jakiegos wsparcia przy zatrudnianiu osób bezrobotnych.

Tabela 98. Oczekiwane formy pomocy przy zatrudnianiu osób bezrobotnych

	%
Pośrednictwo pracy	48,6%
Refundacja kosztów doposażenia, wyposażenia stanowisk pracy	45,9%
Poradnictwo zawodowe - pomoc w doborze kandydatów	37,8%
Staż	19,8%
Refundacja wynagrodzenia bezrobotnych do 30 r.ż.	18,9%
Trudno powiedzieć	7,2%
Refundacja wynagrodzenia bezrobotnych powyżej 50 r.ż.	5,4%
Szkolenia osób bezrobotnych pod kątem potrzeb pracodawcy	5,4%
Staże w ramach przyznanego osobie bezrobotnej bonu stażowego	2,7%
Zatrudnienie bezrobotnych przy przyznaniu bonu zatrudnieniowego	2,7%
Przygotowanie zawodowe dorosłych	2,7%
Nie oczekujemy żadnej pomocy	2,7%
Skierowanie bezrobotnych na miejsce pracy utworzone w ramach pożyczki	0,9%
Ogółem	200,9%

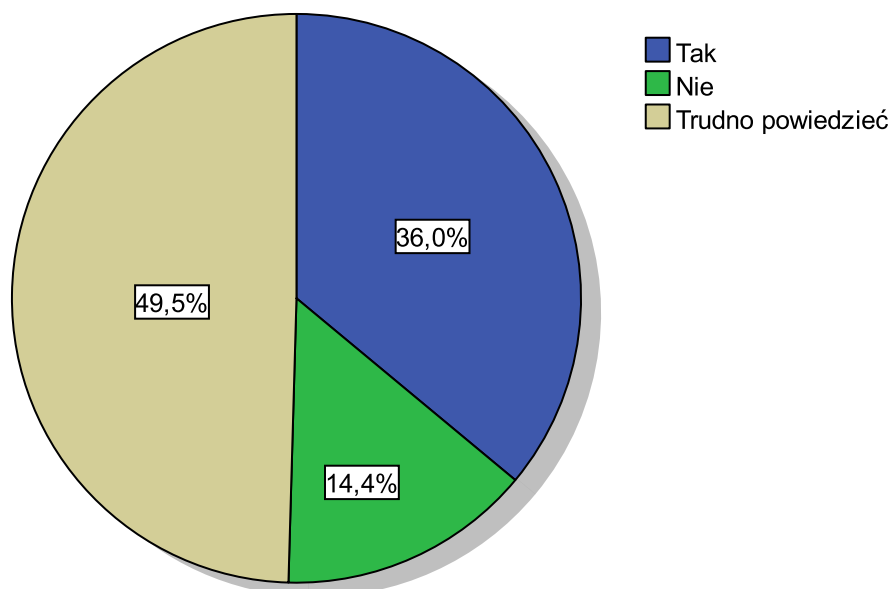
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

Tylko wyjątkowo respondenci nie oczekiwali wsparcia w procesach rekrutacji (2,7%). Najczęściej pracodawcy chcieliby otrzymać pomoc w zakresie pośrednictwa pracy (48,6%), a także refundacji kosztów doposażenia, wyposażenia stanowisk pracy (45,9%). Na kolejnych miejscach ankietowani wymienili poradnictwo zawodowe i pomoc w doborze kandydatów (37,8%), staże pracownicze (19,8%) oraz zwrot kosztów wynagrodzenia osób bezrobotnych do 30 roku życia (18,9%). Inne oferowane przez PUP formy wsparcia wskazywało co najwyżej 5,4% respondentów.

Konieczność ukończenia szkoleń

W ramach badań terenowych zebrano informacje, na bazie których oszacowano poziom oraz zakres wymagań szkoleniowych, z jakimi mogą się spotkać kandydaci do zatrudnienia poszukujący pracy w mieście Skierniewice oraz w powiecie skierniewickim w najbliższych 12-stu miesiącach.

Wykres 53. Czy byliby Państwo zainteresowani zatrudnieniem osób bezrobotnych przeszkolonych pod kątem potrzeb Państwa firmy?

Badanych pracodawców zapytano o to, czy byliby skłonni zatrudnić bezrobotnych, którzy zostaliby przeszkoleni zgodnie z potrzebami ich firmy lub instytucji. Zdecydowanych na takie rozwiązanie było 36,0% respondentów, a znacznie niższy odsetek nie był zainteresowany omawianą ofertą (14,4%). Odnotowano wysoki odsetek osób (49,5%), które nie znają tego rozwiązania lub nie są do końca przekonane o realnych korzyściach, jakie mogłoby ono przynieść i dokonały wyboru odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Pracodawców, którzy wykazali zainteresowanie szkoleniami dedykowanymi (36,0% próby badawczej) dopytano, jaka tematyka najbardziej by im odpowiadała z punktu widzenia zapotrzebowania na nowych pracowników.

Tabela 99. Preferowana przez pracodawców tematyka szkoleń

	%
Szwaczka	17,4%
Uprawnienia elektryczne SEP	8,7%
Technologia żywienia	8,7%
Studia podyplomowe	8,7%
Prawo jazdy kat. C + E	8,7%
Oczyszczanie odlewów	8,7%
Kucharz	8,7%
Podatki	4,3%
Mechanika samochodowa	4,3%
Kurs pedagogiczny	4,3%
Obsługa wózka widłowego	4,3%
Kelner	4,3%
Handel	4,3%
Budownictwo	4,3%
Ogółem	100,0%

Wśród potrzeb szkoleniowych badanych pracodawców z obu analizowanych powiatów dominowały kursy dające odpowiednie, specjalistyczne uprawnienia przyszłym zatrudnionym. Wymieniono szkolenia dla szwaczek (17,4%), dające uprawnienia elektryczne SEP, z zakresu technologii żywienia, kursy prawa jazdy kategorii C+E, oczyszczania odlewów czy też kucharza (po 8,7%). Z podobną częstością wymieniono studia podyplomowe dla przyszłych pracowników (8,7%). Rzadziej wskazywano na kurs podatkowy, pedagogiczny, z mechaniki samochodowej, obsługi wózka widłowego, dla kelnerów, handlowców oraz z zakresu budownictwa (po 4,3%).

3. Gotowość pracodawców do współpracy z PUP w ramach aktywizacji osób bezrobotnych do 30 roku życia

W kolejnym rozdziale przedstawione zostaną wyniki badań prezentujące gotowość pracodawców do współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Skierniewicach w ramach programu specjalnego adresowanego do osób bezrobotnych do 30 roku życia. Zaprezentowane zostaną również preferowane przez pracodawców formy wsparcia oraz zidentyfikowane bariery utrudniające zatrudnianie tej kategorii osób bezrobotnych.

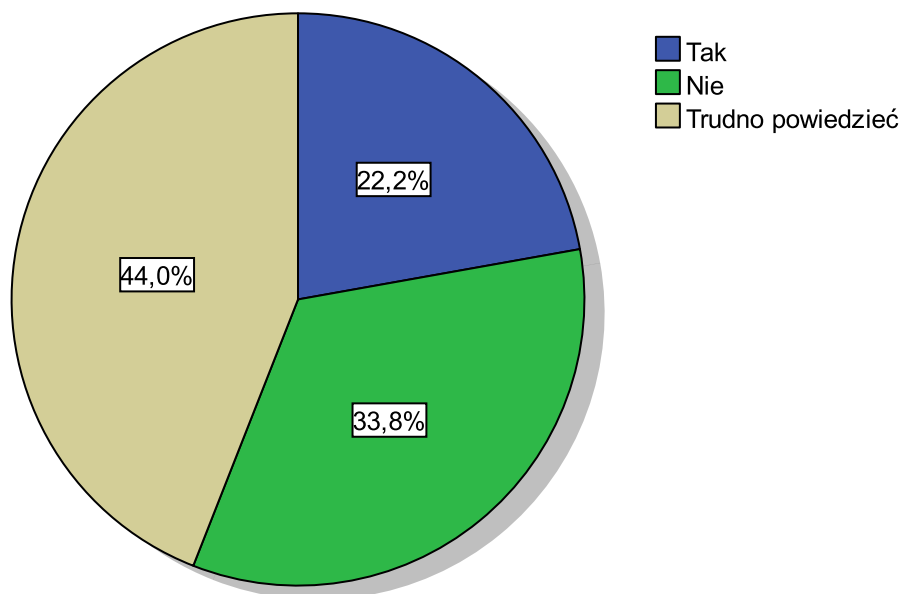
Jak wskazywano w I części raportu, zgodnie z danymi na koniec czerwca 2016 roku, w PUP w Skierniewicach zarejestrowane były 624 osoby bezrobotne w wieku do 30 lat, które stanowiły 26,9% (z 2320) zarejestrowanych osób. Liczba takich bezrobotnych wyniosła: 341 osób dla miasta Skierniewice oraz 203 dla powiatu skierniewickiego.

3.1. Zainteresowanie pracodawców współpracą z PUP oraz preferowane formy wsparcia przy zatrudnianiu osób bezrobotnych do 30 roku życia

Badanych pracodawców zapytano o gotowość do zatrudniania osób bezrobotnych do 30 roku życia zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach w ramach specjalnego programu wsparcia.

Uzyskany rozkład odpowiedzi zobrazowano na poniższym wykresie kołowym.

Wykres 54. Gotowość do współpracy z PUP w Skierniewicach w ramach działań kierowanych dla osób bezrobotnych do 30 roku życia

Tylko nieco ponad jedna piąta badanych pracodawców wyraziła gotowość do współpracy z PUP w Skierniewicach przy zatrudnianiu bezrobotnych osób do 30 roku życia (22,2%), ale przeszło dwie piąte respondentów nie wykluczyło takiej możliwości (44,0% dla „trudno powiedzieć”). Natomiast co trzeci ankietowany zdecydowanie odmówił takiej współpracy z urzędem (33,8%).

Respondenci, którzy wyrazili gotowość do kooperacji z PUP w Skierniewicach w omawianym zakresie (22,2% próby badawczej), zostali dopytani o oczekiwane formy wsparcia – wymienione w poniższym zestawieniu tabelarycznym.

Tabela 100. Preferowane przez pracodawców formy wsparcia

	%
Pośrednictwo pracy	49,3%

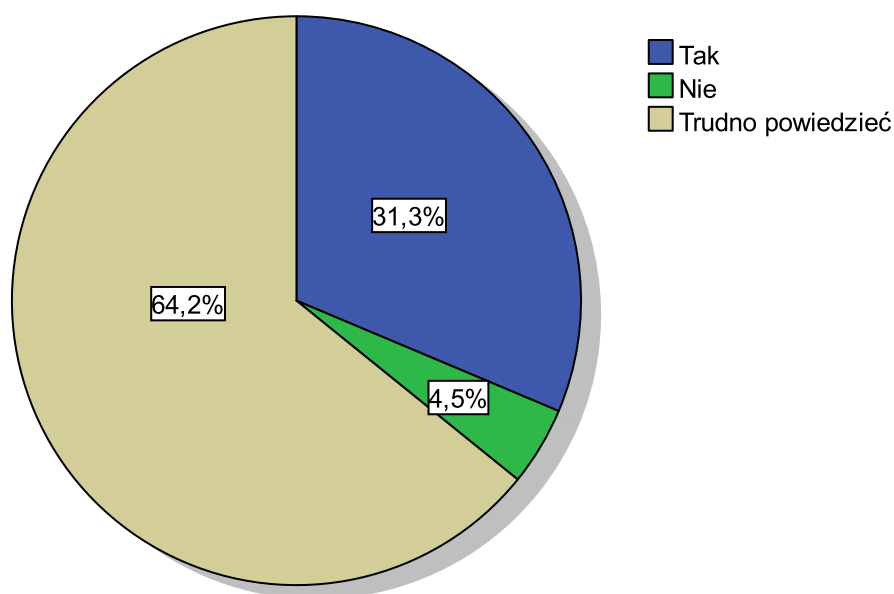
Refundacja kosztów doposażenia, wyposażenia stanowisk pracy	35,8%
Staż	32,8%
Poradnictwo zawodowe - pomoc w doborze kandydatów	23,9%
Trudno powiedzieć	11,9%
Refundacja wynagrodzeń w ramach prac interwencyjnych	7,5%
Refundacja wynagrodzenia bezrobotnych powyżej 50 roku życia	7,5%
Staże w ramach przyznanego osobie bezrobotnej bonu stażowego	4,5%
Szkolenia osób bezrobotnych pod kątem potrzeb pracodawcy	4,5%
Pożyczka na utworzenie nowego miejsca pracy	3,0%
Przygotowanie zawodowe dorosłych	3,0%
Zatrudnienie przy przyznaniu bonu zatrudnieniowego	1,5%
Świadczenie aktywizacyjne	1,5%
Grant na telepracę	0,0%
Nie oczekujemy żadnej pomocy	0,0%
Ogółem	186,6%
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź	

Połowa badanych z omawianej grupy jest zainteresowana pośrednictwem pracy przy zatrudnianiu bezrobotnych osób do 30 roku życia (49,3%), zaś o połowę mniejsza część wskazała na poradnictwo zawodowe i pomoc w doborze takich kandydatów (23,9%). Przeszło co trzeci respondent z omawianej grupy chciałby skorzystać z refundacji kosztów doposażenia, wyposażenia stanowisk pracy (35,8%) lub też z oferty stażowej (32,8%). W pozostałych formach wsparcia było gotowych partycypować co najwyżej 7,5% respondentów skłonnych do kooperacji z PUP.

Okolo jedna ósma badanych gotowych do współpracy (11,9%) nie potrafiła jednoznacznie określić, jakich form wsparcia oczekuje przy zatrudnianiu bezrobotnych osób w wieku do 30 lat. Ponadto, mniejszość była zainteresowana zróżnicowaną ofertą PUP, co może wynikać z deficytów wiedzy na temat różnych form kooperacji pracodawców z urzędem. Zatem warto wdrożyć kampanię promocyjno-informacyjną adresowaną do lokalnych zakładów przedsiębiorstw oraz instytucji, informującą potencjalnych zainteresowanych (również tych, którzy są niezdecydowani) o wszelkich dostępnych w PUP formach wsparcia przy zatrudnianiu bezrobotnych osób do 30 roku życia, z jakich mogą skorzystać pracodawcy.

Respondentów, którzy wyrazili zainteresowanie współpracą z PUP w Skierniewicach w zakresie realizacji specjalnego programu skierowanego do bezrobotnych do 30 roku życia, dopytano o gotowość do późniejszego zatrudnienia takich osób.

Wykres 55. Gotowość do zatrudnienia skierowanego bezrobotnego do 30 roku życia

Okolo jedna trzecia pracodawców gotowych do podjęcia współpracy z PUP zadeklarowała chęć późniejszego zatrudnienia bezrobotnych do 30 roku życia (31,3%), a dwukrotnie większa część nie wykluczyła takiej możliwości (64,2%). Tylko nieliczni respondenci z omawianej grupy przyznali otwarcie, że nie mają takich planów kadrowych (4,5%).

3.2. Bariery utrudniające zatrudnianie osób bezrobotnych do 30 roku życia

Do grupy respondentów, którzy wyrazili brak gotowości udziału w programie wspierającym zatrudnianie bezrobotnych do 30 roku życia (33,8% próby badawczej) skierowano pytanie na temat przyczyn braku zainteresowania kooperacji z PUP.

Tabela 101. Dlaczego nie jest Pan(i) zainteresowany(a) współpracą z PUP w ramach programu specjalnego skierowanego dla osób bezrobotnych do 30 roku życia?

	%
Brak potrzeb kadrowych	61,8%
Trudno powiedzieć	11,8%
Brak odpowiednich kwalifikacji osób bezrobotnych	9,8%
Likwidacja lub zawieszenie działalności	4,9%
Negatywne doświadczenia z zatrudnianiem osób bezrobotnych	4,9%
Zła sytuacja finansowa	3,9%
Nieodpowiedni wiek	2,9%
Ogółem	100,0%

Pracodawcy nie przekonani do kooperowania z PUP w ramach programu specjalnego wskazywali przede wszystkim na **barierę zewnętrzną** wobec osób bezrobotnych do 30 roku życia. Akcentowano bowiem brak zapotrzebowania na nowych pracowników (61,8%). Wyjątkowo wskazywano na planowaną likwidację firmy, zawieszenie działalności gospodarczej (4,9%) lub niekorzystną sytuację finansową podmiotu (3,9%).

Jeśli chodzi o **bariery wewnętrzne** udziału lokalnych pracodawców w programie specjalnym adresowanym do osób bezrobotnych do 30 roku życia, to zwracano uwagę, że niechęć do podjęcia współpracy wynika z konieczności zatrudnienia osób, które albo nie posiadają odpowiednich kwalifikacji (9,8%), są w nieodpowiednim wieku (2,9%) albo też pracodawcy mają negatywne doświadczenia z zatrudnianiem osób skierowanych przez PUP (4,9%).

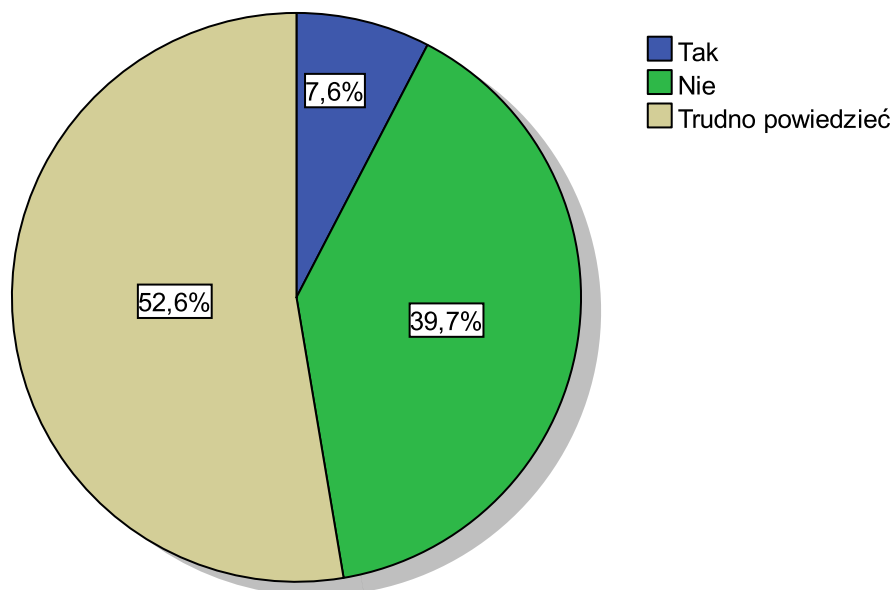
4. Zainteresowanie pracodawców współpracą z PUP oraz preferowane formy wsparcia przy zatrudnianiu osób bezrobotnych po 50 roku życia

Badanych pracodawców zapytano również o gotowość do zatrudniania osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach w ramach specjalnego mechanizmu wsparcia.

Warto przypomnieć w tym miejscu, że według danych na koniec czerwca 2016 roku (dla PUP w Skierniewicach) jest to jeszcze liczniejsza grupa niż omówionych wyżej „młodych bezrobotnych”. We wskazanym okresie odnotowano w sumie 698 osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat, które stanowiły 30,1% ogółu zarejestrowanych. Liczba tej grupy bezrobotnych wyniosła 470 osób w powiecie grodzkim oraz 228 osób w powiecie ziemskim.

Jak zatem kształtuje się skłonność do współpracy przy zatrudnianiu bezrobotnych „50+” przez lokalnych pracodawców?

Wykres 56. Gotowość do współpracy z PUP w Skierniewicach w ramach działań kierowanych dla osób bezrobotnych po 50 roku życia

Zgodnie z badaniem ilościowym, tylko nieliczni z badanych pracodawców wyrazili gotowość do współpracy z PUP przy zatrudnianiu bezrobotnych osób powyżej 50 roku życia (7,6%), chociaż ponad połowa nie wykluczyła jednoznacznie takiej możliwości (52,6% dla „trudno powiedzieć”). Znacząca część ankietowanych zdecydowanie jednak nie widzi potrzeby nawiązania takiej współpracy (39,7%).

Respondenci, którzy wyrazili gotowość do kooperacji z PUP w Skierniewicach (7,6% próby), zostali dopytani o oczekiwane formy wsparcia oraz potencjalną możliwość zatrudnienia bezrobotnego w wieku powyżej 50 roku życia.

Tabela 102. Preferowane przez pracodawców formy wsparcia

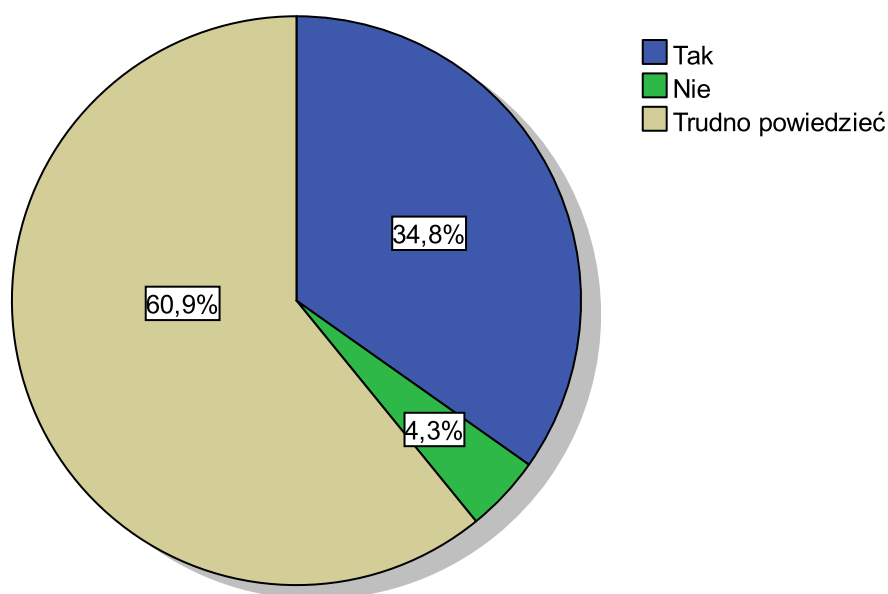
	%
Refundacja kosztów doposażenia, wyposażenia stanowisk pracy	60,9%
Pośrednictwo pracy	47,8%
Poradnictwo zawodowe - pomoc w doborze kandydatów	30,4%
Staż	26,1%
Refundacja wynagrodzeń w ramach prac interwencyjnych	13,0%
Refundacja wynagrodzenia bezrobotnych powyżej 50 roku życia	8,7%
Staże w ramach przyznanego osobie bezrobotnej bonu stażowego	4,3%
Pożyczka na utworzenie nowego miejsca pracy	4,3%
Szkolenia osób bezrobotnych pod kątem potrzeb pracodawcy	4,3%
Trudno powiedzieć	4,3%
Ogółem	204,3%
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź	

Większość ankietowanych pracodawców z omawianej grupy chciałaby skorzystać z refundacji kosztów doposażenia, wyposażenia stanowisk pracy (60,9%), zaś mniejsze zainteresowanie dotyczyło pośrednictwa pracy (47,8%), poradnictwa zawodowego i pomocy w naborze kandydatów do zatrudnienia (30,4%) czy też wsparcia w postaci staży (26,1%). W niemal co ósmym przypadku wymieniono zwrot kosztów wynagrodzeń w ramach prac interwencyjnych (13,0%), a rzadziej już – refundację wynagrodzenia bezrobotnych powyżej 50 roku życia (8,7%).

Tylko nieliczna część badanych gotowych do współpracy w omawianym zakresie (4,3%) nie potrafiła jednoznacznie określić, jakich form wsparcia oczekują przy zatrudnianiu osób bezrobotnych, które przekroczyły 50 rok życia.

Ankietowanych pracodawców, którzy byli zainteresowani kooperacją z PUP w Skierniewicach w zakresie realizacji specjalnego programu skierowanego do bezrobotnych powyżej 50 roku życia, dopytano o gotowość do późniejszego zatrudnienia takich osób.

Wykres 57. Gotowość do zatrudnienia skierowanego bezrobotnego po 50 roku życia

Okolo co trzeci z pracodawców gotowych do podjęcia współpracy z PUP zadeklarował gotowość zatrudnienia skierowanych bezrobotnych po 50 roku życia (34,8%), zaś większość nie odrzuciła takiej możliwości (60,9% dla „trudno powiedzieć”). Tylko nieliczni respondenci z omawianej grupy nie zamierzają przyjmować do pracy takich osób bezrobotnych (4,3%).

4.2. Bariery utrudniające zatrudnianie osób bezrobotnych po 50 roku życia

Badanych pracodawców, którzy wyrazili brak gotowości udziału w programie wspierającym zatrudnianie bezrobotnych po 50 roku życia (39,7% całej próby) dopytano o przyczyny braku zainteresowania współpracą z PUP w omawianym zakresie.

Tabela 103. Dlaczego nie jest Pan(i) zainteresowany(a) współpracą z PUP w ramach programu specjalnego skierowanego dla osób bezrobotnych po 50 roku życia?

	%
Brak potrzeb kadrowych	63,6%
Nieodpowiedni wiek	15,3%
Brak odpowiednich kwalifikacji osób bezrobotnych	6,8%
Likwidacja lub zawieszenie działalności	5,9%
Zła sytuacja finansowa	4,2%
Trudno powiedzieć	4,2%
Ogółem	100,0%

Jak wynika z poczynionych analiz statystycznych, brak gotowości do udziału w programie wspierającym zatrudnianie bezrobotnych po 50 roku życia wynika głównie z deficytu potrzeb kadrowych (63,6%) w badanych podmiotach. Na drugim miejscu pracodawcy z tej grupy

wymienili barierę wewnętrzną, a więc – nieodpowiedni wiek kandydatów (15,3%). Wskazywano ponadto na brak odpowiednich kwalifikacji osób bezrobotnych w ogóle (6,8%), konieczność zamknięcia firmy lub zawieszenia działalności (5,9%) lub też złą sytuację finansową przedsiębiorstwa (4,2%).

5. Gotowość pracodawców do współpracy z PUP w ramach zatrudniania osób długotrwale bezrobotnych

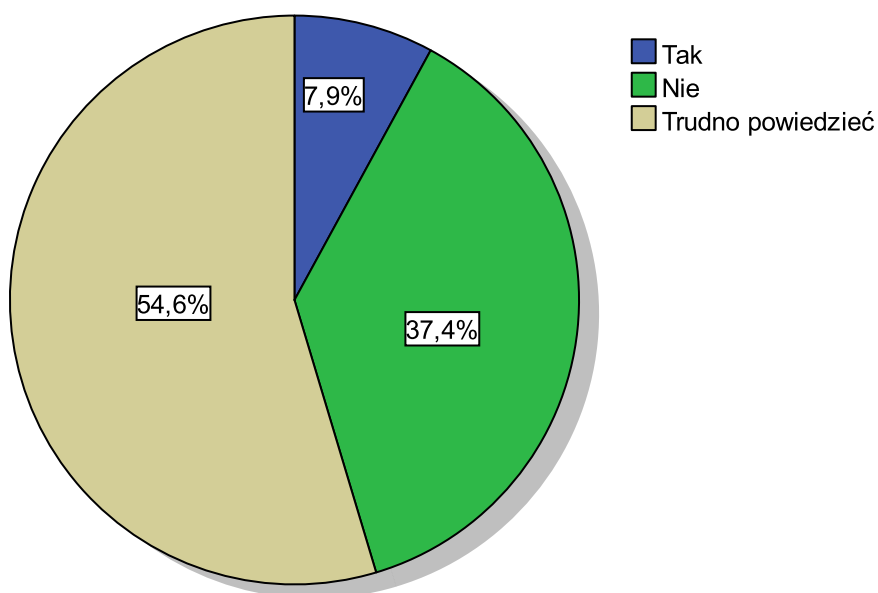
Jak wskazywano w analizie źródeł wtórnych, zgodnie z danymi na koniec czerwca 2016 roku, na omawianym rynku pracy utrzymuje się bardzo wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych (52,4% ogółu). Liczba takich bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Skierniewice wyniosła 1216 osób, w tym 427 zamieszkiwało powiat ziemski, zaś 789 mieszkało w mieście Skierniewice. Jest to zatem grupa wymagająca szczególnego wsparcia w zatrudnieniu ze strony instytucji rynku pracy.

W tej części raportu przedstawiono dane odnośnie gotowości pracodawców do kooperacji z PUP w Skierniewicach w ramach zatrudniania osób długotrwale bezrobotnych.

5.1. Zainteresowanie pracodawców współpracą z PUP oraz preferowane formy wsparcia przy zatrudnianiu osób długotrwale bezrobotnych

Badanych pracodawców w trakcie ankiety zapytano o gotowość do zatrudniania osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach w ramach specjalnego programu.

Wykres 58. Gotowość do współpracy z PUP w Skierniewicach w ramach działań kierowanych dla osób długotrwale bezrobotnych

Jak się okazuje, tylko niewielka część badanych pracodawców podjęłaby się kooperacji z PUP przy zatrudnianiu osób długotrwale bezrobotnych (7,9%). Ponad połowa respondentów nie odrzuciła jednoznacznie takiej oferty PUP (54,6% dla „trudno powiedzieć”), zaś więcej niż co trzeci ankietowany zdecydowanie odrzucił możliwość takiej współpracy (37,4%).

Pracodawcy, którzy wyrazili gotowość do współpracy z PUP w omawianym zakresie (7,9% próby), wskazali oczekiwane formy wsparcia ze strony urzędu.

Tabela 104. Preferowane przez pracodawców formy wsparcia

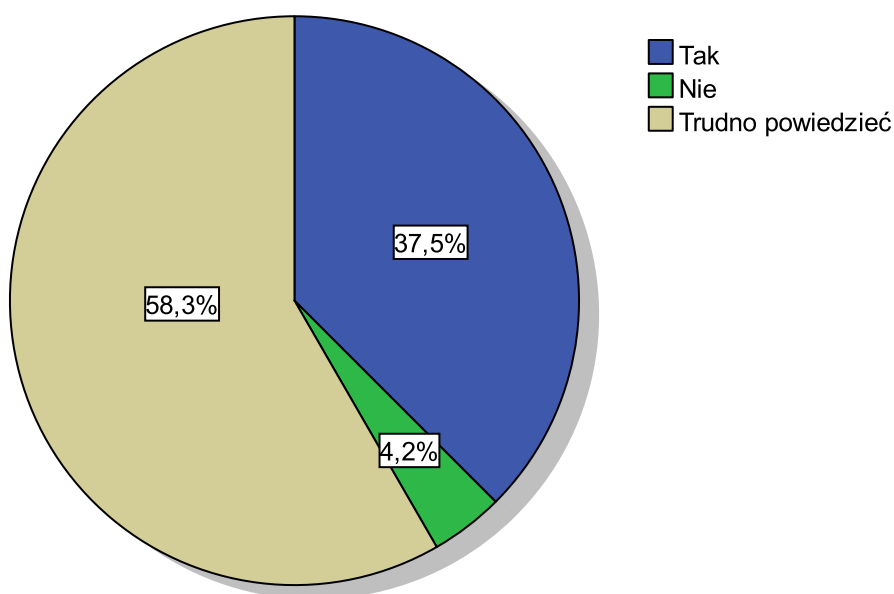
	%
Pośrednictwo pracy	54,2%
Staż	37,5%
Refundacja kosztów doposażenia, wyposażenia stanowisk pracy	29,2%
Poradnictwo zawodowe - pomoc w doborze kandydatów	16,7%
Szkolenia osób bezrobotnych pod kątem potrzeb pracodawcy	12,5%
Refundacja wynagrodzenia długotrwale bezrobotnych	8,3%
Pożyczka na utworzenie nowego miejsca pracy	8,3%
Zatrudnienie przy przyznaniu bonu zatrudnieniowego	4,2%
Trudno powiedzieć	4,2%
Ogółem	175,0%
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź	

Badani pracodawcy z omawianej grupy byli zainteresowani przede wszystkim trzema formami współpracy z PUP: pośrednictwem zatrudnienia (54,2%), stażami (37,5%) oraz refundacją kosztów doposażenia i wyposażenia stanowisk pracy (29,2%). Z mniejszą częstością wskazywano na poradnictwo zawodowe (16,7%), szkolenia dla bezrobotnych pod kątem pracodawcy (12,5%), refundację wynagrodzenia długotrwale bezrobotnych czy też pożyczkę na utworzenie nowego etatu (po 8,3%).

Tylko nieliczni z pracodawców gotowych do współpracy (4,2%) nie określili, jakich form wsparcia oczekują od urzędu przy zatrudnianiu długotrwale bezrobotnych.

Respondentów z analizowanej grupy zapytano również o ewentualną gotowość do późniejszego zatrudnienia skierowanych długotrwale bezrobotnych.

Wykres 59. Gotowość do zatrudnienia skierowanej osoby długotrwale bezrobotnej

Okolo co trzeci z pracodawców gotowych do podjęcia współpracy z PUP zadeklarował chęć późniejszego zatrudnienia długotrwale bezrobotnych (37,5%), z kolei ponad połowa z nich nie wykluczyła takiej możliwości (58,3%). Wyjątkowo ankietowani z tej grupy nie zamierzali dokonać przyjęć takich kandydatów do pracy (4,2%).

5.2. Bariery utrudniające zatrudnianie osób długotrwale bezrobotnych

Pracodawców, którzy wyrazili brak gotowości udziału we wsparciu zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych (37,4% całej próby) skierowano pytanie o powody takiej decyzji.

Tabela 105. Dlaczego nie jest Pan(i) zainteresowany(a) współpracą z PUP w ramach programu specjalnego skierowanego dla osób długotrwale bezrobotnych?

	%
Brak potrzeb kadrowych	66,1%
Nie chcemy zatrudniać osób długotrwale bezrobotnych	9,8%
Brak odpowiednich kwalifikacji osób bezrobotnych	8,9%
Trudno powiedzieć	7,1%
Likwidacja lub zawieszenie działalności	4,5%
Zła sytuacja finansowa	3,6%
Ogółem	100,0%

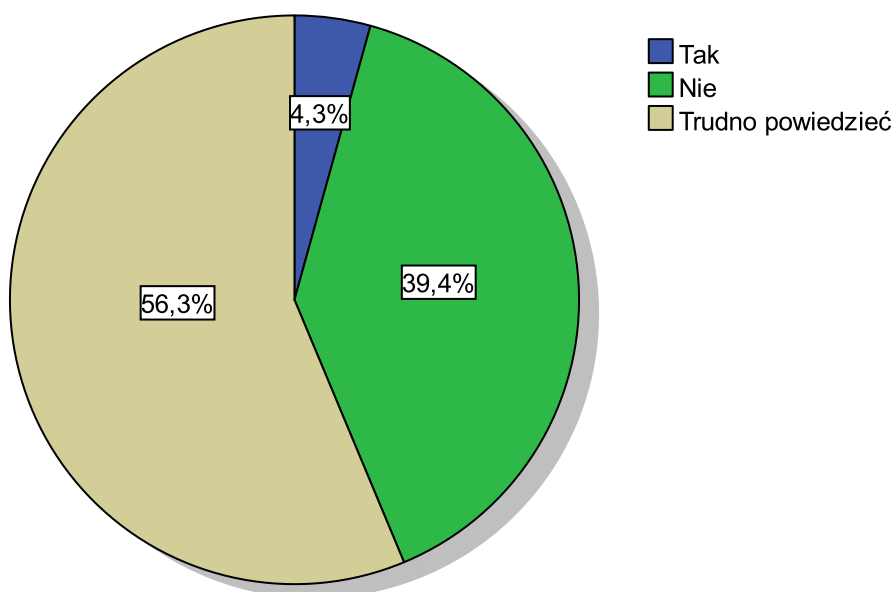
Pracodawcy niechętni do kooperowania z PUP w omawianym zakresie podkreślali przede wszystkim brak zapotrzebowania na nowych pracowników (66,1% odpowiedzi). Jeden na dziesięciu badanych z tej grupy otwarcie wyraził niechęć do zatrudniania osób długotrwale pozostających bez pracy (9,8%). Z podobną częstością wskazywano na barierę wewnętrzną w postaci braku odpowiednich kwalifikacji wśród osób bezrobotnych (8,9%). Mniejsze znaczenie miały już inne bariery zewnętrzne – planowana likwidacja lub zawieszenie działalności firmy albo trudności finansowe (odpowiednio: 4,5% i 3,6%).

6. Zainteresowanie pracodawców współpracą z przedsiębiorstwami zakładanymi przez osoby bezrobotne

Ostatni zestaw danych zaprezentowany w tej części raportu pozwoli na zidentyfikowanie ewentualnych nisz rynkowych, których znajomość jest istotna z punktu widzenia możliwości podejmowania działalności gospodarczej przez bezrobotnych z powiatu skierniewickiego i miasta Skierniewice.

Na ile badani pracodawcy są zainteresowani potencjalną współpracą z przedsiębiorstwami zakładanymi przez osoby bezrobotne?

Wykres 60. Zainteresowanie współpracą z przedsiębiorstwami zakładanymi przez osoby bezrobotne

Jak wynika z badań ilościowych, pracodawcy działający na lokalnym rynku pracy tylko w niewielkiej części (4,3%) są zainteresowani potencjalną kooperacją z przedsiębiorstwami zakładanymi przez osoby bezrobotne. Blisko dwie piąte respondentów zdecydowanie zaprzeczyło możliwości powstania takiego partnerstwa (39,4%). Z kolei ponad połowa zapytanych pracodawców nie wyraziła jednoznacznej opinii w tym zakresie (56,3% dla „trudno powiedzieć”). Dane te wskazują, że dla znacznej części lokalnych przedsiębiorców podmioty zakładane przez osoby bezrobotne nie są wiarygodnymi kontrahentami, co zapewne wynika z negatywnych stereotypów na temat poziomu i zakresu kwalifikacji oraz przedsiębiorczości osób rejestrujących się w PUP.

Dodatkowo w trakcie wywiadów, pracodawcom skłonny do takiego partnerstwa (4,3% próby) zadano pytanie o zakres ewentualnej współpracy. Respondenci wymienili następujące usługi: krawieckie, sprzątanie obiektów, dostarczanie artykułów biurowych, opiekę dla osób starszych oraz usługi poligraficzne.

Wszystkich ankietowanych pracodawców osobno dopytano o dziedziny działalności gospodarczej, których aktualnie brakuje na badanym obszarze, a w których mogłyby prowadzić działalność osoby bezrobotne.

Tabela 106. Dziedziny działalności brakujące w powiecie

	%
Trudno powiedzieć	57,3%
Nie ma takiej branży	26,2%
Szkół zawodowych/technicznych oraz fachowców	3,0%
Zakładów produkcyjnych	2,6%
Hotelarstwo, gastronomia	2,6%
Usługi budowlane	1,3%
Brak osób chętnych do pracy	1,3%
Punkty usługowe np. elektryka, hydraulika, drobne naprawy	1,0%
Mechanika samochodowa	1,0%
Lecznictwo, rehabilitacja	1,0%
Kultura, rozrywka	,7%
Firmy szkoleniowe	,7%
Szewc	,3%
Specjalistów w każdych dziedzinach	,3%
Małych spółdzielni ,wspólnot mieszkaniowych	,3%
Agencji reklamowych	,3%
Ogółem	100,0%

Warto podkreślić, że badani pracodawcy w przeważającej części mieli problemy z określeniem ewentualnych nisz rynkowych występujących w powiecie skierniewickim i w mieście Skierniewice (57,3% dla „trudno powiedzieć”), natomiast w co czwartym przypadku stwierdzili, że nie ma takiej branży (26,2%).

Konkretne propozycje pojawiały się tylko w co najwyżej 3,0% odpowiedzi i były to: szkoły zawodowe i techniczne dla fachowców, zakłady produkcyjne, hotelarstwo i gastronomia, usługi budowlane, różne punkty usługowe (elektryka, hydraulika, drobne naprawy, szewskie), mechanika samochodowa, lecznictwo i rehabilitacja, kultura i rozrywka, szkolenia, małe spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, agencje reklamowe.

7. Podsumowanie

Na podstawie przeprowadzonych badań ilościowych wśród pracodawców działających na terenie miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego ustalono poniższe najważniejsze wyniki:

Stan i prognoza zatrudnienia

- ✓ Dominująca część podmiotów gospodarczych (80,8%) nie zamierza zwalniać pracowników w najbliższych 12 miesiącach; nieliczni (3,0%) deklarowali redukcje.
- ✓ Co piąty pracodawca (18,2%) zadeklarował, że w najbliższych 12-stu miesiącach stworzy nowe miejsca pracy; w tym 1,7% w ramach rotacji. Realny przyrost miejsc pracy może osiągnąć poziom 0,4%.
- ✓ Plany związane z redukcją zatrudnienia występują przede wszystkim w zakładach największych, liczących co najmniej 49-ciu członków kadr (28,6%); zwolnienia są planowane zarówno w sektorze prywatnym (2,9%), jak i publicznym (3,0%).
- ✓ Zatrudnienia w najbliższych 12-stu miesiącach planują głównie firmy oraz instytucje o wielkości od 10 do 49 oraz od 3 do 9 pracowników (26,9% i 23,8%); większe odsetki dotyczą podmiotów prywatnych (20,6%) niż publicznych (14,3%).
- ✓ Największą barierą zatrudnień są ograniczone rynki zbytu, zbyt mała liczba odbiorców oferowanych usług lub produktów. Niski poziom zapotrzebowania na usługi i towary, zbyt wąskie rynki zbytu, zapewne związane są z sytuacją ekonomiczną ludności zamieszkującej badany obszar.
- ✓ Nieliczni pracodawcy zatrudniają obcokrajowców (3,6%); są to przede wszystkim największe podmioty, ponad 49-cioosobowe.
- ✓ Wyjątkowo przedsiębiorcy wykazali gotowość do zatrudniania imigrantów (1,0%); większość a nie przewiduje takich przyjęć (69,2%).

Pożądany profil pracownika

- ✓ W najbliższych 12 miesiącach do pracy będą poszukiwani głównie „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” (25,8%), „pracownicy wykonujący prace proste”, kadry biurowe oraz specjaliści (po 13,5%).
- ✓ W grupach elementarnych największy popyt będzie dotyczyć „sprzedawców i sklepowych”, „pracowników obsługi biurowej”, „robotników pomocniczych w budownictwie ogólnym” i „robotników budowlanych robót wykończeniowych”.
- ✓ Bezrobotni w wieku do 30 lat będą mieli znacznie większe szanse na zatrudnienie (81,1% wakatów) od osób powyżej 50 roku życia (45,0%) i długotrwale bezrobotnych (49,5%). Wsparcie ze strony PUP jest szczególnie istotne przy zatrudnianiu dwóch ostatnich kategorii bezrobotnych.
- ✓ Dla przeważającej części nowych miejsc pracy nie określono wymagań odnośnie formalnego poziomu edukacji (57,7%); uzyskaniu pracy będzie sprzyjać głównie poziom wykształcenia wyższy (17,1%), średni ogólnokształcący (14,4%) i zasadniczy zawodowy (9,0%).
- ✓ Dla jednej trzeciej nowych etatów, kierunek wykształcenia nie będzie miał żadnego znaczenia (29,0%). W pozostałych przypadkach będą preferowani medycy, budowlancy, technologowie żywienia, mechanicy, kucharze, handlowcy, angliści lub cukiernicy.

- ✓ Najczęściej pracodawcy nie będą wymagać żadnego formalnego poświadczenia zdobytych kompetencji, umiejętności (67,0% wakatów); ewentualnie będzie to prawo jazdy kategorii C+E, uprawnienia operatora koparki-ładowarki lub obsługi wózka widłowego (do 4,7% wskazań).
- ✓ W rekrutacji na niemal połowę planowanych miejsc pracy nie będzie wymagać się posiadania umiejętności obsługi komputera (47,7%).
- ✓ W przypadku dominującej części nowych posad znajomość języków obcych nie będzie miała żadnego znaczenia; dla jednej piątej wakatów pracodawcy będą oczekiwać władania językiem angielskim (18,0%),
- ✓ Przeważająca część wolnych etatów (65,7%) w ciągu najbliższego roku dostępna będzie dla osób z co najwyżej rocznym doświadczeniem zawodowym. Na jedną czwartą stanowisk przyjęci mogą być bezrobotni, którzy nigdy nie pracowali.
- ✓ Tylko wyjątkowo wiek minimalny lub maksymalny nie będzie brany pod uwagę w procesie rekrutacji. Zdecydowana większość pracodawców preferuje pracowników nie młodszych niż 23 lat (72,0%). Dominująca część (76,5%) dopuszcza ewentualność zatrudniania dojrzałych kandydatów, w wieku co najmniej 41 lat.
- ✓ Tylko 36,9% ankietowanych uważa, że płeć nie będzie mieć znaczenia w naborze na wolne miejsca pracy; przy czym pracodawcy częściej będą preferować jako pracowników mężczyzn (37,8%) niż kobiety (25,2%).
- ✓ Na lokalnym rynku pracy najbardziej cenionymi cechami osobowymi kandydatów są: dobra organizacja pracy, duża motywacja do pracy, samodzielność, odpowiedzialność i dokładność.
- ✓ Dla pracodawców planujących zatrudnienia najważniejsze będzie posiadanie wiedzy zawodowej, uzdolnienia kandydatów do zatrudnienia, ich umiejętności zawodowe i staż pracy.
- ✓ Zwraca uwagę niski poziom płac na planowanych stanowiskach pracy; najczęściej pracodawcy zaoferują swoim nowym pracownikom jedynie do 1300 zł lub od 1301 do 1600 zł miesięcznie „na rękę”.
- ✓ Pracodawcy zgłosili, że znalezienie odpowiedniego pracownika często jest trudne lub bardzo trudne (47,7%), dlatego tylko wyjątkowo respondenci nie oczekiwali wsparcia PUP w procesach rekrutacji. Głównie chcieliby otrzymać pomoc w zakresie pośrednictwa pracy (48,6%) oraz refundacji kosztów doposażenia, wyposażenia stanowisk pracy (45,9%).
- ✓ Wśród potrzeb szkoleniowych pod kątem lokanych pracodawców dominowały kursy dające specjalistyczne uprawnienia: dla szwaczek (17,4%), elektryczne SEP, z zakresu technologii żywienia, prawa jazdy kategorii C+E, oczyszczania odlewów, kucharza (po 8,7%).

Gotowość do współpracy z PUP w Skierniewicach przy zatrudnianiu osób do 30 r.ż.

- ✓ Jedna piąta badanych pracodawców wyraziła gotowość do współpracy z PUP przy zatrudnianiu bezrobotnych osób do 30 roku życia (22,2%); dwie piąte respondentów nie wykluczyło takiej możliwości.
- ✓ Pracodawcy są najczęściej zainteresowani pośrednictwem pracy przy zatrudnianiu bezrobotnych osób do 30 roku życia (49,3%), poradnictwem zawodowym i pomocą w doborze kandydatów (23,9%), refundacją kosztów doposażenia, wyposażenia ich stanowisk pracy (35,8%) i ofertą stażową (32,8%).
- ✓ Mniejszość pracodawców była zainteresowana zróżnicowaną ofertą PUP, co może wynikać z deficytów wiedzy na temat różnych form kooperacji. Warto wdrożyć kampanię promocyjno-informacyjną adresowaną do lokalnych zakładów pracy, informującą potencjalnych zainteresowanych o wszelkich dostępnych w PUP formach wsparcia przy zatrudnianiu bezrobotnych osób do 30 roku życia.

Gotowość do współpracy z PUP w Skierniewicach przy zatrudnianiu osób po 50 r.ż.

- ✓ Nieliczni z badanych pracodawców wyrazili gotowość do współpracy z PUP przy zatrudnianiu bezrobotnych osób powyżej 50 roku życia (7,6%), chociaż ponad połowa nie wykluczyła takiej możliwości. Pracodawcy skłonni do kooperacji chcieliby skorzystać z refundacji kosztów doposażenia, wyposażenia stanowisk pracy, pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego i pomocy w naborze kandydatów do zatrudnienia.
- ✓ Mniejszość pracodawców gotowych do podjęcia współpracy z PUP zadeklarowała gotowość zatrudnienia skierowanych bezrobotnych po 50 roku życia (34,8%), większość nie odrzuciła jednoznacznie takiej możliwości (60,9% dla „trudno powiedzieć”).
- ✓ Brak gotowości do udziału w programie wspierającym zatrudnianie bezrobotnych po 50 roku życia wynika głównie z deficytu potrzeb kadrowych oraz zbyt zaawansowanego wieku kandydatów.

Gotowość do współpracy z PUP w Skierniewicach przy zatrudnianiu osób długotrwale bezrobotnych

- ✓ Mniejszość badanych pracodawców podjęłaby się kooperacji z PUP przy zatrudnianiu osób długotrwale bezrobotnych (7,9%); więcej niż co trzeci ankietowany zdecydowanie odrzucił możliwość takiej współpracy (37,4%).
- ✓ Pracodawcy skłonni do współpracy byli zainteresowani przede wszystkim: pośrednictwem zatrudnienia, stażami oraz refundacją kosztów doposażenia i wyposażenia stanowisk pracy.
- ✓ Co trzeci z pracodawców gotowych do podjęcia współpracy z PUP zadeklarował chęć zatrudnienia długotrwale bezrobotnych po udzielonym wsparciu (37,5%); ponad połowa nie wykluczyła takiej możliwości (58,3%).
- ✓ Pracodawcy niechętni do kooperowania wskazywali przede wszystkim brak zapotrzebowania na nowych pracowników. Jeden na dziesięciu badanych otwarcie wyraził niechęć do zatrudniania osób długotrwale bezrobotnych.
- ✓ Pracodawcy tylko w niewielkiej części (4,3%) są zainteresowani potencjalną kooperacją z przedsiębiorstwami zakładanymi przez osoby bezrobotne. Dwie piąte respondentów zdecydowanie zaprzeczyło możliwości powstania takiego partnerstwa (39,4%). Zapewne niechęć ta wynika z negatywnych stereotypów na temat poziomu i zakresu kwalifikacji oraz przedsiębiorczości osób rejestrujących się w PUP.
- ✓ Co istotne, pracodawcy w przeważającej części mieli problemy z określeniem ewentualnych nisz rynkowych występujących w powiecie skierniewickim i w mieście Skierniewice. Konkretnie propozycje pojawiały się tylko w co najwyżej 3,0% odpowiedzi.

WNIOSKI I REKOMENDACJE

Przedstawione powyżej wyniki badań zawierają informacje niezbędne do skutecznego wspierania zatrudnienia osób bezrobotnych. Dane te mogą być przydatne zarówno dla instytucji pośredniczących na rynku pracy pomiędzy pracodawcami i pracownikami, jak i dla podmiotów edukacyjnych, w tym szkoleniowych.

1. Wsparcie dla osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia.

Z przeprowadzonych badań i analiz wynika, że najtrudniejszą grupą do aktywizacji są osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia. Na taki stan wpływa zarówno niechęć pracodawców do zatrudniania pracowników w tym wieku, jak również postawa samych osób bezrobotnych, którą cechuje niska aktywność w zakresie poszukiwania pracy oraz brak zainteresowania podnoszeniem kwalifikacji zawodowych czy też reorientacją zawodową.

Problem ten będzie narastał, bowiem wraz z generalną poprawą na rynku pracy rosnąć będzie udział osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w strukturze ogółu bezrobotnych.

Należy mieć na uwadze również fakt, że działania adresowane do tej grupy mogą mieć niższą efektywność zatrudnieniową.

Rekomendowane działania w stosunku do osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia:

- ✓ **Wsparcie psychologiczne**, motywowanie do poszukiwania pracy; szkolenia z zakresu autoprezentacji i skutecznego poszukiwania pracy. Zaleca się, by dla każdego bezrobotnego w wieku powyżej 50 lat, przy wsparciu doradcy zawodowego oraz psychologa, został opracowany **Indywidualny Plan Działania**. Po pierwsze, dokładnego sprawdzenia wymaga poziom i zakres indywidualnych kwalifikacji zawodowych w wyraźnym odniesieniu do zapotrzebowania na lokalnym rynku pracy. Po drugie, należy zdiagnozować stan psychologiczny bezrobotnych, a szczególnie ich samoocenę i powiązany z nią poziom motywacji do zmiany sytuacji życiowej oraz indywidualne preferencje i predyspozycje bezrobotnych. Należy dążyć jednocześnie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i do zwiększania poziomu i zakresu aktywności zawodowej i edukacyjnej bezrobotnych. Psycholog wraz z doradcą zawodowym powinni położyć szczególny nacisk na sferę aspiracji zawodowych i edukacyjnych. Należy kształtować postawy proedukacyjne, promować, upowszechniać ideę uczenia się przez całe życie (lifelong learning) oraz aktywności zawodowej osób powyżej 50 roku życia. Zmiana postaw powinna skutkować poprawą aktywności edukacyjnej i zawodowej bezrobotnych.
- ✓ **Szkolenia** dla osób bezrobotnych, stypendia szkoleniowe, zwrot kosztów dojazdu na szkolenia - ze względu na niski stopień dopasowania formalnych kwalifikacji zawodowych omawianej grupy osób bezrobotnych do popytu na analizowanym rynku pracy rekomenduje się wdrożenie systemu szkoleń skierowanych do osób zarejestrowanych w PUP. Należy jednak wziąć pod uwagę, że w znaczącej części osoby bezrobotne z tej kategorii wykazały brak motywacji do udziału w tej formie wsparcia. Dlatego konieczne jest zastosowanie dodatkowych motywatorów, zwłaszcza, że proponowana tematyka szkoleń może być niezgodna z aspiracjami potencjalnych uczestników oraz zderzyć się z brakiem wiary w sens zdobywania dodatkowych kwalifikacji. Inną barierą w tej grupie bezrobotnych będą także trudności finansowe, a nawet fakt pozostawania w stanie ubóstwa. Wydaje się zatem, że skutecznymi motywatorami mogą okazać się stypendia szkoleniowe, zaś dla beneficjentów dojeżdżających na szkolenia z odleglejszych i bardziej spauperyzowanych obszarów należy uruchomić zwroty kosztów dojazdów.
- ✓ **Wspieranie przedsiębiorczości** wśród osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia; udzielanie jednorazowych środków na działalność gospodarczą, przy uwzględnieniu nisz rynkowych i obszarów ryzykownych dla lokalnej działalności gospodarczej;

szkolenia dla osób powyżej 50 życia z zakresu przedsiębiorczości, wdrażanie wiedzy niezbędnej do założenia i prowadzenia własnej firmy, z uwzględnieniem specyficznych potrzeb tej kategorii osób bezrobotnych.

- ✓ **Zachęty dla pracodawców.** Wdrożenie działań skierowanych do osób bezrobotnych powinno być połączone z odpowiednią akcją informacyjno- promocyjną upowszechniającą ideę zatrudniania osób powyżej 50 roku życia oraz informującą o możliwych formach wsparcia.

2. Wsparcie dla osób bezrobotnych do 30 roku życia.

Osoby do 30 roku życia, na tle badanych grup, charakteryzuje największa aktywność zarówno w zakresie poszukiwania pracy, jak również doskonalenia swoich kwalifikacji zawodowych. Również pracodawcy najchętniej zatrudniliby młodych kandydatów do pracy.

Rekomendowane działania w stosunku do osób bezrobotnych do 30 tego roku życia:

- ✓ **Staże dla osób bezrobotnych** - istotnym problemem znaczącej części osób bezrobotnych z tej kategorii jest niewystarczające doświadczenie zawodowe, zwłaszcza w zawodach wyuczonych. Doświadczenie to może być zdobywane w ramach staży odbywanych w lokalnych zakładach pracy. Badania nad pracodawcami i osobami bezrobotnymi wskazują na potencjalne zainteresowanie tą formą pomocy obu potencjalnych grup beneficjentów.
- ✓ **Szkolenia dla osób bezrobotnych, stypendia szkoleniowe, zwrot kosztów dojazdu na szkolenia** - młode osoby bezrobotne wykazały w badaniach wysoki poziom motywacji do udziału w tej formie wsparcia, jednakże ze względu na często trudną sytuację materialną, warto zastosować elementy ułatwiające udział w tej formie wsparcia: stypendia szkoleniowe oraz zwroty kosztów dojazdów. Zakres tematyczny szkoleń powinien ściśle odpowiadać potrzebom rynku pracy, przy czym należy przede wszystkim uzupełniać braki kwalifikacji w zawodach zidentyfikowanych jako deficytowe, a zrezygnować ze szkoleń kształtujących umiejętności w zawodach nadwyżkowych i zrównoważonych.
- ✓ Ważnym instrumentem aktywizującym młode osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP w Skierniewicach są **jednorazowe dotacje** na prowadzenie działalności gospodarczej (spośród analizowanych grup to wśród osób młodych jest najwyższe zainteresowanie tą formą wsparcia). Podkreśla się, że wsparcie finansowe może okazać się niewystarczające dla osób nie posiadających doświadczenia w prowadzeniu własnej firmy, dlatego dodatkowym wzmocnieniem pomocy powinny być odpowiednie szkolenia i usługi doradcze w zakresie założenia i prowadzenia własnego przedsiębiorstwa, zgodnie z zapotrzebowaniem osób bezrobotnych. Dodatkowo rekomenduje się przyznanie wsparcia pomostowego dla osób bezrobotnych zakładających własną działalność gospodarczą. Tego typu bezzwrotna pomoc kapitałowa mogłaby wspomóc „przetrawanie” nowo powstałych podmiotów gospodarczych oraz zwiększyłaby ich szanse na utrzymanie się na rynku.
- ✓ **Zapewnienie opieki nad dziećmi np. w formie refundacji kosztów opieki nad dzieckiem** - ostatnim z proponowanych instrumentów wsparcia są wszelkie formy pomocy w zapewnieniu opieki nad dziećmi, np. refundacji kosztów. Dla części osób bezrobotnych z tej kategorii, najczęściej dla młodych kobiet, istotną barierą w znalezieniu pracy jest brak możliwości zapewnienia opieki nad dziećmi do 3 roku życia. Przyczyną mogą być problemy finansowe oraz instytucjonalne – zbyt mała ilość żłobków działających na terenie powiatów. Nie bez znaczenia są też bariery mentalne wśród pracodawców i preferowanie mężczyzn jako potencjalnych kandydatów do zatrudnienia, dlatego istotne jest promowanie rozwoju opieki instytucjonalnej nad dziećmi. Wsparcie może dotyczyć pracodawców, którzy tworzą np. punkty przedszkolne na terenie zakładów pracy.

3. Wsparcie dla osób długotrwale bezrobotnych

Osoby długotrwale bezrobotne stanowią bardzo zróżnicowaną grupę zarówno ze względu na wiek, wykształcenie, jak również przyczyny bezrobocia. W konsekwencji również wsparcie adresowane do tej grupy powinno być bardzo zindywidualizowane.

Rekomendowane działania w stosunku do osób długotrwale bezrobotnych:

- ✓ **Poradnictwo psychologiczne oraz doradztwo zawodowe.** Długotrwale bezrobocie powoduje szereg niekorzystnych konsekwencji psychologicznych (spadek motywacji, brak wiary we własne siły), stąd ważnym działaniem powinno być zapewnienie indywidualnej opieki psychologa i/lub doradcy zawodowego.
- ✓ **Powrót na rynek pracy** – udział w stażach, pomoc w podejmowaniu prac dorywczych i krótkoterminowych umów. Dorywcze prace zwiększają szansę na aktywizację zawodową osób długotrwale bezrobotnych.
- ✓ **Szkolenia i kursy zawodowe** ukierunkowane na uaktualnienie, przekwalifikowanie lub zdobywanie nowych kwalifikacji spełniających oczekiwania płynące z lokalnego rynku pracy.
- ✓ **Pomoc finansowa.** Skuteczne poszukiwanie zatrudnienia wiąże się z koniecznością drobnych wydatków (przejazdy, odzież itp), dlatego słusznym wydaje się rozważenie dofinansowania na wydatki związane z poszukiwaniem pracy.
- ✓ **Jednorazowe dotacje** na prowadzenie działalności gospodarczej wraz ze wsparciem szkoleniowym i doradczym.
- ✓ **Edukacja pracodawców.** Pracodawcy często unikają zatrudniania osób pozostających bez pracy przez dłuższy okres czasu. Edukacja pracodawców na temat problemów osób bezrobotnych oraz ich kontakt z doradcami zawodowymi powinny przynieść oczekiwane rezultaty.

Autorzy raportu dziękują Dyrekcji i Pracownikom Powiatowego Urzędu Pracy za pomoc w realizacji badań

Spis tabel i wykresów:

Wykres 1. Autoocena szans na znalezienie pracy w porównaniu do innych osób szukających pracy .	66
Wykres 2. Subiektywna ocena sytuacji materialnej respondentów	69
Wykres 3. Czy od momentu, kiedy zarejestrował(a) się Pan(i) w Urzędzie Pracy poszukiwał(a) Pan(i) pracy?.....	74
Wykres 4. Poszukiwanie pracy a kategoria bezrobotnych	75
Wykres 5. Czy jest Pan(i) aktualnie zainteresowana podjęciem pracy?	79
Wykres 6. Gotowość do podjęcia pracy a kategoria bezrobotnych	79
Wykres 7. Czy podjął/podjęła Pan(i) zatrudnienie po zakończonej formie pomocy PUP	84
Wykres 8. Podjęcie zatrudnienia a forma pomocy, z której skorzystali respondenci	84
Wykres 9. Gotowość założenia własnej działalności gospodarczej bez dotacji z PUP	90
Wykres 10. Posiadanie doświadczenia zawodowego	92
Wykres 11. Czy pracował(a) Pan(i) kiedykolwiek za granicą?	95
Wykres 12. Praca za granicą a kategorie bezrobotnych	96
Wykres 13. Czy aktualnie wykonuje Pan(i) jakąkolwiek pracę (np. sezonową, dorywczą)?	97
Wykres 14. Ocena zdobytych w szkole kwalifikacji zawodowych	98
Wykres 15. Ocena zdobytych w trakcie edukacji kwalifikacji zawodowych a poziom wykształcenia respondentów	99
Wykres 16. Poziom zadowolenia ze zdobytego poziomu wykształcenia	100
Wykres 17. Stopień zadowolenia ze zdobytego wykształcenia a poziom wykształcenia respondentów	100
Wykres 18. Posiadanie dodatkowych kwalifikacji, formalnych uprawnień oraz umiejętności	103
Wykres 19. Uczestnictwo w szkoleniach w ciągu ostatnich 3 lat	104
Wykres 20. Czy Planuje Pan(i) podnieść poziom swojego wykształcenia?	106
Wykres 21. Jaki poziom wykształcenia chciał(a)by Pan(i) uzyskać?	108
Wykres 22. Czy planuje Pan(i) w ciągu najbliższego roku uczestniczyć w kursach, szkoleniach, warsztatach?	109
Wykres 23. Zawód wyuczony (grupy wielkie zgodnie z KZiS).....	111
Wykres 24. Czy pracował(a) Pan(i) w zawodzie wyuczonym?	113
Wykres 25. Zawód wyuczony (grupy wielkie zgodnie z KZiS) a posiadanie doświadczenia zawodowego w tym zawodzie	114
Wykres 26. Samoocena posiadania wystarczających kwalifikacji do wykonywania wyuczonego zawodu.....	115
Wykres 27. Poziom zadowolenia z posiadanego zawodu wyuczonego	116
Wykres 28. Poziom zadowolenia z zawodu wyuczonego a posiadany przez respondenta zawód wyuczony	117
Wykres 29. Zawód wykonywany w ostatnim miejscu pracy (grupy wielkie zgodnie z KZiS)	118
Wykres 30. Czy gotów(a) był(a)aby Pan(i) zmienić swój zawód?	120
Wykres 31. Uzyskaniem jakiego nowego zawodu był(a)by Pan(i) zainteresowany(a) (grupy wielkie zgodnie z KZiS)?	121
Wykres 32. Ile maksymalnie czasu był(a)by Pani w stanie poświęcić na codzienne dotarcie do pracy (w jedną stronę)	126
Wykres 33. Plany zwolnienia pracowników (w ciągu najbliższych 12 miesięcy)	135
Wykres 34. Plany kadrowe na najbliższe 12 miesięcy	136
Wykres 35. Plany kadrowe na najbliższe 12 miesięcy w stosunku do liczby zatrudnionych pracowników	136
Wykres 36. Plany zwolnienia pracowników a liczba zatrudnionych pracowników	137
Wykres 37. Plany zwolnienia pracowników a sektor własności	138

Wykres 38. Plany zatrudnienia pracowników w ciągu najbliższych 12 miesięcy a liczba zatrudnionych pracowników	139
Wykres 39. Planowanie zatrudnienia w najbliższych 12 miesiącach a sektor własności	140
Wykres 40. Czy zatrudniają Państwo na terenie Skierniewic i powiatu skierniewickiego cudzoziemców?	141
Wykres 41. Czy zamierzają Państwo, na terenie powiatu, zatrudnić cudzoziemców?	142
Wykres 42. Planowane w ciągu najbliższych 12 miesięcy stanowiska pracy (grupy wielkie zgodnie z KZiS)	144
Wykres 43. Gotowość do zatrudnienia wybranych kategorii osób bezrobotnych	146
Wykres 44. Wymagany poziom wykształcenia	147
Wykres 45. Preferowany kierunek wykształcenia	147
Wykres 46. Wymagany poziom znajomości obsługi komputera	149
Wykres 47. Wymagane doświadczenie zawodowe	150
Wykres 48. Minimalny wiek kandydata	151
Wykres 49. Maksymalny wiek kandydata	151
Wykres 50. Preferowana płeć kandydata	152
Wykres 51. Ocena stopnia trudności znalezienia pracownika	155
Wykres 52. Oferowane wynagrodzenie netto	156
Wykres 53. Czy byłoby Państwo zainteresowani zatrudnieniem osób bezrobotnych przeszkolonych pod kątem potrzeb Państwa firmy?	157
Wykres 54. Gotowość do współpracy z PUP w Skierniewicach w ramach działań kierowanych dla osób bezrobotnych do 30 roku życia	159
Wykres 55. Gotowość do zatrudnienia skierowanego bezrobotnego do 30 roku życia	161
Wykres 56. Gotowość do współpracy z PUP w Skierniewicach w ramach działań kierowanych dla osób bezrobotnych po 50 roku życia	162
Wykres 57. Gotowość do zatrudnienia skierowanego bezrobotnego po 50 roku życia	164
Wykres 58. Gotowość do współpracy z PUP w Skierniewicach w ramach działań kierowanych dla osób długotrwale bezrobotnych	165
Wykres 59. Gotowość do zatrudnienia skierowanej osoby długotrwale bezrobotnej	167
Wykres 60. Zainteresowanie współpracą z przedsiębiorstwami zakładanymi przez osoby bezrobotne	168

Tabela 1. Powierzchnia i ludność w mieście Skierniewice, powiecie skierniewickim oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego na tle województwa łódzkiego w 2015 roku	7
Tabela 2. Liczba ludności w latach 2010-2015 w mieście Skierniewice, powiecie skierniewickim oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego na tle województwa łódzkiego oraz Polski	8
Tabela 3. Struktura wiekowa ludności w mieście Skierniewice, powiecie skierniewickim oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego na tle województwa łódzkiego oraz Polski w 2015 roku	9
Tabela 4. Struktura wiekowa ludności wg płci w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim w 2015 roku	10
Tabela 5. Stopa bezrobocia rejestrowanego w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim na tle Polski i województwa łódzkiego w latach 2014-2016	11
Tabela 6. Stopa bezrobocia wg województw na koniec VI 2016 roku	12
Tabela 7. Stopa bezrobocia wg podregionów i powiatów w województwie łódzkim na koniec XII 2015, VI 2016 oraz IX 2016 roku	13
Tabela 8. Liczba osób bezrobotnych w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim zarejestrowanych w PUP Skierniewice w latach 2014-2016	14
Tabela 9. Liczba bezrobotnych kobiet i mężczyzn w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim zarejestrowanych w PUP Skierniewice w latach 2014-2016	15

Tabela 10. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w mieście Skierniewice oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego w VI 2016 roku.....	16
Tabela 11. Liczba osób bezrobotnych w mieście Skierniewice oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego z podziałem na płeć w VI 2016 roku	17
Tabela 12. Struktura bezrobocia w województwie łódzkim oraz w PUP Skierniewice na koniec VI 2016 roku (wybrane kategorie).....	18
Tabela 13. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach w latach 2014-2015-2016	20
Tabela 14. Procentowe udziały poszczególnych kategorii osób bezrobotnych zarejestrowanych	21
Tabela 15. Osoby bezrobotne do 30 roku życia ze względu na gminę zarejestrowane w PUP Skierniewice w latach 2014-2015-2016	22
Tabela 16. Osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia ze względu na gminę zarejestrowane w PUP Skierniewice w latach 2014-2015-2016	23
Tabela 17. Osoby długotrwale bezrobotne ze względu na gminę zarejestrowane w PUP Skierniewice w latach 2014-2015-2016.....	24
Tabela 18. Niepełnosprawni bezrobotni ze względu na gminę zarejestrowane w PUP Skierniewice w latach 2014-2015-2016.....	25
Tabela 19. Struktura społeczno-demograficzna osób bezrobotnych w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice w VI 2016 roku	26
Tabela 20. Struktura społeczno-demograficzna osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach ze względu na płeć w VI 2016 roku.....	27
Tabela 21. Liczba osób długotrwale bezrobotnych mieście Skierniewice oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego w VI 2016 roku	28
Tabela 22. Struktura społeczno-demograficzna osób długotrwale bezrobotnych w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice w VI 2016 roku	29
Tabela 23. Struktura społeczno-demograficzna osób bezrobotnych do 30 roku życia w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice w VI 2016 roku	31
Tabela 24. Struktura społeczno-demograficzna osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice w VI 2016 roku	32
Tabela 25. Struktura społeczno-demograficzna niepełnosprawnych bezrobotnych w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice w VI 2016 roku	34
Tabela 26. Liczba osób pracujących w gospodarce narodowej na koniec XII 2015 roku	36
Tabela 27. Struktura zatrudnienia w podziale dziedziny działalności 2015 roku	37
Tabela 28. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł w gospodarce narodowej ogółem oraz według dziedziny działalności w 2015 roku.....	37
Tabela 29. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w 2015 roku w Polsce, województwie łódzkim, mieście Skierniewice oraz poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego.....	38
Tabela 30. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w 2015 roku w mieście Skierniewice oraz w powiecie skierniewickim wg klas wielkości	39
Tabela 31. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowana w systemie REGON w 2015 roku w mieście Skierniewice oraz w powiecie skierniewickim wg sekcji PKD	40
Tabela 32. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w 2014 i 2015 roku w Polsce, województwie łódzkim, mieście Skierniewice oraz w powiecie skierniewickim	41
Tabela 33. Udział beneficjentów pomocy społecznej w ludności ogółem w 2015 roku w mieście Skierniewice oraz poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego	42
Tabela 34. Bezrobotni wg zawodów w mieście Skierniewice na koniec VI 2016 roku	43
Tabela 35. Bezrobotni wg zawodów w powiecie skierniewickim na koniec VI 2016 roku	44
Tabela 36. Oferty pracy wg zawodów w mieście Skierniewice na koniec VI 2016 roku.....	45
Tabela 37. Oferty pracy wg zawodów w powiecie skierniewickim na koniec VI 2016 roku	46

Tabela 38. Zawody deficytowe i nadwyżkowe – informacja sygnałna za I półrocze 2016 r (grupy elementarne zgodnie z KZiS)	47
Tabela 39. Ranking zawodów maksymalnie deficytowych dla miasta Skierniewice za I-e półrocze 2016	49
Tabela 40. Ranking zawodów deficytowych dla miasta Skierniewice za I-e półrocze 2016	50
Tabela 41. Ranking zawodów maksymalnie deficytowych dla powiatu skierniewickiego I-e półrocze 2016	51
Tabela 42. Ranking zawodów deficytowych dla powiatu skierniewickiego I-e półrocze 2016	52
Tabela 43. Ranking zawodów maksymalnie nadwyżkowych dla miasta Skierniewice za I-e półrocze 2016	53
Tabela 44. Ranking zawodów nadwyżkowych dla miasta Skierniewice za I-e półrocze 2016	54
Tabela 45. Ranking zawodów nadwyżkowych dla powiatu skierniewickiego za I-e półrocze 2016	54
Tabela 46. Oferty pracy zgłoszone w latach 2014-2015-2016 do PUP Skierniewice	55
Tabela 47. Bezrobotni wg rodzaju działalności w ostatnim miejscu pracy oraz oferty pracy wg sekcji PKD dla miasta Skierniewice w I-półroczu 2016 roku	56
Tabela 48. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w mln zł w roku 2010 i 2014	58
Tabela 49. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach wg sekcji PKD w mln zł w 2014 roku	58
Tabela 50. Autoocena szans na znalezienie pracy w porównaniu do innych osób szukających pracy a kategoria bezrobotnych	66
Tabela 51. Czynniki zewnętrzne utrudniające osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym znalezienie zatrudnienia	67
Tabela 52. Bariery w znalezieniu zatrudnienia (kwalifikacje zawodowe)	68
Tabela 53. Bariery w znalezieniu zatrudnienia (czynniki materialne)	69
Tabela 54. Posiadanie przez respondenta środków komunikacji i transportu	70
Tabela 55. Bariery w znalezieniu zatrudnienia (czynniki osobiste)	71
Tabela 56. Ocena stopnia trudności znalezienia pracy	72
Tabela 57. Kluczowe bariery utrudniające znalezienie pracy	73
Tabela 58. Częstotliwość stosowania poszczególnych sposobów poszukiwania pracy	75
Tabela 59. Najskuteczniejsze sposoby poszukiwania pracy	76
Tabela 60. Najskuteczniejsze sposoby poszukiwania pracy a kategoria bezrobotnych	77
Tabela 61. Powody braku gotowości podjęcia pracy a kategoria bezrobotnych	80
Tabela 62. Przyczyny rejestracji w PUP	81
Tabela 63. Znane respondentom formy pomocy oferowane przez PUP	82
Tabela 64. Formy pomocy oferowane przez PUP, z których skorzystali respondenci	83
Tabela 65. Preferowane formy pomocy ze strony PUP	85
Tabela 66. Preferowane formy pomocy ze strony PUP a kategorie bezrobotnych	86
Tabela 67. Preferowane formy pomocy oferowane przez PUP a płeć respondentów	87
Tabela 68. Preferowane formy pomocy oferowane przez PUP a poziom wykształcenia respondenta	88
Tabela 69. Oczekiwane formy pomocy przy zakładaniu działalności gospodarczej	90
Tabela 70. Ocena aktualnej wiedzy dotyczącej prowadzenia działalności gospodarczej	91
Tabela 71. Posiadanie doświadczenia zawodowego a płeć i poziom wykształcenia	92
Tabela 72. Staż pracy (średnio w miesiącach)	93
Tabela 73. Forma zatrudnienia i wymiar czasu pracy w ostatnim miejscu pracy	94
Tabela 74. Doświadczenie w pracy „na czarno” a płeć, poziom wykształcenia i kategoria bezrobotnych	97
Tabela 75. Rodzaj posiadanego prawa jazdy (z uwzględnieniem zróżnicowania wg grupy i płci)	101
Tabela 76. Ocena stopnia trudności poszczególnych czynności	102
Tabela 77. Dodatkowe formy kształcenia, w których uczestniczyli respondenci w ciągu ostatnich 3 lat a płeć, poziom wykształcenia i kategoria bezrobotnych	105

Tabela 78. Dodatkowe formy kształcenia, w których uczestniczyli respondenci w ciągu ostatnich 3 lat	105
Tabela 79. Dlaczego nie planuje Pan(i) kontynuacji nauki?	107
Tabela 80. Gotowość do podniesienia dotychczasowego poziomu wykształcenia a płeć i poziom wykształcenia respondentów	108
Tabela 81. Przyczyny braku gotowości do uczestniczenia w kursach, szkoleniach, warsztatach	110
Tabela 82. Gotowość do udziału w szkoleniach w ciągu najbliższych 12 miesięcy a płeć i poziom wykształcenia respondentów	110
Tabela 83. Zawód wyuczony (grupy elementarne zgodnie z KZiS)	112
Tabela 84. Jakich kwalifikacji Panu(i) brakuje do wykonywania zawodu wyuczonego?	115
Tabela 85. Zawód wykonywany w ostatnim miejscu pracy (grupy elementarne zgodnie z KZiS)	118
Tabela 86. Uzyskaniem jakiego zawodu był(a)by Pan(i) zainteresowany(a) (grupy elementarne zgodnie z KZiS)?	121
Tabela 87. Gotowość do zmiany zawodu a płeć, poziom wykształcenia respondentów i kategoria bezrobotnych	122
Tabela 88. Elastyczność zawodowa – gotowość do podjęcia pracy	123
Tabela 89. Ocena stopnia trudności znalezienia pracy	124
Tabela 90. Mobilność geograficzna	125
Tabela 91. Gotowość dojazdu do pracy a płeć, wykształcenie i kategoria bezrobotnych	126
Tabela 92. Proszę powiedzieć, co musiałoby się zmienić, aby Państwa firma/instytucja mogła zatrudnić pracowników?	140
Tabela 93. Planowane w ciągu najbliższych 12 miesięcy stanowiska pracy (grupy elementarne zgodnie z KZiS)	144
Tabela 94. Dodatkowe uprawnienia, certyfikaty lub inne kwalifikacje zawodowe wymagane przez pracodawców	148
Tabela 95. Wymagany poziom znajomości języków obcych	150
Tabela 96. Wymagane cechy osobowe	153
Tabela 97. Główne kryteria wyboru kandydatów	154
Tabela 98. Oczekiwane formy pomocy przy zatrudnianiu osób bezrobotnych	156
Tabela 99. Preferowana przez pracodawców tematyka szkoleń	158
Tabela 100. Preferowane przez pracodawców formy wsparcia	159
Tabela 101. Dlaczego nie jest Pan(i) zainteresowany(a) współpracą z PUP w ramach programu specjalnego skierowanego dla osób bezrobotnych do 30 roku życia?	161
Tabela 102. Preferowane przez pracodawców formy wsparcia	163
Tabela 103. Dlaczego nie jest Pan(i) zainteresowany(a) współpracą z PUP w ramach programu specjalnego skierowanego dla osób bezrobotnych po 50 roku życia?	164
Tabela 104. Preferowane przez pracodawców formy wsparcia	166
Tabela 105. Dlaczego nie jest Pan(i) zainteresowany(a) współpracą z PUP w ramach programu specjalnego skierowanego dla osób długotrwale bezrobotnych?	167
Tabela 106. Dziedziny działalności brakujące w powiecie	169